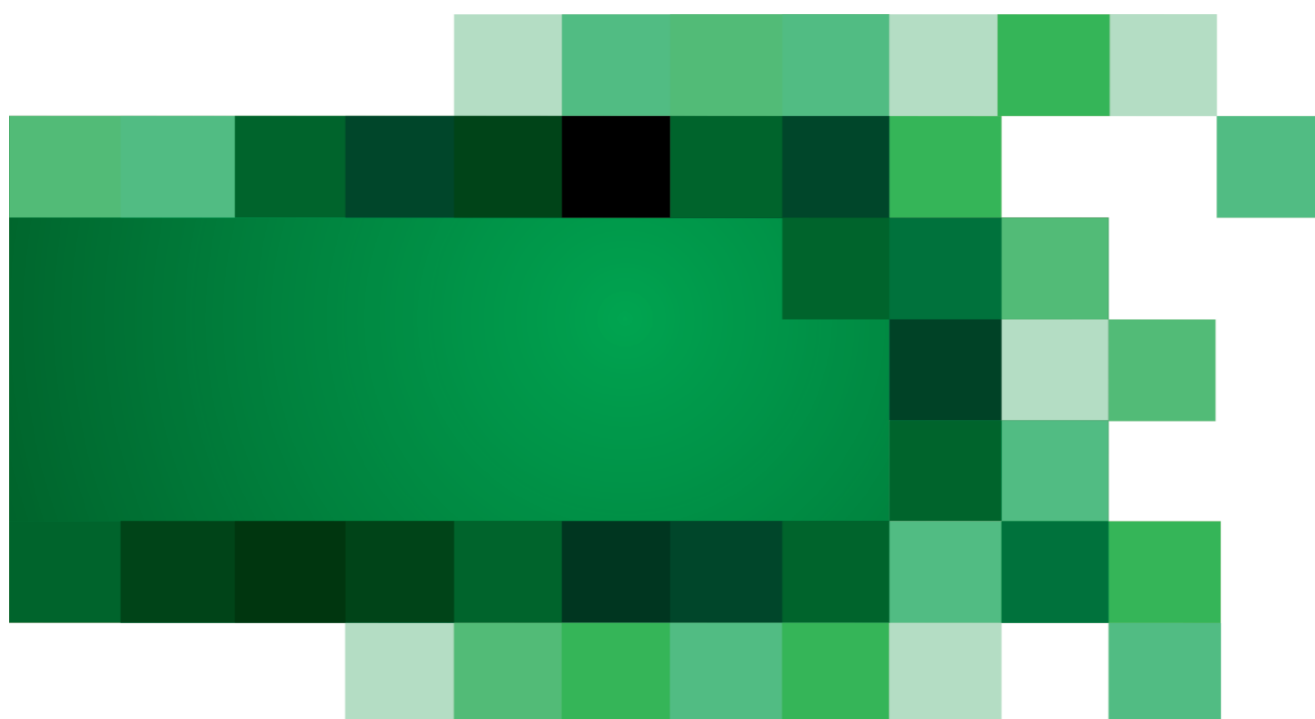

"Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Trzciel do roku 2020, z perspektywą do 2030 roku"

Zleceniodawca:

Gmina Trzciel
ul. Poznańska 22
66-320 Trzciel

Wykonawca:

Biuro Ekspertyz i Rozwoju Gospodarczego Sp. z o. o.
ul. Kokosowa 15/2
Zielona Góra
KRS 0000458673
NIP 9731014292
REGON 081128576

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	6
2. Uwarunkowania prawne i definicja rewitalizacji.....	7
2.1. Narodowy Plan Rewitalizacji	7
2.2. Wytyczne w zakresie rewitalizacji w Programach Operacyjnych na lata 2014-2022 (2 sierpień 2016r.)	9
2.3. Ustawa o Rewitalizacji (9 października 2015r)	18
2.4. Wybór metody realizacji Programu Rewitalizacji.....	22
2.5. Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko.....	23
3. Opis powiązań programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy	23
4. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych...	39
5. Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji - określenie, w oparciu o diagnozę i identyfikację potrzeb rewitalizacyjnych, terytorium najbardziej wymagającego wsparcia	65
5.1. Metodologia delimitacji obszarów zdegradowanych.....	66
5.2. Metodologia wyznaczania obszaru zdegradowanego	68
5.3. Określenie obszarów zdegradowanych	70
5.4. Obszar rewitalizacji wraz z uzasadnieniem jego wyboru	96
6. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji (planowany efekt rewitalizacji).....	101
7. Cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk.	103
8. Lista planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych	111
9. Charakterystyka (zbiorczy opis) pozostałych/uzupełniających rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych	149
10. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji	154
12. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji	172
13. System realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji	184
14. System monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu	187
15. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach Rady Miasta Trzciel.....	191
15.1 określenie niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 150 oraz z 2015 r. poz. 1322)	191
15.2 określenie niezbędnych zmian w uchwale, o której mowa w art. 7 ust. 3 – dotyczy uchwały powołującej Komitet Rewitalizacji	191
16. Wskazanie, czy na obszarze rewitalizacji ma zostać ustanowiona Specjalna Strefa Rewitalizacji, o której mowa w art. 25, wraz ze wskazaniem okresu jej obowiązywania;	192
17. Wskazanie sposobu realizacji gminnego programu rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego.....	192

Spis tabel

Tabela 1 Priorytety inwestycyjne bezpośrednio związane z rewitalizacją w ramach krajowych programów operacyjnych	12
Tabela 2 Cele strategiczne Gminy Trzciel	36
Tabela 3 Obszary gminy poddane diagnozie.....	40
Tabela 4 Sfera społeczna – kryteria delimitacji	43
Tabela 5 Wskaźniki delimitacji dla poszczególnych kryteriów	44
Tabela 6 Wartości wskaźników delimitacji dla poszczególnych obszarów – sfera społeczna.....	46

Tabela 7 Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych – sfera społeczna.....	50
Tabela 8 Sfera infrastrukturalno - gospodarcza – kryteria delimitacji	51
Tabela 9 Wskaźniki delimitacji dla poszczególnych kryteriów	51
Tabela 10 Wartości wskaźników delimitacji dla poszczególnych obszarów – sfera infrastrukturalno-gospodarcza.....	53
Tabela 11 Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych – sfera infrastrukturalno-gospodarcza.....	56
Tabela 12 Sfera społeczna – przestrzenno – funkcjonalna	57
Tabela 13 Wskaźniki delimitacji dla poszczególnych kryteriów	57
Tabela 14 Wartości wskaźników delimitacji dla poszczególnych obszarów – sfera przestrzenno-funkcjonalna	58
Tabela 15 Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych – sfera przestrzenno - funkcjonalna.....	61
Tabela 16 Sfera środowiskowa – kryteria delimitacji.....	61
Tabela 17 Wskaźniki delimitacji dla poszczególnych kryteriów	62
Tabela 18 Wartości wskaźników delimitacji dla poszczególnych obszarów – sfera środowiskowa.	63
Tabela 19 Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych – sfera środowiskowa.....	65
Tabela 20 Granice obszarów problemowych	67
Tabela 21 Powierzchnia i liczba ludności dla poszczególnych obszarów	67
Tabela 22 Gradacja wartości poszczególnych wskaźników w sferze społecznej.....	71
Tabela 23 Gradacja wartości poszczególnych wskaźników w sferze infrastrukturalno-gospodarczej ...	75
Tabela 24 Gradacja wartości poszczególnych wskaźników w sferze przestrzenno-funkcjonalnej.....	78
Tabela 25 Gradacja wartości poszczególnych wskaźników w sferze środowiskowej.....	81
Tabela 26 Liczba punktów przyznanych każdemu z obszarów w zależności od wartości wskaźnika dla danego kryterium w sferze społecznej	83
Tabela 27 Liczba punktów przyznanych każdemu z obszarów w zależności od wartości wskaźnika dla danego kryterium w sferze infrastrukturalno-gospodarczej.....	86
Tabela 28 Liczba punktów przyznanych każdemu z obszarów w zależności od wartości wskaźnika dla danego kryterium w sferze przestrzenno-funkcjonalnej	88
Tabela 29 Liczba punktów przyznanych każdemu z obszarów w zależności od wartości wskaźnika dla danego kryterium w sferze środowiskowej	90
Tabela 30 Liczba punktów wyliczona dla każdego z obszarów w odniesieniu do wszystkich analizowanych sfer.	92
Tabela 31 Kryteria określające obszar rewitalizacji.....	97
Tabela 32 Charakterystyka obszaru rewitalizacji	99
Tabela 33 Cele programu rewitalizacji	105
Tabela 34 Przygotowanie i wdrożenie programu Animacji Środowiskowej	113
Tabela 35 Wdrożenia narzędzi ekonomii społecznej – spółdzielnia socjalna	115
Tabela 36 Aktywizacja społeczna mieszkańców Gminy	117
Tabela 37 Realizacja programu aktywizacji gospodarczej.....	118
Tabela 38 Realizacja działań dotyczących poprawy warunków otoczenia mieszkalnego – Program Aktywności Lokalnej (PAL).....	120
Tabela 39 Wdrożenia narzędzi ekonomii społecznej – spółdzielnia socjalna	121
Tabela 40 Budowa bulwaru przy rzece Obra.....	124
Tabela 41 Zagospodarowanie terenu po dawnym cmentarzu niemieckim w Trzciel.	126
Tabela 42 Budowa ogródka jordanowskiego w miejscowości Trzciel.....	129
Tabela 43 Termomodernizacja budynku dawnej szkoły przy ul. Mickiewicza w Trzciel.	131
Tabela 44 Przebudowa budynku przy ul. Armii Czerwonej na potrzeby centrum aktywności lokalnej	133
Tabela 45 Termomodernizacja budynku Urzędu Miejskiego.....	135
Tabela 46 Budowa hali sportowej przy ul. Kościuszki w Trzciel.	136
Tabela 47 Modernizacja stadionu przy ul. Poznańskiej w Trzciel.	139
Tabela 48 Termomodernizacja domu kultury i biblioteki w Trzciel.	141

Tabela 49 Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej, Gimnazjum, Przedszkola i łącznika - Zespół Edukacyjny w Trzcielu, działka nr 58/2 obręb I.....	143
Tabela 50 Termomodernizacja prywatnych budynków mieszkalnych w Trzcielu i Chociszewie.	144
Tabela 51 Budowa świetlicy wiejskiej w Chociszewie.	146
Tabela 52 Działania organizacyjne Gminy, mające na celu zautomatyzowanie procesu rewitalizacji.	149
Tabela 53 Działania zwiększające poziom Integracji i Poczucia lokalnej tożsamości.	150
Tabela 54 Projekty edukacyjne nakierowane na podnoszenie kompetencji dzieci i młodzieży uczącej się w szkole podstawowej i gimnazjum związane z wyrównywaniem szans.	152
Tabela 55 Działania zwiększające dynamikę rozwoju społeczeństwa obywatelskiego skierowane do dzieci i młodzieży celu ich aktywizacji społecznej, w tym m.in. przez zajęcia kulturalne i artystyczne.	153
Tabela 56 Komplementarność poszczególnych działań rewitalizacyjnych inwestycyjnych i miękkich względem siebie	155
Tabela 57 Komplementarność problemowa poszczególnych działań rewitalizacyjnych	158
Tabela 58 Indykatywne ramy finansowe realizacji zadań podstawowych Gminnego Programu Rewitalizacji.	165
Tabela 59 Indykatywne ramy finansowe realizacji zadań uzupełniających Gminnego Programu Rewitalizacji.	170
Tabela 60 Wskaźniki monitoringowe wdrażania Programu Rewitalizacji Gminy Trzciel do roku 2020, z perspektywą do 2030 roku – Obszar 1	189
Tabela 61 Wskaźniki monitoringowe wdrażania Programu Rewitalizacji Gminy Trzciel do roku 2020, z perspektywą do 2030 roku – Obszar 4	190

Spis Rysunków

Rysunek 1 Obszary strategiczne i cele Strategii Rozwoju Kraju 2020	26
Rysunek 2 Cel strategiczne i cele szczegółowe Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020	27
Rysunek 3 Cele główne Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	29
Rysunek 4 Cel główny i szczegółowy Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020	32
Rysunek 5 Cele Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020	33
Rysunek 6 Cel główny i cele szczegółowe Wojewódzkiego Programu Pomocy Społecznej	34
Rysunek 7 Graficzne przedstawienie wyników analizy związanej z określeniem obszaru zdegradowanego	93
Rysunek 8 Mapa poszczególnych miejscowości z zaznaczonym obszarem rewitalizacji.	98
Rysunek 9 Zarządzenie Burmistrza Trzciela w sprawie powołania Komitetu Rewitalizacji Gminy Trzciel	184
Rysunek 10 Zarządzenie Burmistrza Trzciela w sprawie powołania zespołu – Biura Rewitalizacji Gminy Trzciel	186

Spis Wykresów

Wykres 1 Liczba punktów przyporządkowanych każdemu z obszarów w sferze społecznej	85
Wykres 2 Liczba punktów przyporządkowanych każdemu z obszarów w sferze infrastrukturalno-gospodarczej	87
Wykres 3 Liczba punktów przyporządkowanych każdemu z obszarów w sferze przestrzenno-funkcjonalnej	89
Wykres 4 Liczba punktów przyporządkowanych każdemu z obszarów w sferze środowiskowej	90

1. Wprowadzenie

Rewitalizacja to proces przemian służących wyprowadzeniu ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, którego realizacja odbywa się poprzez przedsięwzięcia kompleksowe i zintegrowane, uwzględniające istotne aspekty w sferach społecznej, technicznej, gospodarczej. Rewitalizacja jest procesem wieloletnim, skoncentrowanym terytorialnie, inicjowanym i sterowanym przez Jednostki Samorządu Terytorialnego (JST), prowadzonym w ścisłej współpracy z lokalną społecznością i na jej rzecz. Ze względu na różnorodność aspektów i interesów wszystkich uczestników procesu rewitalizacji konieczne jest stworzenie instrumentu, który pozwoli na prowadzenie procesu rewitalizacji w sposób skoordynowany, zintegrowany, zgodny z celami interesariuszy tego procesu. Takim instrumentem będzie Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Trzciel (PR) do roku 2020, z perspektywą do 2030 roku. Priorytetami przy tworzeniu niniejszego PR były następujące zagadnienia:

- kompleksowa i rzetelna diagnoza sytuacji obszarów wsparcia,
- wyznaczenie celów operacyjnych i głównych pól interwencji, w których skoncentrowane zostaną działania rewitalizacji, aby wywołane przez nie impulsy odniosły jak najlepszy skutek,
- zapewnienie kompleksowości działań rewitalizacji poprzez łączenie projektów o charakterze społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym,
- włączenie społeczności lokalnej do tworzenia PR i na każdym etapie jego realizacji, przy wyborze projektów dążenie do trwałości działań i efektów,
- montaż finansowy z różnych źródeł.

Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji, prowadzone są w sposób zaplanowany, skoordynowany, komplementarny oraz zintegrowany wewnątrz (poszczególne działania pomiędzy sobą) i zewnątrz (z lokalnymi politykami sektorowymi, np. transportową, energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych). W związku z różnorodnością zjawisk degradacji i podejść do ich przezwyciężenia podstawową wskazówką prowadzenia rewitalizacji powinno być dążenie do programowania i prowadzenia działań jak najbardziej dopasowanych do lokalnych uwarunkowań.

Dla prowadzenia rewitalizacji wymagane są:

- uwzględnienie rewitalizacji jako istotnego elementu całościowej wizji rozwoju gminy;
- pełna diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru rewitalizacji wskazanego w programie rewitalizacji oraz analizie dotyczących go problemów; diagnoza obejmuje kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno – funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe;
- ustalenie hierarchii potrzeb w zakresie działań rewitalizacyjnych;
- właściwy dobór narzędzi oraz interwencji do potrzeb i uwarunkowań danego obszaru;
- zsynchronizowanie działań w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej;

- koordynacja prowadzonych działań oraz monitorowanie i ewaluacja skuteczności rewitalizacji;
- realizacja zasady partnerstwa polegającej na włączeniu partnerów (w szczególności lokalnych społeczności, przedsiębiorców, a także innych interesariuszy procesu rewitalizacji i ekspertów) w procesy programowania i realizacji działań rewitalizacyjnych oraz konsekwentnego, otwartego i trwałego dialogu z tymi podmiotami i grupami, których rezultaty rewitalizacji mają dotyczyć.

Ponadto, rewitalizacja ma sprzyjać poprawie ładu przestrzennego, realizacji idei miasta zwarteo, przeciwdziałaniu niekontrolowanej suburbanizacji zwłaszcza na styku obszar miejski – obszar wiejski.

2. Uwarunkowania prawne i definicja rewitalizacji

Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzonych w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie Gminnego Program Rewitalizacji.

Działania dotyczące rewitalizacji wpisują się także w szerszy kontekst działań Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju dotyczących polityki przestrzennej kraju, w szczególności Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020 i Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, m.in. w zakresie:

- przywrócenia i utrwalenia ładu przestrzennego,
- przeciwdziałania suburbanizacji,
- optymalizacji gospodarowania przestrzenią i zasobami środowiskowymi, głównie poprzez nadanie priorytetu inwestycjom typu brownfield zamiast greenfield, głęboką przebudowę i adaptację zdegradowanych obiektów do pełnienia nowych funkcji, np. kulturalnych, rekreacyjnych, społecznych, gospodarczych oraz rekultywację terenów zdegradowanych na cele przyrodnicze.

2.1. Narodowy Plan Rewitalizacji

NPR został zaprojektowany jako zestaw rozwiązań na rzecz stworzenia korzystnych warunków do prowadzenia skutecznej rewitalizacji, w odniesieniu do przygotowanej przez samorząd gminy diagnozy lokalnych potrzeb i potencjałów. NPR zakłada działania w wielu płaszczyznach, obejmujących m.in. zmiany legislacyjne, narzędzia, informację i edukację oraz instrumenty finansowe. Mówi o kierunkach zmian, które stworzą przyjazne warunki dla prowadzenia rewitalizacji w Polsce oraz upowszechnią i usystematyzują jej prowadzenie.

Horyzont czasowy systemu wsparcia rewitalizacji to 2023 rok. Wyznaczenie go związane jest z jednej strony z dużymi środkami dostępnymi dla Polski z budżetu UE na lata 2014-2020, a z drugiej umożliwi zbudowanie mocnych podstaw dla krajowych instrumentów, które będą nabierały coraz większego znaczenia w miarę ubywania środków UE.

Wizja Narodowego Planu Rewitalizacji

Myślą przewodnią Narodowego Planu Rewitalizacji ma być zapewnienie mu możliwie powszechnego charakteru tak, aby jak najszersze grono obywateli i podmiotów mogło się utożsamiać z ideą naprawy środowiska miejskiego i włączać się lub podejmować z własnej inicjatywy działania w tym zakresie. Z tej perspektywy plan odnieść się ma zarówno do zagadnienia przywracania świetności dzielnicom śródmiejskim, uzdrawiania relacji społecznych i rozwiązywania problemów infrastrukturalno-technicznych w zaniedbanych dzielnicach „miasta XIX wiecznego” i blokowiskach, ponownego zagospodarowania terenów przemysłowych, powojennych, pokolejowych i poportowych, jak i innych sytuacji, w których władze samorządowe lub mieszkańcy dochodzą do wniosku, że miasto powinno być na danym obszarze „uzdrowione”.

Cel główny Narodowego Planu Rewitalizacji i definicja rewitalizacji

Głównym celem Narodowego Planu Rewitalizacji jest poprawa warunków rozwoju obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym. Realizacji tego celu służyć będzie tworzenie korzystnych warunków dla prowadzenia rewitalizacji w Polsce i położenie nacisku na holistyczne, zintegrowane podejście do prowadzenia takich działań.

Rewitalizację należy rozumieć jako wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez przedsięwzięcia całościowe (integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki), skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z lokalną społecznością, w sposób zaplanowany oraz zintegrowany przez określenie i realizację programów rewitalizacji.

Taka definicja rewitalizacji, wynikająca z projektu Krajowej Polityki Miejskiej, jest podstawą prac ustawowych w tym zakresie oraz elementem Wytycznych w zakresie rewitalizacji obszarów zdegradowanych – perspektywa finansowa 2014-2020.

Programy Rewitalizacji

Program rewitalizacji ma stanowić podstawę prowadzenia działań rewitalizacyjnych. Musi on być podstawowym instrumentem tworzącym ramy operacyjne i płaszczyznę koordynacji działań rewitalizacyjnych. Program rewitalizacji to opracowany i uchwalony przez samorząd lokalny wieloletni program działań zmierzający do wyprowadzenia obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysu oraz stworzenia warunków do ich dalszego rozwoju. Objęcie danego obszaru programem rewitalizacji będzie stanowiło podstawę wspierania go poprzez instrumenty/narzędzia dedykowane rewitalizacji (programy unijne i instrumenty krajowe) lub korzystania z preferencji w innych instrumentach, programach i działaniach sektorowych.

Programy rewitalizacji – generalny zakres i sposób przygotowania

Program rewitalizacji musi mieć charakter zintegrowany, wieloaspektowy, obejmujący zidentyfikowany na podstawie przeprowadzonej diagnozy obszar kryzysowy. W procesie

przygotowania programu konieczne jest także przygotowanie pogłębionej diagnozy społecznej dla określenia ewentualnych potrzeb podjęcia wyprzedzających działań o charakterze społecznym (pobudzającym aktywność lokalną) przygotowujących w kolejnym etapie do działań rewitalizacyjnych o bardziej złożonym, kompleksowym charakterze i oddziaływaniu.

Procesy rewitalizacji muszą być określane przy założeniu precyzyjnego skoncentrowania na najbardziej zdegradowanych (problemowych) obszarach. Program rewitalizacji musi jednoznacznie wskazywać obszary w oparciu o zasadę, że rewitalizację należy prowadzić tam, gdzie występuje największe nasilenie niepożądanych zjawisk i gdzie koncentracja problemów jest największa.

Program rewitalizacji musi zawierać co najmniej:

- diagnozę i identyfikację potrzeb rewitalizacyjnych,
- określenie terytoriów wymagających wsparcia,
- wizję wyprowadzenia obszaru zdegradowanego z sytuacji kryzysowej ze wskazaniem kierunków działań i wynikających z nich najważniejszych przedsięwzięć,
- mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na danym obszarze zdegradowanym,
- opis zaangażowania społeczności i innych partnerów w przygotowanie i realizację programu,
- ramy finansowe, z uwzględnieniem różnych źródeł finansowania tj. oprócz finansowania unijnego także finansowanie krajowe czy środki prywatne (z uwzględnieniem zróżnicowania wynikającego ze stopnia pewności co do uzyskania/zapewnienia danych środków),
- system monitorowania zmiany i skuteczności działań.

2.2. Wytyczne w zakresie rewitalizacji w Programach Operacyjnych na lata 2014-2022 (2 sierpień 2016r.)

W Wytycznych sformułowano warunki, jakie muszą spełnić projekty rewitalizacyjne, by zostały zakwalifikowane do wsparcia ze środków z UE, a tym samym otrzymywały preferencje (ułatwienia w konkursach, szansa na pozakonkursowe nabory, profilowanie kryteriów wyboru projektów). Szczególny nacisk został położony na odpowiednim przygotowaniu programów rewitalizacji, aby w sposób kompleksowy (łączy sferę społeczną, gospodarczą, infrastrukturalną i środowiskową) i skoordynowany wyprowadzać obszary zdegradowane z zapaści oraz podnieść jakość życia osób mieszkających na nich.

Głównym źródłem finansowania projektów rewitalizacyjnych (wynikających z programów rewitalizacji) są środki regionalnych programów operacyjnych (EFRR i EFS), natomiast wsparcie z krajowych programów operacyjnych jest uzupełniające i odbywa się głównie poprzez formułowanie preferencji dla projektów wynikających z programów rewitalizacji.

Kwestie definicyjne

Na potrzeby projektowania interwencji wspierających rewitalizację współfinansowaną ze środków programów operacyjnych w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 zdefiniowano następujące zagadnienia:

- 1) *Rewitalizacja* – to kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji. Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmacnianie jego lokalnych potencjałów (w tym także kulturowych) i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy (m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właścicieli nieruchomości, organy władzy publicznej, etc.) tego procesu, w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością. Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są w sposób spójny: wewnętrznie (poszczególne działania pomiędzy sobą) oraz zewnętrznie (z lokalnymi politykami sektorowymi, np. transportową, energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych i planistycznych).
- 2) *Stan kryzysowy* – stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:
  - a) gospodarczej (w szczególności w zakresie niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw),
  - b) środowiskowej (w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska),
  - c) przestrzenno-funkcjonalnej (w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych),
  - d) technicznej (w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).
- 3) *Obszar zdegradowany* – obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Dotyczy to najczęściej obszarów miejskich, ale także wiejskich. Obszar zdegradowany może być podzielony

na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia sytuacji kryzysowej na każdym z podobszarów.

- 4) *Obszar rewitalizacji* - obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w pkt 2, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny przemysłowe (w tym portowe i wydobywcze), powojenne lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.
- 5) *Program rewitalizacji* - inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę gminy, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594, z późn. zm.), wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.
- 6) *Projekt rewitalizacyjny* - projekt w rozumieniu art. 2 pkt 18 ustawy, wynikający z programu rewitalizacji, tj. zaplanowany w programie rewitalizacji i ukierunkowany na osiągnięcie jego celów albo logicznie powiązany z treścią i celami programu rewitalizacji, zgłoszony do objęcia albo objęty współfinansowaniem UE z jednego z funduszy strukturalnych albo Funduszu Spójności w ramach programu operacyjnego. Wynikanie projektu rewitalizacyjnego z programu rewitalizacji oznacza zatem albo wskazanie (wymienienie) go wprost w programie rewitalizacji albo określenie go w ogólnym (zbiorczym) opisie innych, uzupełniających rodzajów działań rewitalizacyjnych.

Preferencje dla projektów rewitalizacyjnych w Krajowych Programach Operacyjnych

- 1) W zakresie rewitalizacji głównym zadaniem IZ KPO jest takie zaprojektowanie rozwiązań w systemie realizacji KPO, które będą wspierać i promować realizację projektów rewitalizacyjnych obejmujących różne sfery i przyczyniających się do kompleksowej i skoordynowanej rewitalizacji obszarów zdegradowanych.
- 2) Dla zapewnienia szerszego zaangażowania środków UE w działania rewitalizacyjne IZ KPO opracowuje system preferencji dla wsparcia projektów rewitalizacyjnych.
- 3) Preferencje dla wsparcia rewitalizacji są wprowadzane poprzez:
  - a) Kryteria oceny projektów stosowane w konkursowym trybie wyboru projektów rewitalizacyjnych lub
  - b) Konkursy dotyczące projektów realizowanych na obszarach (terytoriach) objętych programami rewitalizacji lub

- c) Profilowanie kryteriów dla projektów innych niż rewitalizacyjne wybieranych w trybie konkursowym lub pozakonkursowym.
- 4) Preferencje dla wsparcia projektów rewitalizacyjnych stosuje się w szczególności do projektów z priorytetów inwestycyjnych w poszczególnych programach operacyjnych, wskazanych w Tabeli .

Tabela 1 Priorytety inwestycyjne bezpośrednio związane z rewitalizacją w ramach krajowych programów operacyjnych

Program Operacyjny	Priorytety Inwestycyjne
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	<p>4iii Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym</p> <p>4v Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu</p> <p>6c Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego</p> <p>6e (iv) Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojkowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza oraz propagowania działań służących zmniejszaniu hałasu</p> <p>9a Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych</p>
Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój	<p>8ii Trwała integracja na rynku pracy ludzi młodych, w szczególności tych, którzy nie pracują, nie kształcą się ani nie szkolą, w tym ludzi młodych zagrożonych wykluczeniem społecznym i ludzi młodych wywodzących się ze środowisk marginalizowanych, także poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży</p>
Program Operacyjny Polska Wschodnia	<p>4e Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu</p>
Program Operacyjny Polska Cyfrowa	<p>2a Poszerzanie zakresu dostępności łączny szerokopasmowych oraz wprowadzanie szybkich sieci internetowych oraz wspieranie wprowadzania nowych technologii i sieci dla gospodarki cyfrowej</p> <p>2c Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia</p>

Źródło: Wytyczne w zakresie rewitalizacji

- 5) W ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna na lata 2014-2020 możliwe będzie wsparcie procesu przygotowania i wdrażania rewitalizacji w regionalnych i krajowych programach

operacyjnych. Wsparcie procesu przygotowania i wdrażania rewitalizacji może mieć następujący charakter:

- a) wsparcia procesu programowania rewitalizacji poprzez wsparcie procesu przygotowania programów rewitalizacji jako podstawy prowadzenia rewitalizacji, w tym identyfikacji projektów rewitalizacyjnych, które po spełnieniu warunków nałożonych przez programy operacyjne mogą starać się o dofinansowanie lub preferencje w dofinansowaniu środkami UE;
  - b) wsparcia procesu przygotowywania do realizacji niektórych projektów rewitalizacyjnych ze względu na ich znaczenie lub charakter.
- 6) Warunki wsparcia procesu przygotowania i wdrażania rewitalizacji z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna na lata 2014-2020 określa ten program oraz inne dokumenty ustanawiające warunki wdrażania tego programu.

Załącznik do Wytycznych MliR:

1. Kompleksowość programu rewitalizacji

- 1) Program rewitalizacji ujmuje działania w sposób kompleksowy (z uwzględnieniem projektów rewitalizacyjnych współfinansowanych ze środków EFRR, EFS, FS oraz innych publicznych lub prywatnych) tak, aby nie pomijać aspektu społecznego oraz gospodarczego lub przestrzenno-funkcjonalnego lub technicznego lub środowiskowego związanego zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem. W trakcie opracowywania i wdrażania programu rewitalizacji nie dopuszcza się możliwości planowania i realizacji tylko wybiórczych inwestycji, nastawionych jedynie na szybki efekt poprawy estetyki przestrzeni, skupionych tylko na działaniach remontowych czy modernizacyjnych, które nie skutkują zmianami strukturalnymi na obszarze rewitalizacji.
- 2) Program rewitalizacji złożony z wielu różnorodnych projektów jest konstrukcją warunkującą osiągnięcie kompleksowości interwencji. Oczekuje się wzajemnego powiązania oraz synergii projektów rewitalizacyjnych. Nie oznacza to w każdym przypadku obowiązku jednoczesnej realizacji projektów, lecz synchronizację efektów ich oddziaływania na sytuację kryzysową.

2. Koncentracja programu rewitalizacji

- 1) Koncentracja interwencji i potrzeba hierarchizacji potrzeb powodują, że programy rewitalizacji dotyczą terenów o istotnym znaczeniu dla rozwoju gminy, obejmujących całość lub część zdiagnozowanego obszaru zdegradowanego i dotkniętych szczególną koncentracją problemów i negatywnych zjawisk kryzysowych. Działania rewitalizacyjne z definicji skierowane są na określony i zidentyfikowany dzięki diagnozie obszar rewitalizacji, przy założeniu zastosowania adekwatnych narzędzi oraz możliwości finansowania rewitalizacji.
- 2) Co do zasady projekty rewitalizacyjne realizowane są na obszarach rewitalizacji. Do objęcia wsparciem można jednak dopuszczać także projekty rewitalizacyjne zlokalizowane poza tym obszarem, jeśli służą one realizacji celów wynikających z programu rewitalizacji. Zwłaszcza dotyczy to inicjatyw społecznych nakierowanych np. na aktywizację zawodową mieszkańców obszarów rewitalizacji, gdzie rozwiązania dedykowane ludności z obszaru rewitalizacji mogą być

podejmowane poza obszarem rewitalizacji. Takie przypadki wymagają szerszego uzasadnienia i wskazania siły tych powiązań i efektywności oddziaływania danego projektu rewitalizacyjnego.

3. Komplementarność projektów rewitalizacyjnych/przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Wymogiem koniecznym dla wspierania projektów rewitalizacyjnych (a także szerzej: przedsięwzięć) jest zapewnienie ich komplementarności w różnych wymiarach. W szczególności dotyczy to komplementarności: przestrzennej, problemowej, proceduralno-instytucjonalnej, międzyokresowej oraz źródeł finansowania.

3.1 Komplementarność przestrzenna

- 1) Komplementarność przestrzenna oznacza konieczność wzięcia pod uwagę podczas tworzenia i realizacji programu rewitalizacji wzajemnych powiązań pomiędzy projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi zarówno realizowanymi na obszarze rewitalizacji, jak i znajdujących się poza nim, ale oddziałujących na obszar rewitalizacji.
- 2) Zapewnienie komplementarności przestrzennej projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych ma służyć temu, by program rewitalizacji efektywnie oddziaływał na cały dotknięty kryzysem obszar (a nie punktowo, w pojedynczych miejscach), poszczególne projekty rewitalizacyjne wzajemnie się dopełniały przestrzennie oraz by zachodził między nimi efekt synergii.
- 3) Celem zapewnienia komplementarności przestrzennej interwencji jest także to, by prowadzone działania nie skutkowały przenoszeniem problemów na inne obszary lub nie prowadziły do niepożądanych efektów społecznych takich jak segregacja społeczna i wykluczenie.
- 4) Komplementarność przestrzenna skutkuje ciągłą analizą następstw decyzji przestrzennych w skali całej gminy i jej otoczenia (np. przeznaczanie nowych terenów pod zabudowę) dla skuteczności programu rewitalizacji.

3.2 Komplementarność problemowa

- 5) Komplementarność problemowa oznacza konieczność realizacji projektów rewitalizacyjnych/przedsięwzięć, które będą się wzajemnie dopełniały tematycznie, sprawiając, że program rewitalizacji będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, gospodarczym, przestrzennofunkcyjnym, technicznym, środowiskowym).
- 6) Zapewnienie komplementarności problemowej ma przeciwdziałać fragmentacji działań (np. tzw. „rewitalizacji technicznej”, „rewitalizacji społecznej” – określeń błędnie stosowanych, ponieważ rewitalizacja jest zawsze kompleksowa) koncentrując uwagę na całościowym spojrzeniu na przyczyny kryzysu danego obszaru.
- 7) W komplementarności problemowej konieczne jest określenie pożądanego stanu, do jakiego mają doprowadzić dany obszar projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne, oraz jego

parametryzacja. Tak postawione zadanie ułatwi później wybór odpowiednich mierników/wskaźników osiągnięcia celów programu rewitalizacji.

- 8) Skuteczna komplementarność problemowa oznacza konieczność powiązania działań rewitalizacyjnych ze strategicznymi decyzjami gminy na innych polach, co skutkuje lepszą koordynacją tematyczną i organizacyjną działań administracji.
- 9) Dla uzyskania lepszych efektów komplementarności problemowej przydatna jest pogłębiona i usystematyzowana analiza zjawisk kryzysu na obszarze województwa przygotowana przez samorząd województwa. Analiza ta powinna obejmować m.in. sytuację społeczną, gospodarczą i przestrzenną oraz obserwowane zjawiska i trendy demograficzne.

3.3 Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

- 10) Komplementarność proceduralno-instytucjonalna oznacza konieczność takiego zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. W tym celu niezbędne jest osadzenie systemu zarządzania programem rewitalizacji w przyjętym przez daną gminę systemie zarządzania w ogóle.
- 11) W tworzeniu wymogów proceduralnych IZ RPO skupia uwagę na określeniu adekwatnych dla potrzeb i oczekiwanych standardów w zarządzaniu i wdrażaniu programów rewitalizacji.

3.4 Komplementarność międzyokresowa

- 12) W celu zapewnienia komplementarności międzyokresowej IZ RPO opracowuje analizę i krytyczną ocenę oraz formułuje wnioski na temat dotychczasowego (w kontekście zaangażowania środków wspólnotowych, szczególnie w ramach polityki spójności 2007- 2013) sposobu wspierania procesów rewitalizacji, jego skuteczności, osiągnięć i problemów wdrażania projektów i programów rewitalizacji w województwie. Na tej podstawie dokonywane jest zaplanowanie sposobu wspierania procesów rewitalizacji w ramach polityki spójności 2014-2020.
- 13) W oparciu o dokonaną analizę możliwe jest uzupełnianie przedsięwzięć już zrealizowanych w ramach polityki spójności 2007-2013 (np. o charakterze infrastrukturalnym) projektami komplementarnymi (np. o charakterze społecznym), realizowanymi w ramach polityki spójności 2014-2020. Zachowanie ciągłości programowej (polegającej na kontynuacji lub rozwijaniu wsparcia z polityki spójności 2007-2013) ma w procesach rewitalizacji kluczowe znaczenie. Zmiany wprowadzane w programach rewitalizacji odpowiadają na te potrzeby zmian, które wynikają głównie z ich ewaluacji, opartej na systematycznym monitoringu.
- 14) IZ RPO w projektowaniu wsparcia dla rewitalizacji wykorzystuje doświadczenia z poprzednich perspektyw, w tym wnioski z ewaluacji.

3.5 Komplementarność źródeł finansowania

- 15) Komplementarność źródeł finansowania, w kontekście polityki spójności 2014-2020, oznacza, że projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne, wynikające z programu rewitalizacji opierają się na

konieczności umiejętnego uzupełniania i łączenia wsparcia ze środków EFRR, EFS i FS z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania.

- 16) Silna koordynacja i synergia projektów rewitalizacyjnych finansowanych szczególnie w ramach EFS i EFRR jest konieczna dla uzyskania korzystnych efektów dla obszarów rewitalizacji.
- 17) Koordynacja środków programów operacyjnych ze środkami polityk i instrumentów krajowych jest konieczna dla realizacji zasady dodatkowości środków UE.
- 18) Komplementarność finansowa oznacza także zdolność łączenia prywatnych i publicznych źródeł finansowania, przy założeniu, że stymulowanie endogenicznych zdolności inwestycyjnych ma kluczowe znaczenie dla dynamiki pożądanych zmian.

4. Realizacja zasady partnerstwa i partycypacja

- 1) Program rewitalizacji jest wypracowywany przez samorząd gminny i poddawany dyskusji w oparciu o diagnozę lokalnych problemów: społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Prace nad przygotowaniem programu, bądź jego aktualizacją, jak również wdrażanie (realizacja) programu oparte są na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym szczególnie ze społecznością obszarów rewitalizacji, innymi ich użytkownikami, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi.
- 2) W programie rewitalizacji znajduje się opis procesu jego przygotowania dokumentujący udział w nim różnych grup interesariuszy w taki sposób, by możliwe było zweryfikowanie i ocena stopnia osiągniętego uspołecznienia, jak również określenie, w jaki sposób wybrana forma zarządzania programem rewitalizacji realizuje zasadę udziału w niej interesariuszy.
- 3) Partycypacja społeczna jest wpisana w proces rewitalizacji jako fundament działań na każdym etapie tego procesu (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie). Skonsolidowanie wysiłków różnych podmiotów na rzecz obszaru rewitalizacji jest ważnym warunkiem sukcesu.
- 4) Partycypacja ukierunkowana jest na możliwie dojrzałe jej formy, a więc nieograniczające się jedynie do informacji czy konsultacji działań władz lokalnych, ale dążące do zaawansowanych metod partycypacji, takich jak współdecydowanie czy kontrola obywatelska.

5. Minimalna zawartość (elementy) programu rewitalizacji

- 1) Program rewitalizacji zawiera co najmniej:
  - a) opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy;
  - b) diagnozę czynników i zjawisk kryzysowych oraz skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych;
  - c) zasięgi przestrzenne obszaru/obszarów rewitalizacji, tj. określenie, w oparciu o inne dokumenty strategiczne gminy lub diagnozę i identyfikację potrzeb rewitalizacyjnych, terytorium/terytoriów najbardziej wymagających wsparcia;
  - d) wizję stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji (planowany efekt rewitalizacji);
  - e) cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk;

- f) listę planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z ich opisami zawierającymi, w odniesieniu do każdego projektu/przedsięwzięcia rewitalizacyjnego, co najmniej: nazwę i wskazanie podmiotów go realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację (miejsce przeprowadzenia danego projektu), szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji;
  - g) charakterystykę pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizujących kierunki działań, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową;
  - h) mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami / przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji;
  - i) indykatywne ramy finansowe w odniesieniu do przedsięwzięć, o których mowa w lit. f oraz g, z indykatywnymi wielkościami środków finansowych z różnych źródeł (także spoza funduszy polityki spójności na lata 2014-2020 – publiczne i prywatne środki krajowe w celu realizacji zasady dodatkowości środków UE);
  - j) mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji;
  - k) system realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji;
  - l) system monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu.
- 2) Diagnoza zawarta w programie rewitalizacji obejmuje analizę wszystkich sfer, a w szczególności pogłębioną analizę kwestii społecznych dla określenia potrzeb podjęcia wyprzedzających działań o charakterze społecznym, co pozwoli na przygotowanie działań rewitalizacyjnych o bardziej złożonym, kompleksowym charakterze i oddziaływaniu. Takie działania mają na celu podniesienie skuteczności i trwałości projektów rewitalizacyjnych oraz gotowości i świadomości mieszkańców co do możliwości partycypacyjnego współdecydowania o obszarze objętym programem rewitalizacji.
- 3) Zasięgi przestrzenne obszaru lub obszarów rewitalizacji dokonywane są przy założeniu, że dany program rewitalizacji może obejmować więcej niż jedno terytorium wymagające wsparcia. Zasięg każdego z tych obszarów wyznaczany jest przy założeniu, że jest to terytorium ograniczone przestrzennie, tj. obejmujące tereny o szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk istotne dla rozwoju danej gminy. Ustalenia zasięgu przestrzennego obszaru lub obszarów rewitalizacji dokonuje samorząd gminny, w oparciu o rozstrzygnięcia wynikające z innych dokumentów strategicznych lub planistycznych gminy lub w oparciu o indywidualne kryteria i przy uwzględnieniu kryteriów wskazanych przez IZ RPO, jeśli IZ RPO takie określi. Program rewitalizacji łącznie nie obejmuje więcej niż 20% powierzchni gminy i dotyczy liczby ludności nie większej niż 30% jej mieszkańców.
- 4) Opis planowanych działań rewitalizacyjnych, które będą realizowane w ramach danego programu rewitalizacji powinien zawierać przede wszystkim:

- a) identyfikację podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, tj. takich, bez których realizacja celów programu rewitalizacji nie będzie możliwa i obszar rewitalizacji nie będzie w stanie wyjść z kryzysowej sytuacji,
- b) charakterystykę (zbiorczy opis) innych, uzupełniających rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych, tj. takich, które ze względu na mniejszą skalę oddziaływania trudno zidentyfikować indywidualnie, a są oczekiwane ze względu na realizację celów programu rewitalizacji. W opisie przedsięwzięć uzupełniających należy wskazać obszary tematyczne, zagadnienia istotne z punktu widzenia potrzeb obszaru rewitalizacji.

Zarówno przedsięwzięcia główne (podstawowe), jak i uzupełniające (pozostałe), są przedsięwzięciami zaplanowanymi/wynikającymi z programu rewitalizacji.

2.3. Ustawa o Rewitalizacji (9 października 2015r)

Ustawa o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. stworzyła ramy prawne dla rewitalizacji w Polsce a zawarte w niej regulacje mają zachęcać coraz więcej samorządów do prowadzenia tego procesu. Jej zapisy uporządkowały pojmowanie rewitalizacji. Powinna być ona dobrze zaplanowana i uwzględniać sferę społeczną, gospodarczą i przestrzenną. Rewitalizacja nie jest jedynie remontem, modernizacją czy odbudową, ale kompleksowym, wielowymiarowym procesem, którego głównym celem jest trwałe podniesienie jakości życia na obszarze zdegradowanym. Musi więc zawierać dopasowane do danego miejsca działania aktywizacyjne, edukacyjne, kulturalne, integrujące lokalną społeczność.

Jednym z istotniejszych elementów ustawy jest uregulowanie kwestii dotyczących gminnych programów rewitalizacji (GPR). Będą one podstawowym narzędziem prowadzenia rewitalizacji, zapewniającym jej kompleksowość oraz działania w ścisłej współpracy ze społecznością lokalną (a także realizowanych przez nią samą). Jego podstawą powinno być wyznaczenie obszarów wymagających działań oraz przedstawienie całościowej strategii ich prowadzenia.

Innym rozwiązaniem wzmacniającym uczestnictwo mieszkańców w procesach rewitalizacji jest przewidziana w ustawie instytucja Komitetu Rewitalizacji, czyli forum opiniującego i doradczego, w skład którego wejdą przedstawiciele gminy i lokalnej społeczności. Komitet będzie współpracował z samorządem w czasie przygotowania i realizacji procesu rewitalizacji.

Założenia ustawy przewidują także dwa specjalne rozwiązania ułatwiające prowadzenie rewitalizacji w gminie. Nie będą one obowiązkowe – będą mogły być stosowane w zależności od potrzeb i charakterystyki zaplanowanych działań. Są nimi:

- utworzenie na obszarach rewitalizowanych Specjalnej Strefy Rewitalizacji (SSR). Status SSR umożliwi korzystanie ze szczególnych udogodnień (np. możliwość przyznania dotacji na remonty budynków), a także uprości procedury administracyjne związane z realizacją GPR;
- uchwalenie miejscowego planu rewitalizacji (szczególna forma miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego), który będzie podstawą realizacji przekształceń urbanistycznych oraz prac inwestycyjno-budowlanych ujętych w GPR. Regulacje cechujące tę specjalną postać planu miejscowego to np. możliwość zawarcia w planie miejscowym

koncepcji urbanistycznych czy przypisania do nieruchomości szczegółowych warunków realizacji inwestycji przewidzianych w Planie.

I. Ustawa o rewitalizacji - NAJWAŻNIEJSZE REGULACJE

Ustawa stanowi podstawowy sposób prawnego uregulowania zagadnienia rewitalizacji przez władze prawodawcze. Wyraża normy prawne, które są powszechnie obowiązujące. Wiążą one zarówno organy administracji publicznej, jak i wszystkie osoby fizyczne, osoby prawne i inne podmioty.

W ustawie wprowadzono definicję legalną rewitalizacji, wskazując w art. 2 ust. 1, że jest to proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji. Definicja ta wprowadza szereg zasad ogólnych, a także pojęć, które precyzowane są w dalszych przepisach ustawy. Przede wszystkim określa rewitalizację jako proces, nie zaś jednostkowe zdarzenie. Z zasadą tą korespondują dalsze przepisy ustawy, opisujące kolejne fazy tego procesu: diagnostykę, przygotowanie programu, jego realizację, a w końcu ocenę aktualności prowadzącą do modyfikacji procesu lub uznania go za zakończony. Proces ten dotyczyć ma wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszaru zdegradowanego. Szczegółowa definicja tego obszaru oraz sposób jego wyznaczania opisane są w rozdziale 3 ustawy. Wyprowadzenie ze stanu kryzysowego należy rozumieć jako spowodowanie zmiany w zakresie intensywności występowania niekorzystnych zjawisk (art. 9 ustawy) do takiego poziomu, który przesądzi o utracie przez obszar charakteru obszaru zdegradowanego – na tle całego terytorium gminy miano to zyska wówczas inny obszar, cechujący się większym stopniem nasilenia tych zjawisk, bądź stwierdzony zostanie brak możliwości wskazania obszaru, który w ten negatywny sposób będzie się wyróżniał.

Ustawa, definiując rewitalizację, wprowadza jednocześnie zasady ogólne warunkujące sposób i tryb prowadzenia tego procesu. Zasady te rozwinięte są w dalszej części ustawy, jednak ich doniosłość uzasadniała ustanowienie ich we wstępnej części regulacji. Pierwszą z zasad jest wymóg prowadzenia rewitalizacji w sposób jawny i przejrzysty, z zapewnieniem aktywnego udziału interesariuszy na każdym etapie. Kolejna zasada dotyczy inkluzji społecznej. Zgodnie z jej brzmieniem, rewitalizacja prowadzona ma być w sposób zapobiegający wykluczeniu mieszkańców obszaru rewitalizacji z możliwości korzystania z pozytywnych efektów procesu rewitalizacji, w szczególności w zakresie warunków korzystania z gminnego zasobu mieszkaniowego. Zasadę tę realizują przepisy szczegółowe ustawy, w tym art. 15 ust. 4, art. 28 ust. 3 oraz art. 40. Ostatnią z ogólnych zasad prowadzenia rewitalizacji jest zasada uniwersalnego projektowania.

1) KONSULTACJE SPOŁECZNE

Ustawa przewiduje obowiązek przeprowadzenia konsultacji społecznych w toku procedowania aktów przyjmowanych w oparciu o jej przepisy, tj. uchwały w przedmiocie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz gminnego programu rewitalizacji.

Przeprowadzenie konsultacji społecznych poprzedza również przyjęcie uchwały ustalającej zasady wyznaczania składu i zasady działania Komitetu Rewitalizacji. Jednocześnie w przepisie art. 6 ustawy ustalono wspólne regulacje dotyczące prowadzenia konsultacji społecznych, niezależnie od ich przedmiotu.

Zgodnie z art. 5a ustawy o samorządzie gminnym, uchwała rady gminy może określić zasady przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami, których przedmiotem jest sfera działalności gminy lub inne ważne sprawy lokalne. Należy jednak podkreślić, że przepisy dotyczące konsultacji społecznych, zawarte w ustawie, stanowią regulacje szczegółowe wobec ogólnych przepisów dot. konsultacji z mieszkańcami. Kolejne ustępy art. 6 regulują procedurę prowadzenia konsultacji. Przede wszystkim wskazano, że nie później niż w terminie 7 dni przed dniem przeprowadzenia konsultacji należy powiadomić o ich rozpoczęciu oraz formach w jakich mają być prowadzone.

Ogólną wytyczną przeprowadzania konsultacji społecznych, wynikającą z partycypacyjnego charakteru rewitalizacji, jest nakaz prowadzenia ich w sposób ułatwiający zrozumienie prezentowanych treści i odniesienie się do nich. W przypadku, gdy jest to uzasadnione specyfiką konsultowanych treści, konsultacje społeczne powinny być prowadzone z użyciem wizualizacji oraz sporządzonych w języku niespecjalistycznym skrótów i zestawień informacji zawartych w dokumentach poddawanych konsultacjom.

2) KOMITET REWITALIZACJI

Ustawa przewiduje obowiązek powołania organu o funkcji opiniodawczo-doradczej – Komitetu Rewitalizacji. Zadaniem Komitetu jest dostarczanie w procesie rewitalizacji opinii i stanowisk, które mają pomóc gminie w prawidłowym ukształtowaniu jego przebiegu. Na forum Komitetu możliwe jest również prowadzenie dyskusji (dialogu) na temat planowanych rozwiązań, sposobu ich realizacji oraz ewaluacji rewitalizacji. Komitet stanowi organizacyjny łącznik między organami gminy a pozostałymi interesariuszami rewitalizacji, stanowiąc jeden ze środków zapewnienia partycypacyjnego charakteru rewitalizacji. Powołanie Komitetu Rewitalizacji jest obowiązkowe, gmina ma natomiast określony margines uznania odnośnie momentu, w którym powoła Komitet. Pierwszym etapem na drodze do powołania Komitetu jest określenie przez radę gminy, w formie uchwały, zasad wyznaczania składu oraz zasada działania Komitetu Rewitalizacji.

3) OBSZAR ZDEGRADOWANY I OBSZAR REWITALIZACJI

Ustawa, regulując przygotowanie i prowadzenie rewitalizacji, mimo jej interdyscyplinarnego charakteru, zakłada że proces ten prowadzony będzie w wymiarze terytorialnym, tj. dedykowany będzie określonemu obszarowi, stanowiącemu fragment terytorium gminy. Zdecydowana większość z rozwiązań ustawy dotyczyć będzie w związku z tym określonego terenu, wyznaczonego w sposób pozwalający na jednoznaczne wskazanie, czy dana nieruchomość jest nim objęta (dokładność „ewidencyjna”).

a) OBSZAR ZDEGRADOWANY

Pierwszym elementem działań gminy prowadzących do wskazania fragmentu jej terytorium, na którym prowadzona będzie rewitalizacja, jest przeprowadzenie analiz pozwalających na wyznaczenie obszaru zdegradowanego. Ustawa zdefiniowała obszar zdegradowany (w art. 9) jako fragment terytorium gminy, który znajduje się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk. W dalszej części definicji wskazano szczegółowo, o jakie zjawiska chodzi. Podstawą wyznaczenia obszaru zdegradowanego jest stwierdzenie, że występują na nim negatywne zjawiska społeczne. Bez ujawnienia występowania tych zjawisk nie można stwierdzić, czy obszar ten stanowi obszar zdegradowany w rozumieniu ustawy. Czym są negatywne zjawiska społeczne? Ustawa nie wymienia ich w sposób wyczerpujący, wskazując jedynie przykładowe sfery społeczne, których zła kondycja powinna być brana pod uwagę w toku analiz. Należą do nich: bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym.

b) OBSZAR REWITALIZACJI

Po przeprowadzeniu analiz prowadzących do wyznaczenia obszaru zdegradowanego, niezbędne jest wyznaczenie (w ramach tego obszaru) obszaru rewitalizacji. Obszar rewitalizacji jest obszarem, na którym prowadzona będzie rewitalizacja i wobec którego stosowane będą szczególne narzędzia ustawy. To właśnie dla obszaru rewitalizacji uchwalany jest gminny program rewitalizacji. Określenie, która część obszaru zdegradowanego stanowić będzie obszar rewitalizacji następuje w oparciu o dwie przesłanki. Pierwszą z nich jest stwierdzenie, że na obszarze tym koncentracja negatywnych zjawisk jest szczególna.

c) WYZNACZANIE OBSZARÓW

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji następuje łącznie, w uchwale rady gminy stanowiącej akt prawa miejscowego. Jak wspomniano w Rozdziale 2.3., rewitalizacja stanowi zadanie o charakterze fakultatywnym, stąd brak jest obowiązku wyznaczenia w gminie tych obszarów. Przystąpienie do prac nad ww. uchwałą oznacza zatem, że gmina zamierza realizować zadanie własne dot. rewitalizacji (choć wcióż nie kreuje takiego obowiązku, umożliwiając wycofanie się z jego realizacji np. poprzez nieuchwalenie gminnego programu rewitalizacji).

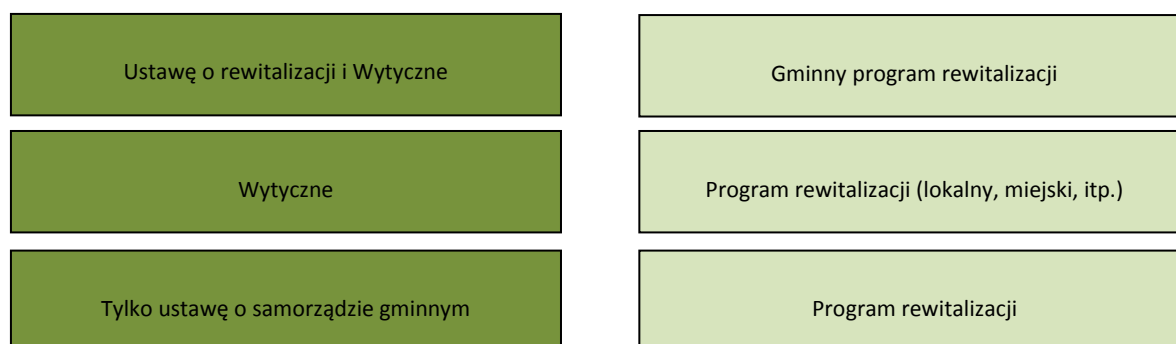
GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI

Gminny program rewitalizacji (dalej jako: GPR) jest zasadniczym dokumentem służącym zaplanowaniu i realizacji procesu rewitalizacji. Ma on charakter strategii, w której dokonuje się pogłębionej diagnozy stanu obszaru rewitalizacji oraz planuje i koordynuje działania służące osiągnięciu – także opisanej w GPR – wizji stanu obszaru po rewitalizacji. Służy również koordynacji działań rewitalizacyjnych z szeregiem innych dokumentów gminnych, wywołując szerokie skutki. W przepisie art. 15 ust. 1 ustawy szczegółowo opisano elementy, których zawarcie w GPR jest obowiązkowe. Katalog ten nie ma charakteru zamkniętego, o czym przesądza użycie wyrazów „w szczególności” – gmina w razie potrzeby może uzupełnić GPR o inne ustalenia dotyczące rewitalizacji. Do obowiązkowych ustaleń GPR należą:

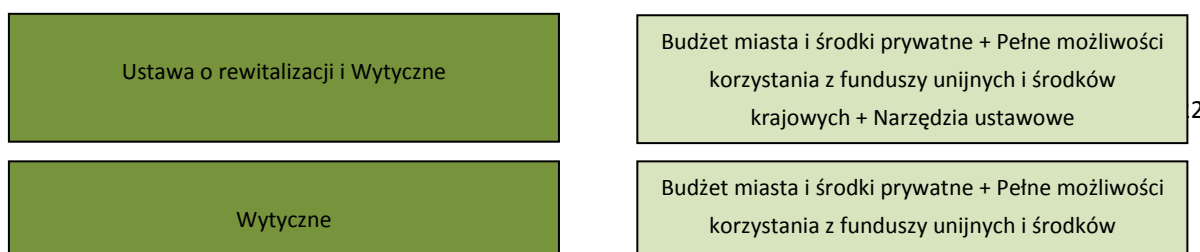
1. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji.
2. Opis powiązań GPR z dokumentami strategicznymi gminy.
3. Opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji.
4. Cele rewitalizacji.
5. Odpowiadające celom kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk.
6. Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych.
7. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych.
8. Szacunkowe ramy finansowe GPR wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych ze źródeł publicznych i prywatnych.
9. Opis struktury zarządzania realizacją GPR, wskazanie kosztów tego zarządzania wraz z ramowym harmonogramem realizacji programu.
10. System monitorowania i oceny GPR
11. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach dotyczących lokali komunalnych.
12. Określenie niezbędnych zmian w uchwale dotyczącej Komitetu Rewitalizacji.
13. Wskazanie, czy na obszarze rewitalizacji ma zostać ustanowiona Specjalna Strefa Rewitalizacji, o której mowa w art. 25, wraz ze wskazaniem okresu jej obowiązywania.
14. Wskazanie sposobu realizacji GPR w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego.
15. Załącznik graficzny.

2.4. Wybór metody realizacji Programu Rewitalizacji

Do końca 2023r. obowiązuje okres przejściowy, w którym możliwe jest prowadzenie przedsięwzięć rewitalizacyjnych poprzez następujące typy programów rewitalizacyjnych sporządzanych w oparciu o:

Od przyjętego typu programu uzależnione jest korzystanie ze środków unijnych i krajowych (spełnienie wymogów Wytycznych) oraz narzędzi ustawowych (spełnienie dodatkowych wymogów ustawy o rewitalizacji).

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Trzciel do roku 2020, z perspektywą do 2030 roku realizowany jest zgodnie z Ustawą o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r.

PROCEDURA UCHWALANIA GPR

Procedurę uchwalania GPR rozpoczyna podjęcie przez radę gminy uchwały o przystąpieniu do jego sporządzenia. Jej podjęcie możliwe jest jedynie po wejściu w życie uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Drugim etapem procedury uchwalania GPR jest dokonanie ogłoszenia informującego podjęciu przez radę gminy uchwały inicjującej proces. Następnie sporządzony projekt GPR poddaje się szeroko rozumianemu opiniowaniu, w ramach którego najpierw przeprowadzane są konsultacje społeczne (na zasadach określonych w rozdziale 2 ustawy), potem zaś przedstawia się ten sam projekt do zaopiniowania przez organy administracji publicznej i innym podmiotom. Kolejnym etapem procedury jest uzyskanie opinii organów administracji publicznej i innych podmiotów. Ostatnim etapem procedury jest wprowadzenie do projektu GPR zmian wynikających zarówno z konsultacji społecznych jak i opiniowania oraz przedstawienie dokumentu radzie gminy celem uchwalenia.

2.5. Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko

Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko Gminnego Programu Rewitalizacji

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 ze zm.) projekt niniejszego dokumentu został przedłożony do zaopiniowania Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska oraz Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu w celu ustalenia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

3. Opis powiązań programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy

Gminny Program Rewitalizacji to nie jedyny dokument dotyczący planowania przyszłych działań na obszarze gminy. Istnieje wiele innych dokumentów, które dotyczą rozwoju danego terenu, określających jednocześnie sposoby na osiągnięcie zamierzonych celów. Gminny Program Rewitalizacji jest zgodny z innymi dokumentami strategicznymi o zasięgu krajowym, wojewódzkim i

lokalnym. Ta komplementarność wpływa znacząco na podniesienie efektywności podejmowanych działań w ramach procesu rewitalizacji, podnosi ogólną wartość i prawdopodobieństwo realizacji niniejszego dokumentu.

DOKUMENTY O CHARAKTERZE KRAJOWYM

EUROPA 2020. STRATEGIA NA RZECZ INTELIGENTNEGO I ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU SPRZYJAJĄCEMU WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU

Strategia „Europa 2020” jest zarówno kontynuacją śmiałej wizji rozwoju nakreślonej przez Strategię Lizbońską, jak i próbą odpowiedzi na słabości europejskiej gospodarki, które ze wzmożoną siłą ujawniły się podczas ostatniego kryzysu, który przyniósł największe od co najmniej 80 lat załamanie gospodarcze oraz uwidocznili poważne słabości strukturalne gospodarek europejskich.

Do oceny postępów w realizacji strategii „Europa 2020” określono pięć wymiernych celów rozwojowych do osiągnięcia w roku 2020 na poziomie unijnym:

1. osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia na poziomie 75% wśród osób w wieku 20 – 64 lata,
2. zwiększenie nakładów na działalność badawczo - rozwojową, w sektorze publicznym i prywatnym do poziomu 3% PKB,
3. poprawę efektywności energetycznej, ograniczenie emisji gazów cieplarnianych o 20%, zwiększenie do 20% udziału energii odnawialnej w ogólnym zużyciu energii oraz zwiększenie efektywności energetycznej o 20%,
4. podniesienie poziomu wykształcenia, zredukowanie odsetka osób przedwcześnie kończących naukę do 10%, zwiększenie do 40% odsetka osób w wieku 30 - 34 lat posiadających wyższe wykształcenie,
5. zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym przynajmniej o 20 mln.

Działania ujęte w niniejszym programie prowadzą do poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizowanego (Cel główny: „Poprawa jakości życia mieszkańców obszarów zdegradowanych w gminie Trzciel oraz kompleksowe przeciwdziałanie marginalizacji zdegradowanych społecznie, infrastrukturalnie, gospodarczo, przestrzennie i środowiskowo obszarów gminy”), dlatego też należy uznać, iż:

1. cel programu pokrywa się, jest zbieżny i realizuje cel określony w dokumencie – Cel nr 5 „zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym przynajmniej o 20 mln”.
2. program jest odpowiedzią na problemy i potrzeby zidentyfikowane w dokumencie planistycznym Europa 2020 tj. Promowanie włączenia społecznego i zwalczanie ubóstwa.

STRATEGIA ROZWOJU KRAJU 2020 - "AKTYWNE SPOŁECZEŃSTWO, KONKURENCYJNA GOSPODARKA, SPRAWNE PAŃSTWO"

Dokument ten jest główną strategią rozwojową wskazującą strategiczne zadania państwa, których podjęcie w najbliższych latach jest niezbędne w celu wzmocnienia procesów rozwojowych. Głównym celem Strategii Rozwoju Kraju jest wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych,

społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju i poprawę jakości życia ludności.

Cele główne i obszary strategiczne:

Obszar strategiczny I. Sprawne i efektywne państwo

- Cel I.1 Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem (uporządkowanie kompetencji umożliwiających realizację działań rozwojowych, zwiększenie efektywności instytucji publicznych, wprowadzenie jednolitych zasad e - administracji, poprawa jakości prawa, zapewnienie ładu przestrzennego);
- Cel I.2 Zapewnienie środków na działania rozwojowe (modernizacja struktury wydatków publicznych, poprawa efektywności środków publicznych, zwiększenie wykorzystania środków pozabudżetowych);
- Cel I.3 Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela (poprawa skuteczności wymiaru sprawiedliwości, rozwój kapitału społecznego, zwiększenie bezpieczeństwa obywatela, utrwalenie bezpieczeństwa narodowego).

Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka

- Cel II.1 Wzmocnienie stabilności makroekonomicznej (uzdrowienie finansów publicznych, zwiększenie stopy oszczędności i inwestycji, integracja ze strefą euro, rozwój eksportu towarów i usług);
- Cel II.2 Wzrost wydajności gospodarki (zwiększenie produktywności gospodarki, wzrost udziału przemysłów i usług średnio i wysoko zaawansowanych technologicznie, zwiększenie konkurencyjności i modernizacja sektora rolno - spożywczego, poprawa warunków ramowych dla prowadzenia działalności gospodarczej);
- Cel II. 3 Zwiększenie innowacyjności gospodarki (wzrost popytu na wyniki badań naukowych, podwyższenie stopnia komercjalizacji badań, zapewnienie kadr dla B+R, zwiększenie wykorzystania rozwiązań innowacyjnych);
- Cel II.4 Rozwój kapitału ludzkiego (zwiększenie aktywności zawodowej, poprawa jakości kapitału ludzkiego, zwiększanie mobilności zawodowej i przestrzennej);
- Cel II.5 Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych (zapewnienie powszechnego dostępu do Internetu, upowszechnienie wykorzystania technologii cyfrowych, zapewnienie odpowiedniej jakości treści i usług cyfrowych);
- Cel II.6 Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko (racjonalne gospodarowanie zasobami, poprawa efektywności energetycznej, zwiększenie dywersyfikacji dostaw paliw i energii, poprawa stanu środowiska, adaptacja do zmian klimatu);
- Cel II.7 Zwiększenie efektywności transportu (zwiększenie efektywności zarządzania w sektorze transportowym, modernizacja i rozbudowa połączeń transportowych, udroźnienie obszarów miejskich).

Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna

- Cel III.1 Integracja społeczna (zwiększanie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej nim zagrożonych);
- Cel III.2 Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych (podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych, zwiększenie efektywności systemu świadczenia usług publicznych);
- Cel III.3 Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych (tworzenie warunków instytucjonalnych, prawnych i finansowych dla realizacji działań rozwojowych w regionach, wzmocnianie ośrodków wojewódzkich, tworzenie warunków do rozwoju ośrodków regionalnych, subregionalnych i lokalnych oraz wzmocniania potencjału obszarów wiejskich, zwiększenie spójności terytorialnej).

Rysunek 1 Obszary strategiczne i cele Strategii Rozwoju Kraju 2020

Źródło: opracowanie własne

Działania zaplanowane w procesie rewitalizacji wyznaczonych obszarów Gminy Trzciel wpisują się w cele Strategii Rozwoju Kraju 2020. Przeprowadzona rewitalizacja przyczyni się m.in. do: wzmocnienia warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywateli (Cel I.3), rozwoju kapitału ludzkiego (Cel II.4) oraz integracji społecznej (Cel III.1).

KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2010-2020

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego określa cele i priorytety rozwoju Polski w terytorialnym wymiarze. Wyznacza zasady i instrumenty polityki regionalnej, nową rolę regionów w ramach polityki regionalnej i mechanizm koordynacji działań podejmowanych przez poszczególne resorty. Celem strategicznym Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020 jest efektywne wykorzystywanie specyficznych, regionalnych oraz terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągania celów rozwoju kraju - wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym. Rozwinięciem celu strategicznego są trzy cele szczegółowe:

Cel I. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów:

- 1.1. Wzmacnianie funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich i integracja ich obszarów funkcjonalnych;
- 1.2. Tworzenie warunków do rozprzestrzeniania procesów rozwojowych i zwiększania ich absorpcji poza miastami wojewódzkimi;
- 1.3. Budowa podstaw konkurencyjności województw - działania tematyczne.

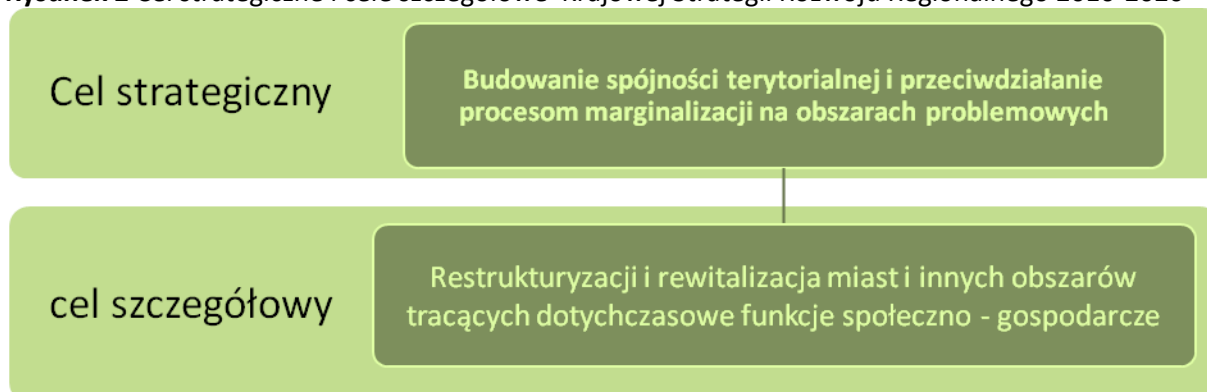
Cel II. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie procesom marginalizacji na obszarach problemowych:

- 2.1. Wzmacnianie spójności w układzie krajowym;
- 2.2. Wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe;
- 2.3. Restrukturyzacji i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno – gospodarcze;
- 2.4. Przewycięzanie niedogodności związanych z położeniem obszarów przygranicznych, szczególnie wzdłuż wewnętrznych granic UE;
- 2.5. Zwiększanie dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich na obszarach o najniższej dostępności.

Cel III. Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie.

- 3.1. Wzmocnienie strategicznego wymiaru polityki regionalnej;
- 3.2. Poprawa jakości zarządzania politykami publicznymi, w tym ich właściwe ukierunkowanie terytorialne;
- 3.3. Przebudowa i wzmocnienie koordynacji w systemie wieloszczeblowego zarządzania;
- 3.4. Wspomaganie budowy kapitału społecznego dla rozwoju regionalnego w oparciu o sieci współpracy między różnymi aktorami polityki regionalnej.

Rysunek 2 Cel strategiczne i cele szczegółowe Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020

Źródło: opracowanie własne

Zaplanowany proces rewitalizacji wyznaczonych obszarów Gminy Trzciel wpisuje się przede wszystkim w cel szczegółowy II. 3 dotyczący rewitalizacji i rewitalizacji miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno - gospodarcze. Zgodnie ze Strategią Rozwoju

Regionalnego 2010 - 2020 w procesie planowania i realizacji działań rewitalizacyjnych należy wziąć pod uwagę przede wszystkim działania nakierowane na: wsparcie kapitału ludzkiego, modernizację struktury gospodarczej, wsparcie w nadrobieniu zaległości w obrębie infrastruktury technicznej, modernizację i rozwój obiektów użyteczności publicznej oraz wsparcie kompleksowych programów rewitalizacyjnych.

KONCEPCJA PRZESTRZENNEGO ZAGOSPODAROWANIA KRAJU 2030

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030) jest najważniejszym krajowym dokumentem strategicznym dotyczącym zagospodarowania przestrzennego kraju. Dokument został opracowany zgodnie z zapisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 27 marca 2003 roku. W dokumencie przedstawiono wizję zagospodarowania przestrzennego kraju w perspektywie najbliższych dwudziestu lat, określono cele i kierunki polityki zagospodarowania kraju służące jej urzeczywistnieniu oraz wskazano zasady i mechanizmy koordynacji, wdrażania publicznych polityk rozwojowych mających istotny wpływ terytorialny. Tym samym KPZK 2030 ma wiele cech strategii ogólnorozwojowej, łącząc elementy zagospodarowania przestrzennego z czynnikami rozwoju społeczno-gospodarczego.

Cele główne i szczegółowe Polityki Przestrzennego Zagospodarowania Kraju:

Cel 1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności

- 1.1 Wspieranie rozwoju funkcji metropolitalnych największych polskich miast;
- 1.2 Intensyfikacja powiązań funkcjonalnych pomiędzy głównymi węzłami sieci osadniczej w układzie krajowym i międzynarodowym;
- 1.3 Integracja obszarów funkcjonalnych głównych ośrodków miejskich.

Cel 2: Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialnej, równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich

- 2.1 Wspomaganie spójności w układzie krajowym;
- 2.2 Regionalna integracja funkcjonalna, wspomaganie rozprzestrzeniania się procesów rozwojowych na obszary poza głównymi miastami oraz budowanie potencjału dla specjalizacji terytorialnej;
- 2.3 Wspomaganie spójności w specyficznych obszarach problemowych.

Cel 3. Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej

- 3.1 Poprawa dostępności polskich miast i regionów;
- 3.2 Zmniejszenie zewnętrznych kosztów transportu;
- 3.3 Zarządzanie strategiczne i etapowanie inwestycji;

Cel 4: Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski

- 4.1 Integracja działań w zakresie funkcjonowania spójnej sieci ekologicznej kraju jako podstawa ochrony najcenniejszych zasobów przyrodniczych i krajobrazowych;
- 4.2 Przeciwdziałanie fragmentacji przestrzeni przyrodniczej;
- 4.3 Wprowadzenie gospodarowania krajobrazem zgodnie z zapisami Europejskiej Konwencji Krajobrazowej;
- 4.4 Racjonalizacja gospodarowania ograniczonymi zasobami wód powierzchniowych i podziemnych kraju, w tym zapobieganie występowaniu deficytu wody na potrzeby ludności i rozwoju gospodarczego;
- 4.5 Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu i potencjału wód i związanych z nimi ekosystemów;
- 4.6 Zmniejszenie obciążenia środowiska powodowanego emisjami zanieczyszczeń do wód, atmosfery i gleby;
- 4.5 Zabezpieczenie cennych gospodarczo złóż kopalin i zwiększenie wykorzystania surowców wtórnych.

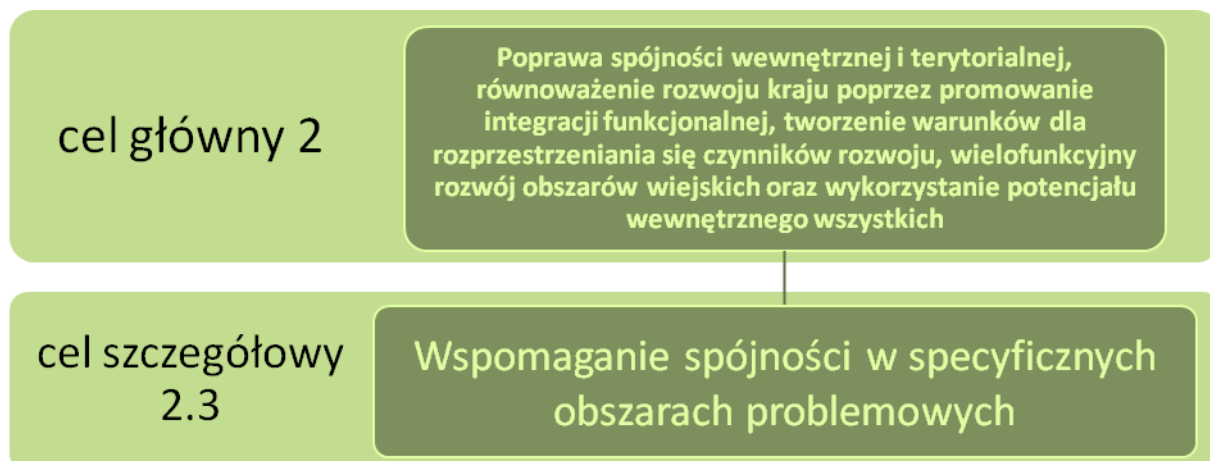
Cel 5. Zwiększenie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa

- 5.1 Przeciwdziałanie zagrożeniu utraty bezpieczeństwa energetycznego i odpowiednie reagowanie na to zagrożenie;;
- 5.2 Zwiększenie poziomu zabezpieczenia przed ekstremalnymi zjawiskami naturalnymi i antropogenicznymi;
- 5.3 Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa.

Cel 6. Przywrócenie i utwalenie ładu przestrzennego

- 6.1 Wprowadzenie zintegrowanego (spójnego i hierarchicznego) systemu planowania społeczno - gospodarczego i przestrzennego zdolnego do efektywnej koordynacji działań podmiotów publicznych i polityk publicznych mających największe znaczenie dla zagospodarowania przestrzennego na różnych poziomach zarządzania;
- 6.2 Uporządkowanie regulacji zapewniających sprawność i powszechność działania systemu planowania przestrzennego;
- 6.3 Wzmocnienie instytucjonalne i jakościowe planowania przestrzennego.

Rysunek 3 Cele główne Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030

Źródło: opracowanie własne

Działania zaplanowane w procesie rewitalizacji wyznaczonych obszarów Gminy Trzciel wpisują się w cele Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030. Przeprowadzona rewitalizacja na terenie gminy przyczyni się m.in. do: wspomaganie spójności w specyficznych obszarach problemowych (cel szczegółowy 2.3).

NARODOWY PLAN REWITALIZACJI 2022

Narodowy Plan Rewitalizacji stanowi szeroko rozumianą wykładnię dla prowadzenia procesów rewitalizacyjnych jako działań kompleksowych i zintegrowanych oraz definiuje programy rewitalizacji jako ramy operacyjne i płaszczyznę koordynacji działań rewitalizacyjnych, formułując zasady ich tworzenia i wdrażania.

Działania rewitalizacyjne ujęte w niniejszym Gminnym Programie Rewitalizacji prowadzą do poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizowanego (Cel główny: „Poprawa jakości życia mieszkańców obszarów zdegradowanych w gminie Trzciel oraz kompleksowe przeciwdziałanie marginalizacji zdegradowanych społecznie, infrastrukturalnie, gospodarczo, przestrzennie i środowiskowo obszarów gminy”), dlatego też należy uznać, iż:

1. cel programu pokrywa się, jest zbieżny i realizuje cel główny określony w dokumencie – Cel główny: poprawa warunków rozwoju obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym. Realizacji tego celu służyć będzie tworzenie korzystnych warunków dla prowadzenia rewitalizacji w Polsce i położenie nacisku na holistyczne, zintegrowane podejście do prowadzenia takich działań.;
2. program jest odpowiedzią na problemy i potrzeby zidentyfikowane w dokumencie planistycznym tj. zwiększenie liczby przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojkowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza oraz propagowania działań służących zmniejszaniu hałasu (str. 11 rozdział 7).

USTAWA O REWITALIZACJI

Ustawa o rewitalizacji została przyjęta przez Sejm RP 9 października 2015 r. i zawiera rozwiązania umożliwiające odnowę obszarów zdegradowanych społecznie oraz infrastrukturalnie. Zgodnie z ustawą, istotą rewitalizacji będą zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, podejmowane na konkretnym obszarze i prowadzone na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

Działania rewitalizacyjne ujęte w niniejszym Gminnym Programie Rewitalizacji prowadzą do poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizowanego (Cel główny: „Poprawa jakości życia mieszkańców obszarów zdegradowanych w gminie Trzciel oraz kompleksowe przeciwdziałanie marginalizacji zdegradowanych społecznie, infrastrukturalnie, gospodarczo, przestrzennie i środowiskowo obszarów gminy”), dlatego też należy uznać, iż:

1. cel programu pokrywa się, jest zbieżny i realizuje cel główny określony w dokumencie – Cel główny: stworzenie ram prawnych dla rewitalizacji w Polsce, których obecnie brakuje, a także, poprzez zawarte w niej regulacje, zachęcać coraz więcej samorządów do prowadzenia tego procesu;

STRATEGIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO 2020

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego jest jedną z dziewięciu strategii zintegrowanych. Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (art. 13 ust. 1) jest ona spójna ze Strategią Rozwoju Kraju 2020. SRKL stanowi odpowiedź na konieczność podniesienia jakości życia w Polsce w perspektywie roku 2020. Stanowi jednocześnie punkt wyjścia do rozbudowy i podnoszenia jakości kapitału ludzkiego w Polsce przez zastosowanie właściwych, często bardzo nowatorskich rozwiązań, dostosowanych do potrzeb osób na każdym etapie życia.

Spójna wizja przyszłości Polski pozwoliła ukierunkować Strategię Rozwoju Kapitału Ludzkiego na obszary wymagające interwencji przez określenie celów, które ma ona wypełnić. W związku z tym wyodrębniono cel główny i cele szczegółowe.

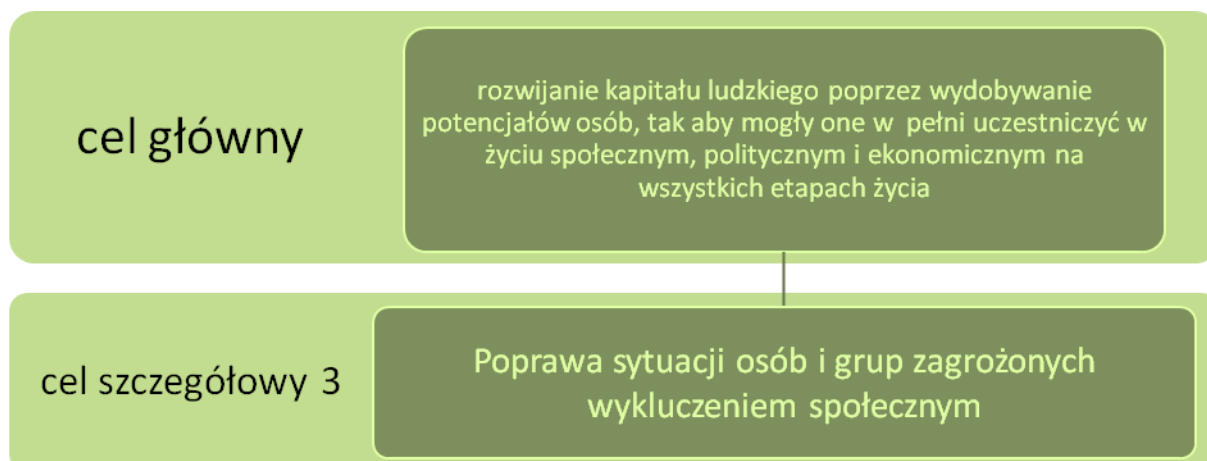
Celem głównym Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 jest:

- rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób, tak aby mogły one w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia.

Natomiast cele szczegółowe SRKL 2020 to:

- Cel szczegółowy 1: Wzrost zatrudnienia;
- Cel szczegółowy 2: Wydłużenie okresu aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych;
- Cel szczegółowy 3: Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- Cel szczegółowy 4: Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej;
- Cel szczegółowy 5: Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji Obywateli.

Rysunek 4 Cel główny i szczegółowy Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020

Źródło: opracowanie własne

Zaplanowany proces rewitalizacji wyznaczonych obszarów Gminy Trzciel wpisuje się przede wszystkim w cel szczegółowy 3 dotyczący poprawy sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Zgodnie ze Strategią Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 w procesie planowania i realizacji działań rewitalizacyjnych należy wziąć pod uwagę przede wszystkim działania nakierowane na: wsparcie kapitału ludzkiego, modernizację i rozwój obiektów użyteczności publicznej oraz wsparcie kompleksowych programów rewitalizacyjnych.

DOKUMENTY O CHARAKTERZE WOJEWÓDZKIM

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO 2020

Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020 (załącznik do Uchwały nr XXXII/319/12 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 19 listopada 2012 roku) stanowi najważniejszy dokument samorządu województwa, określający kierunki rozwoju regionalnego i wskazujący obszary szczególnej interwencji. Łączy w sobie diagnozę stanu regionu, stojące przed nim wyzwania rozwojowe i aspiracje jego mieszkańców. Strategia funkcjonować będzie, jako plan postępowania władz regionalnych, tak w procesie zarządzania województwem, jak i w inicjowaniu oraz rozwijaniu mechanizmów współpracy pomiędzy samorządem terytorialnym, sferą biznesową i mieszkańcami województwa.

Wizja województwa lubuskiego została określona w następujący sposób: „**W 2020 roku Województwo Lubuskie w pełni korzysta ze swojego położenia w Europie, walorów środowiska i dostępności komunikacyjnej. Rozwinęły się konkurencyjne i innowacyjne sektory gospodarki i turystyka, a Lubuszan można już zaliczyć do społeczeństw informacyjnych. Efektywne wykorzystanie środków unijnych, aktywność samorządów, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych zapewniły wysoki poziom życia mieszkańców i dostęp do usług o dobrym standardzie. Region postrzegany, jako miejsce zdrowego stylu życia zyskuje miano „zielonej krainy**

nowoczesnych technologii”. Cel główny i cele szczegółowe określone w dokumencie przedstawia poniżej przedstawiony rysunek.

Rysunek 5 Cele Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020

Działania rewitalizacyjne ujęte w niniejszym Gminnym Programie Rewitalizacji prowadzą do poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizowanego (Cel główny: „Poprawa jakości życia mieszkańców obszarów zdegradowanych w gminie Trzciel oraz kompleksowe przeciwdziałanie marginalizacji zdegradowanych społecznie, infrastrukturalnie, gospodarczo, przestrzennie i środowiskowo obszarów gminy”), dlatego też należy uznać, iż:

1. cel programu pokrywa się, jest zbieżny i realizuje cel określony w dokumencie SRWL 2020 – Cel szczegółowy nr 3 „Społeczna i terytorialna spójność regionu”,
2. program jest odpowiedzią na problemy i potrzeby zidentyfikowane w dokumencie planistycznym SRWL 2020 – tj. przeciwdziałanie powstawaniu i zwalczaniu dotychczasowych oraz nowych form wykluczenia społecznego. (str. 49, rozdział 7 „Cel strategiczny nr 3”).

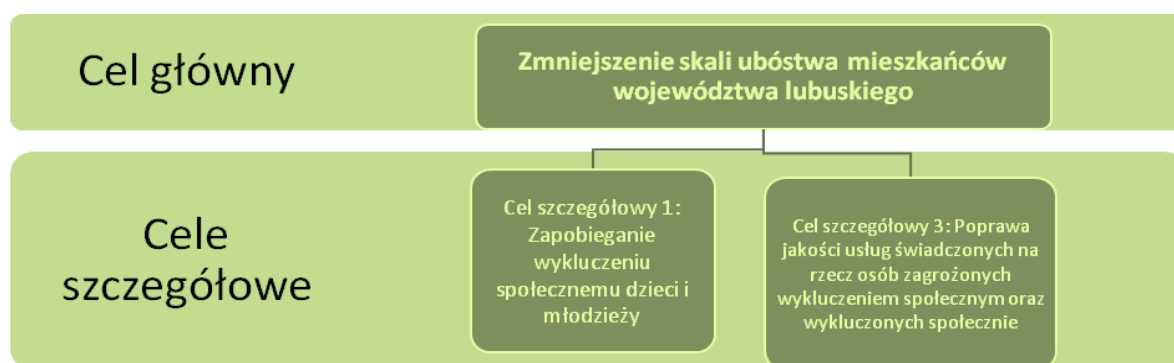
WOJEWÓDZKI PROGRAM POMOCY SPOŁECZNEJ

Wojewódzki Program Pomocy Społecznej określa wyzwania i założenia pomocy społecznej w stosunku do możliwości, zasobów i zdiagnozowanych potrzeb Województwa Lubuskiego. Program przedstawia główne problemy społeczne, które dotyczą mieszkańców Województwa Lubuskiego. Wyznacza także kierunki działań związanych z poprawą życia mieszkańców Województwa Lubuskiego oraz zapobieganiem ich marginalizacji i wykluczeniu społecznemu.

Cele Wojewódzkiego Programu Pomocy Społecznej uwzględniają potrzeby wynikające z diagnozy problemów społecznych mieszkańców Województwa Lubuskiego oraz założenia dokumentów unijnych i krajowych odnoszących się do działań na rzecz włączenia społecznego.

Celem głównym WPPS jest: „Zmniejszenie skali ubóstwa mieszkańców województwa lubuskiego”.
W związku z realizacją celu głównego wyznaczono również następujące cele szczegółowe:

- Cel szczegółowy 1: Zapobieganie wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży;
- Cel szczegółowy 2: Doskonalenie systemu wsparcia dla osób starszych;
- Cel szczegółowy 3: Poprawa jakości usług świadczonych na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz wykluczonych społecznie;
- Cel szczegółowy 4: Wspieranie osób i rodzin w przezwyciężeniu trudnej sytuacji życiowej;
- Cel szczegółowy 5: Rozwój społeczeństwa obywatelskiego.

Rysunek 6 Cel główny i cele szczegółowe Wojewódzkiego Programu Pomocy Społecznej

Źródło: opracowanie własne

Mając na względzie fakt, iż celem głównym Gminnego Programu Rewitalizacji jest „Poprawa jakości życia mieszkańców obszarów zdegradowanych w gminie Trzciel oraz kompleksowe przeciwdziałanie marginalizacji zdegradowanych społecznie, infrastrukturalnie, gospodarczo, przestrzennie i środowiskowo obszarów gminy”), jednoznacznie należy uznać, iż cel programu jest spójny z założeniami dokumentu tj. Cel szczegółowy nr 3: „Poprawa jakości usług świadczonych na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz wykluczonych społecznie”, w którym jednym z działań jest „**Wspieranie przedsięwzięć w zakresie integracji społecznej osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka**” oraz „**Prowadzenie badań społecznych, mających na celu identyfikowanie grup zagrożonych wykluczeniem społecznym i wykluczonych społecznie**”. Program jest także odpowiedzią na następujące problemy zidentyfikowane w dokumencie tj. długotrwałe bezrobocie, skrajne ubóstwo i bezdomność. Powoduje to konieczność wdrożenia nowych i bardziej skutecznych instrumentów, które byłyby dostosowane do poprawy sytuacji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (str.34 rozdział V. Cele Wojewódzkiego Programu Polityki Społecznej).

STRATEGIA POLITYKI SPOŁECZNEJ WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO NA LATA 2014-2020

Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubuskiego na lata 2014-2020 jest ważnym elementem polityki regionalnej, uwzględniającej zapisy dokumentów krajowych oraz zasady europejskiej polityki regionalnej, mające wpływ na politykę społeczną województwa lubuskiego.

W Strategii wyznaczono karty strategiczne, zawierające cztery cele główne, stanowiące ich kontynuację ze strategii przyjętej w 2005 r. Cele główne realizowane będą w oparciu o założone cele strategiczne oraz kierunki interwencji wpisujące się w założenia krajowych oraz regionalnych dokumentów strategicznych.

Cele główne Strategii:

1. Wyrównywanie szans rozwojowych dzieci i młodzieży;
2. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób i rodzin oraz ich integracja ze społeczeństwem;
3. Doskonalenie systemu wsparcia społecznego;
4. Wspieranie społeczeństwa obywatelskiego.

Działania rewitalizacyjne ujęte w niniejszym Gminnym Programie Rewitalizacji prowadzą do poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizowanego (Cel główny: „Poprawa jakości życia mieszkańców obszarów zdegradowanych w gminie Trzciel oraz kompleksowe przeciwdziałanie marginalizacji zdegradowanych społecznie, infrastrukturalnie, gospodarczo, przestrzennie i środowiskowo obszarów gminy”), dlatego też należy uznać, iż:

1. cel programu pokrywa się, jest zbieżny i realizuje cel główny określony w dokumencie – Cel główny: Karta strategiczna II-1: „Zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób i rodzin oraz ich integracja ze społeczeństwem”, Cel strategiczny „Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych poprzez zatrudnianie i likwidację barier architektonicznych, urbanistycznych i w komunikowaniu się”;
2. program jest odpowiedzią na problemy i potrzeby zidentyfikowane w dokumencie planistycznym tj. Wysokie zagrożenie wykluczeniem społecznym mieszkańców województwa lubuskiego (str. 22, rozdz. Analiza SWOT).

DOKUMENTY GMINNE

STRATEGIA ROZWOJU SPOŁECZNO – GOSPODARCZEGO GMINY TRZCIEL NA LATA 2015 – 2023

Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Trzciel na lata 2015 – 2023 jest jednym z podstawowych instrumentów zarządzania – efektem procesu planowania strategicznego. Przez strategię – w najogólniejszym znaczeniu – można rozumieć sposób osiągania wyznaczonych celów poprzez sterowanie rozwojem. Strategia identyfikuje najistotniejsze problemy rozwojowe, formułuje misję, cele strategiczne oraz wariantowe opcje rozwoju odnoszące się do sposobów osiągania założonych celów. Określa też kierunki i granice działania władz publicznych. Władze gminy określiły w dokumencie następującą misję: Kreowanie dynamicznego i spójnego rozwoju z poszanowaniem środowiska naturalnego, efektywne wykorzystanie istniejących zasobów - turystycznych, przyrodniczych, kulturowych, promowanie przedsiębiorczości, budowanie atrakcyjnej oferty turystyczno - rekreacyjnej, przyciąganie inwestorów, rozwój usług edukacyjnych, kulturalnych, zdrowotnych i aktywności społecznej. Misja realizowana jest przez pryzmat celów strategicznych. Cel strategiczny wyznacza podstawowe kryteria oceny procesów rozwojowych. Ważne, aby wskazywał na te efekty procesu rozwojowego, które są autentycznie najważniejsze dla lokalnej społeczności.

Jednocześnie istotne jest, by były to wyniki możliwe mierzalne, pozwalające na późniejszą ocenę osiągniętych rezultatów.

Strategia Rozwoju Gminy Trzciel na lata 2015-2023 określa najważniejsze kierunki rozwoju gminy, będące odpowiedzią na zdefiniowane wyzwania rozwojowe. Rozwój gminy Trzciel do 2023 roku ukierunkowany został na: innowacyjny i stabilny rozwój gospodarczy, poprawę jakości życia mieszkańców, aktywną i nowoczesną społeczność oraz kształtowanie przestrzeni sprzyjającej rozwojowi społeczno gospodarczemu. Zdefiniowane zostały 4 cele strategiczne, podzielone na bardziej szczegółowe cele operacyjne.

Tabela 2 Cele strategiczne Gminy Trzciel

CELE STRATEGICZNE	CELE OPERACYJNE
1 – Rozwój gospodarczy i ekonomiczny Gminy Trzciel.	1.1 Rozwój i uzbrojenie terenów inwestycyjnych, 1.2 Wspieranie i rozwój przedsiębiorczości lokalnej, w tym proekologicznej, 1.3 Rozwój infrastruktury turystyczno - rekreacyjnej, 1.4 Aktywna promocja gminy i oferty inwestycyjno-usługowej, 1.5 Wspieranie działań prowadzących do poprawy rozwoju produkcji rolnej, 1.6 Przyjazna i efektywna administracja
2 – Poprawa infrastruktury technicznej i społecznej podnoszącej jakość życia mieszkańców.	2.1 Poprawa stanu technicznych dróg i infrastruktury okołodrogowej, zwiększenie dostępności komunikacyjnej, 2.2 Realizacja zadań z zakresu infrastruktury wodno – ściekowej, gospodarki odpadami i niskiej emisji, 2.3 Poprawa funkcjonowania obiektów dydaktycznych, kulturalnych i sportowo - rekreacyjnych
3 – Rozwój nowoczesnego społeczeństwa.	3.1. Poprawa jakości nauczania oraz dostęp do atrakcyjnej oferty kulturalno - edukacyjnej, 3.2. Nowoczesne formy integracji społecznej i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, 3.3. Poprawa stanu bezpieczeństwa publicznego i rozwój społeczeństwa obywatelskiego
4 – Poprawa jakości środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego.	4.1. Edukacja ekologiczna i promocja zdrowego stylu życia, 4.2. Ochrona walorów i zasobów środowiska przyrodniczego i kulturowego

Źródło: Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Trzciel na lata 2015-2023

Działania rewitalizacyjne ujęte w niniejszym Gminnym Programie Rewitalizacji prowadzą do poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizowanego (Cel główny: „Poprawa jakości życia mieszkańców obszarów zdegradowanych w gminie Trzciel oraz kompleksowe przeciwdziałanie marginalizacji zdegradowanych społecznie, infrastrukturalnie, gospodarczo, przestrzennie i środowiskowo obszarów gminy”), dlatego też należy uznać, iż:

1. Cel programu pokrywa się, jest zbieżny i realizuje cele określone w dokumencie – Cel strategiczny 2: „Poprawa infrastruktury technicznej i społecznej podnoszącej jakość życia mieszkańców”,
2. program jest odpowiedzią na problemy i potrzeby zidentyfikowane w dokumencie planistycznym tj. Zły stan dróg gminnych łączących mniejsze miejscowości, zbyt mała ilość utwardzonych ulic i ciągów pieszych (chodników), brak ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych, brak termomodernizacji budynków oraz niska aktywność mieszkańców w działalność społeczną.

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII GMINY TRZCIEL NA ROK 2017

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Trzciel na 2017 rok jest kontynuacją działań realizowanych w tym zakresie od kilku lat na terenie Gminy Trzciel. Zaplanowane działania są rokrocznie poddawane ocenie i udoskonalane, po to, by realizacja jego celów przynosiła wymierne korzyści dla poszczególnych grup mieszkańców naszej Gminy. Rozszerzanie i weryfikacja katalogu zaplanowanych zadań wynika z konsultacji prowadzonych z reprezentantami instytucji, służb, placówek i organizacji pozarządowych realizujących zadania programu.

Zadania Programu i formy realizacji:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych.
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii.
5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.131 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.
6. Wspieranie zatrudniania socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Działania rewitalizacyjne ujęte w niniejszym Gminnym Programie Rewitalizacji prowadzą do poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizowanego; dlatego też należy uznać, iż cel programu pokrywa się, jest zbieżny i realizuje cel strategiczny określony w dokumencie tj. – **„Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych” oraz „Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii”.**

STUDIUM UWARUNKOWAŃ KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY TRZCIEL

Polityka przestrzenna Gminy Trzciel ma na celu zwiększenie jej konkurencyjności w skali ponadlokalnej, a co za tym idzie również stopniową likwidację dysproporcji w zagospodarowaniu przestrzennym. Wizja tej polityki zmierza w kierunku zwiększenia potencjału turystyczno - kulturalnego poprzez ochronę wartości zasobów dziedzictwa kulturowego i środowiska przyrodniczego oraz jego racjonalnego wykorzystania. Działania w sferze przestrzennej będą dążyć do poprawy struktury funkcjonalno -przestrzennej, w tym podniesienia ładu przestrzennego i estetyki, racjonalnego wykorzystania terenów i intensyfikacji ich zagospodarowania. Realizacja poszczególnych projektów i zadań inwestycyjnych uzależniona jest od środków finansowych pochodzących z różnych źródeł.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest dokumentem wprowadzonym do systemu planowania przestrzennego w Polsce ustawa z dnia 7 lipca 1994 roku o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. nr 89 poz. 415 z późniejszymi zmianami; tekst jednolity Dz.U. z 1999 r. Nr 15 poz 139) Art.67 ust.1 i ust. 3 tej ustawy wprowadza obowiązek uchwalenia studium przed utratą mocy aktualnie obowiązujących planów zagospodarowania przestrzennego przed końcem 1999 roku (Dz.U. z 1989 r nr 17 poz. 99 z późniejszymi zmianami przedłużającymi okres aktualności m.p.z.p. o trzy lata)

Studium/ określa politykę przestrzenną gminy biorąc pod uwagę:

- uwarunkowania wynikające z dotychczasowego rozwoju;
- kierunki dalszych przekształceń (restrukturyzacji) zagospodarowania przestrzennego gminy wynikających z zadań własnych samorządu gminnego,
- kierunki dalszych przekształceń zagospodarowania przestrzennego gminy wynikające z polityki przestrzennej państwa w realizacji ponadlokalnych celów publicznych i gospodarczych.

Głównym celem "Studium" jest **zapewnienie podstaw formalno - prawnych i merytorycznych do przygotowania realizacji inwestycji powodujących skutki przestrzenne w obszarze gminy** poprzez:

- a) miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego dla określonych w studium obszarów,
- b) decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania wydawane w trybie rozprawy administracyjnej dla określonych w studium obszarów i sytuacji
- c) zapewnienie koordynacji przestrzennej na terenie obszaru gminy;
- d) określenie zasad i warunków jakie należy uwzględnić w przygotowaniu prac planistycznych dla celów publicznych, osób prawnych i fizycznych w realizacji ich , uzasadnionych, działań gospodarczych.

Studium Uwarunkowań Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Trzciel określa **politykę rozwoju gminy kierunki i cele - w sferach: gospodarczej, społecznej, ekologiczno przyrodniczej zagospodarowania przestrzennego**

Polityka społeczna gminy (Sfera społeczna)

Tworzenie współczesnych podstaw obsługi społeczeństwa poprzez :

- poprawę wyposażenia miasta i wsi w obiekty i urządzenia sportowo wypoczynkowe służące mieszkańcom i gościom,
- ograniczenie bezrobocia w wyniku działań w sferze gospodarczej i społecznej - nowe miejsca pracy,
- działanie na rzecz rozwoju placówek edukacyjnych (ich specjalizacja pro rynkowa) z kształceniem ukierunkowanym na ochronę i racjonalne gospodarowanie zasobami gminy.

Działania inwestycyjne ujęte w Gminnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Trzciel pokrywają się, są zbieżne z zadaniami określonymi w dokumencie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Trzciel m.in. po przez umieszczę w GPR następujących inwestycji:

- Budowa hali sportowej przy ul. Kościuszki w Trzciel;u;
- Modernizacja stadionu przy ul. Poznańskiej w Trzciel;u;
- Termomodernizacja budynku dawnej szkoły przy ul. Mickiewicza w Trzciel;u;
- Termomodernizacja domu kultury i biblioteki w Trzciel;u.

ZGODNOŚĆ Z KRYTERIUM FORMALNYM NR 5

Podsumowując zapisy rozdziału 3 Opis powiązań programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy, należy jednoznacznie stwierdzić, iż w programie rewitalizacji wskazano powiązania wskazanych działań rewitalizacyjnych z założeniami wynikającymi z dokumentów strategicznych.

4. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych

Przygotowanie „Programu Rewitalizacji Gminy Trzciel do roku 2020, z perspektywą do 2030 roku” poprzedziła pogłębiona analiza kwestii społecznych i identyfikacja potrzeb rewitalizacyjnych. W poniższym rozdziale zdiagnozowano czynniki i zjawiska kryzysowe występujące na obszarze gminy w podziale na poszczególne obszary wraz z określeniem w każdym z przypadków skali i charakteru potrzeb rewitalizacyjnych. Ponadto, szczegółowo określono charakter potrzeb rewitalizacyjnych przy uwzględnieniu również innych dokumentów strategicznych gminy.

Punktem wyjścia była diagnoza kwestii społecznych niezbędnych dla określenia koniecznych do realizacji działań o charakterze społecznym (dotyczących rozwiązywania problemów społecznych oraz pobudzających aktywność lokalną), co w konsekwencji pozwoliło zaprojektować realizacje rewitalizacyjne o bardziej złożonym, kompleksowym charakterze i oddziaływaniu, w tym inwestycje o charakterze twardym. Działania te mają na celu podniesienie skuteczności i trwałości podjętych projektów rewitalizacyjnych na terenie gminy oraz gotowości i świadomości mieszkańców co do możliwości partycypacyjnego współdecydowania o obszarze objętym programem rewitalizacji.

Przyjęto, iż diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych zostanie przeprowadzona w układzie czterech sfer: społecznej (kluczowej), gospodarczej, infrastrukturalno – gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz środowiskowej.

Analiza wskaźnikowa i metodologia delimitacji obszarów dysfunkcyjnych

Ustawa o Rewitalizacji oraz Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 definiują obszar zdegradowany jako taki, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Z kolei stan kryzysowy to stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

- społecznej,
- gospodarczej, infrastrukturalno – gospodarczej,
- przestrzenno-funkcjonalnej,
- środowiskowej.

Ww. sfery zostały poddane pogłębionej analizie wskaźnikowej w podziale na zdefiniowane obszary gminy. W toku przeprowadzonych konsultacji, gminę Trzciel podzielono na 11 podobszarów (w tym 3 obszary na terenie miejscowości Trzciel oraz 8 obszarów na terenach wiejskich). W wiejskiej części gminy poszczególne podobszary częściowo pokrywają się z okręgami wyborczymi.

Ponadto, obszary wyodrębniono przy założeniu, że obejmują one tereny zamieszkałe oraz w oparciu o funkcjonujące podziały urbanistyczne, bazujące na utrwalonych związkach przestrzennych, funkcjonalnych i społeczno-ekonomicznych. Przyjęcie takiej metodologii (demarkacja całego obszaru gminy), pozwoliło wytypować konkretne obszary o szczególnym natężeniu negatywnych zjawisk społecznych.

Tabela 3 Obszary gminy poddane diagnozie

Numer obszaru	Przebieg administracyjny obszaru
1	Trzciel 1 - ulica Poznańska 1-10, 17 - 29, Mickiewicza, Spokojna, Zbąszyńska 1-4, 35-42, Armii Czerwonej 1-15, 58-75, Sikorskiego, Plac Zjednoczenia Narodowego, Koszykarska, Krótka, Grunwaldzka, Kościuszki 1-7, 21-28
2	Trzciel 2 - ulica Poznańska 11-16, Plac Wolności, Młyńska, Świerczewskiego, Osiedle Kolejowe, Dębowa, Łąkowa, Lipowa, Klonowa
3	Trzciel 3- ulica Kościuszki 8-16, 38-40, Władysława Jagiełły, Osiedle Jana III Sobieskiego, Weteranów, Leśna, Armii Czerwonej 17-56, Zbąszyńska 5-30, Słoneczna, Polna, Topolowa
4	Chociszewo
5	Lutol Suchy
6	Panowice, Łagowiec
7	Stary Dwór
8	Brójce
9	Siercz, Sierczynek, Żydowo
10	Rybojady, Świdrowiec
11	Jasieniec, Bieleń, Lutol Mokry, Smolniki

Źródło: opracowanie własne

OBSZAR NR 1	
Przebieg obszaru	Trzciel 1 - ulica Poznańska 1-10, 17 - 29, Mickiewicza, Spokojna, Zbąszyńska 1-4, 35-42, Armii Czerwonej 1-15, 58-75, Sikorskiego, Plac Zjednoczenia Narodowego, Koszykarska, Krótka, Grunwaldzka, Kościuszki 1-7, 21-28
Powierzchnia obszaru – ha	40,32
Liczba ludności (liczba osób ogółem)	998

OBSZAR NR 2	
Przebieg obszaru	Trzciel 2 - ulica Poznańska 11-16, Plac Wolności, Młyńska, Świerczewskiego, Osiedle Kolejowe, Dębowa, Łąkowa, Lipowa, Klonowa
Powierzchnia obszaru – ha	145,4
Liczba ludności (liczba osób ogółem)	772

OBSZAR NR 3	
Przebieg obszaru	Trzciel 3- ulica Kościuszki 8-16, 38-40, Władysława Jagiełły, Osiedle Jana III Sobieskiego, Weteranów, Leśna, Armii Czerwonej 17-56, Zbąszyńska 5-30, Słoneczna, Polna, Topolowa
Powierzchnia obszaru – ha	118,45
Liczba ludności (liczba osób ogółem)	758

OBSZAR NR 4	
Przebieg obszaru	Chociszewo
Powierzchnia obszaru – ha	2046,00
Liczba ludności (liczba osób ogółem)	439

OBSZAR NR 5	
Przebieg obszaru	Lutol Suchy
Powierzchnia obszaru – ha	1531,00

Liczba ludności (liczba osób ogółem)	454
--------------------------------------	------------

OBSZAR NR 6	
Przebieg obszaru	Panowice, Łagowiec
Powierzchnia obszaru – ha	1720,14
Liczba ludności (liczba osób ogółem)	348

OBSZAR NR 7	
Przebieg obszaru	Stary Dwór
Powierzchnia obszaru – ha	1369,50
Liczba ludności (liczba osób ogółem)	334

OBSZAR NR 8	
Przebieg obszaru	Brójce
Powierzchnia obszaru – ha	1036,02
Liczba ludności (liczba osób ogółem)	1017

OBSZAR NR 9	
Przebieg obszaru	Siercz, Sierczynek, Żydowo
Powierzchnia obszaru – ha	3299,38
Liczba ludności (liczba osób ogółem)	521

OBSZAR NR 10	
Przebieg obszaru	Rybojady, Świdrowiec
Powierzchnia obszaru – ha	2253,58
Liczba ludności (liczba osób ogółem)	360

OBSZAR NR 11	
Przebieg obszaru	Jasieniec, Bieleń, Lutol Mokry, Smolniki
Powierzchnia obszaru – ha	4191,21
Liczba ludności (liczba osób ogółem)	603

4.1 Sfera społeczna

Na poniższym grafie przedstawiono kryteria delimitacji obszarów w analizowanej w tym rozdziale sferze społecznej. Ponadto, dla każdego z kryteriów określono katalog wskaźników charakteryzujących dany parametr. Na podstawie zebranych danych wskaźnikowych w końcowym fragmencie podrozdziału opisano skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych w zakresie każdego z rozpatrywanego kryterium delimitacji.

Tabela 4 Sfera społeczna – kryteria delimitacji

Źródło: opracowanie własne

Tabela 5 Wskaźniki delimitacji dla poszczególnych kryteriów

Kryterium	Wskaźnik	Źródło wskaźnika
Poziom ubóstwa	Średni dochód na 1 mieszkańca w danym obszarze w pln	Dane Własne
	Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej – (liczba os./100 mieszkańców)	Ośrodek Pomocy Społecznej
	Liczba rodzin korzystających ze wsparcia OPS (liczba rodzin/100 mieszkańców)	Ośrodek Pomocy Społecznej
Poziom obciążenia demograficznego	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym (liczba os./100 mieszkańców)	Dane własne
Poziom aktywności społecznej	Liczba inicjatyw lokalnych podejmowanych przez mieszkańców danego obszaru/100 mieszkańców	Dane własne
Poziom zagrożenia wykluczeniem	Liczba osób z niepełnosprawnością (liczba os./100 mieszkańców)	Ośrodek Pomocy Społecznej
	Liczba rodzin dysfunkcyjnych (ogółem/100 mieszkańców)	Ośrodek Pomocy Społecznej

	Liczba rodzin korzystających ze wsparcia Asystenta rodziny (ogółem/100 mieszkańców)	Ośrodek Pomocy Społecznej
	Liczba zgłoszonych przypadków przemocy w rodzinie (ogółem/100 mieszkańców)	Ośrodek Pomocy Społecznej
	Liczba rodzin korzystających z mieszkań socjalnych (ogółem/100 mieszkańców)	Ośrodek Pomocy Społecznej
Poziom przestępczości i naruszeń prawa (wykroczeń)	Liczba zarejestrowanych przestępstw – sztuki/100 mieszkańców	Komenda Powiatowa Policji
	Liczba czynów karalnych osób nieletnich – sztuki/100 mieszkańców	Komenda Powiatowa Policji
Poziom długotrwałego bezrobocia oraz bezrobocia	Liczba osób bezrobotnych niezarejestrowanych (liczba os./100 mieszkańców)	Dane własne/ Powiatowy Urząd Pracy
	Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych (liczba os./100 mieszkańców)	Powiatowy Urząd Pracy
	Liczba zarejestrowanych osób długotrwale bezrobotnych (pozostających bez pracy przez co najmniej 12 miesięcy w ostatnich 24 miesiącach) (liczba os./100 mieszkańców)	Powiatowy Urząd Pracy

Źródło: opracowanie własne

W poniższej tabeli przedstawiono zebrane dane dla poszczególnych wskaźników specyficznych dla badanej sfery społecznej. W tej sposób określono czynniki i zjawiska kryzysowe występujące na poszczególnych obszarach wraz z określeniem w każdym z przypadków skali i charakteru potrzeb rewitalizacyjnych.

Tabela 6 Wartości wskaźników delimitacji dla poszczególnych obszarów – sfera społeczna

Kryterium	Wskaźnik	Źródło	Wartość dla całej gminy	Dane dla poszczególnych okręgów wyborczych										
				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Poziom ubóstwa	Średni dochód na 1 mieszkańca w danym obszarze w pln	Dane Własne/Urząd Skarbowy	1100	950	1250	1200	900	1000	1050	1050	1050	1050	1050	1050
Poziom obciążenia demograficznego	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym (liczba os., ogółem)	Dane własne	3540	579	347	341	272	250	191	184	559	287	198	332
Poziom aktywności społecznej	Liczba inicjatyw lokalnych, (przez mieszkańców danego obszaru)	Dane własne	56	10	0	0	13	3	8	3	6	6	4	3
Poziom ubóstwa	Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej – (liczba os., ogółem)	Ośrodek Pomocy Społecznej	664	115	81	80	55	39	30	28	97	49	34	57
	Liczba rodzin korzystających ze wsparcia OPS (liczba rodzin)	OPS	163	33	26	16	13	8	9	9	19	10	9	11
Poziom zagrożenia wykluczeniem	Liczba osób z niepełnosprawnością zasiłki stałe (liczba os., ogółem)	Ośrodek Pomocy Społecznej	39	6	4	3	6	3	3	3	2	4	2	3
	Liczba rodzin dysfunkcyjnych (ogólnie)	OPS	376	76	60	37	30	18	21	21	44	23	21	26
	Liczba rodzin korzystających ze wsparcia Asystenta rodziny	OPS	b/d	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Liczba zgłoszonych przypadków przemocy w rodzinie	OPS	12	4	1	2	4	0	0	0	0	0	1	0
	Liczba rodzin korzystających z mieszkań socjalnych	OPS	b/d	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Poziom przestępczości i naruszeń prawa	Liczba zarejestrowanych przestępstw – sztuki (bez wykroczeń drogowych)	Lokalny Posterunek Policji	120	21	13	11	12	9	8	8	5	15	7	11

(wykroczeń)	Liczba czynów karalnych osób nieletnich – sztuki (bez wykroczeń drogowych)	Lokalny Posterunek Policji	b/d	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Poziom długotrwałego bezrobocia oraz bezrobocia	Liczba osób bezrobotnych niezarejestrowanych (proszę podać wartości szacunkowe – liczba os., ogółem)	dane własne/Urząd Pracy	112	19	12	12	10	7	6	5	16	8	6	10
	Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych (liczba os., ogółem)	Powiatowy Urząd Pracy	446	74	49	49	41	29	22	21	65	33	23	39
	Liczba zarejestrowanych osób długotrwale bezrobotnych (pozostających bez pracy przez co najmniej 12 miesięcy w ostatnich 24 miesiącach) (liczba os., ogółem)	Powiatowy Urząd Pracy	134	22	15	15	12	9	7	6	20	10	7	12
Źródło:	opracowanie własne	na podstawie danych	pozyskanych z jednostek społecznych	Gminy	Trzciel									

W wyniku przeprowadzonej diagnozy w sferze społecznej autorzy dokumentu zidentyfikowali następujące problemy oraz potencjały:

SFERA SPOŁECZNA

PROBLEMY

1. braku klubu lub miejsca w którym młodzież ze Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Trzcielu mogłaby spędzać czas wolny w sposób zorganizowany (zajęcia plastyczne, muzyczne, sportowe)
2. niewykorzystany potencjał Ogródka Jordanowskiego – konieczność zagospodarowania
3. braku wystarczających usług medycznych – specjalistycznych, opiekuńczych
4. złe traktowanie pacjentów przez lekarza rodzinnego i trudności w otrzymaniu skierowania do specjalisty
5. zbyt małej organizacji imprez integrujących społeczeństwo (np. Dzień Dziecka)
6. brak zajęć dodatkowych dla pracującej młodzieży
7. mała ilość kontroli policyjnej w porze dziennej i nocnej
8. mała mobilizacja mieszkańców, niskie ich zaangażowanie w życie gminy,
9. niskie zainteresowanie sprawami gminy i współpracy mieszkańców z władzami gminy
10. niska dbałość o dobro wspólne
11. brak patriotyzmu lokalnego
12. zauważalny alkoholizm wśród mieszkańców
13. brak współpracy między organizacjami, instytucjami
14. brak aktywnych liderów
15. brak mieszkań socjalnych
16. brak ośrodka wsparcia dla osób starszych, usług opiekuńczych, domu dziennego pobytu, klubów seniora itp.
17. brak rodzin zastępczych i wspierających
18. brak działań rehabilitacyjnych oraz transportu dzieci niepełnosprawnych do szkół i przedszkoli
19. brak młodej kadry pracującej w straży
20. mała liczba klubów sportowych zachęcających mieszkańców do aktywności fizycznej
21. zły stan techniczny hali sportowej na ulicy Armii Czerwonej.

POTENCJAŁY

1. wysoka aktywność władz gminy oraz poszczególnych instytucji w zakresie aktywizacji i integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz wykluczonych społecznie; doświadczenie i wykwalifikowana kadra w realizacji tego typu działań,
2. stowarzyszenie „Trzcielscy Seniorzy”,
3. Gminny Ośrodek Kultury i Sportu (Muzyczne Czwartki, Dożynki gminne),
4. Biblioteka Publiczna,
5. Fundacja Ramona,
6. festiwal muzyczny Hey! Ho! organizowany przez Fundację Ramona,
7. Festiwal Zespołów Śpiewaczych „Szparagowe Żniwa”,
8. współpraca gminy z niemieckimi partnerami zagranicznymi (od 1993 roku z Asendorfem, a od 2000 roku z Falkenbergiem) - wymiana młodzieży, wymiana doświadczeń straży pożarnych, konferencje i spotkania,

9. przynależność gminy do Stowarzyszenia Gmin Rzeczypospolitej Polskiej Region Kozła, Euroregionu Pro Europa Viadrina, Lokalnej Grupy Działania Regionu Kozła, Lokalnej Grupy Rybackiej Obra – Warta - promocja regionu oraz poprawa jakości życia w regionie poprzez rozwój sportu, turystyki, kultury i przedsiębiorczości, ochronę przyrody i zabytków, rozwój infrastruktury,
10. koła i kluby sportowe MGLKS „Obra” Trzciel i MGLKS „Orlęta” Trzciel, kluby piłkarskie, zapaśnicze,
11. świetlica organizacji pozarządowych wykorzystywana przez stowarzyszenie „Trzcielscy Seniorzy” ,
12. świetlica środowiskowa dla dzieci i młodzieży w Domu Kultury,
13. cykliczne wydarzenia: Dni Trzciela, Dożynki Gminne i Święto Tańca,
14. Gminny Festiwal Piosenki Dziecięcej i Młodzieżowej,
15. organizacje wędkarskie,
16. Gminny Szkolny Związek Sportowy,
17. Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Trzciel,
18. Komisariat Policji w Trzciel,
19. Ośrodek Pomocy Społecznej,
20. Caritas,
21. Ochotnicza Straż Pożarna,
22. Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób niepełnosprawnych,
23. współpraca ze spółdzielnią socjalną z możliwością aktywności zawodowej,
24. pomieszczenie na placówkę opiekuńczą dla dzieci w wieku 3 lat,
25. uczestnictwo mieszkańców w projektach aktywizacji zawodowej,
26. plac na stworzenie rehabilitacji zewnętrznej na potrzeby osób niepełnosprawnych,
27. Stowarzyszenie Chociszewo Wspólna Przyszłość,
28. Ogródek Jordanowski – miejsce rekreacji i wypoczynku (niestety niewykorzystane w pełni),
29. obiekty sportowe: stadion miejski, boisko wielofunkcyjne, sala miejska, obiekt rekreacyjny,
30. Gminny Zespół Interdyscyplinarny,
31. Dom Pomocy Społecznej,
32. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Dodatkowo, w poniższym zestawieniu tabelarycznym autorzy podjęli próbę określenia skali problemu i charakteru potrzeb rewitalizacyjnych w odniesieniu do każdego ze zdefiniowanych kryteriów w podziale na poszczególne obszary terytorialne. Dla obu parametrów (skala problemów i potrzeby rewitalizacyjne) określono maksymalną i minimalną liczbę punktów w poszczególnych kryteriach. Punktacja poszczególnym parametrom nadawano w następującej skali:

SKALA PROBLEMU:

- nieistotna – 0 punktów,
- niewielka – 1 punkt,
- umiarkowana – 2 punkty,
- istotna – 3 punkty,
- bardzo duża – 4 punkty.

CHARAKTER POTRZEB:

- brak – 0 punktów,
- niewielki – 1 punkt,
- umiarkowany – 2 punkty,
- znaczący – 3 punkty,
- bardzo duży – 4 punkty.

Następnym etapem analizy było określenie jakościowego oddziaływania poszczególnych parametrów na poszczególne kryteria i przypisanie ocen punktowych. W poniższej tabeli szczegółowo zobrazowano przeprowadzoną analizę.

Tabela 7 Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych – sfera społeczna

Kryterium											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Poziom ubóstwa											
Skala problemów	4	2	2	4	1	0	0	0	0	0	0
Charakter potrzeb	4	2	2	4	1	0	0	0	0	0	0
Poziom obciążenia demograficznego											
Skala problemów	3	0	0	4	1	1	1	1	1	1	1
Charakter potrzeb	3	0	0	4	1	1	1	1	1	1	1
Poziom aktywności społecznej											
Skala problemów	0	4	4	0	1	0	0	1	0	0	1
Charakter potrzeb	0	4	4	0	1	0	0	1	0	0	1
Poziom zagrożenia wykluczeniem											
Skala problemów	3	3	3	3	2	2	2	2	2	2	1
Charakter potrzeb	3	3	3	3	2	2	2	2	2	2	1
Poziom przestępczości i naruszeń prawa (wykroczeń)											
Skala problemów	2	1	1	4	3	3	3	1	4	2	2
Charakter potrzeb	2	1	1	4	3	3	3	1	4	2	2
Poziom długotrwałego bezrobocia oraz bezrobocia											
Skala problemów	3	1	1	4	1	1	1	1	1	1	1
Charakter potrzeb	3	1	1	4	1	1	1	1	1	1	1

Źródło: opracowanie własne

4.2 Sfera infrastrukturalno-gospodarcza

Wysoki poziom życia mieszkańców Gminy w dużej mierze zależy od rozwoju przedsiębiorstw zlokalizowanych na jej terenie. Poprzez działalność produkcyjną i usługową w dużym stopniu wpływają na wzrost zatrudnienia w gminie (a tym samym ograniczenie poziomu bezrobocia), a także wysokość dochodów Gminy – część podatku dochodowego od osób prawnych CIT (19%) trafia jako subwencja do budżetu jednostki samorządu terytorialnego.

Na poniższym grafie przedstawiono kryteria delimitacji obszarów w analizowanej w tym rozdziale sferze infrastrukturalno - gospodarczej. Ponadto, dla każdego z kryteriów określono katalog wskaźników charakteryzujących dany parametr. Na podstawie zebranych danych wskaźnikowych w

końcowym fragmencie podrozdziału opisano skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych w zakresie każdego z rozpatrywanego kryterium delimitacji.

Tabela 8 Sfera infrastrukturalno - gospodarcza – kryteria delimitacji

Źródło: opracowanie własne

Tabela 9 Wskaźniki delimitacji dla poszczególnych kryteriów

Kryterium	Wskaźnik	Źródło wskaźnika
Poziom aktywności gospodarczej	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki (ogółem/100 mieszkańców)	Dane własne
Dostępność miejsc pracy	Liczba ofert pracy (ogółem/100 mieszkańców)	Powiatowy Urząd Pracy
Szczególnie zniszczone otoczenie	Liczba budynków bez wodociągów (w sztukach) oraz udział tych budynków do ogólnej liczby budynków na danym obszarze (w %)	Dane własne

	Udział budynków bez dostępu do sieci gazowej (w %) do ogólnej liczby budynków na danym obszarze	Dane własne
	Udział budynków bez dostępu do sieci kanalizacyjnej do ogólnej liczby budynków na danym obszarze (w %)	Dane własne
	Udział budynków wybudowanych przed r. 1989 w budynkach ogółem	Dane własne

Źródło: opracowanie własne

W poniższej tabeli przedstawiono zebrane dane dla poszczególnych wskaźników specyficznych dla badanej sfery infrastrukturalno - gospodarcza. W tej sposób określono czynniki i zjawiska kryzysowe występujące na poszczególnych obszarach wraz z określeniem w każdym z przypadków skali i charakteru potrzeb rewitalizacyjnych.

Tabela 10 Wartości wskaźników delimitacji dla poszczególnych obszarów – sfera infrastrukturalno-gospodarcza

Kryterium	Wskaźnik	Źródło	Wartość dla całej gminy	Dane dla poszczególnych okręgów wyborczych										
				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Poziom aktywności gospodarczej	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki	Dane własne	342	65	43	31	18	17	12	19	62	24	28	23
Dostępność miejsc pracy	Liczba ofert pracy	Powiatowy Urząd Pracy	b/d	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Szczególnie zniszczone otoczenie	Udział budynków bez wodociągów w do ogólnej liczby budynków na danym obszarze (w %)	Dane własne	26,38%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100%	86%	100%
	Udział budynków bez dostępu do sieci gazowej (w %) do ogólnej liczby budynków na danym obszarze	Dane własne	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
	Udział budynków bez dostępu do sieci kanalizacyjnej do ogólnej liczby budynków na danym	Dane własne	51,28%	0%	0%	0%	100%	100%	100%	100%	0%	100%	95,58%	100%

obszarze (w %)														
Liczba budynków Ogólnie / liczba budynków wybudowanych przed r. 1989/udział tych budynków w budynkach ogółem	Dane własne	1558/1354/86,91%	198/189/95,45%	164/126/76,83%	124/100/80,64%	98/88/89,80%	119/115/96,64%	91/87/95,60%	69/64/92,75%	268/258/96,27%	141/134/95,04%	113/74/65,49%	173/119/68,79%	

Źródło: opracowanie własne

W wyniku przeprowadzonej diagnozy w sferze społecznej autorzy dokumentu zidentyfikowali następujące problemy oraz potencjały:

SFERA INFRASTRUKTURALNO - GOSPODARCZA

PROBLEMY

1. za mało dużych firm i zakładów przemysłowych na terenie gminy,
2. niskie zarobki (niewielkie wynagrodzenie za pracę w istniejących na terenie gminy firmach),
3. brak odpowiedniej infrastruktury do powstania nowych firm, niezagospodarowane tereny pod inwestycje,
4. zanieczyszczenie jezior uniemożliwiające kąpiel i brak odpowiedniej infrastruktury turystycznej wokół jezior (Młyńskie, Konin),
5. brak miejsc pracy (zwłaszcza dla młodych) - problem z zatrzymaniem młodzieży w Trzcielu,
6. brak ścieżki rowerowej do Pszczewa, Świdwowa,
7. brak atrakcyjnych miejsc dla mieszkańców – np. lodowisko dla dzieci, plaże, kąpieliska
8. brak wieży widokowej,
9. brak obwodnicy,
10. brak motywacji i chęci do pracy wśród mieszkańców,
11. brak odpowiedniej promocji gminy, brak eksponowania walorów turystycznych, brak atrakcyjnych ofert dla zewnętrznych inwestorów i lokalnych przedsiębiorców.

POTENCJAŁY

1. tradycje związane z uprawą wikliny, szparagów i stolarstwa,
2. rozwój handlu i agroturystyki – np. Ośrodek Turystyczny „Jawor” przy jeziorze Konin, Ośrodek Wypoczynkowy Abarex-Jawor w Świdwowiecu , Euro-Box sp. z o.o. - Brójce, Sunkel Śruby sp. z o.o. w Brójcach, Firma Józwiak – Chociszewo, Przedsiębiorstwo Ochrony Środowiska „Mrówka”, Living Food sp. z o.o., Ogrodnictwo K.W. Perek,
3. bogate tereny zielone - jeziora (Wielkie/Konin, Rybojadło, Młyńskie, Żydowskie), rzeka Obra i tereny leśne, szlaki rowerowe,
4. zabytkowe budynki ważne dla historii Trzciela,
5. bliskość autostrady - gminę z zachodu na wschód przecina autostrada A2 oraz droga krajowa nr 92, ważny szlak komunikacyjny: droga wojewódzka nr 137 (Trzciel-Międzyrzecz),
6. w okolicy Chociszewa MOP (Miejsce Obsługi Podróżnych),
7. linia kolejowa Zbąszynek – Gorzów Wlkp. z dwoma stacjami w Panowicach i Lutolu Suchym
8. główne miejsce pracy w Chlastawie – firma Sweedwood,
9. przemysł drzewny: Tartak Jabłonka sp. z o.o. - Świdwowiec, Drew-Pack-Tradex – Trzciel, Stolarnie: PHU Płonka, Gwajak Stolarstwo Produkcja Usługi Handel Bartłomiej Mierzejewski, Zakład Stolarski Rafał Górny, Pracownia Mebli i Stolarzki Drzwiowej Ryszard Kabat, Hurtownia Artykułów Drzewnych Drew Hurt S.C. Bogusław Szulc Sebastian

Szućcik,

10. markety Biedronka, Dino, Groszek, Sklep polski,
11. salony fryzjerskie i kosmetyczne,
12. dwie apteki,
13. przychodnia zdrowia,
14. plantacje borówek oraz truskawek.

Dodatkowo, w poniższym zestawieniu tabelarycznym autorzy podjęli próbę określenia skali problemu i charakteru potrzeb rewitalizacyjnych w odniesieniu do każdego ze zdefiniowanych kryteriów w podziale na poszczególne obszary terytorialne. Dla obu parametrów (skala problemów i potrzeby rewitalizacyjne) określono maksymalną i minimalną ilość punktów w poszczególnych kryteriach. Punktacja poszczególnym parametrom nadawano w następującej skali:

SKALA PROBLEMU:	CHARAKTER POTRZEB:
<ul style="list-style-type: none"> • nieistotna – 0 punktów, • niewielka – 1 punkt, • umiarkowana – 2 punkty, • istotna – 3 punkty, • bardzo duża – 4 punkty. 	<ul style="list-style-type: none"> • brak – 0 punktów, • niewielki – 1 punkt, • umiarkowany – 2 punkty, • znaczący – 3 punkty, • bardzo duży – 4 punkty.

Następnym etapem analizy było określenie jakościowego oddziaływania poszczególnych parametrów na poszczególne kryteria i przypisanie ocen punktowych. W poniższej tabeli szczegółowo zobrazowano przeprowadzoną analizę.

Tabela 11 Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych – sfera infrastrukturalno-gospodarcza

Kryterium												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
Poziom aktywności gospodarczej												
Skala problemów	0	0	2	2	3	4	0	0	2	0	2	
Charakter potrzeb	0	0	2	2	3	4	0	0	2	0	2	
Dostępność miejsc pracy												
Skala problemów	b/d	b/d	b/d	b/d	b/d	b/d	b/d	b/d	b/d	b/d	b/d	
Charakter potrzeb	b/d	b/d	b/d	b/d	b/d	b/d	b/d	b/d	b/d	b/d	b/d	
Szczególnie zniszczone otoczenie												
Skala problemów	3	3	3	4	4	4	3	3	4	4	4	
Charakter potrzeb	3	3	3	4	4	4	3	3	4	4	4	

Źródło: opracowanie własne

4.3 Sfera przestrzenno – funkcjonalna

Na poniższym grafie przedstawiono kryteria delimitacji obszarów w analizowanej w tym rozdziale sferze przestrzenno - funkcjonalnej. Ponadto, dla każdego z kryteriów określono katalog wskaźników charakteryzujących dany parametr. Na podstawie zebranych danych wskaźnikowych w końcowym fragmencie podrozdziału opisano skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych w zakresie każdego z rozpatrywanego kryterium delimitacji.

Tabela 12 Sfera społeczna – przestrzenno – funkcjonalna

Źródło: opracowanie własne

Tabela 13 Wskaźniki delimitacji dla poszczególnych kryteriów

Kryterium	Wskaźnik	Źródło wskaźnika
Szczególnie zdegradowana przestrzeń publiczna	Udział zaniedbanych podwórek w ogólnej liczbie podwórek (%)	Dane własne
	Udział powierzchni zdegradowanych obszarów zielonych w powierzchni ogółem obszarów zielonych (%)	Dane własne
Funkcjonalność przestrzeni publicznych	Liczba miejsc publicznych służących realizacji działań integracyjnych (sztuka)	Dane własne

Źródło: opracowanie własne

W poniższej tabeli przedstawiono zebrane dane dla poszczególnych wskaźników specyficznych dla badanej sfery przestrzenno – funkcjonalnej.

Tabela 14 Wartości wskaźników delimitacji dla poszczególnych obszarów – sfera przestrzenno-funkcjonalna

Kryterium	Wskaźnik	Źródło	Wartość dla całej gminy	Dane dla poszczególnych okręgów wyborczych										
				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Szczególnie zdegradowana przestrzeń publiczna	Udział zaniedbanych podwórek w ogólnej liczbie podwórek (%)	Dane własne	48%	55%	50%	35%	60%	45%	55%	45%	45%	45%	45%	45%
	Udział powierzchnia zdegradowanych obszarów zielonych w powierzchni ogółem obszarów zielonych (%)	Dane własne	66%	90%	46%	79%	73%	0%	89%	83%	84%	85%	100%	0%
Funkcjonalność przestrzeni publicznych	Liczba miejsc publicznych służących realizacji działań integracyjnych (sztuka)	Dane własne	38	6	2	3	3	4	3	3	3	5	2	3

Źródło:

opracowanie

własne

W wyniku przeprowadzonej diagnozy w sferze przestrzenno – funkcjonalnej autorzy dokumentu zidentyfikowali następujące problemy oraz potencjały:

SFERA PRZESTRZENNO - FUNKCJONALNA

PROBLEMY

1. brak odpowiedniej ilości połączeń autobusowych łączących Trzciel z innymi miastami powiatowymi (Międzyrzecz, Nowy Tomyśl, Świebodzin); problem szczególnie silny w okresie wakacyjnym, kiedy nie kursują autobusy dowożące uczniów do szkół zły stan chodników i dróg (ul. Jagiełły, Armii Czerwonej, Krótkiej, Poznańskiej, Świerczewskiego, Plac Wolności, os. Jana III Sobieskiego),
2. brak przejścia dla pieszych przy ulicy Armii Czerwonej,
3. zły stan techniczny mostu na rzece Obra (dziury) ,
4. brak alejki spacerowej (na kształt promenady) wzdłuż rzeki Obra,
5. brak ścieżek rowerowych – konieczność budowy ścieżek wzdłuż rzeki do Jeziora Młyńskiego i do Jeziora Konin,
6. zniszczone piękne budynki na rynku i przy ul. Poznańskiej,
7. brak zakładów usługowych (szewc, szklarz),
8. brak pojemników do segregacji śmieci i zbyt mała ilość koszy na śmieci na terenie miasta
9. brak parkingu przy Biedronce ,
10. niewykorzystany w pełni budynek świetlicy dla organizacji – są jeszcze wolne, niezagospodarowane pomieszczenia,
11. wydobywający się fetor ze studzienek kanalizacyjnych,
12. mało kontroli policji w godzinach nocnych,
13. zły stan budynków mieszkalnych – przeciekające dachy, zniszczone elewacje – m.in. zły stan budynku przy ulicy Mickiewicza 11 tzw. „Stara Szkoła” – budynek zabytkowy po starej szkole, w którym mieszka 10 rodzin; właścicielem budynku jest gmina,
14. Niezagospodarowany Ogródek Jordanowski,
15. brak kompleksowej hali sportowej (obecna hala niewystarczająca, mocno zdewastowana)
16. brak dostępu do Internetu szerokopasmowego,
17. brak gazociągu,
18. słaby zasięg sieci komórkowych,
19. brak komunikacji kolejowej,
20. brak toalet miejskich w miejscach publicznych,
21. brak „orlika” (boiska ze sztuczną trawą) - boisko plastikowe (wielofunkcyjne) jest zagrożeniem dla zdrowia, ponieważ jest mokre co powoduje że jest śliskie,
22. zły stan sali gimnastycznej i stadionu miejskiego – obiekty zniszczone, wymagające renowacji,
23. brak znaku „strefa zamieszkania” na ulicy Młyńskiej i Placu Wolności,
24. brak skateparku dla młodzieży,
25. brak lamp na Jasieńcu,

26. dziurawa droga na Świdwowiec,
27. dziurawa droga na Jasieniec,
28. brak siłowni plenerowych,
29. okresowa rzeka na Jasieńcu – zalewanie terenu,
30. brak oświetlenia w parku po byłym cmentarzu ewangelickim, gdzie spotyka się młodzież, cmentarz zaniedbany, niezagospodarowany, niewykorzystane walory parkowe.

POTENCJAŁY

1. Neogotycki kościół parafialny p.w. Św. Wojciecha z 1824 roku z barakowym wyposażeniem wnętrza,
2. domy szachulcowe z XVIII w. przy ul. Grunwaldzkiej, Kościuszki i Mickiewicza,
3. park zamkowy z II połowy XVIII wieku z fragmentem zabytkowego ogrodzenia,
4. park i cmentarz ewangelicki przy ulicach Mickiewicza i Zbąszyńskiej z końca XVIII wieku.
5. Średniowieczne grodzisko z połowy XIII w.,
6. liczne jeziora – Młyńskie, Konin, rzeka Obra, lasy, piękny krajobraz
7. ogródek Jordanowski (plac zabaw, siłownia),
8. salony fryzjerskie i kosmetyczne,
9. dwie apteki,
10. przychodnia zdrowia,
11. Rynek,
12. Obiekty sportowe: Stadion Miejski, boisko wielofunkcyjne, obiekt rekreacyjny,
13. sala miejska,
14. świetlica dla organizacji.

Dodatkowo, w poniższym zestawieniu tabelarycznym autorzy podjęli próbę określenia skali problemu i charakteru potrzeb rewitalizacyjnych w odniesieniu do każdego ze zdefiniowanych kryteriów w podziale na poszczególne obszary terytorialne. Dla obu parametrów (skala problemów i potrzeby rewitalizacyjne) określono maksymalną i minimalną ilość punktów w poszczególnych kryteriach. Punktacja poszczególnym parametrom nadawano w następującej skali:

SKALA PROBLEMU:

- nieistotna – 0 punktów,
- niewielka – 1 punkt,
- umiarkowana – 2 punkty,
- istotna – 3 punkty,
- bardzo duża – 4 punkty.

CHARAKTER POTRZEB:

- brak – 0 punktów,
- niewielki – 1 punkt,
- umiarkowany – 2 punkty,
- znaczący – 3 punkty,
- bardzo duży – 4 punkty.

Następnym etapem analizy było określenie jakościowego oddziaływania poszczególnych parametrów na poszczególne kryteria i przypisanie ocen punktowych. W poniższej tabeli szczegółowo zobrazowano przeprowadzoną analizę.

Tabela 15 Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych – sfera przestrzenno - funkcjonalna

Kryterium											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Szczególnie zdegradowana przestrzeń publiczna											
Skala problemów	4	2	3	4	1	4	2	2	2	1	0
Charakter potrzeb	4	2	3	4	1	4	2	2	2	1	0
Funkcjonalność przestrzeni publicznych											
Skala problemów	0	4	3	3	1	3	3	3	1	4	3
Charakter potrzeb	0	4	3	3	1	3	3	3	1	4	3

Źródło: opracowanie własne

4.4 Sfera środowiskowa

Na poniższym grafie przedstawiono kryteria delimitacji obszarów w analizowanej w tym rozdziale sferze środowiskowej. Ponadto, dla każdego z kryteriów określono katalog wskaźników charakteryzujących dany parametr. Na podstawie zebranych danych wskaźnikowych w końcowym fragmencie podrozdziału opisano skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych w zakresie każdego z rozpatrywanego kryterium delimitacji.

Tabela 16 Sfera środowiskowa – kryteria delimitacji

Źródło: opracowanie własne

Tabela 17 Wskaźniki delimitacji dla poszczególnych kryteriów

Kryterium	Wskaźnik	Źródło wskaźnika
Jakość powietrza	Udział budynków o niskiej termoizolacyjności w ogóle budynków (%)	Dane własne
	Udział niskoemisyjnych źródeł ciepła w instalacjach ogółem (%)	Dane własne
	Udział instalacji OZE w instalacjach ogółem (%)	Dane własne
	Powierzchnia terenów zielonych (ha)	Dane własne

Źródło: opracowanie własne

W poniższej tabeli przedstawiono zebrane dane dla poszczególnych wskaźników specyficznych dla badanej sfery środowiskowej. W ten sposób określono czynniki i zjawiska kryzysowe występujące na poszczególnych obszarach wraz z określeniem w każdym z przypadków skali i charakteru potrzeb rewitalizacyjnych.

Tabela 18 Wartości wskaźników delimitacji dla poszczególnych obszarów – sfera środowiskowa.

Kryterium	Wskaźnik	Źródło	Wartość dla całej gminy	Dane dla poszczególnych okręgów wyborczych										
				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Jakość powietrza	Liczba budynków o niskiej termoizolacyjności (w sztukach)	Dane własne	b/d	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Udział niskoemisyjnych źródeł ciepła w instalacjach ogółem (%)	Dane własne	93%	97%	95%	95%	88%	90%	90%	90%	90%	90%	90%	90%
	Udział instalacji OZE w instalacjach ogółem (%)	Dane własne	3,0%	3%	5%	4%	2%	1%	1%	0%	1%	0%	0%	0%
	Powierzchnia terenów zielonych (ha)	Dane własne	37,03	10,38	2,01	2,6	3,47	0,9	6,61	2,65	2,69	2,68	1,68	1,36

Źródło: opracowanie własne

W wyniku przeprowadzonej diagnozy w strefie środowiskowej autorzy dokumentu zidentyfikowali następujące problemy oraz potencjały:

SFERA ŚRODOWISKOWA

PROBLEMY

1. smog w okresie grzewczym; mieszkańcy palą niedozwolonymi materiałem, niewłaściwym paliwem, śmieciami,
2. zanieczyszczone jeziora (Konin i Młyńskie) i niezagospodarowane tereny wokół jezior (np. teren od Jeziora Młyńskiego do mostu),
3. zdegradowane pobliskie plaże,
4. zdegradowane stanowiska wędkarskie,
5. segregowane śmieci odbierane są tylko raz w miesiącu,
6. dewastacja koszy na śmieci i zbyt mała ilość koszy (w tym do segregacji odpadów) na terenie miasta i gminy,
7. niezagospodarowany Ogródek Jordanowski,
8. zaniedbane rabaty kwiatowe i skwery,
9. brudne ulice – brak osób sprzątających,
10. brak sieci gazowej,
11. zanieczyszczona woda w rzece Obrą i niezagospodarowany teren przy rzece (brak ścieżek, alejek spacerowych, promenady itp.),
12. zaniedbany i niezagospodarowany cmentarz ewangelicki,
13. brak ławek wzdłuż chodników,
14. brak miejsc wypoczynku przy szlakach rowerowych,
15. brak funkcjonalności terenów zielonych,
16. mało eksponowane walory turystyczne i środowiskowe,
17. ruch samochodowy z autostrady,
18. kłusownictwo,
19. nielegalne wysypiska śmieci w lasach.

POTENCJAŁY

1. położenie miasta - nad Obrą, między jeziorami Młyńskim i Wielkim,
2. bogactwo środowiskowe w postaci Jezior i lasów (trzy połączone jeziora: Wielkie, Konin i Rybojadło tworzą spory akwen),
3. spływ kajakowy rzeką Obrą – szlaki kajakowe: Kopanica-Trzciel, Trzciel-Międzyrzecz, Trzciel-Skwierzyna,
4. naturalne siedlisko wielu gatunków ptaków, m.in. bociana czarnego, orlika krzykliwego i żurawia,
5. rezerwat "Czarna Droga" w pobliżu Brójec,
6. Ogródek Jordanowski,
7. parki cmentarne i przypałacowe,
8. rolnictwo ekologiczne.

Dodatkowo, w poniższym zestawieniu tabelarycznym autorzy podjęli próbę określenia skali problemu i charakteru potrzeb rewitalizacyjnych w odniesieniu do każdego ze zdefiniowanych kryteriów w podziale na poszczególne obszary terytorialne. Dla obu parametrów (skala problemów i potrzeby rewitalizacyjne) określono maksymalną i minimalną liczbę punktów w poszczególnych kryteriach. Punktacja poszczególnym parametrom nadawano w następującej skali:

SKALA PROBLEMU:	CHARAKTER POTRZEB:
<ul style="list-style-type: none"> nieistotna – 0 punktów, niewielka – 1 punkt, umiarkowana – 2 punkty, istotna – 3 punkty, bardzo duża – 4 punkty. 	<ul style="list-style-type: none"> brak – 0 punktów, niewielki – 1 punkt, umiarkowany – 2 punkty, znaczący – 3 punkty, bardzo duży – 4 punkty.

Następnym etapem analizy było określenie jakościowego oddziaływania poszczególnych parametrów na poszczególne kryteria i przypisanie ocen punktowych. W poniższej tabeli szczegółowo zobrazowano przeprowadzoną analizę.

Tabela 19 Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych – sfera środowiskowa

Kryterium											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Jakość powietrza											
Skala problemów	2	1	1	0	0	0	2	0	2	3	4
Charakter potrzeb	2	1	1	0	0	0	2	0	2	3	4

Źródło: opracowanie własne

5. Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji - określenie, w oparciu o diagnozę i identyfikację potrzeb rewitalizacyjnych, terytorium najbardziej wymagającego wsparcia

Cytując Ustawę o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 (Dz. U. 2015 poz. 1777) oraz „Wytocznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020” (Minister Infrastruktury i Rozwoju, Warszawa, 3 lipca 2015 r., MliR/H 2014-2020/20(01)/07/2015) rewitalizacja stanowi proces wyprowadzenia ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki. Obszar zdegradowany to natomiast przestrzeń, w której koncentrują się zjawiska

negatywne (społeczne, gospodarcze, przestrzenne) oraz problemy, które wpływają na pogorszenie jakości życia mieszkańców. Szczególne znaczenie odgrywać będzie obszar rewitalizacji. Jest to "obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, (...) na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się przeprowadzić rewitalizację". Nie może on obejmować terenów większych niż 20% gminy oraz nie może być zamieszkały przez więcej niż 30% mieszkańców gminy.

Delimitacji przestrzennej obszarów wymagających interwencji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dokonano na podstawie wieloczynnikowej analizy ilościowej i jakościowej i na tej podstawie wyznaczono obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji. Identyfikacji występujących na terenie gminy problemów, czynników i zjawisk kryzysowych dokonano w odniesieniu do sfery społecznej, infrastrukturalno-gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej. Efektem prezentowanej diagnozy jest wskazanie obszaru o największej kumulacji zjawisk kryzysowych. Analizę poszczególnych obszarów oparto na zestawie wskaźników pozwalających na obiektywne określenie stopnia zróżnicowania rozwoju społeczno-gospodarczego poszczególnych stref.

5.1. Metodologia delimitacji obszarów zdegradowanych

Na potrzeby procesu wyznaczenia obszarów zdegradowanych przyjęto podział terytorium gminy na 11 obszarów funkcjonalnych. Delimitacja była prowadzona w odniesieniu do sfer:

- społecznej,
- infrastrukturalno-gospodarczej,
- przestrzenno-funkcjonalnej,
- środowiskowej.

Tabela 20 Granice obszarów problemowych

Numer obszaru	Przebieg administracyjny obszaru
1	Trzciel 1 - ulica Poznańska 1-10, 17 - 29, Mickiewicza, Spokojna, Zbąszyńska 1-4, 35-42, Armii Czerwonej 1-15, 58-75, Sikorskiego, Plac Zjednoczenia Narodowego, Koszykarska, Krótka, Grunwaldzka, Kościuszki 1-7, 21-28
2	Trzciel 2 - ulica Poznańska 11-16, Plac Wolności, Młyńska, Świerczewskiego, Osiedle Kolejowe, Dębowa, Łąkowa, Lipowa, Klonowa
3	Trzciel 3- ulica Kościuszki 8-16, 38-40, Władysława Jagiełły, Osiedle Jana III Sobieskiego, Weteranów, Leśna, Armii Czerwonej 17-56, Zbąszyńska 5-30, Słoneczna, Polna, Topolowa
4	Chociszewo
5	Lutol Suchy
6	Panowice, Łagowiec
7	Stary Dwór
8	Brójce
9	Siercz, Sierczynek, Żydowo
10	Rybojady, Świdrowiec
11	Jasieniec, Bieleń, Lutol Mokry, Smolniki

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej diagnozy oraz konsultacji społecznych

Tabela 21 Powierzchnia i liczba ludności dla poszczególnych obszarów

Wskaźnik	Źródło	Wartość dla całej gminy	Dane dla poszczególnych obszarów										
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Liczba ludności - osoba	Dane własne	6604	998	772	758	439	454	348	334	1017	521	360	603
Powierzchnia obszaru – ha	Dane własne	17 751	40,32	145,4	118,45	2046,00	1531,00	1720,14	1369,50	1036,02	3299,38	2253,58	4191,21

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej diagnozy oraz konsultacji społecznych

Mając na uwadze specyfikę województwa lubuskiego i uwarunkowań występujących głównie na terenach zurbanizowanych oraz możliwości dostępu do danych statystycznych obrazujących zmiany społeczno-ekonomiczne, a także stan infrastruktury technicznej, w badaniu przyjęto następujące kryteria w poszczególnych sferach:

Społeczna

- Poziom ubóstwa,
- Poziom obciążenia demograficznego,
- Poziom aktywności społecznej,
- Poziom zagrożenia wykluczeniem społecznym,
- Poziom przestępczości i naruszeń prawa (wykroczeń),
- Poziom długotrwałego bezrobocia oraz bezrobocia.

Infrastrukturalno-gospodarcza

- Poziom aktywności gospodarczej,
- Dostępność miejsc pracy,
- Szczególnie zniszczone otoczenie.

Przestrzenno-funkcjonalna

- Szczególnie zdegradowana przestrzeń publiczna,
- Funkcjonalność przestrzeni publicznych.

Środowiskowa

- Jakość powietrza,

5.2. Metodologia wyznaczania obszaru zdegradowanego

Ocena sytuacji kryzysowej w badanych sferach odbywała się poprzez analizę wskaźników ilościowych, gdzie za obszary kwalifikujące się do wsparcia uznano te, dla których wartości wskaźników były gorsze niż wartości referencyjne dla gminy oraz opisów jakościowych opartych na wywiadach z mieszkańcami badanych obszarów. Przyjęta metodologia została opracowana na podstawie wskazówek zawartych w Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020. W pierwszym kroku określano wartość referencyjną dla wskaźnika w odniesieniu do całej gminy, a następnie porównywano wartość wskaźnika obliczoną dla ustalonego obszaru z wartościami referencyjnymi. Dla lepszego zobrazowania wyników w niżej prezentowanych tabelach użyto kolorów, których intensywność jest skorelowana z wartością danego wskaźnika. Im użyty kolor jest ciemniejszy tym gorszy wynik analizowanego aspektu.

Po wyliczeniu wszystkich wartości następowało przyznawanie od 1 do 3 tzw. „małych” punktów dla tych obszarów, w których wartość wskaźnika wskazywała na kumulację negatywnych zjawisk. Według przyjętej metodologii obszar z najgorszym wynikiem otrzymywał 3 punkty, drugi w kolejności 2 punkty oraz trzeci 1 punkt. Pozostałe obszary nie były już punktowane. Następnie sumowano liczbę zdobytych punktów i wg tej gradacji uporządkowywano Obszary od najgorszego do najlepszego w danej sferze. W celu umożliwienia rzetelnego porównywania wyników Obszarów dla

poszczególnych sfer i uniknięcia błędu uzależniającego wyniki od ilości przyjętych wskaźników ponownie każdemu obszarowi przyznano tzw. „duże” punkty, tym razem od 16 do 1 zgodnie z kolejnością wcześniej zdobytych „małych” punktów. Na koniec każdej ze sfer przyporządkowano wagę, która ma oddawać istotę analizowanych problemów w kontekście aktualnej definicji rewitalizacji. W uproszczeniu można stwierdzić, że dla autorów Programu najważniejszym elementem przy wyznaczaniu obszarów kryzysowych był człowiek i problemy społeczne, a kwestie infrastrukturalne, gospodarcze, czy środowiskowe plasowały się na dalszych miejscach. Stąd przyjęto następujący podział wag:

1. Sfera społeczna – 0,4,
2. Sfera infrastrukturalno-gospodarcza – 0,2,
3. Sfera przestrzenno-funkcjonalna – 0,3,
4. Sfera środowiskowa – 0,1.

Przyporządkowane dla każdego z obszarów „duże” punkty w poszczególnych sferach były mnożone przez przyjętą wagę i dopiero ostatecznie wyliczona wartość pozwala nam rzetelnie wskazać obszary, w których występuje szczególne nagromadzenie negatywnych zjawisk świadczących o poziomie degradacji danego obszaru pod każdym z analizowanych względów. Ostatecznie, jako obszar zdegradowany przyjęto ten teren, dla którego wyliczona wartość przekracza o minimum 1/2 wartość średnią dla wszystkich obszarów. Bezspornie należy przyjąć, że przekroczenie średniego poziomu o aż 50% świadczy o wyraźnej potrzebie pilnej interwencji i podjęciu działań zaradczych zapobiegających degradacji, których skutki w najbliższym czasie mogą stać się nieodwracalne.

Zastosowane wskaźniki w poszczególnych sferach to:

Społeczna

- Średni dochód na 1 mieszkańca w danym obszarze w pln.,
- Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej – (liczba os./100 mieszkańców),
- Liczba rodzin korzystających ze wsparcia OPS (liczba rodzin/100 mieszkańców),
- Liczba osób w wieku poprodukcyjnym (liczba os./100 mieszkańców),
- Liczba inicjatyw lokalnych podejmowanych przez mieszkańców danego obszaru/100 mieszkańców,
- Liczba osób z niepełnosprawnością (liczba os./100 mieszkańców),
- Liczba rodzin dysfunkcyjnych (ogółem/100 mieszkańców),
- Liczba rodzin korzystających ze wsparcia Asystenta rodziny (ogółem/100 mieszkańców),
- Liczba zgłoszonych przypadków przemocy w rodzinie (ogółem/100 mieszkańców),
- Liczba rodzin korzystających z mieszkań socjalnych (ogółem/100 mieszkańców),
- Liczba zarejestrowanych przestępstw – sztuki/100 mieszkańców,
- Liczba czynów karalnych osób nieletnich – sztuki/100 mieszkańców,
- Liczba osób bezrobotnych niezarejestrowanych (liczba os./100 mieszkańców),
- Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych (liczba os./100 mieszkańców),
- Liczba zarejestrowanych osób długotrwale bezrobotnych (pozostających bez pracy przez co najmniej 12 miesięcy w ostatnich 24 miesiącach) (liczba os./100 mieszkańców).

Infrastrukturalno-gospodarcza

- Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki (ogółem/100 mieszkańców),
- Liczba ofert pracy (ogółem/100 mieszkańców),
- Liczba budynków bez wodociągów (w sztukach) oraz udział tych budynków do ogólnej liczby budynków na danym obszarze (w %),
- Udział budynków bez dostępu do sieci gazowej (w %) do ogólnej liczby budynków na danym obszarze,
- Udział budynków bez dostępu do sieci kanalizacyjnej do ogólnej liczby budynków na danym obszarze (w %),
- Liczba budynków ogólnie / liczba budynków wybudowanych przed r. 1989/udział tych budynków w budynkach ogółem.

Przestrzenno-funkcjonalna

- Udział zaniedbanych podwórek w ogólnej liczbie podwórek (%),
- Udział powierzchni zdegradowanych obszarów zielonych w powierzchni ogółem obszarów zielonych (%),
- Liczba miejsc publicznych służących realizacji działań integracyjnych (sztuka).

Środowiskowa

- Liczba budynków o niskiej termoizolacyjności w ogóle budynków (%),
- Udział niskoemisyjnych źródeł ciepła w instalacjach ogółem (%),
- Udział instalacji OZE w instalacjach ogółem (%),
- Powierzchnia terenów zielonych (ha).

Przyjęty w badaniu katalog wskaźników, dających możliwość przeprowadzenia analizy porównawczej obszarów, został dostosowany do specyfiki społeczności zamieszkującej gminę Trzciel oraz skonsultowany z pracownikami m.in. Urzędu Gminy, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Policji, Powiatowego Urzędu Pracy w Międzyrzeczu i Urzędu Skarbowego. Podstawowym zadaniem było zebranie danych zagregowanych dla poszczególnych obszarów i ich odpowiednia interpretacja. W poprzednim rozdziale podano także źródła danych dla poszczególnych wskaźników.

5. 3. Określenie obszarów zdegradowanych

Przedstawiona w poprzednim rozdziale metodologia prowadzonej analizy wskaźnikowej pozwala określić takie przestrzenie funkcjonalne, które aktualnie są najbardziej zdegradowane. Zaniechanie podejmowania działań zaradczych na tych obszarach spowoduje ich dalszą dewastację oraz stałe obniżanie poziomu życia zamieszkujących je osób. W każdej z weryfikowanych sfer poszczególne obszary zostały zaprezentowane wg natężenia skali zjawisk kryzysowych występujących na danym terenie.

Sfera społeczna

Tabela 22 Gradacja wartości poszczególnych wskaźników w sferze społecznej

Sfera społeczna														
Kryterium	Wskaźnik	Źródło wskaźnika	Wartość referencyjna dla całej gminy	Obszary										
				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Poziom ubóstwa	Średni dochód na 1 mieszkańca w danym obszarze w pln	Dane Własne/Urząd Skarbowy	1100	950	1250	1200	900	1000	1050	1050	1050	1050	1050	1050
	Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej – (liczba os/100 mieszkańców)	Ośrodek Pomocy Społecznej	10,06	11,50	10,50	10,50	12,50	8,50	8,50	8,50	9,50	9,50	9,50	9,50
	Liczba rodzin korzystających ze wsparcia OPS (liczba rodzin/100 mieszkańców)	OPS	2,47	3,31	3,37	2,10	2,96	1,70	2,59	2,69	1,90	1,90	2,50	1,90
Poziom obciążenia demograficznego	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym (liczba os./100 mieszkańców)	Dane własne	53,60	58,00	45,00	45,00	62,00	55,00	55,00	55,00	55,00	55,00	55,00	55,00
Poziom aktywności społecznej	Liczba inicjatyw lokalnych podejmowanych przez mieszkańców danego obszaru/100 mieszkańców	Dane własne	0,85	1,00	0,00	0,00	2,96	0,66	2,30	0,90	0,59	1,15	1,11	0,50

Poziom zagrożenia wykluczeniem	Liczba osób z niepełnosprawnością (liczba os./100 mieszkańców)	Ośrodek Pomocy Społecznej	0,59	0,60	0,52	0,40	1,37	0,66	0,86	0,90	0,20	0,77	0,56	0,50	
	Liczba rodzin dysfunkcyjnych (ogółem/100 mieszkańców)	OPS	5,69	7,61	7,75	4,83	6,81	3,91	5,95	6,20	4,37	4,37	5,75	4,37	
	Liczba rodzin korzystających ze wsparcia Asystenta rodziny (ogółem/100 mieszkańców)	OPS	b/d	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
	Liczba zgłoszonych przypadków przemocy w rodzinie (ogółem/100 mieszkańców)	OPS	0,18	0,40	0,13	0,26	0,91	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,28	0,00
	Liczba rodzin korzystających z mieszkań socjalnych (ogółem/100 mieszkańców)	OPS	b/d	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Poziom przestępczości i naruszeń prawa (wykroczeń)	Liczba zarejestrowanych przestępstw – sztuki/100 mieszkańców	Lokalny Posterunek Policji	1,82	2,10	1,68	1,45	2,73	1,98	2,30	2,40	0,49	2,88	1,94	1,82	
	Liczba czynów karalnych osób nieletnich – sztuki/100 mieszkańców	Lokalny Posterunek Policji	b/d	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	

Poziom długotrwałego bezrobocia oraz bezrobocia	Liczba osób bezrobotnych niezarejestrowanych (liczba os./100 mieszkańców)	dane własne/ Urząd Pracy	1,69	1,85	1,60	1,60	2,33	1,60	1,60	1,60	1,60	1,60	1,60	1,60
	Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych (liczba os./100 mieszkańców)	Powiatowy Urząd Pracy	6,76	7,41	6,41	6,41	9,34	6,41	6,41	6,41	6,41	6,41	6,41	6,41
	Liczba zarejestrowanych osób długotrwale bezrobotnych (pozostających bez pracy przez co najmniej 12 miesięcy w ostatnich 24 miesiącach) (liczba os./100 mieszkańców)	Powiatowy Urząd Pracy	2,03	2,23	1,93	1,93	2,80	1,93	1,93	1,93	1,93	1,93	1,93	1,93

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych z Urzędu Miasta i Gminy, Urzędu Skarbowego, Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Komendy Powiatowej Policji

W sferze społecznej za obszar kryzysowy uznano te tereny, które wykazały kumulację negatywnych zjawisk w co najmniej dziewięciu z piętnastu wykorzystanych w badaniu wskaźników (60%). Wskaźniki badano dla następujących kryteriów: Poziom ubóstwa, Poziom obciążenia demograficznego, Poziom aktywności społecznej, Poziom zagrożenia wykluczeniem społecznym, Poziom przestępczości i naruszeń prawa (wykroczeń), Poziom długotrwałego bezrobocia oraz bezrobocia. Obszary znajdujące się w najtrudniejszej sytuacji to:

- Obszar nr 1,
- Obszar nr 2,
- Obszar nr 4.

Wymienione obszar wypadły najgorzej w odniesieniu do badanych cech i przyjmowały dla nich najwyższe (lub odpowiednio najniższe) wartości liczbowe w odniesieniu do całej gminy. W najtrudniejszej sytuacji pod tym względem znajduje się jednak Obszar nr 4. Potwierdzają to wartości wskaźników, w przypadku których, aż dla 8 z nich obszar ten miał wyniki gorsze niż referencyjne. Zaraz za wymienionym terenem na drugim miejscu plasował się Obszar nr 1. **Przeprowadzenie powyższych analiz pozwala jednoznacznie wskazać, że obszarem zdegradowanym o szczególnie wysokim natężeniu zjawisk kryzysowych w sferze społecznej jest: Obszar nr 4 umiejscowiony na terenach wiejskich. Tylko w nieco lepszej sytuacji znajduje się Obszar nr 1 oraz Obszar nr 2 zlokalizowany w miejscowości Trzciel.**

Sfera infrastrukturalno-gospodarcza

Tabela 23 Gradacja wartości poszczególnych wskaźników w sferze infrastrukturalno-gospodarczej

Sfera infrastrukturalno-gospodarcza														
Kryterium	Wskaźnik	Źródło wskaźnika	Wartość dla całej gminy	Obszary										
				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Poziom aktywności gospodarczej	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki (ogółem/100 mieszkańców)	Dane własne	5,18	6,51	5,57	4,09	4,10	3,74	3,45	5,69	6,10	4,61	7,78	3,81
Dostępność miejsc pracy	Liczba ofert pracy (ogółem/100 mieszkańców)	Powiatowy Urząd Pracy	b/d	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Szczególnie zniszczone otoczenie	Liczba budynków bez wodociągów (w sztukach) oraz udział tych budynków do ogólnej liczby budynków na danym obszarze (w %)	Dane własne	26,38%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100%	86%	100%
	Udział budynków bez dostępu do sieci gazowej (w %) do ogólnej liczby budynków na danym obszarze	Dane własne	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Udział budynków bez dostępu do sieci kanalizacyjnej do ogólnej liczby budynków na danym obszarze (w %)	Dane własne	51%	0%	0%	0%	100%	100%	100%	100%	0%	100%	96%	100%
Liczba budynków Ogólnie / liczba budynków wybudowanych przed r. 1989/udział tych budynków w budynkach ogółem	Dane własne	86,91%	95%	77%	81%	90%	97%	96%	93%	96%	95%	65%	69%

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych z Urzędu Miasta i Gminy, Powiatowego Urzędu Pracy

W sferze infrastrukturalno-gospodarczej analizowano wskaźniki odwołujące się do ilości i jakości infrastruktury technicznej oraz poziomu rozwoju gospodarczego na danym terenie. Za obszary zdegradowane w tej sferze uznano te tereny, które wypadły najgorzej w minimum trzech spośród sześciu analizowanych wskaźników. Taka sytuacja zaistniała w Obszarze nr 5 oraz nr 6.

Podobnie trudna sytuacja została zdiagnozowana w:

- Obszarze nr 11,
- Obszarze nr 9.

Zaprezentowane zestawienie pozwala uznać, że to na Obszarze nr 5 i 6 mamy do czynienia z najtrudniejszą sytuacją dotyczącą poziomu rozwoju gospodarczego i niską jakością infrastruktury technicznej. Najbardziej niekorzystanie w tej sferze wypadły obszary zlokalizowane na terenach wiejskich. Wynika to przede wszystkim z braku dostępu do kanalizacji, gazu i wody (w niektórych miejscowościach) oraz z przestarzałą tkanką urbanistyczną (większość budynków wybudowanych przed 1989 rokiem). Natomiast mieszkańcy centrum Trzciela w dużym stopniu korzystają z tradycyjnych źródeł energii, większość budynków podłączona jest do sieci kanalizacji ściekowej oraz posiada dostęp do bieżącej wody.

Dodatkowo na niekorzyść obszarów wiejskich przemawia również stosunkowo mniej funkcjonujących przedsiębiorstw niż na obszarach silnie zurbanizowanych.

Przeprowadzenie powyższych analiz pozwala jednoznacznie wskazać, że obszarami zdegradowanymi o szczególnie wysokim natężeniu zjawisk kryzysowych w sferze infrastrukturalno-gospodarczym są Obszary nr 6, nr 5 i nr 11 i 9 zlokalizowane na terenach wiejskich.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Tabela 24 Gradacja wartości poszczególnych wskaźników w sferze przestrzenno-funkcjonalnej

Sfera przestrzenno - funkcjonalna														
Kryterium	Wskaźnik	Źródło wskaźnika	Wartość dla całej gminy	Obszary										
				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Szczególnie zdegradowana przestrzeń publiczna	Udział zaniedbanych podwórek w ogólnej liczbie podwórek (%)	Dane własne	48%	55%	50%	35%	60%	45%	55%	45%	45%	45%	45%	45%
	Udział powierzchni zdegradowanych obszarów zielonych w powierzchni ogółem obszarów zielonych (%)	Dane własne	66%	90%	46%	79%	73%	0%	89%	83%	84%	85%	100%	0%

Funkcjonalność przestrzeni publicznych	Liczba miejsc publicznych służących realizacji działań integracyjnych (sztuka)	Dane własne	38	6	2	3	3	4	3	3	3	5	2	3
---	--	-------------	----	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych z Urzędu Miasta i Gminy

Analiza sfery przestrzenno-funkcjonalnej oparta była na ocenie skali kryzysu dotyczącego dwóch wskaźników, tj.: szczególnie zdegradowana przestrzeń publiczna weryfikowana udziałem zaniedbanych podwórek w ilości podwórek ogółem oraz udziałem powierzchni zdegradowanych obszarów zielonych w powierzchni ogółem obszarów zielonych oraz funkcjonalność przestrzeni publicznych (Liczba miejsc publicznych służących realizacji działań integracyjnych). Za obszary kryzysowe uznano takie, które przyjmują jedne z najniższych wartości obydwu kryteriów. Są to:

- Obszar nr 1,
- Obszar nr 4,
- Obszar nr 6,
- Obszar nr 10.

W przypadku tej sfery mamy do czynienia ze zróżnicowaniem poziomu zagospodarowania przestrzenno-funkcjonalnego poszczególnych obszarów. W najtrudniejszej sytuacji znajduje się obszar nr 1. Wynika to z faktu, że wymieniony obszar zamieszkuje w dużej mierze przez osoby znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i borykające się z problemami społecznymi.

Przeprowadzenie powyższych analiz pozwala jednoznacznie wskazać, że obszarem zdegradowanym o szczególnie wysokim natężeniu zjawisk kryzysowych w sferze przestrzenno-funkcjonalnym jest w miejscowości Trzciel Obszar nr 1, natomiast na terenach wiejskich Obszar nr 4,6 oraz 10.

Sfera środowiskowa

Tabela 25 Gradacja wartości poszczególnych wskaźników w sferze środowiskowej

Sfera środowiskowa														
Kryterium	Wskaźnik	Źródło wskaźnika	Wartość dla całej gminy	Obszary										
				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Jakość powietrza	Udział budynków o niskiej termoizolacyjności w ogóle budynków (%)	Dane własne	b/d	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
	Udział niskoemisyjnych źródeł ciepła w instalacjach ogółem (%)	Dane własne	93,00%	97%	95%	95%	88%	90%	90%	90%	90%	90%	90%	90%
	Udział instalacji OZE w instalacjach ogółem (%)	Dane własne	3,00%	3%	5%	4%	2%	1%	1%	0%	1%	0%	0%	0%
	Powierzchnia terenów zielonych (ha)	Dane własne	37,03	10,38	2,01	2,6	3,47	0,9	6,61	2,65	2,69	2,68	1,68	1,36

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych z Urzędu Miasta i Gminy

W sferze środowiskowej przyjęto kryteria bezpośrednio związane z czynnikami wpływającymi niekorzystnie na środowisko przyrodnicze badanych obszarów (Jakość powietrza, Jakość i stan terenów zielonych). Wybrano wskaźniki: Liczba budynków o niskiej termoizolacyjności w ogóle budynków (%), Udział niskoemisyjnych źródeł ciepła w instalacjach ogółem (%), Udział instalacji OZE w instalacjach ogółem (%), Powierzchnia terenów zielonych (ha).

Uznanie danego terenu za obszar kryzysowy następowało w przypadku, gdy na badanym obszarze co najmniej dwa wskaźniki prezentowały najmniej korzystne wyniki. Taką sytuację odnotowano w następujących lokalizacjach:

- Obszar nr 10,
- Obszar nr 11.

Analizowanie tej sfery opierało się na badaniach przeprowadzonych w roku 2015, dzięki któremu możemy obserwować aktualne zanieczyszczenie środowiska przyrodniczego.

Przeprowadzenie powyższych analiz pozwala jednoznacznie wskazać, że obszary zdegradowane o szczególnie wysokim natężeniu zjawisk kryzysowych w sferze środowiskowej to Obszar 10 oraz 11 na terenach wiejskich.

Podsumowując analizę wskaźników dla każdej ze sfer poniżej zaprezentowano liczbę punktów, jakie otrzymały Obszary w odniesieniu do poszczególnych wskaźników.

Sfera społeczna

Tabela 26 Liczba punktów przyznanych każdemu z obszarów w zależności od wartości wskaźnika dla danego kryterium w sferze społecznej

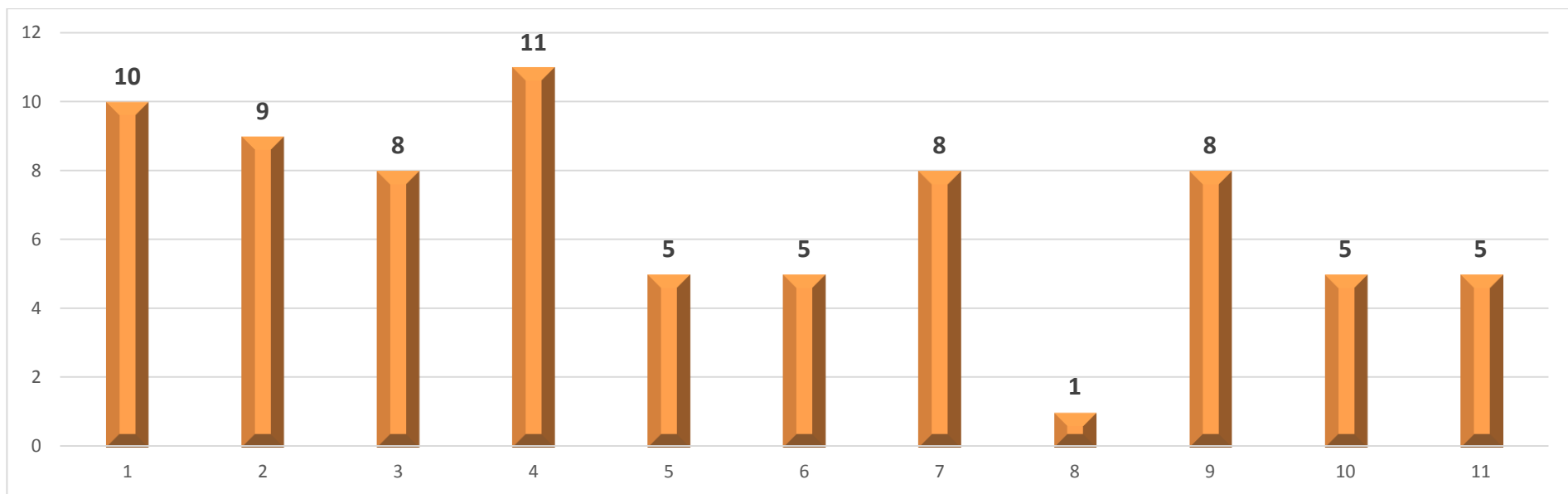
Kryterium	Wskaźnik	Źródło wskaźnika	Wartość referencyjna dla całej gminy	Obszary										
				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Poziom ubóstwa	Średni dochód na 1 mieszkańca w danym obszarze w pln	Dane Własne/Urząd Skarbowy	1100	2			3	1						
	Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej – (liczba os./100 mieszkańców)	Ośrodek Pomocy Społecznej	10,06	2	1	1	3							
	Liczba rodzin korzystających ze wsparcia OPS (liczba rodzin/100 mieszkańców)	OPS	2,47	2	3		1							
Poziom obciążenia demograficznego	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym (liczba os./100 mieszkańców)	Dane własne	53,60	2			3	1	1	1	1	1	1	1
Poziom aktywności społecznej	Liczba inicjatyw lokalnych podejmowanych przez mieszkańców danego obszaru/100 mieszkańców	Dane własne	0,85		3	3								1
Poziom zagrożenia wykluczeniem	Liczba osób z niepełnosprawnością (liczba os./100 mieszkańców)	Ośrodek Pomocy Społecznej	0,59				3		1	2				

	Liczba rodzin dysfunkcyjnych (ogółem/100 mieszkańców)	OPS	5,69	2	3		1							
	Liczba rodzin korzystających ze wsparcia Asystenta rodziny (ogółem/100 mieszkańców)	OPS	b/d											
	Liczba zgłoszonych przypadków przemocy w rodzinie (ogółem/100 mieszkańców)	OPS	0,18	2			3						1	
	Liczba rodzin korzystających z mieszkań socjalnych (ogółem/100 mieszkańców)	OPS	b/d											
Poziom przestępczości i naruszeń prawa (wykroczeń)	Liczba zarejestrowanych przestępstw – sztuki/100 mieszkańców	Lokalny Posterunek Policji	1,82				2			1			3	
	Liczba czynów karalnych osób nieletnich – sztuki/100 mieszkańców	Lokalny Posterunek Policji	b/d											
Poziom długotrwałego bezrobocia oraz bezrobocia	Liczba osób bezrobotnych niezarejestrowanych (liczba os./100 mieszkańców)	dane własne/ Urząd Pracy	1,69	2	1	1	3	1	1	1	1	1	1	1
	Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych (liczba os./100 mieszkańców)	Powiatowy Urząd Pracy	6,76	2	1	1	3	1	1	1	1	1	1	1

	Liczba zarejestrowanych osób długotrwale bezrobotnych (pozostających bez pracy przez co najmniej 12 miesięcy w ostatnich 24 miesiącach) (liczba os./100 mieszkańców)	Powiatowy Urząd Pracy	2,03	2	1	1	3	1	1	1	1	1	1	1
				18	13	7	28	5	5	7	4	7	5	5
				10	9	8	11	5	5	8	1	8	5	5

Źródło: opracowanie własne

Wykres 1 Liczba punktów przyporządkowanych każdemu z obszarów w sferze społecznej

Źródło: Obliczenia własne

Sfera Infrastrukturalno-gospodarcza

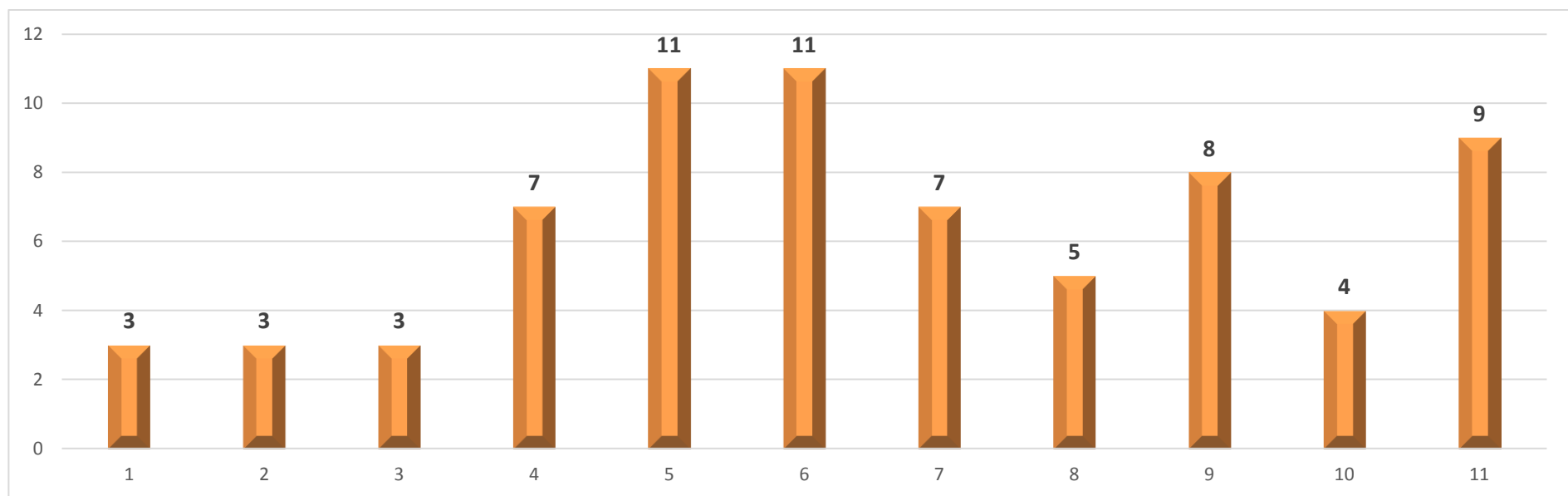
Tabela 27 Liczba punktów przyznanych każdemu z obszarów w zależności od wartości wskaźnika dla danego kryterium w sferze infrastrukturalno-gospodarczej

Kryterium	Wskaźnik	Źródło wskaźnika	Wartość dla całej gminy	Obszary												
				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11		
Poziom aktywności gospodarczej	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki (ogółem/100 mieszkańców)	Dane własne	5,18					2		3						1
Dostępność miejsc pracy	Liczba ofert pracy (ogółem/100 mieszkańców)	Powiatowy Urząd Pracy	b/d													
Szczególnie zniszczone otoczenie	Liczba budynków bez wodociągów (w sztukach) oraz udział tych budynków do ogólnej liczby budynków na danym obszarze (w %)	Dane własne	26,38%										2		1	3
	Udział budynków bez dostępu do sieci gazowej (w %) do ogólnej liczby budynków na danym obszarze	Dane własne	100%	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
	Udział budynków bez dostępu do sieci kanalizacyjnej do ogólnej liczby budynków na danym obszarze (w %)	Dane własne	51%				3	3	3	3	3		3			3

	Liczba budynków Ogólnie / liczba budynków wybudowanych przed r. 1989/udział tych budynków w budynkach ogółem	Dane własne	86,91%					3	2		2			
				3	3	3	6	11	11	6	5	8	4	10
				3	3	3	7	11	11	7	5	8	4	9

Źródło: opracowanie własne

Wykres 2 Liczba punktów przyporządkowanych każdemu z obszarów w sferze infrastrukturalno-gospodarczej

Źródło: Obliczenia własne

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

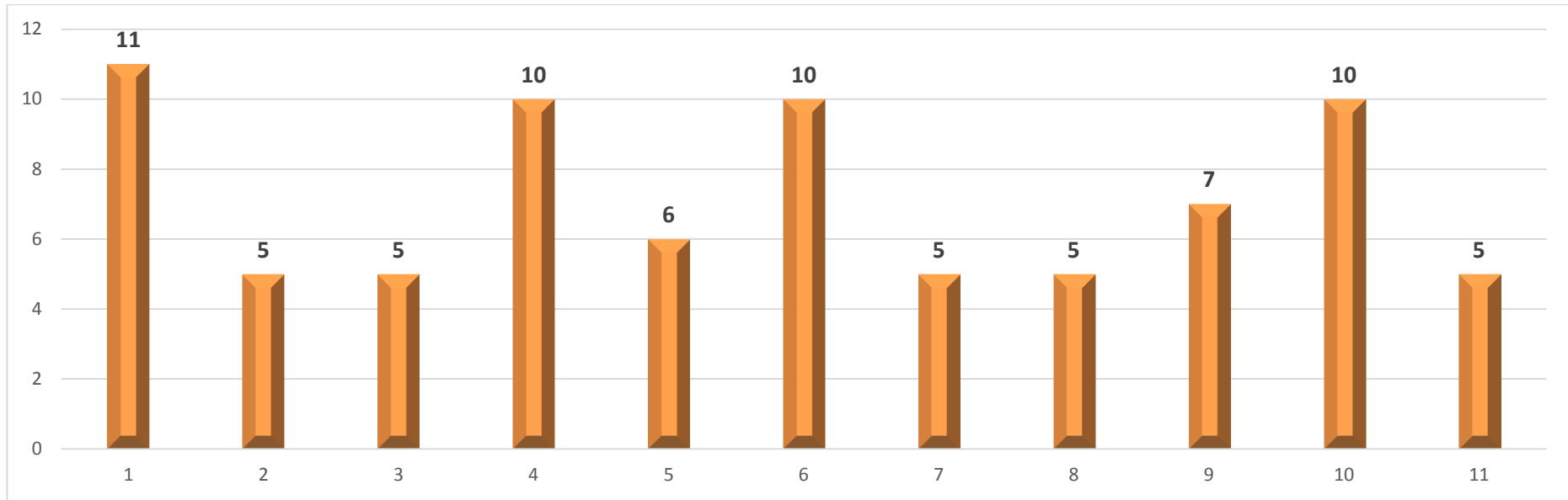
Tabela 28 Liczba punktów przyznanych każdemu z obszarów w zależności od wartości wskaźnika dla danego kryterium w sferze przestrzenno-funkcjonalnej

Kryterium	Wskaźnik	Źródło wskaźnika	Wartość dla całej gminy	Obszary										
				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Szczególnie zdegradowana przestrzeń publiczna	Udział zaniedbanych podwórek w ogólnej liczbie podwórek (%)	Dane własne	48%	2			3		2					
	Udział powierzchni zdegradowanych obszarów zielonych w powierzchni ogółem obszarów zielonych (%)	Dane własne	66%	2					1				3	
Funkcjonalność przestrzeni publicznych	Liczba miejsc publicznych służących realizacji działań integracyjnych (sztuka)	Dane własne	38	3				1				2		
				7	0	0	3	1	3	0	0	2	3	0
				11	5	5	10	6	10	5	5	7	10	5

Źródło: opracowanie własne

Wykres 3 Liczba punktów przyporządkowanych każdemu z obszarów w sferze przestrzenno-funkcjonalnej

Źródło: Obliczenia własne

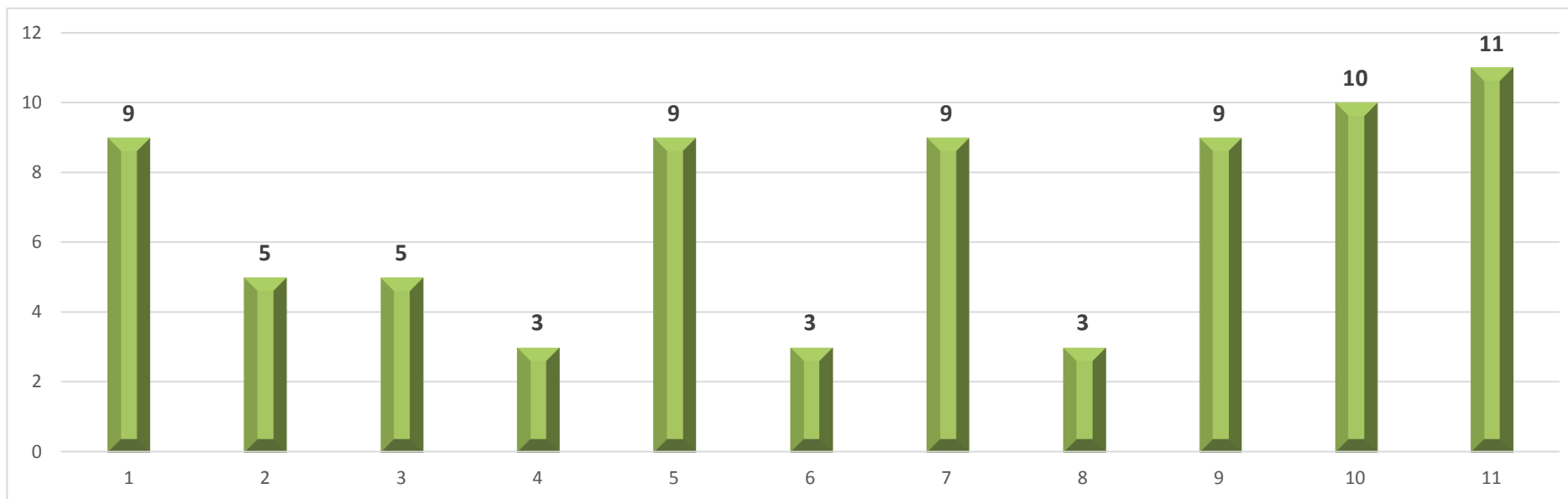
Sfera środowiskowa

Tabela 29 Liczba punktów przyznanych każdemu z obszarów w zależności od wartości wskaźnika dla danego kryterium w sferze środowiskowej

Kryterium	Wskaźnik	Źródło wskaźnika	Wartość dla całej gminy	Obszary													
				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11			
Jakość powietrza	Udział budynków o niskiej termoizolacyjności w ogóle budynków (%)	Dane własne	b/d														
	Udział niskoemisyjnych źródeł ciepła w instalacjach ogółem (%)	Dane własne	93,00%	3	2	2											
	Udział instalacji OZE w instalacjach ogółem (%)	Dane własne	3,00%								3		3		3		3
	Powierzchnia terenów zielonych (ha)	Dane własne	37,03						3								1
				3	2	2	0	3	0	3	0	3	4	5			
				9	5	5	3	9	3	9	3	9	10	11			

Źródło: opracowanie własne

Wykres 4 Liczba punktów przyporządkowanych każdemu z obszarów w sferze środowiskowej

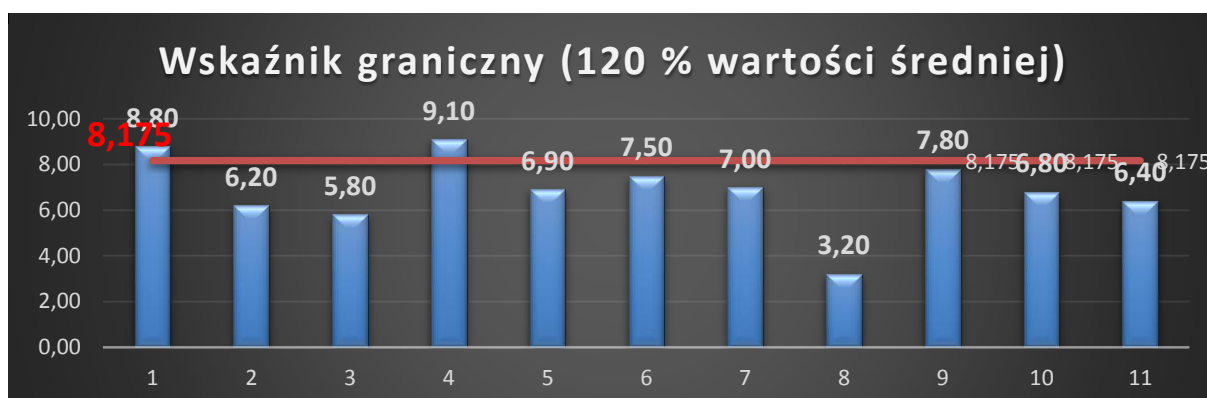
Źródło: Obliczenia własne

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego nastąpiło poprzez wykonanie działań arytmetycznych, polegających na przemnożeniu otrzymanych wcześniej punktów przez wagi przyporządkowane poszczególnym sferom i zsumowaniu otrzymanych wyników. Wykonane obliczenia prezentują w sposób przedstawiony w poniższej tabeli.

Tabela 30 Liczba punktów wyliczona dla każdego z obszarów w odniesieniu do wszystkich analizowanych sfer.

	1	2	3	4	5	6
Sfera społeczna	4	3,6	3,2	4,4	2	2
Sfera infrastrukturalno-gospodarcza	0,6	0,6	0,6	1,4	2,2	2,2
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	3,3	1,5	1,5	3	1,8	3
Sfera środowiskowa	0,9	0,5	0,5	0,3	0,9	0,3
	8,80	6,20	5,80	9,10	6,90	7,50

	7	8	9	10	11
Sfera społeczna	3,2	0,4	3,2	2	2
Sfera infrastrukturalno-gospodarcza	1,4	1	1,6	0,8	1,8
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	1,5	1,5	2,1	3	1,5
Sfera środowiskowa	0,9	0,3	0,9	1	1,1
	7,00	3,20	7,80	6,80	6,40

Źródło: opracowanie własne

Wśród analizowanych jednostek terytorialnych to Obszar nr 4 (Miejscowość Chociszewo) wykazał pełną koncentrację zjawisk kryzysowych. Był jedynym obszarem, dla którego jednoznacznie wykazano relatywnie największą ilość problemów oraz który osiągał w większości najgorsze wartości wskaźników w poszczególnych kryteriach. Ponadto wyliczono próg, od którego dany Obszar należy traktować, jako zdecydowanie zdegradowany. Jest to min. 120% wartości średniej obliczonej dla wszystkich obszarów. Wartość ta wynosi 9,10 punktów. Oprócz Obszaru nr 4 wartość średniej przewyższa również Obszar 1 zlokalizowany w miejscowości Trzciel (ulica Poznańska 1-10, 17 - 29, Mickiewicza, Spokojna, Zbąszyńska 1-4, 35-42, Armii Czerwonej 1-15, 58-75, Sikorskiego, Plac Zjednoczenia Narodowego, Koszykarska, Krótka, Grunwaldzka, Kościuszki 1-7, 21-28). Przeprowadzone badania

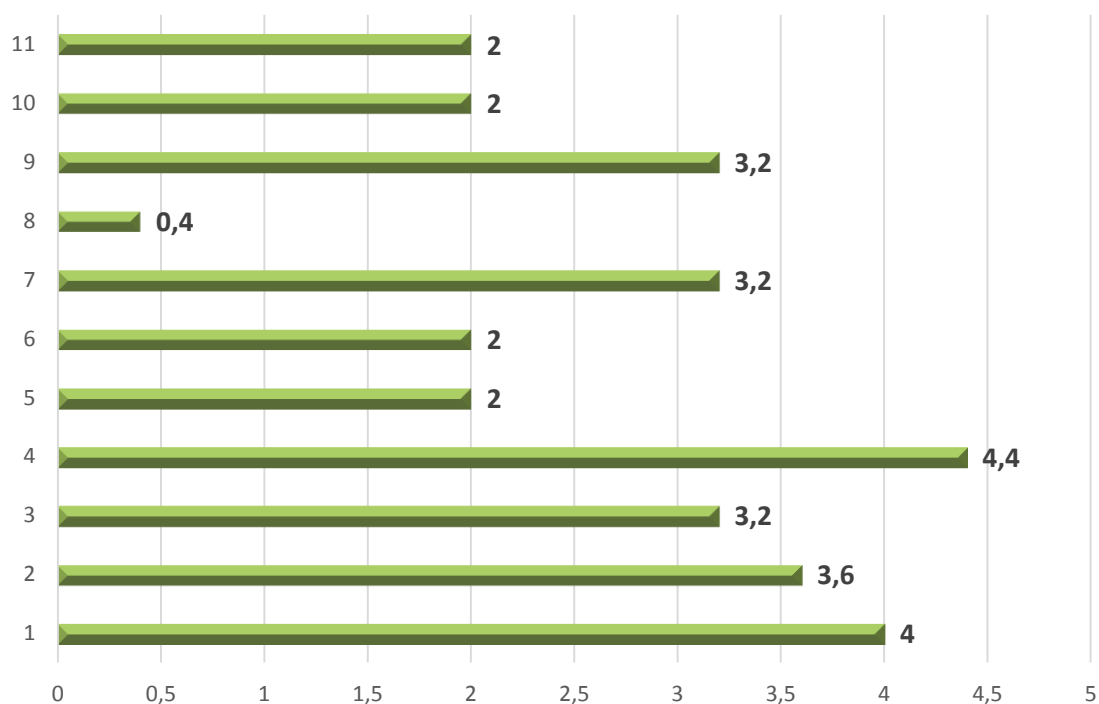
w sposób niebudzący wątpliwości pozwalają określić, że w przypadku Gminy Trzciel za obszary zdegradowane należy uznać:

- **Obszar 1 - Trzciel ulica Poznańska 1-10, 17 - 29, Mickiewicza, Spokojna, Zbąszyńska 1-4, 35-42, Armii Czerwonej 1-15, 58-75, Sikorskiego, Plac Zjednoczenia Narodowego, Koszykarska, Krótka, Grunwaldzka, Kościuszki 1-7, 21-28.**
- **Obszar 4 – miejscowość Chociszewo.**

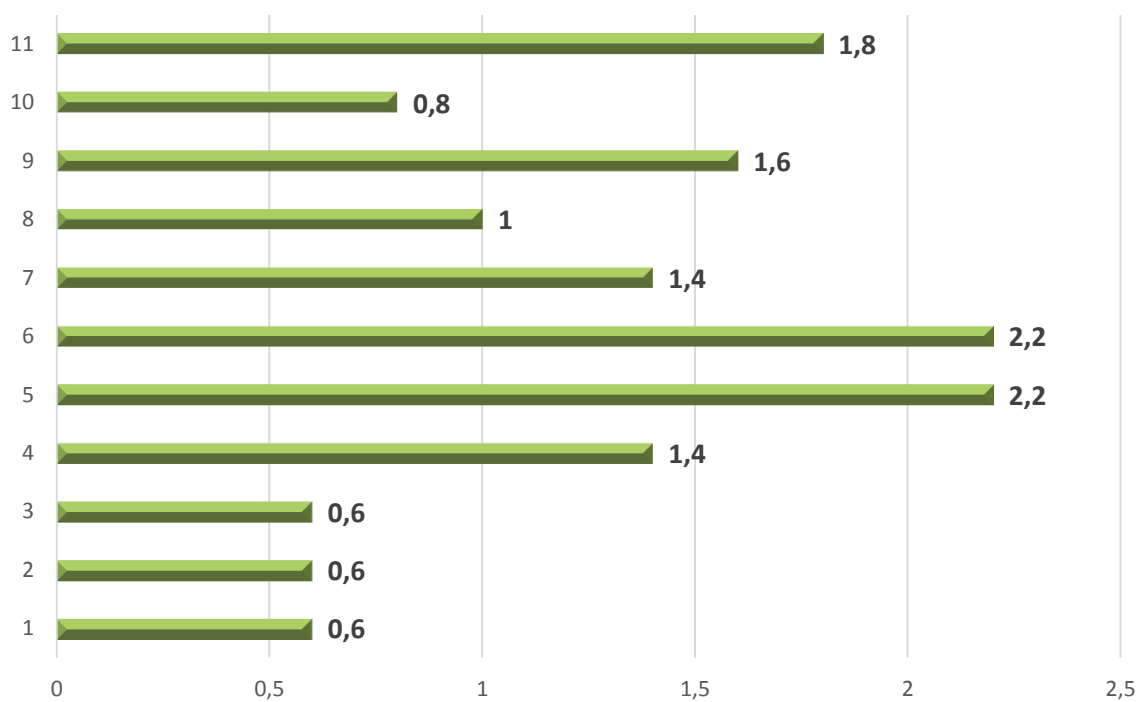
Rysunek 7 Graficzne przedstawienie wyników analizy związanej z określeniem obszaru zdegradowanego

1	8,80	☹☹☹☹☹☹☹☹
2	6,20	☹☹☹☹☹☹
3	5,80	☹☹☹☹☹
4	9,10	☹☹☹☹☹☹☹☹☹
5	6,90	☹☹☹☹☹☹☹
6	7,50	☹☹☹☹☹☹☹☹
7	7,00	☹☹☹☹☹☹☹☹
8	3,20	☹☹☹
9	7,80	☹☹☹☹☹☹☹☹
10	6,80	☹☹☹☹☹☹☹☹
11	6,40	☹☹☹☹☹☹☹☹

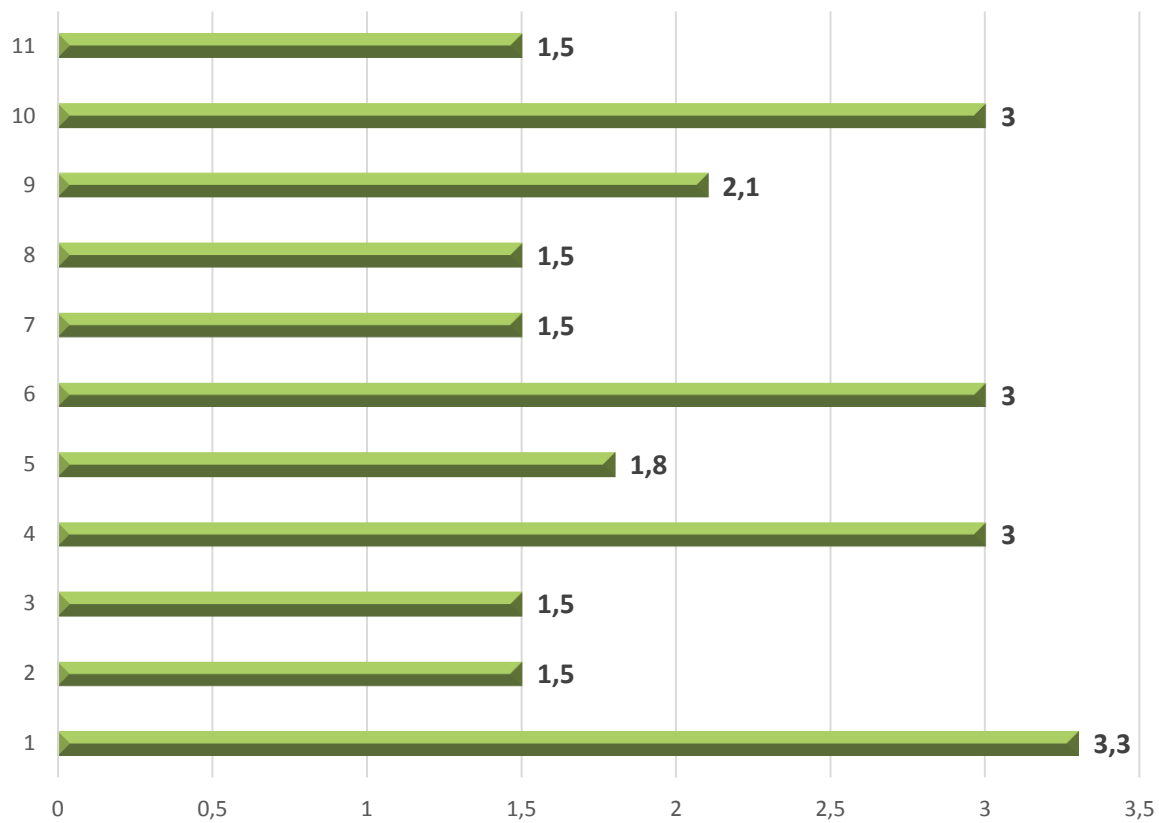
Sfera społeczna

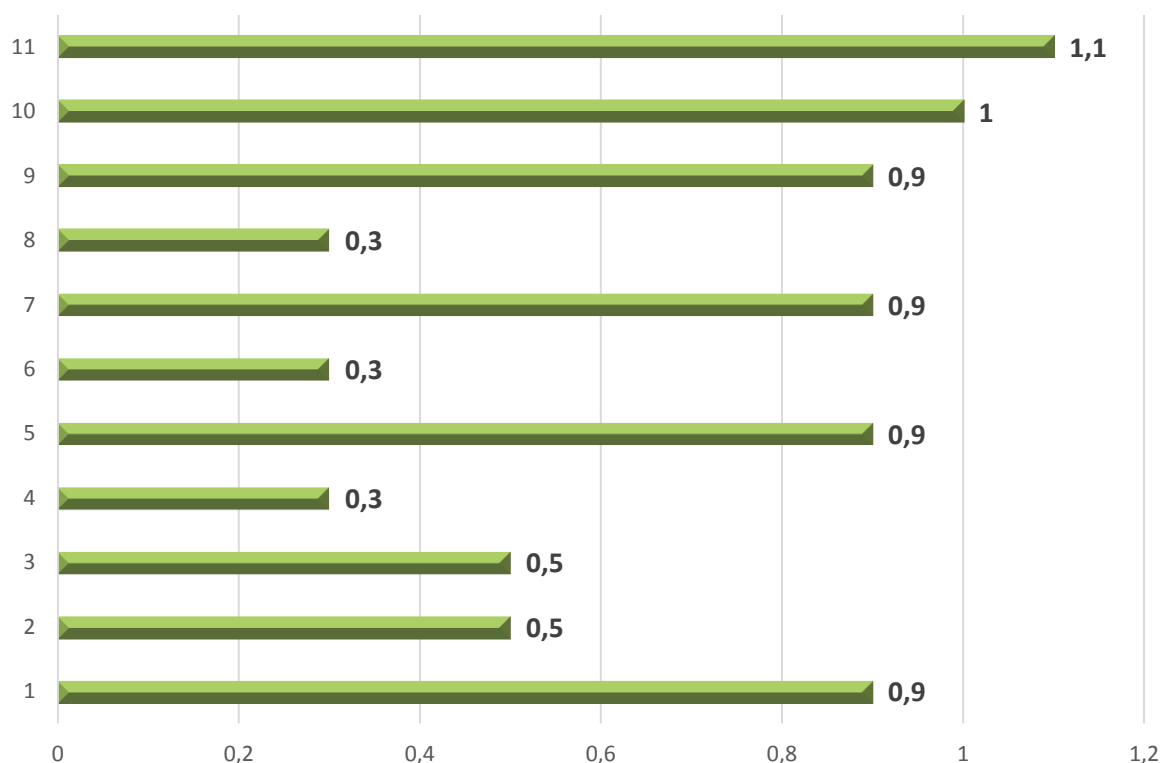
Sfera infrastrukturalno-gospodarcza

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Sfera środowiskowa

Źródło: opracowanie własne

Wskazane tereny wykazały się najwyższą degradacją w sferze społecznej. Świadczą o tym wartości aż dziewięciu wskaźników wśród analizowanych piętnastu, które były w każdym przypadku najwyższe. Porównanie przyjętych kryteriów wykazało, że są to miejsca wymagające najpilniejszej interwencji władz gminy w celu rozwiązania kumulujących się na tym obszarze problemów społecznych. Odznacza się ono: bardzo wysokim poziomem ubóstwa i wykluczenia społecznego, wysoką stopą długotrwałego bezrobocia oraz wysokim poziomem przestępczości i wykroczeń.

Obszar 4 dotyka również wysoka wartość negatywnych wskaźników dla sfery przestrzenno-funkcjonalnej. Dotyczy ona wysokiego udziału podwórek i terenów zielonych wymagających uporządkowania i odtworzenia w całkowitej powierzchni tego typu terenów.

Obszar nr 1 jest terenem, gdzie trafiają osoby znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej. Sprawia to, że występujące w nim problemy społeczne cechują się szczególną koncentracją. Należy mieć to na uwadze i dodatkowo dogłębnie rozpatrywać reprezentacyjność problemów występujących na tym obszarze. Obszar ten jest jednocześnie terenem szczególnie istotnym z perspektywy rozwoju gminy, ponieważ jest miejscem, które graniczy bezpośrednio z terenami rekreacyjnymi i turystycznymi.

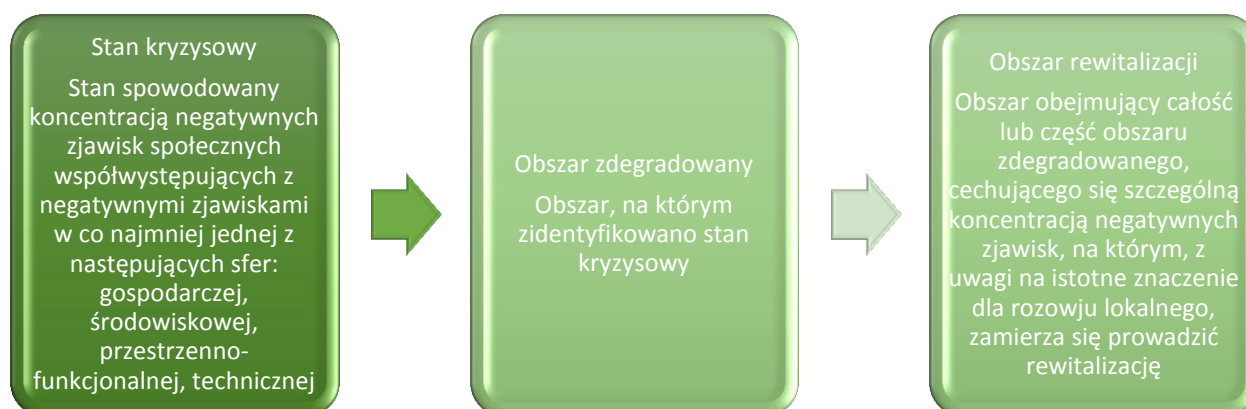
Swoją działalność prowadzą na tym terenie przedsiębiorstwa handlowe i usługowe. Są to głównie firmy małe i o słabej kondycji finansowej, stanowią jednak potencjał możliwy do

wykorzystania w planowanym procesie rewitalizacji gminy, niewystępujący nigdzie indziej w takim natężeniu, co dodatkowo jest jego atutem.

W ramach poszukiwania na analizowanym obszarze szczególnej koncentracji zjawisk kryzysowych pogłębiono diagnozę o kwestie jakościowe, trudne do przedstawienia w wymiarze liczbowym, lecz wynikające głównie z postrzegania danego obszaru przez samych jego mieszkańców. Prowadzone w ramach partycypacji społecznej badania wykazały, że w Obszarze nr 1 stwierdzono występowanie dodatkowych czynników niemierzalnych, lecz silnie oddziałujących negatywnie na jakość życia na tym obszarze.

5.4. Obszar rewitalizacji wraz z uzasadnieniem jego wyboru

Zgodnie z obowiązującą obecnie definicją obszar rewitalizacji to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się koncentracją negatywnych zjawisk, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się przeprowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy, zamieszkałych przez nie więcej niż 30% mieszkańców gminy.

Źródło: Opracowanie na podstawie Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020

W okresie programowania funduszy UE 2007-2013 środki na rewitalizację skierowane były przede wszystkim na współfinansowanie inwestycji infrastrukturalnych (remonty lub renowacje zdegradowanych budynków, ulic, przestrzeni publicznych itp.). Sfera społeczna, w większości przypadków, stanowiła jedynie dodatek do działań inwestycyjnych. Nowe podejście do zagadnienia rewitalizacji na lata 2014-2020 przewiduje, że to właśnie aspekt społeczny jest najistotniejszy w działaniach na danym obszarze. Inwestycje infrastrukturalne mają być realizowane jedynie w kontekście rozwiązania problemu społecznego. Nie mogą być celem samym w sobie. Realizowane działania muszą być kompleksowe, wielowymiarowe, skoncentrowane terytorialnie i wzajemnie ze sobą powiązane, integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki. Ich celem jest realizacja zapisów Strategii Europa 2020 dotyczących zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego.

Na podstawie analizy uwarunkowań wyłaniania obszarów kryzysowych dokonano delimitacji terenu uznanego za szczególnie wymagający wsparcia. **Obszar rewitalizacji obejmuje obszar, w skład którego wchodzi następujące ulice w miejscowości Trzciel: Poznańska 1-10, 17 - 29, Mickiewicza, Spokojna, Zbąszyńska 1-4, 35-42, Armii Czerwonej 1-15, 58-75, Sikorskiego, Plac Zjednoczenia Narodowego, Koszykarska, Krótka, Grunwaldzka, Kościuszki 1-7, 21-28 oraz miejscowość Chociszewo.**

Obszar rewitalizacji wg danych z roku 2016 obejmuje powierzchnię 2086,32 ha i jest zamieszkały przez 1437 osób. Pokrywa się on w całości ze zidentyfikowanym Obszarem zdegradowanym.

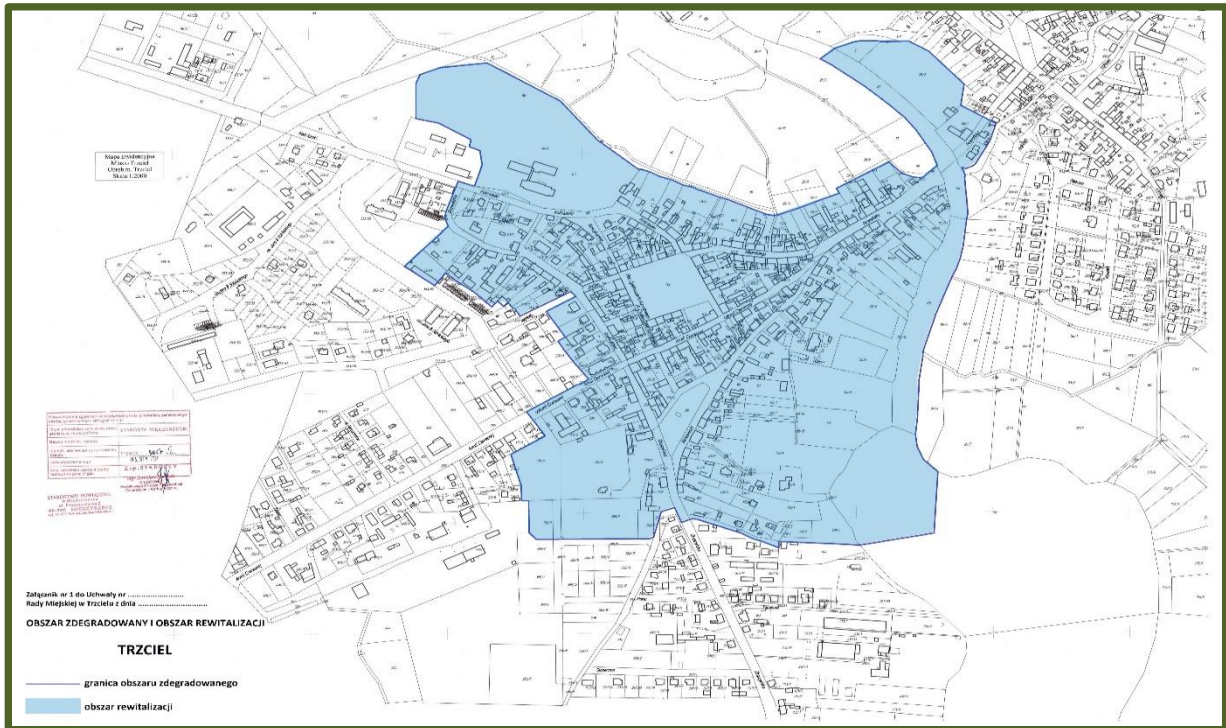
Tabela 31 Kryteria określające obszar rewitalizacji.

	Obszar rewitalizowany	Gmina Trzciel
Powierzchnia (ha)	2086,32	6604
W stosunku do powierzchni całej Gminy	11,75%	
Liczba ludności	1437	17751
W stosunku do liczby ludności całej Gminy	21,76%	

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 8 Mapa poszczególnych miejscowości z zaznaczonym obszarem rewitalizacji.

Miasto Trzciel

Wiś Chociszewo

Źródło: opracowanie własne

Tabela 32 Charakterystyka obszaru rewitalizacji

	Obszar rewitalizowany
Terytorium obszaru	Ulice: Poznańska 1-10, 17 - 29, Mickiewicza, Spokojna, Zbąszyńska 1-4, 35-42, Armii Czerwonej 1-15, 58-75, Sikorskiego, Plac Zjednoczenia Narodowego, Koszykarska, Krótka, Grunwaldzka, Kościuszki 1-7, 21-28
Dominująca funkcja obszaru	Obszar pełni funkcję mieszkalną. Charakteryzuje się zabudową śródmiejską zawierającą funkcje mieszkaniowo – usługowe, edukacyjne, religijne. Przewaga zabudowy wielorodzinnej.
Uzasadnienie wyboru obszaru do rewitalizacji	<p>Wybór obszaru rewitalizacji wynika z występowania w jego granicach zjawisk kryzysowych. Sytuacja kryzysowa obszaru obrazowana jest stosunkowo wysoką wartością wskaźników odnoszących się do poziomu obciążenia demograficznego, poziomu ubóstwa, bezrobocia, przestępczości, aktywności gospodarczej, stanu infrastruktury technicznej, kwestii przestrzennych i środowiskowych. Wartość wymienionych wskaźników w wyznaczonym obszarze przewyższa w większości z nich stan odnotowywany na terenie całej gminy. Dodatkowo na opisywanym obszarze dochodzi do dużej koncentracji problemów społecznych, wynikających z dużego zagęszczenia zaludnienia. Dla rewitalizowanego obszaru sformułowano przyczyny występowania sytuacji kryzysowej w odniesieniu do:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>relacji społecznych</u>: m.in. brak klubu lub miejsca, w którym młodzież ze Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Trzcielu mogłaby spędzać czas wolny w sposób zorganizowany (zajęcia plastyczne, muzyczne, sportowe) Wiele młodych osób (35% - źródło: Gimnazjum) mając trudną sytuację rodzinną i materialną uczy się poniżej swoich możliwości intelektualnych, co w efekcie powoduje wybór szkół zawodowych, po których młodzież ma problemy ze znalezieniem pracy, niewykorzystany potencjał Ogródka Jordanowskiego, brak wystarczających usług medycznych – specjalistycznych, opiekuńczych, zbyt małej organizacji imprez integrujących społeczeństwo (np. Dzień Dziecka), niezagospodarowanej piwnicy/parteru budynku świetlicy dla organizacji przy ul. Armii Czerwonej, małe zainteresowanie sprawami gminy i współpracy mieszkańców z władzami gminnym zauważalny alkoholizm wśród mieszkańców - <u>kwestii gospodarczych</u>: m.in. za mało dużych firm i zakładów przemysłowych na terenie gminy, niskie zarobki (niewielkie wynagrodzenie za pracę w istniejących na terenie gminy firmach), brak odpowiedniej infrastruktury do powstania nowych firm, niezagospodarowane tereny pod inwestycje, zanieczyszczenie jezior uniemożliwiające kąpiel i brak odpowiedniej infrastruktury turystycznej wokół jezior (Młyńskie, Konin), brak obwodnicy, brak odpowiedniej promocji gminy, brak eksponowania walorów turystycznych, brak atrakcyjnych ofert dla zewnętrznych inwestorów i lokalnych przedsiębiorców - <u>sfery przestrzenno-funkcjonalnej</u>: m.in. brak odpowiedniej ilości połączeń autobusowych łączących Trzciel z innymi miastami powiatowymi (Międzyrzecz, Nowy Tomyśl, Świebodzin); problem szczególnie silny w okresie wakacyjnym, kiedy nie kursują autobusy dowożące uczniów do szkół, zły stan chodników i dróg (ul. Jagiełły, Armii Czerwonej, Krótkiej, Poznańskiej, Świerczewskiego, Plac Wolności, os. Jana III Sobieskiego), zły stan techniczny mostu na rzece Obra (dziury), brak ścieżek rowerowych – konieczność budowy ścieżek wzdłuż rzeki do Jeziora Młyńskiego i do Jeziora Konin, brak zakładów usługowych (szewc, szklarz), brak pojemników do segregacji śmieci i zbyt mała ilość koszy na śmieci na terenie miasta, zły stan budynków mieszkalnych – przeciekające dachy, zniszczone elewacje – m.in. zły stan budynku przy ulicy Mickiewicza 11 tzw „Stara Szkoła” – budynek zabytkowy po starej szkole, w którym mieszka 10 rodzin; właścicielem budynku jest gmina, brak dostępu do internetu szerokopasmowego, brak gazociągu, brak „orlika” (boiska ze sztuczną trawą), zły stan sali gimnastycznej i stadionu miejskiego – obiekty zniszczone, wymagające renowacji, brak lamp na Jasieńcu, dziurawa droga na Świdwowiec, dziurawa droga na Jasieniec, brak siłowni plenerowych, brak oświetlenia w parku po byłym cmentarzu ewangelickim, gdzie spotyka się młodzież, cmentarz zaniedbany, niezagospodarowany, niewykorzystane walory parkowe - <u>dbałości o środowisko przyrodnicze</u>: m.in. smog w okresie grzewczym; mieszkańcy palą niedozwolonymi materiałem, niewłaściwym paliwem, śmieciami, zanieczyszczone jeziora (Konin i Młyńskie) i niezagospodarowane tereny wokół jezior (np. teren od Jeziora Młyńskiego do mostu), zdegradowane pobliskie plaże, segregowane śmieci odbierane są tylko raz w miesiącu, brak sieci gazowej, zanieczyszczona woda w rzece Obra i niezagospodarowany teren przy rzece (brak ścieżek, alejek spacerowych, promenady itp.), brak funkcjonalności terenów zielonych, ruch samochodowy z autostrady, kłusownictwo, nielegalne wysypiska śmieci w lasach <p>W obszarze rewitalizowanym odnotowuje się wysoki poziom ubóstwa. Świadczą o tym wskaźniki średni dochód na mieszkańca w obszarze (950 przy wartości referencyjnej 1100) oraz liczby rodzin korzystających z pomocy OPS (11,50 przy wartości referencyjnej 10,06). Są to jedne z najwyższych wartości w stosunku do wszystkich analizowanych obszarów problemowych. W najtrudniejszej sytuacji finansowej znajdują się osoby najstarsze, natomiast na analizowanym</p>

terenie występuje wysoka koncentracja osób w wieku poprodukcyjnym. Obszar zamieszkuje największy w mieście odsetek osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych. W porównaniu z gminą ogółem obszar rewitalizacji wyróżnia się niekorzystnie z uwagi na wysoki poziom przestępczości i naruszeń prawa. W 2016 roku na badanym obszarze odnotowano 2,10 przestępstw na 100 mieszkańców. Nie zawsze mieszkańcy wierzą w sens interweniowania na policji.

Sytuacja ta również koreluje z wysokim odsetkiem rodzin dysfunkcyjnych (7,61 przy wartości referencyjnej 5,69). Obszar rewitalizacji wyróżnia się także z powodów ekonomicznych. W jego granicach zarejestrowano stosunkowo dużo podmiotów gospodarczych. W przeliczeniu na 100 mieszkańców ich liczba wynosi 6,51, podczas gdy w całej gminie 5,18. Stanowi to o dużym potencjale obszaru i daje większe możliwości włączenia przedstawicieli sektora biznesu w proces rewitalizacji. Pogłębienie obserwacji wskazuje jednak na występowanie takich cech przedsiębiorczości w strefie rewitalizacji, które stanowią o jej niekorzystnym charakterze. W obszarze rewitalizacji odnotowuje się wysoką liczbę podmiotów gospodarczych, tak jak w śródmieściach innych polskich miasteczek. W centrum miasta znajduje się większość lokali handlowo-usługowych. Uwagę zwraca jednak, po pierwsze, wielkość zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. Są to przede wszystkim przedsiębiorstwa małe funkcjonujące w obszarze samozatrudnienia ze wszystkimi negatywnymi skutkami takiego stanu (niskie dochody, nieznaczny wpływ na poziom zatrudnienia, ograniczone możliwości inwestowania i rozwoju). Po drugie często dochodzi do sytuacji gdy nowo otwarty podmiot funkcjonuje zaledwie kilka miesięcy i jest zamykany z powodu przewagi kosztów jego utrzymania nad realnymi dochodami. Brak jest na analizowanym obszarze miejsc spotkań dla młodych ludzi. Młodzi ludzie z obszaru przeznaczonego do rewitalizacji nie mając się gdzie spotkać głównie spacerują, albo okupują nieliczne ławki. Miejsce, gdzie pod lekkim nadzorem mogliby się wspólnie spotkać jest niezbędne do kreowania nowych działań społecznych. Zadbane, nowe miejsce spotkań mogłoby posłużyć osobom w różnym wieku.

W przypadku budynków starych, szczególnie tych ulokowanych w pobliżu rzeki dużym problemem jest grzyb, sytuację pogarszają zdarzające się podtopienia budynków. To bardzo utrudnia życie mieszkańców. Niweczy też ich działania remontowe, bo nawet jeśli na jakiś czas odświeżą klatkę schodową, czy mieszkanie, to grzyb wraca i znów odpadają całe kawałki ścian, występuje brzydki zapach. Mieszkańcom dokuczają też problemy z nieczystościami. Latem, przy niskim stanie wody ze studeniek kanalizacyjnych czuć trudny do zniesienia odór.

Obecny stan przestrzeni sprzyja jedynie dalszej degradacji społecznej mieszkańców i zniechęca do samodzielnych prób pojedynczych osób zmiany tego stanu.

Obszar dotyka również wysoka wartość negatywnych wskaźników dla sfery technicznej. Dotyczy ona niskiej wartości zasobu mieszkaniowego (teren śródmieścia to obszar mocno zurbanizowany, w którym 95% budynków wybudowano przed rokiem '89.) Skutkiem tych zaniedbań jest emisja szkodliwych substancji do atmosfery z uwagi na dużą ilość zużycia źródeł ciepła i w konsekwencji obniżający się poziom życia.

Obszar rewitalizowany	
Terytorium obszaru	Wieś Chociszewo
Dominująca funkcja obszaru	Obszar pełni funkcję mieszkalną. Charakteryzuje się zabudową wiejską z kilkoma obiektami użyteczności publicznej. Przewaga zabudowy jednorodzinnej.
Uzasadnienie wyboru obszaru do rewitalizacji	Wybór obszaru rewitalizacji wynika z występowania w jego granicach zjawisk kryzysowych. Dla rewitalizowanego obszaru sformułowano przyczyny występowania sytuacji kryzysowej w odniesieniu do: <ul style="list-style-type: none"> - <u>relacji społecznych</u>: m.in. brak aktywizacji seniorów – pozostawieni sami sobie, wyjeżdżająca młodzież – brak perspektyw edukacyjnych i zawodowych w gminie, brak atrakcyjnej oferty dla mieszkańców i dla przyjeżdżających, brak współpracy między władzami gminy - brak wsparcia mieszkańców Chociszewa, problem alkoholowy części mieszkańców miejscowości, - <u>kwestii gospodarczych</u>: m.in. brak chodnika do stacji kolejowej, utrudnienia komunikacyjne - brak dojazdów (tylko prywatny bus co 1,5 godziny do Zbąszynka i Świebodzina), brak dojazdu do Międzyrzecza, problem z dojazdem dzieci do szkoły (utrudniony dojazd do szkoły w Brójcach), do lekarza, do Trzciana do gminy itp., brak inwestorów – zaniedbane tereny, brak atrakcyjnej oferty dla przedsiębiorców, brak gazu, kanalizacji (zaniedbania w infrastrukturze zniechęcają mieszkańców oraz przedsiębiorców z innych obszarów do lokowania firm w Chociszewie - <u>sfery przestrzenno-funkcjonalnej</u>: m.in. zdewastowana świetlica wiejska i teren przy świetlicy wymagający gruntownego remontu lub budowy nowego obiektu (od podstaw), zniszczona droga od świetlicy do kościoła, brak ścieżek rowerowych, brak oświetlenia drogi głównej, zamknięte przedszkole, brak wiaty dla dzieci czekających na autobus do szkoły w Brójcach, niebezpieczna droga prowadząca na cmentarz (brak oświetlenia, zły stan techniczny nawierzchni) oraz

zaniedbany i zanieczyszczony cmentarz, konieczność renowacji pałacu (dach, drzwi, elewacja, wnętrze, teren wokół pałacu) – pałac jest pod nadzorem konserwatora zabytków, właścicielem jest Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna im. 1 Maja

- dbałości o środowisko przyrodnicze: m.in. niezagospodarowany teren przy remizie, nieoczyszczony staw, brak kanalizacji, problemy z koszeniem trawników (zbyt rzadkie)

W obszarze rewitalizowanym odnotowuje się wysoki poziom ubóstwa. Średni dochód na mieszkańca gminy w Chociszewie jest najniższy (900 zł). Odsetek mieszkańców korzystających z zasiłków pomocy społecznej wynosi 12,50 przy wartości referencyjnej 10,06). Są to najwyższe wartości w stosunku do wszystkich analizowanych obszarów problemowych. W najtrudniejszej sytuacji finansowej znajdują się osoby najstarsze, natomiast na analizowanym terenie występuje wysoka koncentracja osób w wieku poprodukcyjnym. Z obszaru całej gminy w Chociszewie zidentyfikowano największy odsetek osób z niepełnosprawnością 1,37 na 100 os.). Problemy alkoholowe i trudna sytuacja materialna przekłada się na złe relacje w rodzinach. Liczba zgłoszonych przypadków przemocy domowej wyniosła 0,91, a liczba zarejestrowanych przestępstw to 2,73.

Obszar zamieszkuje największy w mieście odsetek osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych.

Obszar rewitalizacji wyróżnia się niekorzystnie także z powodów ekonomicznych. Na terenie miejscowości zlokalizowano nieliczne podmioty gospodarcze.

Obszar dotknięty jest wieloletnimi zaniedbaniami w sferze technicznej. Charakteryzuje się najwyższym odsetkiem zaniedbanych podwórek w ogólnej liczbie podwórek. Nie ma dostępu do sieci kanalizacyjnej, ani gazowej. Powszechne jest palenie drewnem, niskiej jakości węglem, a także częściowo śmieciami.

Źródło: opracowanie własne

W obszarze rewitalizowanym planowane są do realizacji działania infrastrukturalne służące kompleksowemu rozwiązaniu problemów tej części gminy Trzciel. Powstała infrastruktura będzie służyła przeprowadzeniu projektów „miękkich” mających na celu niwelowanie największych problemów społecznych obszaru związanych z aktywizacją społeczno-gospodarczą, podniesieniem jakości życia lokalnych społeczności oraz jakości i dostępności usług społecznych. Projekty „miękkie” będą skierowane do wszystkich osób najbardziej zagrożonych wykluczeniem społecznym z terenu obszaru.

Przewidziane do realizacji na obszarze rewitalizowanym działania obejmują zatem aspekt społeczny, a ponadto będą dotyczyć kwestii gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Inwestycje prowadzone będą w całości na obszarze rewitalizowanym, a tym samym zdegradowanym, który charakteryzuje się skupieniem dużej liczby niekorzystnych zjawisk świadczących o sytuacji kryzysowej na wyznaczonym obszarze.

6. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji (planowany efekt rewitalizacji)

W oparciu o zdiagnozowane problemy wg wskazanych metod delimitacji wyznaczono obszar zdegradowany, który w szczególności powinien być objęty działaniami rewitalizacyjnymi. Obszar ten wyznaczono w oparciu o zdiagnozowane problemy natury społecznej, infrastrukturalno-gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej – w jego skład jak wyżej wskazano wchodzi następujący obszar zdegradowany:

- obszar funkcjonalny nr 1 – Trzciel 1 - ulica Poznańska 1-10, 17 - 29, Mickiewicza, Spokojna, Zbąszyńska 1-4, 35-42, Armii Czerwonej 1-15, 58-75, Sikorskiego, Plac Zjednoczenia Narodowego, Koszykarska, Krótka, Grunwaldzka, Kościuszki 1-7, 21-28;
- obszar funkcjonalny nr 4: Miejscowość Chociszewo.

Wizja stanu obszaru:

Gmina Trzciel

Jest przyjaznym miejscem do pracy i życia. Niekorzystne wskaźniki dla zdiagnozowanego obszaru zdegradowanego, stanowiącego jednocześnie obszar rewitalizacji, uległy poprawie. Obszar funkcjonalny nr 1 w Trzcielu (część centralna miasta) oraz Chociszewo ze swoimi silnymi i zintegrowanymi społecznościami lokalnymi stanowią mocny punkt Gminy w zakresie rozwoju gospodarczego i społecznego. Przy czym zdiagnozowane sytuacje kryzysowe, dzięki umiejętnie realizowanym programom i działaniom społecznymi nie przeszły na obszary sąsiednie.

Zaniedbane obszary o dużym potencjale turystycznym i rekreacyjnym zostały właściwie zagospodarowane co przynosi profity – realizuje się tutaj aktywność gospodarcza mieszkańców, dzięki temu poprawił się lokalny rynek pracy.

W obszarach zdegradowanych opanowano sytuacje kryzysowe w każdej ze zdiagnozowanych sfer problemowych. Przyjazne środowisko pracy i życia sprzyja rozwojowi poszczególnych jednostek oraz całej społeczności, pozwala na stabilny rozwój lokalnego rynku pracy.

Gmina Trzciel umiejętnie zarządza problemami społecznymi, w czym łączy dbałość o gminę i mieszkańców. Centralna część miasta o dużym potencjale turystycznym, z zagospodarowanymi obszarami przy jeziorze Młyńskim i rzece Obrze, zagospodarowanym terenem po dawnym cmentarzu niemieckim, ze zmodernizowaną przestrzenią publiczną, w tym z pięknym ogródkiem jordanowskim, bulwarem nadrzecznym jest miejscem gdzie mieszkańcy, jak również osoby przyjezdne chętnie spędzają czas.

Zmodernizowany, po termomodernizacji Dom Kultury i biblioteka, gdzie realizowane są również działania społeczne, zaspokajają kulturalne potrzeby mieszkańców, działania podejmowane przez dom kultury w kółkach zainteresowań, stały się ciekawą alternatywą dla młodych mieszkańców Gminy w zakresie spędzania wolnego czasu. Działalność społeczna realizowana przez stowarzyszenia i instytucje publiczne poprawiła znacznie aktywność społeczną. Dzięki utworzeniu centrum aktywności lokalnej w Trzcielu oraz wybudowanej nowej świetlicy wiejskiej w Chociszewie mieszkańcy zyskali miejsca, gdzie mogą poprawić swoje kompetencje w ramach przedsięwzięć realizowanych przez lokalne i zewnętrzne organizacje, co stanowi potężny impuls aktywizacyjny. Mieszkańcy wiedzą, jak się organizować i w jaki sposób przeciwdziałać niekorzystnym zjawiskom.

Motywy przewodnim działań stało się poczucie wspólnoty, który pozwala lepiej wykorzystywać potencjał miejsca, stanowiący potencjał ludzi. Istotną rolę odgrywają tutaj nowa hala sportowa oraz zmodernizowany stadion. Obiekty te pozwalają na kontynuację znakomitych sportowych tradycji Gminy i cementować poczucie wspólnoty w oparciu o dawne i obecne sukcesy

sportowe. Ponadto sąsiedzkie wsparcie i pomoc pozwalają na efektywne przeciwdziałanie zagrożeniu wykluczeniem, dzięki czemu poprawiły się niekorzystne wskaźniki społeczne i Gmina jest na prawidłowej drodze rozwoju społecznego i gospodarczego.

Lokalna społeczność ma możliwość realizacji własnych ambicji społecznych, publicznych i gospodarczych. Lokalne organizacje społeczne, nauczyły się wspierać członków swojej społeczności, dotkniętych sytuacją kryzysową, co wpłynęło na szybszą i bardziej adekwatną pomoc w procesie aktywizacji i reintegracji dla osób zagrożonych wykluczeniem. Społeczność lokalna o zadowalającym poziomie poczucia tożsamości lokalnej i w zadowalającej kondycji psycho-społecznej, tworzy trwałą strukturę, opartą na przywiązaniu do lokalnych tradycji i dobrosąsiedzkich stosunkach. Społeczność angażuje się w lokalne inicjatywy rozwojowe i aktywizacyjne, stwarzając sobie warunki do dalszego rozwoju społeczno-gospodarczego. Gmina planuje dalsze działania rozwojowe, przy aktywnym uczestnictwie społeczności lokalnych.

Rozwija się konkurencyjna gospodarka lokalna oparta na sektorze mikro, małych i średnich przedsiębiorstw usługowych i produkcyjnych. Dzięki uporządkowanej przestrzeni udało się zwiększyć zainteresowanie lokalizacją i przy okazji również firmami tutaj zlokalizowanymi, co pozwala na trwałe rozwój gospodarczy oparty na lokalnych zasobach ludzkich.

Ponadto termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i mieszkalnych przyczynia się do poprawy jakości środowiska oraz zwiększyła estetykę obszaru rewitalizacji, co istotnie wpływa na wzrost osób odwiedzających Gminę.

Sprawne i efektywne zarządzanie publiczne, aktywna współpraca samorządu z sektorem pozarządowym, biznesowym i publicznym zapewniają wysoką jakość i dostępność usług.

7. Cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk.

Program Rewitalizacji zbudowany został w oparciu o hierarchiczną strukturę celów, w tym celu strategicznego, celów głównych, podlegających im celów szczegółowych oraz kierunków działań rewitalizacyjnych. Cel strategiczny oraz cele główne nawiązują bezpośrednio do wizji obszaru rewitalizacji, stanowiąc jej rozwinięcie. Hierarchiczna struktura celów porządkuje sposób działań związanych z rewitalizacją, wskazując poszczególnych kierunkom działań ich nadrzędny cel.

Na podstawie przeprowadzonej w poprzednich rozdziałach diagnozie czynników i zjawisk kryzysowych w tym sformułowanych na jej podstawie drzewie problemów zdefiniowano pożądaną listę celów projektu, którą przedstawiono w formie rozbudowanego diagramu logicznych powiązań między nimi – „drzewo celów” – graf poniżej. Przedstawione poniżej drzewo celów obrazuje zależności między celem strategicznym, celami głównymi oraz szczegółowymi, a środkami do ich osiągnięcia.

Strategicznym celem rewitalizacji gminy jest „Poprawa jakości życia mieszkańców obszarów zdegradowanych w gminie Trzciel oraz kompleksowe przeciwdziałanie marginalizacji zdegradowanych społecznie, infrastrukturalnie, gospodarczo, przestrzennie i środowiskowo obszarów gminy”. Do celów głównych, ściśle powiązanych z celem strategicznym należą:

1. rozwój kapitału społecznego oraz redukcja negatywnych zjawisk społecznych na obszarach zdegradowanych,
2. rozwój gospodarczy poprzez wykorzystanie potencjału turystycznego i kulturowego obszarów zdegradowanych,
3. zwiększenie zatrudnienia i rozwój przedsiębiorczości na obszarach zdegradowanych.

Cele główne realizuje katalog celów szczegółowych zdefiniowanych jako:

1. odbudowa więzi społecznych i aktywizacja mieszkańców do realizacji w partnerstwach inicjatyw lokalnych,
2. zintegrowanie mieszkańców, zapobieganie i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz ograniczenie patologii społecznych i poprawa bezpieczeństwa,
3. poprawa dostępności do obiektów kultury oraz obiektów turystycznych,
4. zapewnienie spójnego ładu przestrzennego i uporządkowanie przestrzeni publicznych,
5. rozwój infrastruktury technicznej służącej zaspokajaniu potrzeb mieszkańców,
6. wsparcie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzenia nowych firm,
7. promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia, wsparcie mobilności pracowników oraz aktywności zawodowej osób w wieku senioralnym.

Tabela 33 Cele programu rewitalizacji

Cel strategiczny

W poniższym opracowaniu szczegółowo w odniesieniu do zdefiniowanych celów szczegółowych programu, opisano konkretne problemy społeczności lokalnej, które zostaną rozwiązane w wyniku działań rewitalizacyjnych. Ponadto, pod każdym opisem jakościowym negatywnych zjawisk, wskazano kierunki działań odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym.

Cel szczegółowy nr 1 - Odbudowa więzi społecznych i aktywizacja mieszkańców do realizacji w partnerstwach inicjatyw lokalnych

oraz

Cel szczegółowy nr 2 - Zintegrowanie mieszkańców, zapobieganie i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz ograniczenie patologii społecznych

Jak wykazała przeprowadzona diagnoza obszar nr 4 – Chociszewo - jest obszarem koncentracji negatywnych zjawisk społecznych towarzyszących bezrobociu i ubóstwu, takich jak przestępczość, przemoc w rodzinie, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, uzależnienia czy niski poziom aktywności społecznej. Potęgując te zjawiska problemami osób niepełnosprawnych i starszych mamy pełny obraz kryzysu społecznego tej części miejscowości. Szczególną grupę stanowią dzieci i młodzież, które w wyniku degradacji rodziny, najbardziej narażone są różnego rodzaju patologiami. W związku z powyższym istnieje silna potrzeba aktywizacji społecznej grup dotkniętych różnego rodzaju problemami społecznymi poprzez podjęcie zróżnicowanych przedsięwzięć w zakresie aktywnej integracji społecznej, które umożliwią zmianę dotychczasowego sposobu życia poszczególnym osobom i całym społecznościom. Szczególnie istotne jest wpieranie rodzin, aby zapobiec takim zjawiskom jak przemoc czy dziedziczenie biedy. Wszystkie działania powinny opierać się na szeroko rozumianej pracy socjalnej polegającej na diagnozowaniu potrzeb, współpracy, udzielaniu zindywidualizowanej pomocy oraz ewaluacji skutków. Rozwój środowisk zagrożonych powinien się również odbywać poprzez stwarzanie warunków do ich uczestnictwa w różnorodnych formach aktywności społecznej.

KIERUNKI DZIAŁAŃ (konceptje dotyczące rozwiązania problemów):

1. wybudowanie hali sportowej obok Zespołu Edukacyjnego,
2. zatrudnienie animatorów kultury – osób z charyzmą, które przyciągną na zajęcia młodzież oraz uatrakcyjnią zajęcia,
3. organizacja imprez weekendowych dla rodzin i osób pracujących – np. wspólne grillowanie oraz imprez integrujących i aktywizujących młodzież,
4. ograniczenie spożycia alkoholu w miejscach publicznych,

5. kontrola prędkości pojazdów w mieście,
6. wyłanianie liderów społecznych, którzy pociągną za sobą społeczność lokalną (współpraca z władzami gminy, spotkania z mieszkańcami, wspólne koncepcje na aktywne działania),
7. zamiana pomocy finansowej na pomoc materialną (zakup produktów żywnościowych, sprzętu),
8. zagospodarowanie terenu Ogródka Jordanowskiego – miejsce spotkań mieszkańców,
9. wykonanie oświetlenia, ustawienie ławek w parku – rekreacja i wypoczynek mieszkańców
10. pobudzenie aktywności na rzecz lokalnej społeczności - szkolenia, wyjazdy, spotkania, wymiana doświadczeń z innymi gminami, współpraca z Ośrodkiem Wsparcia Ekonomii Społecznej,
11. udzielenie wsparcia w ramach szkoleń dla osób chcących opiekować się osobami starszymi,
12. pozyskanie dotacji na stworzenie mieszkań chronionych socjalnych,
13. utworzenie miejsca spotkań dla osób starszych np. dom seniora, klub seniora i miejsca z usługami opiekuńczymi dla osób starszych – dom dziennego pobytu,
14. pozyskanie budynku dla stworzenia żłobka,
15. ocieplenie i renowacja budynku po byłej szkole (mieszkania komunalne),
16. zakup busa do transportu dzieci niepełnosprawnych,
17. zachęcanie młodzieży do działań w Ochotniczej Straży Pożarnej,
18. utworzenie budki z lodami na rynku, restauracji i barów, klubokawiarni – miejsc spotkań towarzyskich,
19. wyposażenie świetlicy wędkarskiej,
20. rozwijanie działań klubów sportowych (piłka ręczna, unihokej),
21. rozbudowa oferta szkół ponadgimnazjalnych,
22. stworzenie „budżetu obywatelskiego” - w którym część budżetu gminy wydatkowana jest zgodnie z wolą mieszkańców,
23. wzmocnienie wsparcia organizacji społecznych i ich działalności na rzecz całego społeczeństwa gminy,
24. budowa szybkiego bezpłatnego internetu szerokopasmowego – dostęp do informacji, portali społecznościowych.

Cel szczegółowy nr 3 - Poprawa dostępności do obiektów kultury oraz obiektów turystycznych

Zasoby turystyczne, kulturalne (liczne zabytki i atrakcje turystyczne) i środowiskowe (dostępność lasów i jezior) gminy są ważnymi zasobami determinującymi atrakcyjność Gminy Trzciel. Turystyka, kultura i dziedzictwo kulturowe są ważnym elementem budowania wartości i tożsamości miejscowości Trzciel i całej gminy oraz planowania społeczno-gospodarczego rozwoju. Przedsięwzięcia w sferze turystyki i kultury są istotnym spoiwem więzi społecznych i mogą być ważnym elementem rewitalizacji w zakresie włączenia społecznego, budowania tożsamości, zwiększania atrakcyjności obszaru itd.

Istotne jest kontynuowanie działań zmierzających do umiejętnego gospodarowania potencjałem i podejmowanie nowych inicjatyw w tym zakresie, aby skorzystała na tym lokalna społeczność. Planowane przedsięwzięcia zwiększą atrakcyjność turystyczną i gospodarczą północnej części miejscowości Trzciel mogą stać się impulsem do aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców obszaru nr 1 - Trzciel 1 - ulica Poznańska 1-10, 17 - 29, Mickiewicza, Spokojna, Zbąszyńska 1-4, 35-42, Armii Czerwonej 1-15, 58-75, Sikorskiego, Plac Zjednoczenia

Narodowego, Koszykarska, Krótka, Grunwaldzka, Kościuszki 1-7, 21-28 oraz obszaru nr 4,6 i 10 (miejscowości Chociszewo, Panowice, Łagowiec, Rybojady, Świdrowiec) oraz powstawania nowych firm w branżach powiązanych z turystyką, kulturą, sportem i rekreacją.

KIERUNKI DZIAŁAŃ (konceptje dotyczące rozwiązania problemów):

1. oczyszczenie wody i stworzenie promenady wzdłuż rzeki Obry,
2. uporządkowanie rzeki Obra i przystosowanie jej do turystyki kajakowej,
3. budowa pomostów na rzece Obra,
4. zagospodarowanie plaży nad jeziorem Młyńskim i jeziorem Konin wraz z budową ścieżek rowerowych wokół jezior i do jezior,
5. zagospodarowanie zieleni na terenie całej gminy i tworzenie ścieżek spacerowych,
6. kompleks Dom Kultury, Biblioteka Gminna, boisko sportowe – dopracowanie zaplecza, toalety, przebudowa boiska – żużlowej bieżni wokół boiska,
7. Ogródek Jordanowski – zagospodarowanie, przystosowanie do wypoczynku dla mieszkańców.

Cel szczegółowy nr 4 - Zapewnienie spójnego ładu przestrzennego i uporządkowanie przestrzeni publicznych

Od lat realizowana polityka wewnętrzna gminy wskazuje, iż obszar:

- Trzciel 1 - ulica Poznańska 1-10, 17 - 29, Mickiewicza, Spokojna, Zbąszyńska 1-4, 35-42, Armii Czerwonej 1-15, 58-75, Sikorskiego, Plac Zjednoczenia Narodowego, Koszykarska, Krótka, Grunwaldzka, Kościuszki 1-7, 21-28,
- Trzciel 2 - ulica Poznańska 11-16, Plac Wolności, Młyńska, Świerczewskiego, Osiedle Kolejowe, Dębowa, Łąkowa, Lipowa, Klonowa,

jest kluczowym elementem gminy, wpływającym na poczucie ładu przestrzennego i atrakcyjność gminy jako całości. Dlatego też działania Rady i Burmistrza powinny koncentrować się na zachowaniu funkcji turystyczno - kulturalnej w tej części miejscowości i ochronie spójności miejscowych społeczności lokalnych, a także lokalizowaniu tam projektów potęgujących integrację aktywność mieszkańców oraz wpływających pozytywnie na wizerunek gminy jako całości. Nacisk kłaść należy na kreowanie ogólnodostępnej przestrzeni publicznej, w tym wprowadzenie kultury i sztuki do przestrzeni.

Ze względu na relatywnie zwartą zabudowę, na obszarze nr 1 występuje mało terenów zielonych oraz innych przestrzeni, które mogłyby zostać wykorzystane na cele publiczne. Bardzo ważne jest zatem racjonalne wykorzystanie przestrzeni publicznej, służące wykreowaniu otwartych, estetycznych, bezpiecznych i wielofunkcyjnych terenów służących mieszkańcom i turystom. W kontekście ograniczonej dostępności wolnej przestrzeni bardzo ważną rolę będą odgrywały podwórka. Z jednej strony będą pełniły rolę przestrzeni publicznych, a z drugiej będą narzędziem aktywizacji i integracji społecznej mieszkańców miejscowości Trzciel. Wszystkie inwestycje powinny być ukierunkowane na aktywizację społeczno-zawodową mieszkańców i podniesienie jakości życia lokalnej społeczności.

KIERUNKI DZIAŁAŃ (konceptje dotyczące rozwiązania problemów):

1. zagospodarowanie cmentarza ewangelickiego pod park,
2. zagospodarowanie i odnowienie stadionu miejskiego,
3. wyremontowanie dawnej linii kolejowej Zbąszynek-Międzychód,
4. wyposażenie miejskiej sali sportowej,
5. zagospodarowanie pomieszczeń w świetlicy dla organizacji (na parterze puste pomieszczenia),
6. wykupienie działki przylegającej do remizy – rozbudowa garaży + pozyskanie mieszkań,
7. likwidacja szpetnych szopek i drewnitni.

Cel szczegółowy nr 5 - Rozwój infrastruktury technicznej służącej zaspokajaniu potrzeb mieszkańców

Wśród istniejących budynków w Gminie Trzciel dominują te wybudowane przed 1989 rokiem. Najwięcej takich budynków znajduje się w obszarze poza miejscowością Trzciel (Obszary: 5 – Lutol Suchy, 6 - Panowice, Łagowiec i 8 - Brójce). Ich stan techniczny odbiega od obecnie obowiązujących norm i wymaga natychmiastowego działania. Wiele budynków potrzebuje przeprowadzenia kapitalnych remontów, przebudowy i modernizacji, w tym wymiany instalacji technicznych, remontu ścian zewnętrznych, naprawy dachu oraz podniesienia ogólnego standardu użytkowania i estetycznego wyglądu. Realizacja inwestycji poprawiających stan techniczny budynków przyczyni się do poprawy warunków życia mieszkańców obszarów zdegradowanych, co jest jednym z warunków przeprowadzenia skutecznych działań aktywizacyjnych i integracyjnych wśród lokalnej społeczności.

Duże są zwłaszcza potrzeby termomodernizacyjne. Niedostateczna izolacja prowadzi do dużych strat ciepła. Inwestycje w termomodernizację spowodują ograniczenie kosztów ogrzewania, zmniejszenie zapotrzebowania i zużycia energii cieplnej, poprawę estetyki budynków. Szczególne znaczenie w procesie zwiększania efektywności energetycznej przypisuje się władzom samorządowym. Pełnienie wzorcowej roli w oszczędnym gospodarowaniu energią jest jednym z dziesięciu kluczowych działań państwa na rzecz poprawy efektywności energetycznej. Budynki wchodzące w skład majątku posiadane przez samorządy lokalne powinny być priorytetowym obszarem działań zarówno ze względu na możliwość bezpośredniego osiągnięcia konkretnych rezultatów, jak i efektu promocyjno-edukacyjnego. Działania na rzecz ochrony i właściwego utrzymania tych obiektów muszą być podejmowane w celu powstrzymania ich dalszej degradacji.

Poza termomodernizacją, wprowadzane będą inne rozwiązania służące ograniczaniu zużycia energii. Będą się koncentrowały na skutecznym zarządzaniu energią, modernizacji oświetlenia ulicznego oraz szerokiej edukacji i promocji dot. racjonalnego wykorzystania energii.

KIERUNKI DZIAŁAŃ (konceptje dotyczące rozwiązania problemów):

1. rewitalizacja zabytkowych budynków (Mickiewicza 11) – finansowanie np. ze środków unijnych (budynek po starej szkole – termomodernizacja),
2. renowacja budynków w centrum miasta przy Placu Zjednoczenia Narodowego - pozyskiwanie środków zewnętrznych na odnowę budynków (odnowienie tynków i elewacji, poprawa estetyki starych, szpecących budynków),
3. uruchomienie busów łączących Trzciel z innymi miastami powiatowymi – kontakty władz gminy z przewoźnikami,
4. budowa hali sportowej – miejsce spotkań i ćwiczeń dla mieszkańców, szczególnie dla młodzieży,
5. założenie światłowodów,
6. założenie sieci gazowej,
7. wyremontowanie dawnej linii kolejowej Zbąszynek-Międzychód,
8. budowa „Orlika”,
9. wyposażenie miejskiej sali sportowej,
10. zagospodarowanie pomieszczeń w świetlicy dla organizacji (na parterze puste pomieszczenia),
11. infrastruktura drogowa - wylanie asfaltu na drogach,
12. zakup nowego wozu strażackiego i doposażenie OSP (umundurowanie, sprzęt),
13. otwarcie myjni samochodowej w mieście,
14. renowacja stadionu miejskiego i sali gimnastycznej.

Cel szczegółowy nr 6 - Wsparcie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwienie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzenia nowych firm

oraz

Cel szczegółowy nr 7 - Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia, wsparcie mobilności pracowników oraz aktywności zawodowej osób w wieku senioralnym

Gmina Trzciel jako priorytet od lat stawia sobie za cel zrównoważony, nowoczesny i ekologiczny rozwój gospodarki, który zapewni wzrost zatrudnienia w gminie i powiecie. W tym kontekście istotne jest włączenie do rynku pracy większej liczby osób oraz utrzymanie ich przy aktywności zawodowej. Obszar zdegradowany obszar nr 1 - ulica Poznańska 1-10, 17 - 29, Mickiewicza, Spokojna, Zbąszyńska 1-4, 35-42, Armii Czerwonej 1-15, 58-75, Sikorskiego, Plac Zjednoczenia Narodowego, Koszykarska, Krótka, Grunwaldzka, Kościuszki 1-7, 21-28 oraz obszar nr 4 – miejscowość Chociszewo) oraz miejscowość Smardzewo (obszar nr 9) cechuje wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych oraz bezrobotnych oraz niski poziom aktywności gospodarczej mieszkańców (niewielka liczba funkcjonujących działalności gospodarczych oraz dostępnych miejsc pracy w obszarze). Konieczne są aktywne działania skierowane do osób bezrobotnych, długotrwale pozostających bez pracy w celu poprawy możliwości znalezienia zatrudnienia, bazujące na

rzeczywistym zapotrzebowaniu na określone kwalifikacje (w szczególności w „inteligentnych specjalizacjach województwa lubuskiego”).

Komplementarną metodą skutecznego przeciwdziałania bezrobociu w obszarze zdegradowanym, podnoszenia poziomu aktywności zawodowej społeczeństwa, a także stymulowania rozwoju ekonomicznego i społecznego, jest rozwój przedsiębiorczości. Jedną z form prowadzenia biznesu jest przedsiębiorczość społeczna, która może być idealnym rozwiązaniem problemu aktywizacji osób zagrożonych wykluczeniem i wykluczonych z rynku pracy.

KIERUNKI DZIAŁAŃ (konceptje dotyczące rozwiązania problemów):

1. tworzenie miejsc pracy dla młodych osób aby wykorzystać ich potencjał i zatrzymać młodzież w Trzcielu,
2. doprowadzenie wody i innych mediów do terenów inwestycyjnych, zagospodarowanie terenów pod inwestycje, przygotowanie atrakcyjnej oferty i preferencyjnych warunków dla potencjalnych inwestorów, osób zainteresowanych zakładaniem działalności gospodarczej,
3. zagospodarowanie terenu między autostradą a Trzcielem (np. bar, stacje benzynowe),
4. oczyszczenie obu jezior w okolicy Trzciela – Młyńskiego i Konin, wraz zagospodarowaniem terenu wokół jezior,
5. umieszczenie tabliczek na ważnych budynkach – informacja historyczna, turystyczna,
6. zbudowanie zjazdów z autostrady (obwodnica Trzciela),
7. inwestycja w firmy, które wspierałyby Naturę 2000,
8. promowanie gminy – foldery informacyjne, oferty turystyczne, Internet.

8. Lista planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Obszar rewitalizacji, jaki został wyłoniony w toku diagnozy, obejmującej całą Gminę poddany zostanie działaniom rewitalizacyjnym, które są odpowiedzią na zdiagnozowane problemy o charakterze społecznym, przestrzenno-funkcjonalnym, infrastrukturalno-gospodarczym i środowiskowym.

Obszar ten pokrywa się z granicami obszaru zdegradowanego, który stanowi część Gminy, poddawanej działaniom rewitalizacyjnym już od lat. Działania te odnosiły się przede wszystkim do działań miękkich, związanych z aktywizacją mieszkańców zagrożonych wykluczeniem, na obszarze Gminy, ale związane też były z działaniami rozwojowymi w zakresie gospodarczym, co wiązało się z poprawą infrastruktury („Przebudowa drogi gminnej - ul. Grunwaldzka w Trzcielu”), jak również z działaniami poprawiającymi efektywność energetyczną i edukacyjną (poprawiano na bieżąco efektywność energetyczną budynków szkolnych) oraz rozwojem infrastruktury gospodarczej (zrealizowano kilka projektu infrastrukturalnych przez podmioty gospodarcze, dzięki czemu poprawie ulegał lokalny rynek pracy. Poprawie też ulegał aspekt środowiskowy – w części uporządkowano gospodarkę wodno-ściekową (min. realizowano projekty w zakresie rozwoju sieci kanalizacyjnej i wodociągowej).

Działania te jednakże nie były zintegrowane wokół programu rewitalizacji. Związane były z realizacją strategii rozwoju gminy, mającej na celu ogólny rozwój Gminy, w tym również poprawę aspektów społecznych, infrastrukturalno-gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych i środowiskowych. Przez cały też czas realizowana jest praca ze społecznością lokalną, co odbywa się za pośrednictwem Ośrodka Pomocy Społecznej.

Pomimo jednakże podejmowanych działań cały czas diagnozuje się obszar zdegradowany na terenie Gminy, znajdujących się w sytuacji kryzysowej. Dlatego też konieczne jest podejmowanie dalszych działań inwestycyjnych, poprawiających sytuację w zakresie przestrzenno-funkcjonalnym, infrastrukturalno-gospodarczym i środowiskowym, jak również kompleksowe inicjatywy rewitalizacyjne o charakterze miękkim, wpływającym na poprawę sytuacji kryzysowej w sferze społecznej.

W chwili obecnej rozpoczęto prace nad rewitalizacją, w ramach której działania będą zorganizowane wokół problemów i celów wskazanych w Gminnym Programie Rewitalizacji. Gmina jest i władze gminy są zdeterminowane aby ten długofalowy proces zakończyć pełnym sukcesem. Bardzo istotnym elementem w zakresie planowanych do realizacji inicjatyw rewitalizacyjnych jest podejmowanie takich działań, aby lokalna społeczność stała się częścią tego procesu, nie tylko jako przedmiot tych działań, ale przede wszystkim jako podmiot, współdecydujący o kształcie strategii wychodzenia z kryzysu. Temu też służą działania, które są podejmowane przez gminę, w tym przede wszystkim przedsięwzięcia planowane do realizacji w ramach niniejszego Gminnego Programu Rewitalizacji.

Planowane przedsięwzięcia zostały wypracowane wspólnie w ramach realizowanych działań partycypacyjnych. Ustalono, że należy czym prędzej podjąć skonsolidowane działania w obszarze rewitalizacji. Istnieje pilna potrzeba nadania dynamiki rozwojowej temu obszarowi, co musi odbywać się na drodze kontynuacji procesów modernizacyjnych, rozpoczętych w poprzednich okresach. Co związane jest z przywróceniem dawnych funkcji, jak również nadaniu nowych temu obszarowi, co bezpośrednio wiąże się z realizacją całej serii inicjatyw, oddziałujących zarówno na sferę urbanistyczną, jak również na tkankę społeczną. Planowane działania są komplementarne względem siebie i łącznie będą stanowić dla tego obszaru intensywne bodźce rozwojowe. Realizowane w sposób kompleksowy pozwolą na nadanie dynamiki rozwojowej temu obszarowi w kierunku wyjścia ze stanu kryzysowego dla poszczególnych obszarów problemowych.

Zatem **przewidziane w ramach programu rewitalizacji działania obejmują aspekt społeczny (warunek konieczny) oraz przestrzenno-funkcjonalny, techniczny i gospodarczy (przedstawiony łącznie jako infrastrukturalno-gospodarczy) oraz środowiskowy. W tych sferach zdiagnozowano sytuację problemową, której planowane działania mają przeciwdziałać. Oczekiwane efekty zaplanowanych projektów rewitalizacyjnych są wzajemnie powiązane i skutkują w związku z tym poprawą sytuacji kryzysowej obszaru zdegradowanego w każdej ze sfer.**

Przewidziane działania mają więc charakter kompleksowy, są skoncentrowane – działania rewitalizacyjne skupione są na obszarze rewitalizacji, który jest obszarem

zdegradowanym, dotkniętym największą koncentracją problemów i negatywnych zjawisk (2 podobszary).

Poniżej przedstawiamy planowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne podstawowe, bez których wizja rewitalizacji obszaru zdegradowanego nie ma szans na realizację.

Wykaz przedsięwzięć podstawowych:

1. Przygotowanie i wdrożenie Programu Animacji Środowiskowej
2. Wdrożenia narzędzi ekonomii społecznej – spółdzielnia socjalna
3. Aktywizacja społeczna mieszkańców Gminy
4. Realizacja programu aktywizacji gospodarczej
5. Realizacja działań dotyczących poprawy warunków otoczenia mieszkalnego – Program Aktywności Lokalnej (PAL).
6. Zagospodarowanie plaży przy Jeziorze Młyńskim w Trzciel;u;
7. Budowa bulwaru przy rzece Obra w Trzciel;u;
8. Zagospodarowanie terenu po dawnym cmentarzu niemieckim w Trzciel;u;
9. Budowa ogródka jordanowskiego w miejscowości Trzciel;u;
10. Termomodernizacja budynku dawnej szkoły przy ul. Mickiewicza w Trzciel;u;
11. Przebudowa budynku przy ul. Armii Czerwonej w Trzciel;u na potrzeby centrum aktywności lokalnej;
12. Termomodernizacja budynku Urzędu Miejskiego;
13. Budowa hali sportowej przy ul. Kościuszki w Trzciel;u;
14. Modernizacja stadionu przy ul. Poznańskiej w Trzciel;u;
15. Termomodernizacja domu kultury i biblioteki w Trzciel;u;
16. Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej, Gimnazjum, Przedszkola i łącznika - Zespół Edukacyjny w Trzciel;u, działka nr 58/2 obręb I;
17. Termomodernizacja prywatnych budynków mieszkalnych w Trzciel;u i Chociszewie;
18. Budowa świetlicy wiejskiej w Chociszewie.

Szczegóły przedstawiamy poniżej w kartach poszczególnych przedsięwzięć.

Tabela 34 Przygotowanie i wdrożenie programu Animacji Środowiskowej

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego podstawowego nr 1	
Nazwa przedsięwzięcia	Przygotowanie i wdrożenie programu Animacji Środowiskowej
Charakter/rodzaj działania	Działanie organizacyjno-administracyjne / średnionakładowe
Obszar problemowy, na który oddziałuje przedsięwzięcie	Sfera społeczna Sfera Infrastrukturalno-gospodarcza
Podmioty odpowiedzialne za realizację	Organizacje Pozarządowe (podmiot wyłoniony w konkursie na realizację zadania – który otrzyma dofinansowanie), OPS, Gminny Ośrodek Kultury i Sportu, Gmina Trzciel (partnerzy do realizacji projektu)

Pozostali interesariusze działań	<p>Mieszkańcy obszaru zdegradowanego – w wyniku uruchomienia animacji środowiskowej osoby zagrożone wykluczeniem zyskują możliwość integracji i aktywizacji społecznej i gospodarczej, pozwoli to na zmniejszenie liczby problemów społecznych i na poprawę sytuacji osób, znajdujących się w sytuacji kryzysowej. Osoby te, dzięki działaniom animatora zwiększą swoją zdolność do integracji, uwierzą w siebie i poprawią swoje kompetencje interpersonalne</p> <p>Lokalni przedsiębiorcy – dzięki animacji środowiskowej i możliwości aktywizacji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem, poprawi się jakość Kapitału Ludzkiego, poszukującego pracy. Animatorzy zmotywują mieszkańców, dotkniętych sytuacją kryzysową do pracy nad sobą, w związku z czym wzrosną kompetencje interpersonalne i zawodowe tych osób. Dzięki czemu będzie się również rozwijał lokalny rynek pracy. Lokalni przedsiębiorcy wiedząc, że osoby zagrożone wykluczeniem brały udział w działaniach animacyjnych, zwiększą swoje zaufanie do tych osób, co generalnie wpływie na poprawę lokalnego rynku pracy</p>
Zakres realizowanego zadania	<p>Działanie zakłada zaangażowanie w realizację organizacji pozarządowej, która zostanie wyłoniona w konkursie ofert, w ramach współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi. Zadanie zakłada uruchomienie konkursu w ramach dotacji z Gminy na działania w Obszarze Pomocy Społecznej – wsparcie dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, na działania animacyjne, w tym animację dzieci i młodzieży (w okresie wakacyjnym szczególnie). W tym celu Gmina uwzględni taki konkurs w Programie Współpracy z NGO (co będzie bezpośrednio odnosić się do działań rewitalizacyjnych na obszarze zdegradowanym).</p> <p>Celem wzmocnienia oddziaływania w ramach konkursu byłaby dodatkowa punktacja za działania dodatkowe – odnoszące się do aktywizacji i integracji społeczności lokalnej, niezwiązanych bezpośrednio z Programem Animacji Środowiskowej oraz za pozyskanie dodatkowych środków na ten cel ze źródeł zewnętrznych (np. w ramach mechanizmów norweskich lub Mechanizmu Szwajcarskiego, LGD, PO FIO itp., wówczas dotacja z Gminy, stanowiłaby tylko uzupełnienie finansowania działań).</p> <p>Działania będą wspierane przez Ośrodek Kultury, który wykorzysta uczestników animacji przy realizacji działań kulturalnych, w ramach działań upowszechnieniowych.</p> <p>Niniejsze zadanie jest niezbędne do realizacji celem właściwej i planowej organizacji działań rewitalizacyjnych, obejmuje teren, który jest bardzo istotny z punktu widzenia planów rewitalizacyjnych.</p>
Miejsce przeprowadzenia projektu	<p>Gmina Trzciel, obszar rewitalizacji (Trzciel 1 - ulica Poznańska 1-10, 17 - 29, Mickiewicza, Spokojna, Zbąszyńska 1-4, 35-42, Armii Czerwonej 1-15, 58-75, Sikorskiego, Plac Zjednoczenia Narodowego, Koszykarska, Krótka, Grunwaldzka, Kościuszki 1-7, 21-28; Chociszewo) – działania na rzecz mieszkańców całego obszaru zdegradowanego</p>
Uzasadnienie realizacji (w odniesieniu do przewidywanego oddziaływania na poszczególne obszary)	<p>Działanie rozwiązuje następujące problemy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sfera społeczna – projekt wpływa pozytywnie na rozwiązywanie problemów społecznych, dzięki jego realizacji mieszkańcy zagrożeni wykluczeniem będą mieli okazję się zaktywizować i zintegrować ze społecznością lokalną, działanie wspomaga również te osoby w ich reintegracji zawodowej, dzięki poprawie kondycji psychofizycznej oraz kompetencji interpersonalnych; zadanie poprzez oddziaływanie na dzieci i młodzież pozwoli również na zagospodarowanie aktywności młodych mieszkańców na rzecz społeczności lokalnej poprawiając ich poziom integracji i kompetencji interpersonalnych oraz kanalizując energię na rzecz działalności społecznie użytecznej. Dzięki projektowi zatem w istotny sposób przeciwdziała się zdiagnozowanym problemom społecznym. - sfera infrastrukturalno-gospodarcza – projekt zapewnia wykorzystanie na cele społeczne istniejącej infrastruktury technicznej. Działanie zwiększa dostęp mieszkańców obszaru zdegradowanego do usług o charakterze społecznym i edukacyjnym. Działanie przyczyni się zatem do rozwoju istniejącej infrastruktury społecznej w sensie instytucjonalnym, zapewniając dostęp do animatora środowiskowego.
Prognozowane rezultaty wraz ze	Wskaźniki:

sposobem ich oceny i pomiaru	<p>Produkty Ocena osiągnięcia produktów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu: po zakończeniu realizacji każdej z inwestycji, przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych przy każdym ze wskaźników źródeł informacji/weryfikacji)</p> <ul style="list-style-type: none"> - przygotowanie i wdrożenie Programu Animacji Środowiskowej – 1 szt. (źródło informacji: sprawozdanie z realizacji projektu, program i raport z jego wdrożenia) - utworzenie funkcji Animatora Środowiskowego i powierzenie zadania wykwalifikowanej osobie – 1 szt. (źródło informacji: raport organizacji pozarządowej o wdrożeniu programu, wizja lokalna pracowników Biura Rewitalizacji) <p>Rezultaty: Ocena osiągnięcia rezultatów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych przy każdym ze wskaźników źródeł informacji/weryfikacji. Najpierw na etapie realizacji zostanie wykonany pomiar ex-ante (przed rozpoczęciem inwestycji), a następnie odbędzie się pomiar ex – post po zakończeniu inwestycji, który będzie powtarzany co 12 miesięcy od czasu dokonania pierwszego pomiaru ex-post, przez cały okres trwałości. Z każdego badania monitoringowego powstanie stosowny raport.</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba działań/inicjatyw podejmowanych w ramach animacji środowiskowej – co najmniej 6 szt./ rok (źródło informacji: sprawozdania NGO z realizacji działalności podmiotu; dokumentacja fotograficzna, raport z wizji lokalnej Biura Rewitalizacji, roczny raport z realizacji współpracy JST z NGO) - uczestnicy działań animacyjnych – min. 30 os. (źródło informacji: sprawozdanie z działań NGO/Animatora środowiskowego, dokumentacja fotograficzna, listy uczestników, roczny raport ze współpracy JST z NGO) - liczba osób, które dzięki działaniom poprawiły kompetencje interpersonalne, kondycję psycho-fizyczną, w wyniku czego zwiększyły swoje szanse na rynku pracy: min. 15 os. (źródło informacji: raport z realizacji działań NGO/Animatora środowiskowego, w tym wyniki ankietyzacji uczestników działań – testy kompetencji i ankiety ex Ante i ex Post, raport z przeprowadzonego badania)
Okres realizacji	2018-2023
Szacunkowa wartość projektu	50 000 zł
Przewidywane źródła finansowania	35 000,00 zł – środki ze źródeł zewnętrznych (PROW w ramach LGD – środki UE lub PO FIO lub Mechanizm Norweski lub Mechanizm Szwajcarski) 15 000,00 zł – Budżet Gminy

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 35 Wdrożenia narzędzi ekonomii społecznej – spółdzielnia socjalna

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego podstawowego nr 2	
Nazwa przedsięwzięcia	Wdrożenia narzędzi ekonomii społecznej – spółdzielnia socjalna
Charakter/rodzaj działania	Działanie organizacyjno-administracyjne / średnionakładowe
Obszar problemowy, na który oddziałuje przedsięwzięcie	Sfera społeczna Sfera Infrastrukturalno-gospodarcza
Podmioty odpowiedzialne za realizację	Organizacje Pozarządowe, Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej, OPS, Gmina Trzciel
Pozostali interesariusze działań	<p>Mieszkańcy obszaru zdegradowanego – w wyniku wdrożenia narzędzia ekonomii społecznej osoby zagrożone wykluczeniem zyskują możliwość przeszkolenia i rozpoczęcia działalności w ramach Spółdzielni Socjalnej (podmiot ekonomii społecznej). Uczestnictwo w Spółdzielni Socjalnej pozwoli na pełne uczestnictwo w społeczności lokalnej i wzrost kompetencji interpersonalnych i zawodowych. Mieszkańcy zagrożeni wykluczeniem zyskują bardzo ciekawy i efektywny impuls do walki ze swoją własną sytuacją kryzysową.</p> <p>Lokalni przedsiębiorcy – Uruchomienie Spółdzielni Socjalnej wpłynie na zaistnienie nowego podmiotu na lokalnym rynku, przez co lokalni przedsiębiorcy mogą czuć</p>

	<p>dyskomfort, i odbierać Spółdzielnię jako konkurencję, zgodnie jednakże z analizami spółdzielnie realizują najczęściej usługi, jakich nie chcą się podjąć podmioty prywatne, w tym znaczeniu spółdzielnia uzupełni ofertę jaka funkcjonuje na rynku i wpłynie na to, że oferta usług na lokalnym rynku będzie bardziej kompletna. Spółdzielnia socjalna ponadto pozwoli na pełną reintegrację zawodową osób zagrożonych wykluczeniem, co wpłynie tak czy inaczej na poprawę rynku pracy i zwiększenie podaży wartościowych pracowników.</p>
Zakres realizowanego zadania	<p>W ramach przedmiotowego zadania zostanie wdrożone wsparcie z zakresu ekonomii społecznej, co związane będzie z pomocą przy utworzeniu przez chętne osoby zagrożone wykluczeniem spółdzielni socjalnej oraz wyszkolenie tych osób w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej oraz poprawy ich kompetencji zawodowych oraz kompetencji kluczowych, w tym interpersonalnych.</p> <p>Celem funkcjonowania spółdzielni będzie reintegracja zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem. Prowadzenie podmiotu ekonomii społecznej będzie odbywało się w oparciu o osobistą pracę osób zatrudnionych z katalogu z ustawy o spółdzielniach. Prowadzenie działalności gospodarczej i społecznej będzie miało miejsce na rzecz środowiska lokalnego. Prowadzenie działalności społecznie użytecznej będzie miało miejsce w sferze zadań publicznych, a szczególnie w zakresie prowadzenia działalności z obszaru zagospodarowania terenu, sprzątnięcia budynków instytucji publicznych (np. szkoły, urzędy – przy organizowaniu przetargów możliwe jest zastosowanie klauzul społecznych), tworzenie i utrzymanie terenów zielonych w obszarze rewitalizacji w nawiązaniu do konieczności realizacji całej gamy zadań związanych z terenami zielonymi.</p> <p>Niniejsze zadanie jest niezbędne do realizacji, celem właściwej i planowej organizacji działań rewitalizacyjnych, obejmuje teren, który jest bardzo istotny z punktu widzenia planów rewitalizacyjnych.</p>
Miejsce przeprowadzenia projektu	<p>Gmina Trzciel, obszar rewitalizacji (Trzciel 1 - ulica Poznańska 1-10, 17 - 29, Mickiewicza, Spokojna, Zbąszyńska 1-4, 35-42, Armii Czerwonej 1-15, 58-75, Sikorskiego, Plac Zjednoczenia Narodowego, Koszykarska, Krótka, Grunwaldzka, Kościuszki 1-7, 21-28; Chociszewo) – działania na rzecz mieszkańców całego obszaru zdegradowanego</p>
Uzasadnienie realizacji (w odniesieniu do przewidywanego oddziaływania na poszczególne obszary)	<p>Inwestycja rozwiązuje następujące problemy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sfera społeczna – projekt wpływa pozytywnie na rozwiązywanie problemów społecznych, dzięki jego realizacji osoby zagrożone wykluczeniem zostają najpierw przygotowane do prowadzenia działalności w ramach spółdzielni socjalnych, a następnie przyuczone będą prowadzić taką działalność. Dodatkowe ułatwienie w utrzymaniu się na rynku stanowi możliwość wykorzystywania przez podmioty publiczne klauzul społecznych w organizowanych postępowaniach na realizację zadań publicznych. Dzięki projektowi zatem w istotny sposób przeciwdziała się zdiagnozowanym problemom społecznym. - sfera infrastrukturalno-gospodarcza – projekt zapewnia osobom zagrożonym wykluczeniem rozpoczęcie działalności gospodarczej. Spółdzielnia socjalna, jako narzędzie ekonomii społecznej jest de facto prowadzeniem działalności gospodarczej, zatem wraz z utworzeniem spółdzielni tworzy się nowe miejsca pracy oraz stwarza się możliwość w zakresie późniejszego zwiększenia dostępnych miejsc pracy w spółdzielni. Projekt poprawia zatem wskaźniki aktywności gospodarczej.
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i pomiaru	<p>Wskaźniki:</p> <p>Produkty</p> <p>Ocena osiągnięcia produktów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu: po zakończeniu realizacji każdej z inwestycji, przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych przy każdym ze wskaźników źródeł informacji/weryfikacji)</p> <ul style="list-style-type: none"> - utworzenie i prowadzenie Spółdzielni Socjalnej – 1 szt. (źródło informacji: sprawozdanie z realizacji projektu, dokumenty rejestrowe podmiotu, raport Biura Rewitalizacji) - realizacja szkoleń i warsztatów dla 5 członków spółdzielni socjalnej (źródło informacji: raport organizacji pozarządowej z realizacji projektu, listy obecności + dokumentacja zdjęciowa + programy zajęć) <p>Rezultaty:</p> <p>Ocena osiągnięcia rezultatów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych przy każdym ze wskaźników</p>

	<p>źródeł informacji/weryfikacji. Najpierw na etapie realizacji zostanie wykonany pomiar ex-ante (przed rozpoczęciem inwestycji), a następnie odbędzie się pomiar ex-post po zakończeniu inwestycji, który będzie powtarzany co 12 miesięcy od czasu dokonania pierwszego pomiaru ex-post, przez cały okres trwałości. Z każdego badania monitoringowego powstanie stosowny raport.</p> <p>- liczba członków Spółdzielni socjalnej – 5 os., z tego 3 osoby z grupy osób zagrożonych wykluczeniem. (źródło informacji: sprawozdania z realizacji działalności podmiotu; dokumenty rejestracyjne, raport biura rewitalizacji)</p> <p>- wzrost kompetencji zawodowych i interpersonalnych u 5 osób (źródło informacji: ankietyzacja uczestników – testy kompetencji i ankieta przeprowadzone ex Ante i ex Post, raport z realizacji badania)</p> <p>- wzrost liczby miejsc pracy – 5 EPC (źródło informacji: raportu podmiotu, deklaracje ZUS/RMUA)</p>
Okres realizacji	2018-2023
Szacunkowa wartość projektu	100 000,00 zł
Przewidywane źródła finansowania	95 000,00 zł – środki w ramach RPO – Lubuskie 2020 (EFS) 5 000,00 zł – środki własne NGO/Gminy Trzciel (wkład rzeczowy)

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 36 Aktywizacja społeczna mieszkańców Gminy

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego podstawowego nr 3	
Nazwa przedsięwzięcia	Aktywizacja społeczna mieszkańców Gminy
Charakter/rodzaj działania	Działanie organizacyjno-administracyjne / średnionakładowe
Obszar problemowy, na który oddziałuje przedsięwzięcie	Sfera społeczna Sfera Infrastrukturalno-gospodarcza
Podmioty odpowiedzialne za realizację	Organizacje Pozarządowe, OPS, OWES, Gmina Trzciel, Powiat Międzyrzecki
Pozostali interesariusze działań	<p>Mieszkańcy obszaru zdegradowanego – w wyniku działań przedstawiciele lokalnej społeczności zyskują możliwość przeszkolenia, w tym możliwość zwiększenia swoich kompetencji społecznych i aktywności na tym polu, poprawi się również świadomość i wiedza w zakresie możliwości kształtowania społeczeństwa obywatelskiego</p> <p>Lokalni przedsiębiorcy – Podejmowane działania wpłyną na zaistnienie bardziej świadomego społeczeństwa, co wpłynie na wzrost ilości i aktywności lokalnych liderów, w tym również aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców Gminy. Przyczyni się to do zwiększenia podaży pracowników lepiej przygotowanych do wymogów lokalnego rynku pracy.</p>
Zakres realizowanego zadania	<p>W ramach zadania będą podejmowane następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Działania na rzecz promowania aktywności społecznej mieszkańców Gminy, w tym zakładania nowych organizacji i podmiotów ekonomii społecznej. Planuje się ścisłą współpracę w tym zakresie z Ośrodkiem Wsparcia Ekonomii Społecznej, w tym spotkania i konferencje edukacyjne. • Włączenie mieszkańców do okresowych ocen realizowanych usług społecznych. • Rozwój aktywności społecznej seniorów.
Miejsce przeprowadzenia projektu	Gmina Trzciel, obszar rewitalizacji (Trzciel 1 - ulica Poznańska 1-10, 17 - 29, Mickiewicza, Spokojna, Zbąszyńska 1-4, 35-42, Armii Czerwonej 1-15, 58-75, Sikorskiego, Plac Zjednoczenia Narodowego, Koszykarska, Krótka, Grunwaldzka, Kościuszki 1-7, 21-28; Chociszewo) – działania na rzecz mieszkańców całego obszaru zdegradowanego
Uzasadnienie realizacji (w odniesieniu do przewidywanego)	<p>Działanie rozwiązuje następujące problemy:</p> <p>- sfera społeczna – projekt wpływa pozytywnie na rozwiązywanie problemów społecznych, dzięki jego realizacji mieszkańcy zwiększą swoją świadomość w zakresie społeczeństwa</p>

oddziaływania na poszczególne obszary)	<p>obywatelskiego, co wpłynie na aktywizację lokalnej społeczności. Dzięki projektowi w istotny sposób przeciwdziała się zdiagnozowanym problemom społecznym.</p> <p>- sfera infrastrukturalno-gospodarcza – projekt poprzez aktywne oddziaływanie na rozwój aktywności obywatelskiej i społecznej wpłynie na wzrost aktywności organizacji pozarządowych, co zapewni mieszkańcom obszaru zdegradowanego zwiększony dostęp do edukacyjnych usług społecznych, co stanowi uzupełnienie istniejącej podaży usług tego rodzaju. Projekt pośrednio również poprzez swoje działania aktywizacyjne i integracyjne przyczyni się do rozwoju lokalnego rynku pracy. Projekt poprawi zatem również wskaźniki aktywności gospodarczej.</p>
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i pomiaru	<p>Wskaźniki:</p> <p>Produkty Ocena osiągnięcia produktów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu: po zakończeniu inwestycji, przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych źródeł informacji/weryfikacji)</p> <ul style="list-style-type: none"> - konferencja lub spotkanie edukacyjne w zakresie promowania aktywności mieszkańców – 1 szt. (źródło informacji: sprawozdanie z realizacji zadania) - coroczne spotkania z mieszkańcami i organizacjami pozarządowymi w zakresie omówienia jakości usług społecznych – 1 szt (źródło informacji: raport z realizacji zadani) - Rozwój 1 Domy opieki Diennej dla seniorów (źródło informacji: raport z realizacji zadania) <p>Rezultaty: Ocena osiągnięcia rezultatów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych źródeł informacji/weryfikacji. Najpierw na etapie realizacji zostanie wykonany pomiar ex-ante, a następnie odbędzie się pomiar ex – post po zakończeniu inwestycji, który będzie powtarzany co 12 miesięcy od czasu dokonania pierwszego pomiaru ex-post, przez cały okres trwałości. Z każdego badania monitoringowego powstanie stosowny raport.</p> <ul style="list-style-type: none"> - wzrost kompetencji zawodowych, społecznych i interpersonalnych u 5 osób (źródło informacji: ankietyzacja uczestników – ankiet ex Ante i ex Post) - liczba seniorów korzystających z Domu Opieki Diennej Senior -Wigor (źródło informacji: sprawozdania Senior-Wigor)
Okres realizacji	2017-2023
Szacunkowa wartość projektu	140 000,00 zł
Przewidywane źródła finansowania	133 000,00 zł – w ramach RPO – Lubuskie 2020 (EFS); 7 000,00 zł – środki własne JST

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 37 Realizacja programu aktywizacji gospodarczej

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego podstawowego nr 4	
Nazwa przedsięwzięcia	Realizacja programu aktywizacji gospodarczej
Charakter/rodzaj działania	Działanie administracyjno-organizacyjne / niskonakładowe
Obszar problemowy, na który oddziałuje przedsięwzięcie	Sfera społeczna Sfera infrastrukturalno-gospodarcza
Podmioty odpowiedzialne za realizację	Organizacje Pozarządowe (zaangażowane w lokalne działania społeczne); OPS, Gmina Trzciel (jako partnerzy projektu)
Pozostali interesariusze	Mieszkańcy obszaru zdegradowanego – w wyniku uruchomienia programu Mieszkańcy obszaru będą beneficjentami co do wzrostu kompetencji w zakresie przedsiębiorczości.

działań	<p>Nowe firmy przyczynią się do utworzenia nowych miejsc pracy i poprawy sytuacji na lokalnym rynku pracy.</p> <p>Lokalni przedsiębiorcy – poprawi się sytuacja na lokalnym rynku pracy, sektor gospodarczy zostanie umocniony, zwiększy się kompetencja w zakresie przedsiębiorczości, istniejący przedsiębiorcy zyskają dodatkowych dostawców i kontrahentów, co może wpłynąć na wzrost klientów z zewnątrz.</p>
Zakres realizowanego zadania	<p>Działania są związane z realizacją warsztatów, podczas których osoby chcące rozpocząć działalność gospodarczą – nauczą się jakie kroki należy podjąć celem rozpoczęcia działalności, pozyskania klientów i utrzymania się na rynku.</p> <p>Uczestnicy warsztatów będą musieli przygotować biznes plan do swojej działalności, najlepsi otrzymają dotacje rozwojową na rozpoczęcie działalności gospodarczej w wysokości do 20 000,00 zł oraz pomostową na utrzymanie się przez pierwszy okres prowadzenia działalności.</p> <p>Realizacja działania jest ważna z punktu widzenia stymulowania wzrostu aktywności gospodarczej mieszkańców, jak również ma wpływ na wzrost poczucia lokalnej tożsamości i poprawę estetyki obszaru.</p>
Miejsce przeprowadzenia projektu	Gmina Trzciel, obszar rewitalizacji (Trzciel 1 - ulica Poznańska 1-10, 17 - 29, Mickiewicza, Spokojna, Zbąszyńska 1-4, 35-42, Armii Czerwonej 1-15, 58-75, Sikorskiego, Plac Zjednoczenia Narodowego, Koszykarska, Krótka, Grunwaldzka, Kościuszki 1-7, 21-28; Chociszewo) – działania na rzecz mieszkańców całego obszaru zdegradowanego
Uzasadnienie realizacji (w odniesieniu do przewidywanego oddziaływania na poszczególne obszary)	<p>Inwestycja rozwiązuje następujące problemy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sfery społecznej – projekt wpływa pozytywnie na rozwiązywanie problemów społecznych, wzrost zainteresowania prowadzeniem własnej działalności gospodarczej, przełoży się bezpośrednio na spadek osób bezrobotnych, co w terminie późniejszym doprowadzi też do zwiększenia dostępnych w obszarze miejsc pracy. W związku z powyższym projekt przyczyni się w istotny sposób do eliminacji problemów społecznych. - sfery infrastrukturalno-gospodarczej – dzięki realizacji działań lokalni przedsiębiorcy mają szansę na konsolidację rynku oraz wzrost kompetencji w zakresie prowadzonej działalności. Ponadto wpłynie to na wzrost zainteresowania działalnością gospodarczą co doprowadzi do wzrostu aktywności gospodarczej mieszkańców.
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i pomiaru	<p>Wskaźniki</p> <p>Produkty: Ocena osiągnięcia produktów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu: po zakończeniu inwestycji, przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych źródeł informacji/weryfikacji):</p> <ul style="list-style-type: none"> - przygotowanie i wdrożenie do realizacji programu aktywizacji gospodarczej (źródło informacji: raport organizacji pozarządowej z realizacji projektu), - zorganizowane warsztaty przedsiębiorczości (źródło informacji: raport organizacji pozarządowej z realizacji projektu), - przekazane dotacje: 5 szt. (źródło informacji: raport organizacji pozarządowej z realizacji projektu). <p>Rezultaty: Ocena osiągnięcia rezultatów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych źródeł informacji/weryfikacji. Najpierw na etapie realizacji zostanie wykonany pomiar ex-ante, a następnie odbędzie się pomiar ex – post po zakończeniu inwestycji, który będzie powtarzany co 12 miesięcy od czasu dokonania pierwszego pomiaru ex-post, przez cały okres trwałości. Z każdego badania monitoringowego powstanie stosowny raport.</p> <ul style="list-style-type: none"> - powstanie nowych firm na obszarze zdegradowanym – 5 szt. (źródło informacji: sprawozdania z realizacji działalności podmiotu; dokumenty rejestracyjne).
Okres realizacji	2018-2023
Szacunkowa wartość	250 000,00 zł

projektu	
Przewidywane źródła finansowania	237 500,00 zł – środki w ramach RPO – Lubuskie 2020 (EFS) 12 500,00 zł – środki własne NGO (wkład rzeczowy)

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 38 Realizacja działań dotyczących poprawy warunków otoczenia mieszkalnego – Program Aktywności Lokalnej (PAL)

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego podstawowego nr 5	
Nazwa przedsięwzięcia	Realizacja działań dotyczących poprawy warunków otoczenia mieszkalnego – Program Aktywności Lokalnej (PAL)
Charakter/rodzaj działania	Działanie administracyjno-organizacyjne / średnionakładowe
Obszar problemowy, na który oddziałuje przedsięwzięcie	Sfera społeczna Sfera infrastrukturalno-gospodarcza
Podmioty odpowiedzialne za realizację	Gmina Trzciel, OPS, Organizacje pozarządowe (zaangażowane w lokalne działania aktywizacyjne)
Pozostali interesariusze działań	Mieszkańcy obszaru zdegradowanego – w wyniku uruchomienia programu Mieszkańcy obszaru będą beneficjentami wzrostu integracji osób zagrożonych wykluczeniem. Przez co w obszarze zdegradowanym mieszkańcy odczują wzrost bezpieczeństwa i komfortu życia (osoby zagrożone wykluczeniem w wyniku działań zwiększą poziom kompetencji interpersonalnych i integracji ze społecznością lokalną, co wpłynie na wzrost poziomu samoakceptacji i jakości życia). Lokalni przedsiębiorcy – dzięki realizacji PAL mieszkańcy zagrożeni wykluczeniem, będą sukcesywnie wychodzić z sytuacji kryzysowej w obszarach, w jakich ich dotyka. Przez co zwiększą swoje kompetencje i gotowość do podjęcia zatrudnienia – m.in. wśród lokalnych przedsiębiorców
Zakres realizowanego zadania	Działanie to jest kierowane do osób zagrożonych wykluczeniem (klientów OPS). Celem programu jest aktywizacja i integracja mieszkańców obszaru rewitalizacji przy zaangażowaniu w pracę na rzecz zagospodarowywaniu podwórek. Efektem programu będzie zdobycie umiejętności do samoorganizacji i wdrażania działań umożliwiających rozwiązywanie problemów społeczności objętej Programem oraz jej rozwój. W Programie zostaną zrealizowane działania z zakresu reintegracji społecznej. Uczestnikami Programu będą osoby korzystające ze świadczeń OPS, wykluczone i zagrożone wykluczeniem społecznym, nieaktywne zawodowo, szczególnie osoby z niepełno sprawnościami, młodzież i seniorzy. Integracja społeczna będzie się odbywać przy okazji realizacji zadań związanych z adaptacją i remontami w przestrzeni publicznej (podwórka, klatki schodowe, place zabaw), tworzeniem miejsc umożliwiających spędzanie czasu wolnego. Działaniom tym towarzyszyć będą kursy motywujące, terapie przeciw uzależnieniom, poradnictwo zawodowe, warsztaty integracyjne dla dzieci i seniorów itp.
Miejsce przeprowadzenia projektu	Gmina Trzciel, obszar rewitalizacji (Trzciel 1 - ulica Poznańska 1-10, 17 - 29, Mickiewicza, Spokojna, Zbąszyńska 1-4, 35-42, Armii Czerwonej 1-15, 58-75, Sikorskiego, Plac Zjednoczenia Narodowego, Koszykarska, Krótką, Grunwaldzka, Kościuszki 1-7, 21-28; Chociszewo) – działania na rzecz mieszkańców całego obszaru zdegradowanego
Uzasadnienie realizacji (w odniesieniu do przewidywanego oddziaływania na poszczególne obszary)	Inwestycja rozwiązuje następujące problemy: - sferę społeczną – projekt wpływa pozytywnie na rozwiązywanie problemów społecznych, dzięki jego realizacji mieszkańcy zagrożeni wykluczeniem sukcesywnie będą wychodzić z sytuacji kryzysowej, co wpłynie na wzrost kompetencji interpersonalnych, wzrost zdolności do podjęcia zatrudnienia i w efekcie znalezienie zatrudnienia. W związku z powyższym projekt przyczyni się w istotny sposób do eliminacji problemów społecznych. - sferę infrastrukturalno-gospodarczą – dzięki realizacji programu u osób zagrożonych

	wykluczeniem, zaangażowanych w jego realizację wzrosną kompetencje do podjęcia zatrudnienia, co wpłynie na wzrost dostępnej lokalnej siły roboczej dla lokalnych przedsiębiorców.
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i pomiaru	<p>Wskaźniki</p> <p>Produkty: Ocena osiągnięcia produktów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu: po zakończeniu inwestycji, przez członków Biura ds. Rewitalizacji na podstawie wskazanych źródeł informacji/weryfikacji)</p> <ul style="list-style-type: none"> - przygotowanie i wdrożenie do realizacji Programu Aktywności Lokalnej (PAL) (źródło informacji: raport Biura ds. Rewitalizacji o wdrożeniu programu). - zrealizowane działania reintegracyjne (kursy motywujące, terapie przeciw uzależnieniom, poradnictwo zawodowe, warsztaty integracyjne dla dzieci i seniorów) – zrealizowanych zostanie przynajmniej 6 różnych działań reintegracyjnych (sprawozdanie Biura ds. Rewitalizacji z realizacji projektu; listy obecności) <p>Rezultaty: Ocena osiągnięcia rezultatów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu przez członków Biura ds. Rewitalizacji na podstawie wskazanych źródeł informacji/weryfikacji. Najpierw na etapie realizacji zostanie wykonany pomiar ex-ante, a następnie odbędzie się pomiar ex – post po zakończeniu inwestycji, który będzie powtarzany co 12 miesięcy od czasu dokonania pierwszego pomiaru ex-post, przez cały okres trwałości projektu. Z każdego badania monitoringowego powstanie stosowny raport.</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba osób biorących udział w działaniach – 30 osób (źródło informacji: listy obecności, deklaracje uczestnictwa i umowy na realizację projektu) - wzrost kompetencji interpersonalnych i poziomu integracji i aktywizacji u 6 osób (źródło informacji: ankietyzacja uczestników – ankieta ex Ante i ex Post)
Okres realizacji	2018-2023
Szacunkowa wartość projektu	50 000,00 zł
Przewidywane źródła finansowania	25 000,00 – PROW w ramach LGD 25 000,00 środki własne JST

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 39 Wdrożenia narzędzi ekonomii społecznej – spółdzielnia socjalna

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego podstawowego nr 6	
Nazwa przedsięwzięcia	Zagospodarowanie plaży przy Jeziorze Młyńskim
Charakter/rodzaj działania	Inwestycja budowlana / wysokonakładowa
Obszar problemowy, na który oddziałuje przedsięwzięcie	Sfera środowiskowa Sfera przestrzenno-funkcjonalna Sfera infrastrukturalno-gospodarcza Sfera społeczna
Podmioty odpowiedzialne za realizację	Gmina Trzciel
Pozostali interesariusze działań i ich rola w działaniach	<p>Przedsiębiorcy – usługodawcy i handlowcy, mający siedzibę swojej działalności w obszarze rewitalizacji są zainteresowani realizacją przedmiotowej inwestycji ze względu na uporządkowanie terenów przy Jeziorze Młyńskim w Trzcielcu oraz realizację rozbudowy infrastruktury rekreacyjnej, społecznej, kulturalnej, edukacyjnej i sportowej, która znajdzie się w niedalekim sąsiedztwie, poprawiając atrakcyjność obszaru, przez co wpłynie na zwiększenie przepływu w tym obszarze potencjalnych klientów. Wpłynie też na poprawę potencjału turystycznego i rekreacyjnego obszaru. Przedsiębiorcom zależy na poprawie estetyki oraz funkcjonalności przestrzeni, bo wpływa to na atrakcyjność ich oferty skierowanej do potencjalnych obiorców (np. w zakresie drobnego handlu i usług), zależy im zatem na wysokim poziomie estetycznym i funkcjonalnym obszarze, co przełoży się na wzrost aktywności firm.</p> <p>Lokalne NGOs i nieformalne grupy społeczne – są zainteresowane realizacją projektu, ze</p>

	<p>względem na fakt powstania w wyniku realizacji projektu atrakcyjnej przestrzeni publicznej, gdzie można realizować różne inicjatywy społeczne wzbogacające życie sąsiedzkie. Podobnie jak w przypadku przedsiębiorców, są zainteresowane wysokim poziomem estetyki i funkcjonalności całości obszaru – co zwiększy poziom aktywności społecznej w zakresie wykorzystania powstałych funkcjonalności, co też wpłynie na wzrost społecznej odpowiedzialności za wspólne dobro.</p> <p>Mieszkańcy obszaru Rewitalizacji – w wyniku realizacji projektu zyskają atrakcyjną przestrzeń publiczną, poprawi się infrastruktura (zagospodarowany zostanie obszar przy jeziorze, w tym tereny zielone, nadanie im m.in. funkcji rekreacyjnej, turystycznej, edukacyjnej, kulturalnej, gospodarczej i społecznej), co zwiększy zainteresowanie mieszkańców własnym miejscem zamieszkania i poprawi poziom integracji i poczucia lokalnej tożsamości, zwiększy też ich aktywność w obszarach uruchomionych nowych funkcji w przestrzeni w bezpośrednim sąsiedztwie jeziora. Podobnie jak w przypadku przedsiębiorców i NGO, społeczność lokalna zainteresowana jest estetyką i funkcjonalnością całości obszaru – poprawi to poziom aktywności społecznej, jak również wzrost uczestnictwa w podejmowaniu decyzji oraz poziom partycypacji.</p>
<p>Zakres realizowanego zadania</p>	<p>Inwestycja dotyczy rewitalizacji zaniedbanych terenów znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie Jeziora Młyńskiego w Trzciel, co związane będzie z nadaniem nowych funkcji zaniedbanemu obszarowi, w tym terenom zielonym. W ramach przedsięwzięcia planowane jest kompleksowe zagospodarowanie terenu przy Jeziorze obejmujące m.in. budowę:</p> <ul style="list-style-type: none"> • układu komunikacyjnego w tym: drogi dojazdowej, ścieżek pieszo-jednych, pieszych oraz rowerowych oraz wprowadzenie organizacji ruchu, • zagospodarowanie plaży • montaż małej architektury • szaletu wolnostojącego, • oświetlenia terenu, • schodów terenowych, • pomostów widokowych, • placu zabaw. <p>Niniejszy projekt jest niezbędny do realizacji, celem właściwej i planowej organizacji działań rewitalizacyjnych, obejmuje teren, który jest bardzo istotny z punktu widzenia planów rewitalizacyjnych. Po zakończeniu rewitalizacji będzie to estetyczne i funkcjonalne miejsce z miejscami wypoczynku, z rozbudowaną infrastrukturą, która pozwoli na uruchomienie nowych funkcji w tym obszarze.</p>
<p>Miejsce przeprowadzenia projektu</p>	<p>Gmina Trzciel, obszar rewitalizacji (Trzciel 1 - ulica Poznańska 1-10, 17 - 29, Mickiewicza, Spokojna, Zbąszyńska 1-4, 35-42, Armii Czerwonej 1-15, 58-75, Sikorskiego, Plac Zjednoczenia Narodowego, Koszykarska, Krótka, Grunwaldzka, Kościuszki 1-7, 21-28); Bezpośrednie miejsce rewitalizacji – działki ewidencyjne nr 178, 179/1, 179/6, 184</p>
<p>Uzasadnienie realizacji (w odniesieniu do przewidywanego oddziaływania na poszczególne obszary)</p>	<p>Inwestycja rozwiązuje następujące problemy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sfera środowiskowa – dzięki realizacji projektu i uzupełnieniu brakującej infrastruktury, w tym infrastruktury jasno definiującej miejsca przeznaczone do wykorzystania przez zwiedzających oraz przestrzeń zarezerwowaną dla natury, projekt ma pozytywny wpływ na rozwiązywanie problemów w sferze środowiskowej. Wpływa poprzez to na ochronę rzadkich gatunków, dbałość o bioróżnorodność lokalnych zasobów środowiskowych, a poprzez budowę miejsc spotkań i konkretnie zlokalizowanej infrastruktury rekreacyjnej, społecznej, sportowej i kulturalnej, ukierunkowuje aktywność użytkowników, przez co zmniejsza antropopresję na wartościowy zasób naturalny lokalnych obszarów zielonych. Dzięki temu projekt będzie mieć pozytywny wpływ na ochronę środowiska oraz na jakość powietrza w najbliższej okolicy jeziora. - sfera przestrzenno-funkcjonalna – Inwestycja jest elementem porządkującym dotychczasowy chaos w zakresie terenów wokół Jeziora Młyńskiego. W wyniku jej realizacji uporządkowana zostanie przestrzeń publiczna w tym obszarze, zostaną nadane nowe funkcje konkretnym przestrzeniom w obrębie tej części rewitalizowanego obszaru. Dzięki realizacji zadania zaniedbanej do tej pory przestrzeni zostanie nadana funkcja rekreacyjna, turystyczna, kulturalna, edukacyjna, gospodarcza oraz społeczna. Teren w sąsiedztwie jeziora dzięki rozbudowie infrastruktury zyska nową jakość, w zakresie powstania wielu nowych możliwości aktywności społecznych na jego terenie. - sfera infrastrukturalno-gospodarcza – dzięki zagospodarowaniu terenu, objętego projektem, które obejmują m.in. budowę i rozbudowę infrastruktury rekreacyjnej, turystycznej i

	<p>społecznej – powstanie znakomita infrastruktura do integracji i rozwoju społecznego mieszkańców obszaru rewitalizacji, w tym pozwalającej na wzrost aktywności społecznej i gospodarczej. Zaznaczyć bowiem trzeba, że w wyniku realizacji projektu powstaną atrakcyjne obszary przestrzeni publicznej, co może wpłynąć na liczbę osób przyjezdnych, co umożliwi wzrost aktywności gospodarczej i w związku z tym poprawę lokalnego rynku pracy.</p> <p>- sfera społeczna – projekt wpływa pozytywnie na rozwiązywanie problemów w sferze społecznej, dzięki utworzenia atrakcyjnej przestrzeni publicznej, powstaną miejsca spotkań dla lokalnej społeczności, dzięki czemu możliwa będzie integracja lokalnej społeczności, w tym integracja pokoleń, oraz aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem, do czego zachęcać będzie atrakcyjna przestrzeń dająca impuls do podjęcia różnych aktywności społecznych. W związku z powyższym projekt przyczyni się do również do eliminacji problemów społecznych.</p> <p>Ponadto co należy podkreślić – zadanie wydobywa potencjał i nadaje charakter obszarowi zdegradowanemu. Uporządkowanie przestrzeni w bezpośrednim sąsiedztwie jeziora w tym terenów zielonych, rozbudowa infrastruktury i znaczne wzbogacenie funkcjonalności przestrzeni, pozwala stworzyć aurę przyjazną dla lokalnej społeczności i osób przyjezdnych, co poprawi procesy integracyjno-aktywizacyjne w środowisku dotkniętym całym szeregiem różnych patologii.</p>
<p>Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i pomiaru</p>	<p>Wskaźniki: Produkty Ocena osiągnięcia produktów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu: po zakończeniu realizacji każdej z inwestycji, przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych przy każdym ze wskaźników źródeł informacji/weryfikacji)</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba zrewitalizowanych elementów infrastruktury – 1 szt. (źródło informacji: dokumentacja budowlana powykonawcza, w tym końcowy protokół odbioru robót) - liczba obszarów zielonych, objętych inwestycją – co najmniej 1 szt. (źródło informacji: dokumentacja budowlana powykonawcza, w tym końcowy protokół odbioru robót) - liczba wybudowanych nowych elementów infrastruktury zwiększających funkcjonalność obszaru wokół jeziora w ramach zadania – co najmniej 1 szt. (źródło informacji: dokumentacja budowlana powykonawcza, w tym końcowy protokół odbioru robót) - miejsca spotkań lokalnej społeczności, przyczyniających się do integracji społecznej, w tym integracji pokoleń – powstanie w wyniku realizacji projektu przynajmniej 1 takie miejsce (źródło informacji: dokumentacja budowlana powykonawcza, w tym końcowy protokół odbioru robót) - mała architektura – powstanie przynajmniej 3 elementy małej architektury (źródło informacji: dokumentacja budowlana powykonawcza, w tym końcowy protokół odbioru robót) <p>Rezultaty: Ocena osiągnięcia rezultatów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych przy każdym ze wskaźników źródeł informacji/weryfikacji. Najpierw na etapie realizacji zostanie wykonany pomiar ex-ante (przed rozpoczęciem inwestycji), a następnie odbędzie się pomiar ex – post po zakończeniu inwestycji, który będzie powtarzany co 12 miesięcy od czasu dokonania pierwszego pomiaru ex-post, przez cały okres trwałości. Z każdego badania monitoringowego powstanie stosowny raport.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba inicjatyw lokalnej społeczności w zakresie działań aktywizacyjno-integrujących – min. 3 szt. (np. imprezy integracyjno-sportowe nad jeziorem) – źródło weryfikacji: raporty z realizacją inicjatyw, w tym dokumentacja zdjęciowe, listy obecności - poprawa poziomu integracji i aktywności społecznej mieszkańców obszaru zdegradowanego – co najmniej 10 os. (źródło informacji: Raport z ankietyzacji, na podstawie przeprowadzonych ankiet z wybranymi uczestnikami działań ex ante i ex post) - wzrost aktywności gospodarczej w obszarze rewitalizowanych (nowe podmioty gospodarcze) – min. 1 nowa firma (źródło informacji: informacja o liczbie podmiotów w CEiDG oraz KRS, Raport Biura ds.Rewitalizacji)
<p>Okres realizacji</p>	<p>2019-2020</p>
<p>Szacunkowa wartość projektu</p>	<p>800 000,00 zł</p>
<p>Przewidywane źródła finansowania</p>	<p>509 040,00 zł – środki unijne w ramach PROW 2014-2020 (Europejski Fundusz Rolny na Rzecz Rozwoju Obszarów wiejskich) 290 960,00 zł – Gmina Trzciel</p>

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 40 Budowa bulwaru przy rzece Obrze

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego podstawowego nr 7	
Nazwa przedsięwzięcia	Budowa bulwaru przy rzece Obrze
Charakter/rodzaj działania	Inwestycja budowlana / wysokonakładowa
Obszar problemowy, na który oddziałuje przedsięwzięcie	Sfera środowiskowa Sfera przestrzenno-funkcjonalna Sfera infrastrukturalno-gospodarcza Sfera społeczna
Podmioty odpowiedzialne za realizację	Gmina Trzciel
Pozostali interesariusze działań i ich rola w działaniach	<p>Przedsiębiorcy – usługodawcy i handlowcy, mający siedzibę swojej działalności w obszarze rewitalizacji są zainteresowani realizacją przedmiotowej inwestycji ze względu na uporządkowanie terenów przy rzece Obrze w Trzcielu oraz realizację rozbudowy infrastruktury rekreacyjnej, społecznej, kulturalnej, edukacyjnej i sportowej, która znajdzie się nad samą rzeką, poprawiając atrakcyjność obszaru, przez co wpłynie na zwiększenie przepływu w tym obszarze potencjalnych klientów. Wpłynie też na poprawę potencjału turystycznego i rekreacyjnego obszaru. Przedsiębiorcom zależy na poprawie estetyki oraz funkcjonalności przestrzeni, bo wpływa to na atrakcyjność ich oferty skierowanej do potencjalnych obiorców (np. w zakresie drobnego handlu i usług), zależy im zatem na wysokim poziomie estetycznym i funkcjonalnym obszarze, co przełoży się na wzrost aktywności firm.</p> <p>Lokalne NGOs i nieformalne grupy społeczne – są zainteresowane realizacją projektu, ze względu na fakt powstania w wyniku realizacji projektu atrakcyjnej przestrzeni publicznej, gdzie można realizować różne inicjatywy społeczne wzbogacające życie sąsiedzkie. Podobnie jak w przypadku przedsiębiorców, są zainteresowane wysokim poziomem estetyki i funkcjonalności całości obszaru – co zwiększy poziom aktywności społecznej w zakresie wykorzystania powstałych funkcjonalności, co też wpłynie na wzrost społecznej odpowiedzialności za wspólne dobro.</p> <p>Mieszkańcy obszaru Rewitalizacji – w wyniku realizacji projektu zyskają atrakcyjną przestrzeń publiczną, poprawi się infrastruktura (zagospodarowany zostanie zaniedbany obszar przy rzece, w tym tereny zielone, nadanie im m.in. funkcji rekreacyjnej, turystycznej, edukacyjnej, kulturalnej, gospodarczej i społecznej), co zwiększy zainteresowanie mieszkańców własnym miejscem zamieszkania i poprawi poziom integracji i poczucia lokalnej tożsamości, zwiększy też ich aktywność w obszarach uruchomionych nowych funkcji w przestrzeni w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki. Podobnie jak w przypadku przedsiębiorców i NGO, społeczność lokalna zainteresowana jest estetyką i funkcjonalnością całości obszaru – poprawi to poziom aktywności społecznej, jak również wzrost uczestnictwa w podejmowaniu decyzji oraz poziom partycypacji.</p>
Zakres realizowanego zadania	<p>Inwestycja dotyczy rewitalizacji zaniedbanych terenów znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki Obrze na terenie rewitalizacji w Trzcielu, co związane będzie z nadaniem nowych funkcji zaniedbanemu obszarowi, w tym terenie zielonym. Inwestor we wskazanym miejscu planuje budowę bulwaru przy rzece Obrze, w tym realizację następujących działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Budowa muru przy rzece pełniącego jednocześnie funkcje przeciwpowodziowe, • Montaż małej architektury takiej jak ławki, wiaty, • Budowa alejek i dostosowanie ich nawierzchni do potrzeb różnych użytkowników, • Utworzenie strefy spokoju dedykowanej do osób starszych i zainteresowanych wypoczynkiem na terenie przy rzece, • Utworzenie strefy historyczno-edukacyjnej z interaktywnymi elementami obrazującymi bogatą historię i dziedzictwo kulturowe miejscowości Trzciel, <p>Niniejszy projekt jest niezbędny do realizacji, celem właściwej i planowej organizacji działań rewitalizacyjnych, obejmuje teren, który jest bardzo istotny z punktu widzenia planów rewitalizacyjnych. Po zakończeniu rewitalizacji będzie to estetyczne i funkcjonalne miejsce z miejscami wypoczynku, z rozbudowaną infrastrukturą, która pozwoli na uruchomienie nowych</p>

	funkcji w tym obszarze.
Miejsce przeprowadzenia projektu	Gmina Trzciel, obszar rewitalizacji (Trzciel 1 - ulica Poznańska 1-10, 17 - 29, Mickiewicza, Spokojna, Zbąszyńska 1-4, 35-42, Armii Czerwonej 1-15, 58-75, Sikorskiego, Plac Zjednoczenia Narodowego, Koszykarska, Krótka, Grunwaldzka, Kościuszki 1-7, 21-28); Bezpośrednie miejsce rewitalizacji – działki ewidencyjne nr 149, 154, 178, 179, 179/7
Uzasadnienie realizacji (w odniesieniu do przewidywanego oddziaływania na poszczególne obszary)	<p>Inwestycja rozwiązuje następujące problemy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sfera środowiskowa – dzięki realizacji projektu i uzupełnieniu brakującej infrastruktury, w tym infrastruktury jasno definiującej miejsca przeznaczone do wykorzystania przez zwiedzających oraz przestrzeń zarezerwowaną dla natury, projekt ma pozytywny wpływ na rozwiązywanie problemów w sferze środowiskowej. Wpływa poprzez to na ochronę rzadkich gatunków, dbałość o bioróżnorodność lokalnych zasobów środowiskowych, a poprzez budowę miejsc spotkań i konkretnie zlokalizowanej infrastruktury rekreacyjnej, społecznej, sportowej i kulturalnej, ukierunkowuje aktywność użytkowników, przez co zmniejsza antropopresję na wartościowy zasób naturalny lokalnych obszarów zielonych. Dzięki temu projekt będzie mieć pozytywny wpływ na ochronę środowiska oraz na jakość powietrza w najbliższej okolicy rzeki. - sfera przestrzenno-funkcjonalna – Inwestycja jest elementem porządkującym dotychczasowy chaos przy rzece rzeki Obra. W wyniku jej realizacji uporządkowana zostanie przestrzeń publiczna w tym obszarze, zostaną nadane nowe funkcje konkretnym przestrzeniom w obrębie tej części rewitalizowanego obszaru. Dzięki realizacji zadania zaniehdanej do tej pory przestrzeni zostanie nadana funkcja rekreacyjna, turystyczna, kulturalna, edukacyjna, gospodarcza oraz społeczna. Teren nad rzeką dzięki rozbudowie infrastruktury zyska nową jakość, w zakresie powstania wielu nowych możliwości aktywności społecznych na jego terenie. - sfera infrastrukturalno-gospodarcza – dzięki zagospodarowaniu terenu, objętego projektem, które obejmują m.in. budowę i rozbudowę infrastruktury rekreacyjnej, turystycznej, kulturowej i społecznej – powstanie znakomita infrastruktura do integracji i rozwoju społecznego mieszkańców obszaru rewitalizacji, w tym pozwalającej na wzrost aktywności społecznej i gospodarczej. W wyniku realizacji projektu powstaną bowiem atrakcyjne obszary przestrzeni publicznej, co może wpłynąć na liczbę osób przyjezdnych, co umożliwi wzrost aktywności gospodarczej i w związku z tym poprawę lokalnego rynku pracy. - sfera społeczna – projekt wpływa pozytywnie na rozwiązywanie problemów w sferze społecznej, dzięki utworzenia atrakcyjnej przestrzeni publicznej, powstaną miejsca spotkań dla lokalnej społeczności, dzięki czemu możliwa będzie integracja lokalnej społeczności, w tym integracja pokoleń, oraz aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem, do czego zachęcać będzie atrakcyjna przestrzeń dająca impuls do podjęcia różnych aktywności społecznych. W związku z powyższym projekt przyczyni się do również do eliminacji problemów społecznych. <p>Zadanie wydobywa potencjał i nadaje charakter obszarowi zdegradowanemu. Uporządkowanie przestrzeni w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki w tym terenów zielonych, rozbudowa infrastruktury i znaczne wzbogacenie funkcjonalności przestrzeni, pozwala stworzyć aurę przyjazną dla lokalnej społeczności i osób przyjezdnych, co poprawi procesy integracyjno-aktywizacyjne w środowisku dotkniętym całym szeregiem różnych patologii.</p>
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i pomiaru	<p>Wskaźniki:</p> <p>Produkty</p> <p>Ocena osiągnięcia produktów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu: po zakończeniu realizacji każdej z inwestycji, przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych przy każdym ze wskaźników źródeł informacji/weryfikacji)</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba zrewitalizowanych elementów infrastruktury – 1 szt. (źródło informacji: dokumentacja budowlana powykonawcza, w tym końcowy protokół odbioru robót) - liczba obszarów zielonych, objętych inwestycją – co najmniej 1 szt. (źródło informacji: dokumentacja budowlana powykonawcza, w tym końcowy protokół odbioru robót) - liczba wybudowanych nowych elementów infrastruktury zwiększających funkcjonalność obszaru wokół jeziora w ramach zadania – co najmniej 1 szt. (źródło informacji: dokumentacja budowlana powykonawcza, w tym końcowy protokół odbioru robót) - miejsca spotkań lokalnej społeczności, przyczyniających się do integracji społecznej, w tym integracji pokoleń – powstanie w wyniku realizacji projektu przynajmniej 1 takie miejsce (źródło informacji: dokumentacja budowlana powykonawcza, w tym końcowy protokół odbioru robót) - mała architektura – powstanie przynajmniej 3 elementy małej architektury (źródło informacji: dokumentacja budowlana powykonawcza, w tym końcowy protokół odbioru robót) <p>Rezultaty:</p> <p>Ocena osiągnięcia rezultatów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu przez</p>

	<p>członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych przy każdym ze wskaźników źródeł informacji/weryfikacji. Najpierw na etapie realizacji zostanie wykonany pomiar ex-ante (przed rozpoczęciem inwestycji), a następnie odbędzie się pomiar ex – post po zakończeniu inwestycji, który będzie powtarzany co 12 miesięcy od czasu dokonania pierwszego pomiaru ex-post, przez cały okres trwałości. Z każdego badania monitoringowego powstanie stosowny raport.</p> <p>- Liczba inicjatyw lokalnej społeczności w zakresie działań aktywizacyjno-integrujących – min. 3 szt. (np. imprezy integracyjno-sportowe nad rzeką) – źródło weryfikacji: raporty z realizacji inicjatyw, w tym dokumentacja zdjęciowe, listy obecności</p> <p>- poprawa poziomu integracji i aktywności społecznej mieszkańców obszaru zdegradowanego – co najmniej 10 os. (źródło informacji: Raport z ankietyzacji, na podstawie przeprowadzonych ankiet z wybranymi uczestnikami działań ex ante i ex post)</p> <p>- wzrost aktywności gospodarczej w obszarze rewitalizacji (nowe podmioty gospodarcze) – min. 1 nowa firma (źródło informacji: informacja o liczbie podmiotów w CEIDG oraz KRS, Raport Biura ds.Rewitalizacji)</p>
Okres realizacji	2019-2020
Szacunkowa wartość projektu	1 000 000,00 zł
Przewidywane źródła finansowania	850 000,00 zł – środki unijne w ramach RPO-Lubuskie 2020 (EFRR) 150 000,00 zł – Gmina Trzciel

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 41 Zagospodarowanie terenu po dawnym cmentarzu niemieckim w Trzciel.

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego podstawowego nr 9	
Nazwa przedsięwzięcia	Zagospodarowanie terenu po dawnym cmentarzu niemieckim w Trzciel
Charakter/rodzaj działania	Inwestycja budowlana / wysokonakładowa
Obszar problemowy, na który oddziałuje przedsięwzięcie	Sfera przestrzenno-funkcjonalna Sfera infrastrukturalno-gospodarcza Sfera środowiskowa Sfera społeczna
Podmioty odpowiedzialne za realizację	Gmina Trzciel
Pozostali interesariusze działań i ich rola w działaniach	<p>Przedsiębiorcy – są zainteresowani projektem, ponieważ dzięki niemu obszar zaniedbanego cmentarza zyska na atrakcyjności, co wpłynie na wzrost liczby potencjalnych klientów, jak również będzie miało wpływ na wyjście z sytuacji kryzysowej osób zagrożonych wykluczeniem, co będzie miało wpływ na stabilizację lokalnego rynku pracy. Przedsiębiorcy wspierają podmioty realizujące zadanie bywając na spotkaniach, pomagają dookreślić zadanie w kontekście możliwego oddziaływania gospodarczego. Dzięki czemu będą uczestniczyć w efektach projektu.</p> <p>NGOs – są zainteresowani realizacją projektu, ponieważ w istotny sposób przeciwdziałają zdiagnozowanym problemom i poprawiają sytuację mieszkańców obszaru zdegradowanego. Dzięki czemu organizacjom pozarządowym, realizującym działania pożytku publicznego na tym obszarze łatwiej będzie współpracować z przedstawicielami lokalnej społeczności. NGO uczestniczą w działaniach, pomagając w organizacji niektórych zamierzeń, wspólnie z pozostałymi pomagają dookreślić zakres pod kątem możliwego oddziaływania o charakterze społecznym</p> <p>Spółeczność lokalna – działające w strukturach Gminy Biuro Rewitalizacji jako działania rewitalizacyjne realizuje przedsięwzięcia zgłoszone i zainicjowane przez przedstawicieli społeczności lokalnej.</p> <p>Spółeczność lokalna poprzez swoich przedstawicieli – liderów bierze udział w spotkaniach i wpływa przez to na ostateczny kształt zakresu robót i rozmach działania, efekty projektu dzięki temu są ich udziałem, staną się dzięki temu aktywniejsi w zakresie wykorzystania i czerpania z powstałych efektów projektu. Spółeczność lokalna jest jak najbardziej zainteresowana realizacją projektu – w miejscu zaniedbanego obszaru starego niemieckiego cmentarza powstania nowa, wygodna i skłaniająca do aktywności na wielu polach infrastruktury parkowa.</p>
Zakres realizowanego	Inwestycja dotyczy rewitalizacji zaniedbanych terenów znajdujących się na starym

<p>zadania</p>	<p>cmentarzu niemieckim. Obecnie obszar ten pełni funkcje rekreacyjną i komunikacyjną. Na terenie objętym zainteresowaniem znajduje się miejsce pamięci. Zlokalizowane są tutaj ścieżki dla pieszych. Dawniej na badanym terenie znajdował się cmentarz. Obiekt nie ma uporządkowanych ciągów komunikacyjnych, lamp oraz małej architektury. Z uwagi na ograniczoną funkcjonalność teren ten jest uznawany przez mieszkańców za mało interesujący i nieatrakcyjny.</p> <p>W ramach przedsięwzięcia planowane jest kompleksowe zagospodarowanie terenu po dawnym cmentarzu niemieckim w Trzcielu na potrzeby parku rekreacyjnego. Inwestycja obejmuje budowę:</p> <ul style="list-style-type: none"> • układu komunikacyjnego w tym: ścieżek pieszo-jednych, pieszych oraz rowerowych oraz wprowadzenie organizacji ruchu, • przyłącza elektrycznego na potrzeby oświetlenia, • oświetlenia terenu, • elementów małej architektury i placu zabaw. <p>Zakłada się również:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nasadzenia zieleni wysokiej, średniej i niskiej, • wycinkę zniszczonych i zdegradowanych drzew kolidujących z projektowanym zagospodarowaniem terenu. <p>Niniejszy projekt jest niezbędny do realizacji, celem właściwej i planowej organizacji działań rewitalizacyjnych, obejmuje teren, który jest bardzo istotny z punktu widzenia planów rewitalizacyjnych. Po zakończeniu rewitalizacji będzie to estetyczne i funkcjonalne miejsce z miejscami wypoczynku, z rozbudowaną infrastrukturą, która pozwoli na uruchomienie nowych funkcji w tym obszarze.</p>
<p>Miejsce przeprowadzenia projektu</p>	<p>Gmina Trzciel, obszar rewitalizacji (Trzciel 1 - ulica Poznańska 1-10, 17 - 29, Mickiewicza, Spokojna, Zbąszyńska 1-4, 35-42, Armii Czerwonej 1-15, 58-75, Sikorskiego, Plac Zjednoczenia Narodowego, Koszykarska, Krótka, Grunwaldzka, Kościuszki 1-7, 21-28); Bezpośrednie miejsce rewitalizacji – działki ewidencyjne nr 305/1, 305/2, 368/6, 368/7.</p>
<p>Uzasadnienie realizacji (w odniesieniu do przewidywanego oddziaływania na poszczególne obszary)</p>	<p>Inwestycja rozwiązuje następujące problemy:</p> <p>- sferę przestrzenno-funkcjonalnej – poszczególne elementy przedsięwzięcia porządkują przestrzeń pod względem funkcjonalnym. Działanie przywraca i nadaje nowe funkcje miejscom zaniedbanym i zniszczonym, w tym: rekreacyjne, gospodarcze, sakralne, administracyjne, rekreacyjne, społeczne, kulturalne i edukacyjne. Funkcje te zostaną nadane zdegradowanej przestrzeni dawnego cmentarza niemieckiego. W wyniku realizacji projektu wprowadzony zostanie ład w przestrzeń publiczną, uporządkowana zostanie zieleń miejska, zwiększy się ilość miejsc gdzie możliwe są działania integrujące mieszkańców oraz takich które będą wzmacniać poczucie lokalnej tożsamości. Dzięki przedsięwzięciu zostanie uruchomiony potencjał miejsca, przywrócona zostanie estetyka i porządek zniszczonej i zaniedbanej historycznej przestrzeni.</p> <p>- sfera infrastrukturalno-gospodarcza – Dzięki poprawie estetyki miejsc objętych działaniami, nadaniu nowych funkcji miejscom do tej pory zaniedbanym i zniszczonym obszar zwiększy swoją atrakcyjność, co wpłynie na wzrost zainteresowania Bytomiem i starówką w sensie turystycznym i gospodarczym. Sytuacja taka wpłynie zatem na wzrost aktywności gospodarczej mieszkańców Obszaru Zdegradowanego. Dzięki budowie punktów handlowych przy ul. Krzywoustego i nadaniu dzięki temu funkcji gospodarczo-handlowych w tym miejscu znacznie poprawi się możliwość prowadzenia działalności gospodarczej. Wzrośnie ilość dostępnych miejsc pracy bezpośrednio na obszarze zdegradowanym. Inwestycja znacznie poprawi infrastrukturę zabawową, gospodarczą, uporządkowana zieleń miejsca w tym obszarze, budowa nowych i uporządkowanie istniejących miejsc spotkań, rewitalizacja placu zabaw, adaptacja zniszczonego budynku na Centrum Organizacji Pozarządowych, gdzie powstanie inkubator i będą dostępne powierzchnie biurowe dla istniejących i dla nowotworzących się podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego, rewitalizacja budynków, w tym obiektów sakralnych i administracyjnych. Są to inwestycje, które wpłyną na znacząco poprawę dostępnej infrastruktury społecznej, rekreacyjnej, administracyjnej, kulturalnej. Poprawi się stan budynków i ich estetyka. Dzięki nowej infrastrukturze zwiększy się możliwość świadczenia usług zarówno publicznych jak i komercyjnych, których w chwili obecnej jest niewystarczająca ilość.</p> <p>Ponadto zaznaczyć należy, że w wyniku realizacji projektu powstaną atrakcyjne obszary przestrzeni publicznej obszaru zdegradowanego, co wpłynie na zwiększenie zainteresowania Bytomiem i Obszarem Zdegradowanym osób przyjezdnych.</p>

	<p>- sfera środowiskowa – dzięki realizacji projektu zostanie m.in. utworzony park, w którym możliwe będą działania mające m.in. na celu ochronę bioróżnorodności. Działania dotyczą stworzenia ciągów komunikacyjnych, w tym miejsc spotkań, których oddziaływanie wzmocni mała infrastruktura, co przyczyni się do skanalizowania ruchu turystycznego i zmniejszenia antropopresji na środowisko.</p> <p>- sfera społeczna – projekt wpływa pozytywnie na rozwiązywanie problemów w sferze społecznej, dzięki utworzenia atrakcyjnej przestrzeni publicznej, miejsc spotkań dla lokalnej społeczności, zostanie uruchomiona funkcja integracyjna przestrzeni w wyniku przedmiotowego projektu. Poprawa infrastruktury rekreacyjnej sprzyja integracji, ale również ma wpływ na atrakcyjność obszaru i zwiększenie możliwości podjęcia zatrudnienia w związku z tym. Powstanie w tym miejscu infrastruktura, która umożliwi realizację potrzeb integracyjnych i organizacyjnych zarówno w zakresie bezpośredniej działalności mieszkańców, jak również całych grup społecznych, w tym NGO.</p> <p>Co będzie miało istotne znaczenie w zakresie aktywizacji społeczności lokalnej i bezpośrednio wpłynie na wzrost aktywności społecznej. W związku z powyższym projekt przyczyni się do eliminacji problemów społecznych.</p> <p>Zadanie wydobywa potencjał i nadaje charakter obszarowi zdegradowanemu. Uporządkowanie przestrzeni starego niemieckiego cmentarza, utworzenie w tym miejscu parku, w tym uporządkowanie i uzupełnienie terenów zielonych, rozbudowa infrastruktury i znaczne wzbogacenie funkcjonalności przestrzeni, pozwala stworzyć aurę przyjazną dla lokalnej społeczności i osób przyjezdnych, co poprawi procesy integracyjno-aktywizacyjne w środowisku dotkniętym całym szeregiem różnych patologii.</p>
<p>Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i pomiaru</p>	<p>Wskaźniki</p> <p>Produkty: Ocena osiągnięcia produktów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu: po zakończeniu realizacji inwestycji, przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych przy każdym ze wskaźników źródeł informacji/weryfikacji)</p> <ul style="list-style-type: none"> - utworzony zostanie 1 park rekreacyjny, (źródło weryfikacji: dokumentacja budowlana inwestycji/końcowy protokół odbioru, w tym dokumentacja powykonawcza – biuro rewitalizacji będzie weryfikować zaraz po zakończeniu projektu) - utworzenie infrastruktury komunikacyjnej na obszarze dawnego cmentarza niemieckiego, w tym ścieżek rowerowych – 1 układ komunikacyjny na obszarze nowego parku (źródło weryfikacji: dokumentacja budowlana inwestycji/końcowy protokół odbioru, w tym dokumentacja powykonawcza – biuro rewitalizacji będzie weryfikować zaraz po zakończeniu projektu) <p>Rezultaty: Ocena osiągnięcia rezultatów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych przy każdym ze wskaźników źródeł informacji/weryfikacji. Najpierw na etapie realizacji zostanie wykonany pomiar ex-ante (przed rozpoczęciem inwestycji), a następnie odbędzie się pomiar ex – post po zakończeniu inwestycji, który będzie powtarzany co 12 miesięcy od czasu dokonania pierwszego pomiaru ex-post, przez cały okres trwałości. Z każdego badania monitoringowego powstanie stosowny raport.</p> <ul style="list-style-type: none"> - zwiększy się liczba inicjatyw społecznych – co najmniej 2 nowe inicjatywy społeczne integrujące środowiska lokalnych mieszkańców z wykorzystaniem infrastruktury parku (źródło danych: sprawozdanie Gminy Trzciel ze współpracy z NGOs/ dokumentacja z realizacji inicjatyw: zdjęcia, listy obecności) - zwiększy się aktywność społeczna mieszkańców obszaru – rozpocznie prowadzenie działalności w obszarze rewitalizacji co najmniej 1 organizacja pozarządowa lub firma (źródło informacji: stosowne rejestry organizacji pozarządowych: KRS, Starostwo Powiatowe/ CEiDG)
<p>Okres realizacji</p>	<p>2019-2020</p>
<p>Szacunkowa wartość projektu</p>	<p>1 000 000,00 zł</p>
<p>Przewidywane źródła</p>	<p>850 000,00 zł – środki unijne w ramach RPO-Lubuskie 2020 (EFRR)</p>

finansowania 150 000,00 zł – Gmina Trzciel

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 42 Budowa ogródka jordanowskiego w miejscowości Trzciel.

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego podstawowego nr 9	
Nazwa przedsięwzięcia	Budowa ogródka jordanowskiego w miejscowości Trzciel
Charakter/rodzaj działania	Inwestycja budowlana / wysokonakładowa
Obszar problemowy, na który oddziałuje przedsięwzięcie	Sfera przestrzenno-funkcjonalna Sfera infrastrukturalno-gospodarcza Sfera społeczna
Podmioty odpowiedzialne za realizację	Gmina Trzciel
Pozostali interesariusze działań i ich rola w działaniach	<p>Przedsiębiorcy – usługodawcy i handlowcy mający siedzibę swojej działalności w obszarze rewitalizacji, są zainteresowani realizacją przedmiotowej inwestycji ze względu na konieczność uporządkowania terenu oraz realizację rozbudowy infrastruktury rekreacyjnej i społecznej, w która znajdzie się w niedalekim sąsiedztwie prowadzonych działalności, poprawiając atrakcyjność obszaru, przez co wpłynie na zwiększenie przepływu w tym obszarze potencjalnych klientów. Wpłynie też na poprawę potencjału turystycznego i rekreacyjnego obszaru. Przedsiębiorcom zależy na poprawie estetyki oraz funkcjonalności przestrzeni, bo wpływa to na atrakcyjność ich oferty skierowanej do potencjalnych obiorców (np. w zakresie drobnego handlu i usług), zależy im zatem na wysokim poziomie estetycznym i funkcjonalnym obszaru, co przełoży się na wzrost aktywności firm.</p> <p>Lokalne NGOs i nieformalne grupy społeczne – są zainteresowane realizacją projektu, ze względu na fakt powstania w wyniku realizacji projektu atrakcyjnej przestrzeni publicznej, gdzie można realizować różne inicjatywy społeczne wzbogacające życie sąsiedzkie. Podobnie jak w przypadku przedsiębiorców, są zainteresowane wysokim poziomem estetyki i funkcjonalności całości obszaru – co zwiększy poziom aktywności społecznej w zakresie wykorzystania powstałych funkcjonalności, co też wpłynie na wzrost społecznej odpowiedzialności za wspólne dobro.</p> <p>Mieszkańcy obszaru zdegradowanego – w wyniku realizacji projektu zyskają atrakcyjną przestrzeń publiczną, powstanie ogródek jordanowski, w tym plac zabaw dla dzieci, poprawi się zatem infrastruktura i jakość życia na tym obszarze. Inwestycja zatem wpłynie na wzrost zainteresowania mieszkańców własnym miejscem zamieszkania oraz wzrost poziomu integracji i poczucia lokalnej tożsamości, zwiększy też aktywność mieszkańców w obszarach uruchomionych nowych funkcji w przestrzeni ogródka. Podobnie jak w przypadku przedsiębiorców i NGO, społeczność lokalna zainteresowana jest estetyką i funkcjonalnością całości obszaru – poprawi to poziom aktywności społecznej, jak również wzrost uczestnictwa w podejmowaniu decyzji oraz poziom partycypacji.</p>
Zakres realizowanego zadania	<p>Inwestycja dotyczy rewitalizacji zaniedbanej przestrzeni. Obecnie na obszarze objętym planowaną inwestycją znajduje się stara i zniszczona infrastruktura, w tym plac zabaw z elementami mocno wyeksploatowanymi, muszla koncertowa w złym stanie technicznym, elementy małej architektury, siłownia zewnętrzna.</p> <p>Przedmiotowa inwestycja znajduje się w fazie koncepcyjnej. Nie istnieje dokumentacja techniczna oraz szczegółowe plany techniczne.</p> <p>W ramach przedsięwzięcia pn. „Zagospodarowanie ogródka jordanowskiego w miejscowości Trzciel” planuje się modernizację placu zabaw, budowę skate parku oraz przebudowę muszli koncertowej.</p> <p>Niniejszy projekt jest niezbędny do realizacji, celem właściwej i planowej organizacji działań rewitalizacyjnych, obejmuje ważny teren z punktu widzenia planów rewitalizacyjnych. Po zakończeniu rewitalizacji będzie to estetyczne i funkcjonalne miejsce z miejscami dla aktywności dzieci i młodzieży oraz miejscami wypoczynku i integracji, z rozbudowaną infrastrukturą, która pozwoli na uruchomienie nowych funkcji w obszarze ogródka.</p>
Miejsce przeprowadzenia projektu	Gmina Trzciel, obszar rewitalizacji (Trzciel 1 - ulica Poznańska 1-10, 17 - 29, Mickiewicza, Spokojna, Zbąszyńska 1-4, 35-42, Armii Czerwonej 1-15, 58-75, Sikorskiego, Plac Zjednoczenia Narodowego, Koszykarska, Krótką, Grunwaldzka, Kościuszki 1-7, 21-28); Bezpośrednie miejsce rewitalizacji – działka ewidencyjna nr 186.

<p>Uzasadnienie realizacji (w odniesieniu do przewidywanego oddziaływania na poszczególne obszary)</p>	<p>Inwestycja rozwiązuje następujące problemy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sfera przestrzenno-funkcjonalna – Inwestycja jest elementem porządkującym dotychczasowy chaos na istniejącym ogródku jordanowskim, w którym zaniedbane miejsca, w tym urządzenia i infrastruktura wpływają na zanik funkcji, jakie miejsce to niegdyś pełniło. W wyniku realizacji projektu uporządkowana zostanie przestrzeń publiczna w tym obszarze, zostaną przywrócone funkcje rekreacyjne i kulturalne oraz nadane nowe funkcje społeczne. Ogródek zyska nową jakość, w zakresie powstania wielu nowych możliwości aktywności społecznych na jego terenie. - sfera infrastrukturalno-gospodarcza – dzięki zagospodarowaniu terenu, objętego projektem, które obejmują obszary rekreacyjne, kulturalne, sportowe oraz miejsca integracji, przyczynią się do modernizacji i rozbudowy infrastruktury technicznej w zakresie uzbrojenia terenu w określone sprzęt rekreacyjny, co wpłynie na wzrost dostępność na obszarze rewitalizacji do tego rodzaju infrastruktury. <p>Powstanie zatem znakomita infrastruktura do integracji i rozwoju społecznego mieszkańców obszaru rewitalizacji, w tym pozwalającej na wzrost aktywności społecznej i gospodarczej. Zaznaczyć bowiem trzeba, że w wyniku realizacji projektu powstaną atrakcyjne obszary przestrzeni publicznej, co może wpłynąć na liczbę osób przyjezdnych, co umożliwi wzrost aktywności gospodarczej i w związku z tym poprawę lokalnego rynku pracy.</p> <ul style="list-style-type: none"> - sfera społeczna – projekt wpływa pozytywnie na rozwiązywanie problemów w sferze społecznej, dzięki utworzenia atrakcyjnej przestrzeni publicznej, powstaną miejsca spotkań dla lokalnej społeczności, dzięki czemu możliwa będzie integracja lokalnej społeczności, w tym integracja pokoleń, oraz aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem, do czego zachęcać będzie atrakcyjna przestrzeń dająca impuls do podjęcia różnych aktywności społecznych. W związku z powyższym projekt przyczyni się do również do eliminacji problemów społecznych. <p>Zadanie wydobywa potencjał i nadaje charakter obszarowi zdegradowanemu. Uporządkowanie zaniedbanej przestrzeni, rozbudowa infrastruktury i znaczne wzbogacenie funkcjonalności przestrzeni, pozwala stworzyć aurę przyjazną dla lokalnej społeczności i osób przyjezdnych, co poprawi procesy integracyjno-aktywizacyjne w środowisku dotkniętym całym szeregiem różnych patologii.</p>
<p>Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i pomiaru</p>	<p>Wskaźniki:</p> <p>Produkty</p> <p>Ocena osiągnięcia produktów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu: po zakończeniu realizacji każdej z inwestycji, przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych przy każdym ze wskaźników źródeł informacji/weryfikacji)</p> <ul style="list-style-type: none"> - zostanie zmodernizowany i rozbudowany ogródek jordanowski – co najmniej 1 szt. (źródło informacji: dokumentacja budowlana powykonawcza, w tym końcowy protokół odbioru robót) - liczba wybudowanych nowych elementów infrastruktury zwiększających funkcjonalność parku w ramach zadania – co najmniej 3 szt. (źródło informacji: dokumentacja budowlana powykonawcza, w tym końcowy protokół odbioru robót) - miejsca spotkań lokalnej społeczności, przyczyniających się do integracji społecznej, w tym integracji pokoleń – powstanie w wyniku realizacji projektu przynajmniej 1 takie miejsce (źródło informacji: dokumentacja budowlana powykonawcza, w tym końcowy protokół odbioru robót) <p>Rezultaty:</p> <p>Ocena osiągnięcia rezultatów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych przy każdym ze wskaźników źródeł informacji/weryfikacji. Najpierw na etapie realizacji zostanie wykonany pomiar ex-ante (przed rozpoczęciem inwestycji), a następnie odbędzie się pomiar ex – post po zakończeniu inwestycji, który będzie powtarzany co 12 miesięcy od czasu dokonania pierwszego pomiaru ex-post, przez cały okres trwałości. Z każdego badania monitoringowego powstanie stosowny raport.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba inicjatyw lokalnej społeczności w zakresie działań aktywizacyjno-integracyjnych realizowanych – min. 3 szt. (np. imprezy kulturalne w obrębie parku) – źródło weryfikacji: raporty z realizacji inicjatyw, w tym dokumentacja zdjęciowe, listy obecności - poprawa poziomu integracji i aktywności społecznej mieszkańców obszaru zdegradowanego – co najmniej 10 os. (źródło informacji: Raport z ankietyzacji, na podstawie przeprowadzonych ankiet z wybranymi uczestnikami działań ex ante i ex post) - wzrost aktywności gospodarczej w obszarze rewitalizacji (nowe podmioty gospodarcze) – min. 1 nowa firma (źródło informacji: informacja o liczbie podmiotów w CEiDG oraz KRS, Raport Biura ds. Rewitalizacji)
<p>Okres realizacji</p>	<p>2018-2020</p>
<p>Szacunkowa wartość</p>	<p>500.000,00 zł</p>

projektu	
Przewidywane źródła finansowania	318 150,00 zł – środki unijne w ramach PROW-Lubuskie 2020 (EFRROW) 181 850,00 zł – Gmina Trzciel

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 43 Termomodernizacja budynku dawnej szkoły przy ul. Mickiewicza w Trzciel.

Karta przedsięwzięcia podstawowego nr 10	
Nazwa przedsięwzięcia	Termomodernizacja budynku dawnej szkoły przy ul. Mickiewicza w Trzciel
Charakter/rodzaj działania	Inwestycja budowlana/ wysokonakładowa
Obszar problemowy, na który oddziałuje przedsięwzięcie	Sfera społeczna Sfera przestrzenno-funkcjonalna Sfera środowiskowa
Podmioty odpowiedzialne za realizację	Gmina Trzciel
Pozostali interesariusze działań	<p>Mieszkańcy obszaru zdegradowanego – w wyniku realizacji projektu mieszkańcy zyskają estetyczny budynek, w którym powstanie 8 mieszkań socjalnych o dużym komforcie termicznym, efektywny energetycznie, co wpłynie na poprawę warunków mieszkalnych osób najslabiej sytuowanych, którzy dostaną możliwość mieszkania. Realizacja projektu wpłynie na poprawę jakości przestrzeni publicznej w obszarze zdegradowanym, co wpłynie na poprawę ogólnych walorów estetycznych i przestrzenno-funkcjonalnych.</p> <p>Organizacje Pozarządowe – termomodernizacja budynku dawnej szkoły przy ul. Mickiewicza w Trzciel pozwoli na poprawę warunków lokalowych osób zagrożonych wykluczeniem, wpłyną zatem na poprawę jakości pracy organizacji pozarządowych zajmujących się działaniami opieki społecznej, NGOs są zatem zainteresowane realizacją inwestycji, pozwoli ona bowiem na poprawę warunków życia ich podopiecznych.</p> <p>Ponadto inwestycja przyczyni się do poprawy atrakcyjności lokalizacji, da zatem również impuls rozwojowo-aktywizacyjny lokalnej społeczności, wspomagając działalność organizacji społecznych w tym zakresie.</p> <p>Lokalni przedsiębiorcy – termomodernizacja przedmiotowego budynku poprawi ogólną estetykę, w jakiej funkcjonują sąsiadujące firmy, co przyczyni się do wzrostu atrakcyjności przedmiotowej lokalizacji również w sensie gospodarczym. Ponadto dzięki realizacji przedmiotowego działania poprawi się sytuacja osób zagrożonych wykluczeniem, co wpłynie na poprawę stabilności lokalnego rynku pracy..</p>
Zakres realizowanego zadania	<p>W wyniku realizacji projektu będzie miała miejsce inwestycja w budynek po dawnej szkole. Obiekt ten jest złym stanie technicznym. Stwierdzono liczne problemy w zakresie termoizolacyjności obiektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • brak ocieplenia ścian zewnętrznych i stropów, • brak zastosowanych systemów z zakresu OZE takich jak: system rekuperacji, • zły stan techniczny stolarki drzwiowej i okiennej, • niewydolność i niskie standardy w zakresie ekologiczności instalacji grzewczej, • wysokie straty energii cieplnej zwiększające koszty eksploatacji budynku. <p>Budynek po zakończeniu inwestycji będzie przeznaczony na cele mieszkalne (8 mieszkań socjalnych). Zakres robót obejmuje inwestycje w odnawialne źródła energii, wewnętrzne prace remontowe dotyczące stolarki drzwiowej, ocieplenie ścian zewnętrznych, stropów, modernizację instalacji centralnego ogrzewania.</p> <p>Głównym celem inwestycji jest poprawa efektywności energetycznej obiektu użyteczności publicznej poprzez poprawę stanu infrastruktury w zakresie ochrony cieplnej. Do celów szczegółowych, ściśle powiązanych z celem głównym należą: Zmniejszenie kosztów ogrzewania w sezonie jesienno-zimowym, redukcja strat energii cieplnej w budynkach objętych termomodernizacją, ograniczenie zanieczyszczenia powietrza i upowszechnienie Odnawialnych Źródeł Energii.</p> <p>Realizacja inwestycji doprowadzi do utrzymania zgodnej z wymaganiami temperatury w pomieszczeniach. Odpowiednie warunki temperaturowe zostaną zapewnione m. in. dzięki wymianie okien na szczelne, o mniejszym współczynniku przepuszczalności oraz ociepleniu ścian zewnętrznych oraz poddasza i stropodachu budynku. Dzięki temu zdecydowanie zmniejszy się przenikanie zimna do pomieszczeń oraz emisja ciepła na zewnątrz, a przez to zmniejszy się ilość energii niezbędnej do ich ogrzania. To z kolei pozwoli na efektywną pracę</p>

	<p>systemu grzewczego i obniżenie kosztów ogrzewania w sezonie grzewczym. Realizacja projektu przyniesie Beneficjentowi oszczędności roczne. Środki te w dłuższej perspektywie czasowej będą mogły być przeznaczone na inne cele inwestycyjne w gminie. W wyniku realizacji projektu powierzchnie zewnętrzne obiektu zostaną odnowione poprawiając tym samym wizerunek budynków i okolicy. Dzięki realizacji inwestycji obiekty będą postrzegane jako nowoczesny.</p> <p>Projekt w zdecydowany sposób wpłynie na poprawę stanu środowiska. Prace termomodernizacyjne umożliwią zmniejszenie zapotrzebowania na energię, a tym samym ograniczą emisję szkodliwych substancji do atmosfery.</p> <p>Niniejsze zadanie wspomogą podejmowane działania rewitalizacyjne. Dotyczy bowiem inwestycji w zdegradowaną tkankę urbanistyczną, znajdującą się w zdiagnozowanym obszarze zdegradowanym, co pozwoli na zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców, jak również zwiększy poziom ich samoakceptacji.</p>
Miejsce przeprowadzenia projektu	Gmina Trzciel, obszar rewitalizacji (Trzciel 1 - ulica Poznańska 1-10, 17 - 29, Mickiewicza, Spokojna, Zbąszyńska 1-4, 35-42, Armii Czerwonej 1-15, 58-75, Sikorskiego, Plac Zjednoczenia Narodowego, Koszykarska, Krótka, Grunwaldzka, Kościuszki 1-7, 21-28); Bezpośrednie miejsce rewitalizacji – działki ewidencyjne nr 166
Uzasadnienie realizacji (w odniesieniu do przewidywanego oddziaływania na poszczególne obszary)	<p>Inwestycja rozwiązuje następujące problemy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sfera środowiskowa – termomodernizacja budynku, który będzie przeznaczony na mieszkalnictwo socjalne wpływa na zmniejszenie zużycia energii finalnej, co wpływa na redukcję emisji CO₂, przyczyniając się do poprawy jakości środowiska, w tym powietrza. - sfera przestrzenno-funkcjonalna – Inwestycja jest elementem porządkującym zaniedbany i niedocieplony budynek użyteczności publicznej, znajdujący się na obszarze zdegradowanym. Projekt wpłynie na uporządkowanie przestrzeni zdegradowanej – poprawi się estetyka i zostaną nadane nowe funkcje zmodernizowanej infrastruktury. Realizacja inwestycji w obrębie nieruchomości pozwoli na wprowadzenie ładu przestrzennego i poprawę atrakcyjności lokalizacji. - sfera społeczna – projekt wpływa pozytywnie na rozwiązywanie problemów w sferze społecznej. Dzięki rewitalizacji tkanki urbanistycznej, tj. budynku dawnej szkoły z przeznaczeniem na cele mieszkaniowe zainicjowany zostaje impuls do działań integracyjno-aktywizacyjnych realizowanych przez mieszkańców obszaru, w szczególności Centrum Trzciela. Atrakcyjna i estetyczna infrastruktura wpływa również na wzrost poczucia odpowiedzialności za wspólne dobro, pozwoli też na organizację w komfortowych warunkach działań szkoleniowych i aktywizacyjnych na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem. <p>W związku z powyższym projekt przyczyni się również do eliminacji problemów społecznych, ponadto jako obiekt w którym będą zlokalizowane mieszkania socjalne wpływa na poprawę warunków życia osób zagrożonych wykluczeniem.</p>
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i pomiaru	<p>Wskaźniki</p> <p>Produkty:</p> <p>Ocena osiągnięcia produktów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu: po zakończeniu inwestycji, przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych źródeł informacji/weryfikacji)</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba termomodernizowanych budynków – 1 szt. (źródło informacji: końcowy protokół odbioru robót budowlanych) <p>Rezultaty:</p> <p>Ocena osiągnięcia rezultatów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych źródeł informacji/weryfikacji. Najpierw na etapie realizacji zostanie wykonany pomiar ex-ante, a następnie odbędzie się pomiar ex – post po zakończeniu inwestycji, który będzie powtarzany co 12 miesięcy od czasu dokonania pierwszego pomiaru ex-post, przez cały okres trwania projektu. Z każdego badania monitoringowego powstanie stosowny raport.</p> <ul style="list-style-type: none"> - zmniejszenie emisji CO₂ co najmniej o 20% w stosunku do emisji sprzed inwestycji dla budynku objętego inwestycją (źródło informacji: audyt energetyczny budynku)
Okres realizacji	2018-2019
Szacunkowa wartość projektu	800 000,00 zł
Przewidywane źródła finansowania	680 000,00 zł – RPO Lubuskie 2020 (EFRR) 120 000,00 zł – Gmina Trzciel

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 44 Przebudowa budynku przy ul. Armii Czerwonej na potrzeby centrum aktywności lokalnej

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego PODSTAWOWEGO nr 11	
Nazwa przedsięwzięcia	Przebudowa budynku przy ul. Armii Czerwonej na potrzeby centrum aktywności lokalnej
Charakter/rodzaj działania	Inwestycja budowlana/ wysokonakładowa
Obszar problemowy, na który oddziałuje przedsięwzięcie	Sfera społeczna Sfera infrastrukturalno-gospodarcza
Podmioty odpowiedzialne za realizację	Gmina Trzciel, Organizacje Pozarządowe
Pozostali interesariusze działań	<p>Mieszkańcy obszaru zdegradowanego – w wyniku uruchomienia Centrum Aktywności Lokalnej (CAL), w którym NGOs będą realizowały działalność pożytku publicznego, mieszkańcy obszaru będą mieli możliwość skanalizować swoją aktywność społeczną i obywatelską, co przyczyni się do wzrostu poziomu integracji i aktywizacji społeczności lokalnej, w tym osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Mieszkańcy mają w tym interes, aby powstała taka możliwość. Mieszkańcy zyskają infrastrukturę, gdzie będzie prowadzona działalność pożytku publicznego, w tym szkoleniowa, edukacyjna i aktywizacyjna, poprawiająca poziom aktywności. Zwiększy się dostęp do usług społecznych dzięki prowadzonej w Centrum Aktywności Lokalnej działalności.</p> <p>Lokalni przedsiębiorcy – dzięki realizacji projektu mieszkańcy niemający perspektyw zatrudnienia, lub osoby zagrożone wykluczeniem, zyskają narzędzie w postaci, działań organizacji wspierających osób zagrożonych wykluczeniem oraz pozostałych mieszkańców. Projekt przyczyni się zatem do aktywizacji możliwości mieszkańców, w tym do poprawy kompetencji zawodowych i kluczowych, co pozwoli na powrót osób bezrobotnych na rynek pracy. Rozwój lokalnego rynku pracy jest zgodny z oczekiwaniami lokalnych pracodawców. Lokalni przedsiębiorcy, dzięki działaniom podejmowanym w ramach CAL, zyskają większy dostęp do usług rozwojowych, poprzez prowadzone tam szkolenia, dzięki działalności aktywizacyjnej i szkoleniowej poprawi się też jakość dostępnych pracowników na rynku, którzy mogą znaleźć zatrudnienie u lokalnych przedsiębiorców.</p>
Zakres realizowanego zadania	<p>W ramach działania w zrewitalizowanym budynku powstanie Centrum Aktywności Lokalnej w budynku przy ul. Armii Czerwonej w Trzciel, który jest w złym stanie technicznym. Lokale w większości przypadków są zdegradowane i wymagają budowy, remontu pod kątem nadania im nowych cech użytkowych.</p> <p>Planowana jest zatem przebudowa budynku na potrzeby centrum aktywności lokalnej. Planuje się modernizację obiektu, wymianę pokrycia dachowego, generalny remont piętra i poddasza z adaptacją pomieszczeń. Szczegółowy zakres robót budowlanych oraz niezbędnego wyposażenia zostanie określony na etapie opracowania dokumentacji projektowej albo programu funkcjonalno-użytkowego.</p> <p>W wyniku realizacji przedmiotowej inwestycji obiekt zostanie dostosowany do potrzeb Centrum Aktywności Lokalnej w Trzciel. W budynku zostaną przygotowane pomieszczenia dedykowane do:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Seniorów zainteresowanych aktywnością kulturalną, społeczną i obywatelską • Organizacji pozarządowych z terenu Gminy Trzciel, • Grup formalnych i nieformalnych z obszaru Gminy Trzciel. <p>Taką placówkę jako CAL może prowadzić parasolowa organizacja pozarządowa, która skorzysta z grantu na ten cel.</p> <p>Działalność dotyczyłaby również różnych nieodpłatnych usług społecznych – w tym regularne (np. raz w miesiącu) dyżury specjalistów – prawnik, psycholog itp.</p>
Miejsce przeprowadzenia projektu	Gmina Trzciel, obszar rewitalizacji (Trzciel 1 - ulica Poznańska 1-10, 17 - 29, Mickiewicza, Spokojna, Zbąszyńska 1-4, 35-42, Armii Czerwonej 1-15, 58-75, Sikorskiego, Plac Zjednoczenia Narodowego, Koszykarska, Krótka, Grunwaldzka, Kościuszki 1-7, 21-28); Bezpośrednie miejsce rewitalizacji – działki ewidencyjne nr 201/1
Uzasadnienie realizacji (w odniesieniu do przewidywanego oddziaływania na	<p>Zadanie rozwiązuje następujące problemy:</p> <p>- sfera społeczna – Efektem programu będzie wzrost aktywności społecznej wśród mieszkańców obszaru, ponadto zdobycie umiejętności do samoorganizacji i wdrażania działań, w ramach organizacji pozarządowej, co umożliwi rozwiązywanie problemów</p>

<p>poszczególne obszary)</p>	<p>społeczności we własnym zakresie, jak również jej aktywizację oraz rozwój. Projekt wpływa zatem pozytywnie na rozwiązywanie problemów społecznych, dzięki jego realizacji mieszkańcy zagrożeni wykluczeniem sukcesywnie będą wychodzić z sytuacji kryzysowej, co wpłynie na wzrost kompetencji interpersonalnych, wzrost zdolności do podjęcia zatrudnienia i w efekcie znalezienie zatrudnienia. W związku z powyższym projekt przyczyni się w istotny sposób do eliminacji problemów społecznych.</p> <p>- sfera infrastrukturalno-gospodarcza – dzięki powstaniu CAL rozwinie się lokalna infrastruktura społeczna, co oprócz tego, że poprawi wewnętrzną zdolność społeczności lokalnej w tym samorządu na rozwiązywania problemów tej społeczności, wpłynie na powstanie nowych miejsc pracy i zwiększenie zdolności do samozatrudnienia, w tym wśród osób zagrożonych wykluczeniem, dla których w związku z zaistnieniem struktury społecznej pojawi się o wiele więcej możliwości reintegracji zawodowej. W efekcie projekt przyczyni się też do wzrostu aktywności gospodarczej mieszkańców obszaru zdegradowanego.</p>
<p>Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i pomiaru</p>	<p>Wskaźniki:</p> <p>Produkty Ocena osiągnięcia produktów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu: po zakończeniu realizacji każdej z inwestycji, przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych przy każdym ze wskaźników źródeł informacji/weryfikacji).</p> <p>- powstanie Centrum Aktywności Lokalnej – 1 szt. (źródło informacji: raport z efektów realizacji projektu; raport z wizji lokalnej pracowników Biura Rewitalizacji, podpisane umowy na najem pomieszczeń, raport z realizacji współpracy JST z NGO). - wyłonienie organizacji parasolowej prowadzącej Centrum Aktywności Lokalnej) – 1 szt. (źródło informacji: sprawozdanie z realizacji współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi, umowa z NGO, raport z realizacji współpracy JST z NGO).</p> <p>Rezultaty: Ocena osiągnięcia rezultatów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych przy każdym ze wskaźników źródeł informacji/weryfikacji. Najpierw na etapie realizacji zostanie wykonany pomiar ex-ante (przed rozpoczęciem inwestycji), a następnie odbędzie się pomiar ex – post po zakończeniu inwestycji, który będzie powtarzany co 12 miesięcy od czasu dokonania pierwszego pomiaru ex-post, przez cały okres trwałości. Z każdego badania monitoringowego powstanie stosowny raport.</p> <p>- wzrost liczby organizacji pozarządowych w obszarze zdegradowanym – co najmniej 2 szt. (źródło informacji: raport z efektów realizacji projektu; rejestr Organizacji Pozarządowych – KRS i Starostwa Powiatowego, umowy na najem pomieszczeń/ roczny raport z realizacji współpracy JST z NGO). - wzrost liczby zrealizowanych działań aktywizacyjno-integracyjnych przez organizacje pozarządowe w obszarze rewitalizacji (np. spotkania integracyjne, szkolenia, kursy motywujące, terapie przeciw uzależnieniom, poradnictwo zawodowe, warsztaty integracyjne dla dzieci i seniorów) – co najmniej 3 szt. /rok (źródło informacji: sprawozdanie z działalności CAL, listy obecności, dokumentacja fotograficzna, raport z realizacji współpracy JST z NGO). - Liczba osób biorących udział w działaniach – 20 osób/rocznie (źródło informacji: listy obecności, deklaracje uczestnictwa i umowy na realizację projektu). - Wzrost kompetencji interpersonalnych i poziomu integracji i aktywizacji u 10 osób (źródło informacji: ankietyzacja uczestników – test umiejętności i ankiet ex Ante i ex Post / raport z przeprowadzonego badania ankietowego)</p>
<p>Okres realizacji</p>	<p>2020-2021</p>
<p>Szacunkowa wartość projektu</p>	<p>1 000 000,00 zł</p>
<p>Przewidywane źródła finansowania</p>	<p>200 000,00 zł – środki ministerialne, Senior Plus, 50 000,00 zł – środki prywatne NGO, 150 000,00 zł – Gmina Trzciel, 600 000,00 zł – Norweski Mechanizm Finansowy.</p>

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 45 Termomodernizacja budynku Urzędu Miejskiego.

Karta przedsięwzięcia podstawowego nr 12	
Nazwa przedsięwzięcia	Termomodernizacja budynku Urzędu Miejskiego
Charakter/rodzaj działania	Inwestycja budowlana/ wysokonakładowa
Obszar problemowy, na który oddziałuje przedsięwzięcie	Sfera społeczna Sfera przestrzenno-funkcjonalna Sfera środowiskowa
Podmioty odpowiedzialne za realizację	Gmina Trzciel
Pozostali interesariusze działań	<p>Mieszkańcy obszaru zdegradowanego – w wyniku realizacji projektu mieszkańcy zyskają estetyczny budynek użyteczności publicznej (budynek Urzędu Miejskiego) o dużym komforcie termicznym, efektywny energetycznie, co wpłynie na poprawę warunków realizacji działań społecznych i administracyjnych na rzecz mieszkańców obszaru oraz na poprawę jakości przestrzeni publicznej w tym obszarze, co wpłynie na poprawę ogólnych walorów estetycznych i przestrzenno-funkcjonalnych.</p> <p>Organizacje Pozarządowe – termomodernizacja budynku Urzędu Miejskiego w Trzcielu pozwoli na poprawę warunków lokalowych, budynku przeznaczonego do wykorzystania na działalność administracyjną i na rzecz dobra publicznego, w tym w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi, NGOs są zatem zainteresowane realizacją inwestycji, pozwoli ona bowiem na zwiększenie jakości ich pracy.</p> <p>Ponadto inwestycja przyczyni się do poprawy atrakcyjności lokalizacji, da zatem również impuls rozwojowo-aktywizacyjny lokalnej społeczności, wspomagając działalność organizacji społecznych w tym zakresie.</p> <p>Lokalni przedsiębiorcy – termomodernizacja budynku wpłynie na wzrost atrakcyjność lokalizacji, co poprawi też ogólną estetykę, w jakiej funkcjonują sąsiadujące firmy, wpłynie również na jakość współpracy z firmami, co może wpłynąć na wzrost liczby potencjalnych klientów lokalnych firm.</p>
Zakres realizowanego zadania	<p>W wyniku realizacji projektu będzie miała miejsce inwestycja w tkankę urbanistyczną obszaru zdegradowanego – w Centrum Trzciela, obejmująca termomodernizację budynku użyteczności publicznej, tj. Urzędu Miejskiego.</p> <p>Objęty inwestycją obiekt budowlany jest złym stanie technicznym. Stwierdzono liczne problemy w zakresie termoizolacyjności obiektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Brak ocieplenia ścian zewnętrznych i stropów, ✓ Brak zastosowanych systemów z zakresu OZE takich jak: system rekuperacji ✓ Zły stan techniczny stolarki drzwiowej i okiennej, ✓ Niewydolność i niskie standardy w zakresie ekologiczności instalacji grzewczej, ✓ Wysokie straty energii cieplnej zwiększające koszty eksploatacji budynku. <p>Projekt będzie realizowany w budynku urzędu miejskiego w miejscowości Trzciel. Zakres robót obejmuje inwestycje w odnawialne źródła energii, wewnętrzne prace remontowe dotyczące stolarki drzwiowej, ocieplenie ścian zewnętrznych, stropów, modernizację instalacji centralnego ogrzewania.</p> <p>Głównym celem inwestycji jest poprawa efektywności energetycznej obiektu użyteczności publicznej poprzez poprawę stanu infrastruktury w zakresie ochrony cieplnej. Do celów szczegółowych, ściśle powiązanych z celem głównym należą: Zmniejszenie kosztów ogrzewania w sezonie jesienno-zimowym, redukcja strat energii cieplnej w budynkach objętych termomodernizacją, ograniczenie zanieczyszczenia powietrza i upowszechnienie Odnawialnych Źródeł Energii.</p> <p>Realizacja inwestycji doprowadzi do utrzymania zgodnej z wymaganiami temperatury w pomieszczeniach. Odpowiednie warunki temperaturowe zostaną zapewnione m. in. dzięki wymianie okien na szczelne, o mniejszym współczynniku przepuszczalności oraz ociepleniu ścian zewnętrznych oraz poddasza i stropodachu budynku. Dzięki temu zdecydowanie zmniejszy się przenikanie zimna do pomieszczeń oraz emisja ciepła na zewnątrz, a przez to zmniejszy się ilość energii niezbędnej do ich ogrzania. To z kolei pozwoli na efektywną pracę systemu grzewczego i obniżenie kosztów ogrzewania w sezonie grzewczym.</p>

	<p>Realizacja projektu przyniesie Beneficjentowi oszczędności roczne. Środki te w dłuższej perspektywie czasowej będą mogły być przeznaczone na inne cele inwestycyjne w gminie.</p> <p>W wyniku realizacji projektu powierzchnie zewnętrzne obiektu zostaną odnowione poprawiając tym samym wizerunek budynków i okolicy. Dzięki realizacji inwestycji obiekty będą postrzegane jako nowoczesny.</p> <p>Projekt w zdecydowany sposób wpłynie na poprawę stanu środowiska. Prace termomodernizacyjne umożliwią zmniejszenie zapotrzebowania na energię, a tym samym ograniczą emisję szkodliwych substancji do atmosfery.</p> <p>Niniejsze zadanie jest niezbędne do realizacji, celem właściwej i planowej organizacji działań rewitalizacyjnych, obejmuje teren, który jest bardzo istotny z punktu widzenia planów rewitalizacyjnych.</p>
Miejsce przeprowadzenia projektu	Gmina Trzciel, obszar rewitalizacji (Trzciel 1 - ulica Poznańska 1-10, 17 - 29, Mickiewicza, Spokojna, Zbąszyńska 1-4, 35-42, Armii Czerwonej 1-15, 58-75, Sikorskiego, Plac Zjednoczenia Narodowego, Koszykarska, Krótka, Grunwaldzka, Kościuszki 1-7, 21-28); Bezpośrednie miejsce rewitalizacji – działki ewidencyjne nr 154
Uzasadnienie realizacji (w odniesieniu do przewidywanego oddziaływania na poszczególne obszary)	<p>Inwestycja rozwiązuje następujące problemy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sfera środowiskowa – termomodernizacja budynku Urzędu Miejskiego wpływa na zmniejszenie zużycia energii finalnej, co wpływa na redukcję emisji CO₂, przyczyniając się do poprawy jakości środowiska, w tym powietrza. - sfera przestrzenno-funkcjonalna – Inwestycja jest elementem porządkującym zaniedbany i niedocieplony budynek użyteczności publicznej, znajdujący się na obszarze zdegradowanym. Projekt wpłynie na uporządkowanie przestrzeni zdegradowanej – poprawi się estetyka i zostaną przywrócone oraz nadane nowe funkcje zmodernizowanej infrastrukturze. Realizacja inwestycji w obrębie nieruchomości pozwoli na wprowadzenie ładu przestrzennego i poprawę atrakcyjności lokalizacji. - sfera społeczna – projekt wpływa pozytywnie na rozwiązywanie problemów w sferze społecznej. Dzięki rewitalizacji tkanki urbanistycznej, tj. budynku Urzędu Miejskiego poprawią się warunki współpracy administracji publicznej z mieszkańcami i z organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji działalności społecznej. Atrakcyjna i estetyczna infrastruktura wpływa również na wzrost poczucia odpowiedzialności za wspólne dobro, pozwoli też na organizację w komfortowych warunkach działań szkoleniowych i aktywizacyjnych na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem. <p>W związku z powyższym projekt przyczyni się również do eliminacji problemów społecznych.</p>
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i pomiaru	<p>Wskaźniki</p> <p>Produkty:</p> <p>Ocena osiągnięcia produktów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu: po zakończeniu inwestycji, przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych źródeł informacji/weryfikacji)</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba termomodernizowanych budynków użyteczności publicznej – 1 szt. (źródło informacji: końcowy protokół odbioru robót budowlanych) <p>Rezultaty:</p> <p>Ocena osiągnięcia rezultatów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych źródeł informacji/weryfikacji.</p> <p>Najpierw na etapie realizacji zostanie wykonany pomiar ex-ante, a następnie odbędzie się pomiar ex – post po zakończeniu inwestycji, który będzie powtarzany co 12 miesięcy od czasu dokonania pierwszego pomiaru ex-post, przez cały okres trwałości projektu. Z każdego badania monitoringowego powstanie stosowny raport.</p> <ul style="list-style-type: none"> - zmniejszenie emisji CO₂ co najmniej o 20% w stosunku do emisji sprzed inwestycji dla budynku objętego inwestycją (źródło informacji: audyt energetyczny budynku)
Okres realizacji	2018-2019
Szacunkowa wartość projektu	1 200 000,00 zł
Przewidywane źródła finansowania	1 020 000,00 zł – RPO Lubuskie 2020 (EFRR) 180 000,00 zł – Gmina Trzciel

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 46 Budowa hali sportowej przy ul. Kościuszki w Trzciel.

Karta przedsięwzięcia podstawowego nr 14	
Nazwa przedsięwzięcia	Budowa hali sportowej przy ul. Kościuszki w Trzciel

Charakter/rodzaj działania	Inwestycja budowlana/ wysokonakładowa
Obszar problemowy, na który oddziałuje przedsięwzięcie	Sfera społeczna Sfera infrastrukturalno-gospodarcza Sfera przestrzenno-funkcjonalna
Podmioty odpowiedzialne za realizację	Gmina Trzciel, Gminny Ośrodek Kultury i Sportu.
Pozostali interesariusze działań	<p>Mieszkańcy obszaru zdegradowanego – Obecnie na terenie Gminy nie istnieje wystarczająca liczba miejsc rekreacyjno-sportowych sprzyjających integracji społecznej i utrwalaniu więzi we wspólnocie lokalnej. W wyniku realizacji projektu mieszkańcy zyskają nową estetyczną infrastrukturę użyteczności publicznej (hala sportowa), co wpłynie na poprawę warunków realizacji działań integracyjno-aktywizacyjnych dla mieszkańców miejscowości, w tym dzieci i młodzieży oraz poprawę jakości przestrzeni publicznej w obszarze zdegradowanym, co wpłynie na poprawę ogólnych walorów estetycznych i przestrzenno-funkcjonalnych oraz poprawę jakości infrastruktury społeczno-sportowej.</p> <p>Organizacje Pozarządowe (sportowe) – W chwili obecnej brak hali sportowej w Gminie Trzciel. Budowa hali sportowej pozwoli na poprawę warunków do uprawiania aktywności sportowej dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych, co realizowane jest w ramach działalności organizacji sportowych, są zatem zainteresowane realizacją inwestycji, pozwoli ona bowiem na zwiększenie jakości ich pracy.</p> <p>Ponadto inwestycja przyczyni się do poprawy atrakcyjności lokalizacji, da zatem również impuls rozwojowo-aktywizacyjny lokalnej społeczności, wspomagając działalność organizacji społecznych w tym zakresie.</p> <p>Lokalni przedsiębiorcy – Budowa hali sportowej wpłynie na wzrost atrakcyjności lokalizacji, co poprawi też ogólną estetykę, w jakiej funkcjonują sąsiadujące firmy, wpłynie również na wzrost liczby zdarzeń organizowanych w Trzciel, co może wpłynąć na wzrost liczby potencjalnych klientów lokalnych firm (właściciele okolicznych sklepików i punktów usługowych).</p>
Zakres realizowanego zadania	<p>Teren na którym planowana jest inwestycja obecnie pozostaje niezagospodarowany. Nieruchomość znajduje się bezpośrednio przy kompleksie edukacyjnym w miejscowości Trzciel. W bezpośrednim sąsiedztwie znajdują się media niezbędne do uruchomienia procesu inwestycyjnego.</p> <p>Przedmiotem inwestycji jest budowa pełnowymiarowej hali sportowej w Trzciel. Obiekt będzie mógł pełnić funkcje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sportową, • rekreacyjną, • kulturalną, • ekspozycyjną. <p>Obiekt przyczyni się do przywrócenia obszarowi zdegradowanemu funkcji społeczno-gospodarczych i udostępnienia nowej atrakcyjnej przestrzeni publicznej o szerokim zakresie wykorzystania. Obiekt będzie miał ponadlokalne oddziaływanie. Aktywność sportowa jest istotna w życiu mieszkańców. Społeczeństwo gminy jest społeczeństwem młodym, wykazującym wielkie zainteresowanie uprawianiem sportu. Na terenie miasta czynnie uprawia sport i jest zrzeszonych w klubach znaczący odsetek dzieci i młodzieży. Czynnikiem wyraźnie wpływającym na wzrost popularności sportu na terenie gminy jest wysoki poziom lokalnych zespołów sportowych.</p> <p>Niniejszy projekt wspomaga podejmowane działania rewitalizacyjne. Dotyczy bowiem inwestycji w zdegradowaną tkankę urbanistyczną, w znajdującej się w zdiagnozowanym obszarze zdegradowanym, co pozwoli na zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców jak również zwiększy poziom poczucia tożsamości lokalnej wśród mieszkańców.</p> <p>Niniejsze zadanie jest niezbędne do realizacji, celem właściwej i planowej organizacji działań rewitalizacyjnych, obejmuje teren, który jest bardzo istotny z punktu widzenia planów rewitalizacyjnych.</p>
Miejsce przeprowadzenia projektu	Gmina Trzciel, obszar rewitalizacji (Trzciel 1 - ulica Poznańska 1-10, 17 - 29, Mickiewicza, Spokojna, Zbąszyńska 1-4, 35-42, Armii Czerwonej 1-15, 58-75, Sikorskiego, Plac Zjednoczenia Narodowego, Koszykarska, Krótka, Grunwaldzka, Kościuszki 1-7, 21-28); Bezpośrednie miejsce rewitalizacji – działki ewidencyjne nr 58/2

<p>Uzasadnienie realizacji (w odniesieniu do przewidywanego oddziaływania na poszczególne obszary)</p>	<p>Inwestycja rozwiązuje następujące problemy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sferę społeczną – projekt wpływa pozytywnie na rozwiązywanie problemów w sferze społecznej, dzięki rewitalizacji tkanki urbanistycznej, tj. poprzez budowę hali sportowo – rekreacyjnej zainicjowany zostaje impuls do działań integracyjno-aktywizacyjnych oraz sportowych realizowanych przez mieszkańców obszaru. Atrakcyjna i estetyczna infrastruktura wpływa również na wzrost poczucia odpowiedzialności za wspólne dobro, pozwoli na organizację działań szkolenia sportowego dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych, co stanowi alternatywę dla różnych aktywności aspołecznych, oraz działań aktywizacyjno-integracyjnych dla lokalnej społeczności, w tym dla osób zagrożonych wykluczeniem. Inwestycja w związku z powyższym projekt przyczyni się również do eliminacji problemów społecznych. - sferę infrastrukturalno-gospodarczą – dzięki realizacji projektu zrealizowane zostaną zadania związane z zagospodarowaniem przestrzeni, w tym zakresie zostanie poprawiona infrastruktura sportowa, rekreacyjna i społeczna. Ponadto zaznaczyć należy, że w wyniku realizacji projektu powstanie atrakcyjna lokalizacja – hala sportowo-rekreacyjna, jako istotny element lokalnego społeczno-sportowego pejzażu, powstaną nowe usługi o charakterze sportowym i rekreacyjnym, co wpłynie na zwiększenie miejsc pracy dostępnych w obszarze zdegradowanym. Inwestycja wpłynie też w istotny sposób na poprawę walorów estetycznych obszaru zdegradowanego. - sferę przestrzenno-funkcjonalną – poprawi się estetyka i zostaną przywrócone oraz nadane nowe funkcje przestrzeni, dzięki powstałej infrastrukturze. Realizacja inwestycji pozwoli na wprowadzenie ładu przestrzennego i poprawę atrakcyjności lokalizacji.
<p>Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i pomiaru</p>	<p>Wskaźniki</p> <p>Produkty: Ocena osiągnięcia produktów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu: po zakończeniu inwestycji, przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych źródeł informacji/weryfikacji) - liczba wybudowanych obiektów o charakterze sportowo-rekreacyjnym – 1 szt. (źródło informacji: końcowy protokół odbioru robót budowlanych)</p> <p>Rezultaty: Ocena osiągnięcia rezultatów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych źródeł informacji/weryfikacji. Najpierw na etapie realizacji zostanie wykonany pomiar ex-ante, a następnie odbędzie się pomiar ex – post po zakończeniu inwestycji, który będzie powtarzany co 12 miesięcy od czasu dokonania pierwszego pomiaru ex-post, przez cały okres trwałości projektu. Z każdego badania monitoringowego powstanie stosowny raport.</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba cyklicznych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży zorganizowanych na powstałym obiekcie – co najmniej 2 cykliczne zajęcia (źródło informacji: sprawozdanie z realizacji projektu Biura Rewitalizacji; wizja lokalna pracowników biura, zdjęcia i listy obecności) - liczba inicjatyw społecznych, w tym imprez dla lokalnej społeczności podejmowanych z wykorzystaniem powstałej infrastruktury – co najmniej 7 szt. (źródło informacji: sprawozdanie z realizacji projektu Biura Rewitalizacji; wizja lokalna pracowników biura, zdjęcia i listy obecności) - liczb osób, które wezmą udział w działaniach organizowanych na powstałej infrastrukturze: co najmniej 100 os. (źródło informacji: sprawozdanie z realizacji projektu Biura Rewitalizacji; wizja lokalna pracowników biura, zdjęcia i listy obecności)
<p>Okres realizacji</p>	<p>2020-2023</p>
<p>Szacunkowa wartość projektu</p>	<p>2 500 000,00zł</p>
<p>Przewidywane źródła finansowania</p>	<p>1 250 000,00 zł – Budżet RP, w ramach programu rozwoju lokalnej infrastruktury sportowej (Ministerstwo Sportu i Turystyki) 1 250 000,00 zł – Gmina Trzciel</p>

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 47 Modernizacja stadionu przy ul. Poznańskiej w Trzciel.

Karta przedsięwzięcia podstawowego nr 14	
Nazwa przedsięwzięcia	Modernizacja stadionu przy ul. Poznańskiej w Trzciel
Charakter/rodzaj działania	Inwestycja budowlana/ wysokonakładowa
Obszar problemowy, na który oddziałuje przedsięwzięcie	Sfera społeczna Sfera infrastrukturalno-gospodarcza Sfera przestrzenno-funkcjonalna
Podmioty odpowiedzialne za realizację	Gmina Trzciel, Gminny Ośrodek Kultury i Sportu.
Pozostali interesariusze działań	<p>Mieszkańcy obszaru zdegradowanego – Obecnie na terenie miejscowości istnieje stadion sportowy, jednakże jest zniszczony i wymaga modernizacji, nie ma zatem wystarczającej liczby miejsc rekreacyjno-sportowych, sprzyjających integracji społecznej i utrwalaniu więzi we wspólnocie lokalnej, do realizacji na funkcjonalnej i wygodnej infrastrukturze. W wyniku realizacji projektu mieszkańcy zyskają nową estetyczną infrastrukturę użyteczności publicznej (kompleks sportowo-rekreacyjny), co wpłynie na poprawę warunków realizacji działań integracyjno-aktywizacyjnych dla mieszkańców miejscowości, w tym dzieci i młodzieży oraz poprawę jakości przestrzeni publicznej w obszarze zdegradowany, co wpłynie na poprawę ogólnych walorów estetycznych i przestrzenno-funkcjonalnych oraz poprawę jakości infrastruktury społeczno-sportowej.</p> <p>Organizacje Pozarządowe (sportowe) – W chwili obecnej brak dostępu do nowoczesnych obiektów sportowo-rekreacyjnych w Trzciel, zaspokajających wszystkie potrzeby lokalnej społeczności. Modernizacja stadionu w Trzciel pozwoli na poprawę warunków do uprawiania aktywności sportowej dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych na powietrzu, co realizowane jest w ramach działalności organizacji sportowych, są zatem zainteresowane realizacją inwestycji, pozwoli ona bowiem na zwiększenie jakości ich pracy. Ponadto inwestycja przyczyni się do poprawy atrakcyjności lokalizacji, da zatem również impuls rozwojowo-aktywizacyjny lokalnej społeczności, wspomagając działalność organizacji społecznych w tym zakresie.</p> <p>Lokalni przedsiębiorcy – Modernizacja stadionu wpłynie na wzrost atrakcyjność lokalizacji, co poprawi też ogólną estetykę, w jakiej funkcjonują sąsiadujące firmy, wpłynie również na wzrost liczby zdarzeń organizowanych w Trzciel, co może wpłynąć na wzrost liczby potencjalnych klientów lokalnych firm.</p>
Zakres realizowanego zadania	<p>Przedmiotem inwestycji stworzenie warunków do uprawiania sportu przez mieszkańców Trzciela i okolic oraz uczestników imprez sportowych krajowych. Projekt zakłada kompleksową modernizację Stadionu Miejskiego w Trzciel dla potrzeb lekkoatletycznych i piłki nożnej. Celem zamierzenia inwestycyjnego jest powstanie nowoczesnego obiektu sportowego i rekreacyjnego, spełniającego współczesne wymagania i standardy. Przyjęte rozwiązania techniczne dla poszczególnych elementów projektu odpowiadają obowiązującym normom i przepisom, co warunkuje możliwość organizowania i przeprowadzania imprez sportowych o charakterze ponadlokalnym. Planuje się, że zwiększy się liczba osób korzystających z obiektu.</p> <p>Niniejszy projekt wspomóże podejmowane działania rewitalizacyjne. Dotyczy bowiem inwestycji w zdegradowaną tkankę urbanistyczną, w znajdującej się w zdiagnozowanym obszarze zdegradowanym, co pozwoli na zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców jak również zwiększy poziom poczucia tożsamości lokalnej wśród mieszkańców.</p> <p>Niniejsze zadanie jest niezbędne do realizacji, celem właściwej i planowej organizacji działań rewitalizacyjnych, obejmuje teren, który jest bardzo istotny z punktu widzenia planów rewitalizacyjnych.</p>
Miejsce przeprowadzenia projektu	Gmina Trzciel, obszar rewitalizacji (Trzciel 1 - ulica Poznańska 1-10, 17 - 29, Mickiewicza, Spokojna, Zbąszyńska 1-4, 35-42, Armii Czerwonej 1-15, 58-75, Sikorskiego, Plac Zjednoczenia Narodowego, Koszykarska, Krótka, Grunwaldzka, Kościuszki 1-7, 21-28);

<p>Uzasadnienie realizacji (w odniesieniu do przewidywanego oddziaływania na poszczególne obszary)</p>	<p>Bezpośrednie miejsce rewitalizacji – działki ewidencyjne nr 2, 3, 66/2</p> <p>Inwestycja rozwiązuje następujące problemy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sfery społecznej – projekt wpływa pozytywnie na rozwiązywanie problemów w sferze społecznej, dzięki rewitalizacji tkanki urbanistycznej, tj. poprzez modernizację stadionu zainicjowany zostaje impuls do działań integracyjno-aktywizacyjnych oraz sportowych realizowanych przez mieszkańców obszaru. Projekt ma też duży potencjał aktywizacyjny, nowoczesny stadion lekkoatletyczny i do piłki nożnej przyciągnie nowych amatorów sportu i pozwoli zapewnić dostęp do usług o charakterze sportowo-edukacyjnym. Atrakcyjna i estetyczna infrastruktura wpływa również na wzrost poczucia odpowiedzialności za wspólne dobro, pozwoli na organizację działań szkolenia sportowego dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych, co stanowi alternatywę dla różnych aktywności aspołecznych, oraz działań aktywizacyjno-integracyjnych dla lokalnej społeczności, w tym dla osób zagrożonych wykluczeniem. <p>W związku z powyższym projekt przyczyni się również do eliminacji problemów społecznych.</p> <ul style="list-style-type: none"> - sfery infrastrukturalno-gospodarczej – dzięki realizacji projektu zrealizowane zostaną zadania związane z zagospodarowaniem przestrzeni (modernizacja boiska sportowego), w tym zakresie zostanie poprawiona infrastruktura, w tym również infrastruktura sportowa, rekreacyjna i społeczna – jako miejsce integracji społeczności lokalnej, również w związku z możliwością organizacji imprez sportowych o charakterze ponadlokalnym, co pozwoli kibicować sportowcom lokalnych klubów. <p>Ponadto zaznaczyć należy, że w wyniku realizacji projektu powstanie atrakcyjna lokalizacja – kompleks sportowy, oraz miejsca rekreacji, jako istotny element lokalnego społeczno-sportowego pejzażu, rozbudowane zostaną usługi o charakterze sportowym i rekreacyjnym, co wpłynie na zwiększenie miejsc pracy dostępnych w obszarze rewitalizacji.</p> <p>Inwestycja wpłynie też w istotny sposób na poprawę walorów estetycznych obszaru zdegradowanego.</p> <ul style="list-style-type: none"> - sfery przestrzenno-funkcjonalnej – Inwestycja jest elementem porządkującym dotychczas zaniedbaną i wyeksploatowaną infrastrukturę sportową, znajdującą się na obszarze zdegradowanym. Projekt wpłynie na uporządkowanie przestrzeni zdegradowanej – poprawi się estetyka i zostaną przywrócone oraz nadane nowe funkcje przestrzeni, dzięki powstałej infrastrukturze. Realizacja inwestycji pozwoli na wprowadzenie ładu przestrzennego i poprawę atrakcyjności lokalizacji.
<p>Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i pomiaru</p>	<p>Wskaźniki</p> <p>Produkty: Ocena osiągnięcia produktów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu: po zakończeniu inwestycji, przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych źródeł informacji/weryfikacji)</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba zmodernizowanych obiektów o charakterze sportowo-rekreacyjnym – 1 szt. (źródło informacji: końcowy protokół odbioru robót budowlanych) <p>Rezultaty: Ocena osiągnięcia rezultatów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych źródeł informacji/weryfikacji. Najpierw na etapie realizacji zostanie wykonany pomiar ex-ante, a następnie odbędzie się pomiar ex – post po zakończeniu inwestycji, który będzie powtarzany co 12 miesięcy od czasu dokonania pierwszego pomiaru ex-post, przez cały okres trwałości projektu. Z każdego badania monitoringowego powstanie stosowny raport.</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba cyklicznych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży zorganizowanych na powstałym obiekcie – co najmniej 1 cykliczne zajęcia (źródło informacji: sprawozdanie z realizacji projektu Biura Rewitalizacji; wizja lokalna pracowników biura, zdjęcia i listy obecności) - liczba inicjatyw społecznych, w tym imprez dla lokalnej społeczności podejmowanych z wykorzystaniem powstałej infrastruktury – co najmniej 3 szt. (źródło informacji: sprawozdanie z realizacji projektu Biura Rewitalizacji; wizja lokalna pracowników biura, zdjęcia i listy obecności) - liczb osób, które wezmą udział w działaniach organizowanych na powstałej infrastrukturze: co najmniej 30 os. (źródło informacji: sprawozdanie z realizacji projektu Biura Rewitalizacji; wizja lokalna pracowników biura, zdjęcia i listy obecności)

Okres realizacji	2020-2023
Szacunkowa wartość projektu	1 200 000,00zł
Przewidywane źródła finansowania	600 000,00 zł – Budżet RP, w ramach programu rozwoju lokalnej infrastruktury sportowej (Ministerstwo Sportu i Turystyki) 600 000,00 zł – Gmina Trzciel

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 48 Termomodernizacja domu kultury i biblioteki w Trzciel.

Karta przedsięwzięcia podstawowego nr 15	
Nazwa przedsięwzięcia	Termomodernizacja domu kultury i biblioteki w Trzciel
Charakter/rodzaj działania	Inwestycja budowlana/ wysokonakładowa
Obszar problemowy, na który oddziałuje przedsięwzięcie	Sfera społeczna Sfera przestrzenno-funkcjonalna Sfera środowiskowa
Podmioty odpowiedzialne za realizację	Gmina Trzciel, Gminny Ośrodek Kultury i Sportu.
Pozostali interesariusze działań	<p>Mieszkańcy obszaru zdegradowanego – w wyniku realizacji projektu mieszkańcy zyskają estetyczny budynek użyteczności publicznej (Dom Kultury i Biblioteka) o dużym komforcie termicznym, efektywny energetycznie, co wpłynie na poprawę warunków realizacji działań integracyjno-aktywizacyjnych dla mieszkańców Gminy Trzciel oraz poprawę jakości przestrzeni publicznej w obszarze zdegradowanym, co wpłynie na poprawę ogólnych walorów estetycznych i przestrzenno-funkcjonalnych.</p> <p>Organizacje Pozarządowe – termomodernizacja budynku Domu Kultury i Biblioteki pozwoli na poprawę warunków lokalowych, budynku przeznaczonego do wykorzystania na działalność społeczną i kulturalną w tym realizowaną przez organizacje pozarządowe, NGOs są zatem zainteresowane realizacją inwestycji, pozwoli ona bowiem na zwiększenie jakości ich pracy. Ponadto inwestycja przyczyni się do poprawy atrakcyjności lokalizacji, da zatem również impuls rozwojowo-aktywizacyjny lokalnej społeczności, wspomagając działalność organizacji społecznych w tym zakresie.</p> <p>Lokalni przedsiębiorcy – termomodernizacja budynku Domu Kultury i Biblioteki wpłynie na wzrost atrakcyjność lokalizacji, co poprawi też ogólną estetykę, w jakiej funkcjonują sąsiadujące firmy, wpłynie również na wzrost liczby zdarzeń organizowanych w Instytucjach Kultury, co może wpłynąć na wzrost liczby potencjalnych klientów lokalnych firm. Ponadto dzięki realizacji przedmiotowego działania przedsiębiorcy zyskają w pełni komfortową infrastrukturę do realizacji działań, służących własnemu rozwojowi firm.</p>
Zakres realizowanego zadania	<p>Objęty inwestycją obiekt budowlany jest złym stanie technicznym. Stwierdzono liczne problemy w zakresie termoizolacyjności obiektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brak ocieplenia ścian zewnętrznych i stropów. • Brak zastosowanych systemów z zakresu OZE takich jak: system rekuperacji. • Zły stan techniczny stolarki drzwiowej i okiennej. • Niewydolność i niskie standardy w zakresie ekologiczności instalacji grzewczej. • Wysokie straty energii cieplnej zwiększające koszty eksploatacji budynku. <p>Projekt będzie realizowany w budynku domu kultury i biblioteki w miejscowości Trzciel. Zakres robót obejmuje inwestycje w odnawialne źródła energii, wewnętrzne prace remontowe dotyczące stolarki drzwiowej, ocieplenie ścian zewnętrznych, stropów, modernizację instalacji centralnego ogrzewania.</p> <p>Głównym celem inwestycji jest poprawa efektywności energetycznej obiektu użyteczności publicznej poprzez poprawę stanu infrastruktury w zakresie ochrony ciepłej. Do celów szczegółowych, ściśle powiązanych z celem głównym należą: Zmniejszenie kosztów ogrzewania w sezonie jesienno-zimowym, redukcja strat energii cieplnej w budynkach objętych termomodernizacją, ograniczenie zanieczyszczenia powietrza i upowszechnienie Odnawialnych Źródeł Energii.</p> <p>Realizacja inwestycji doprowadzi do utrzymania zgodnej z wymaganiami temperatury w pomieszczeniach. Odpowiednie warunki temperaturowe zostaną zapewnione m. in. dzięki</p>

	<p>wymianie okien na szczelne, o mniejszym współczynniku przepuszczalności oraz ociepleniu ścian zewnętrznych oraz poddasza i stropodachu budynku. Dzięki temu zdecydowanie zmniejszy się przenikanie zimna do pomieszczeń oraz emisja ciepła na zewnątrz, a przez to zmniejszy się ilość energii niezbędnej do ich ogrzania. To z kolei pozwoli na efektywną pracę systemu grzewczego i obniżenie kosztów ogrzewania w sezonie grzewczym.</p> <p>Realizacja projektu przyniesie Beneficjentowi oszczędności roczne. Środki te w dłuższej perspektywie czasowej będą mogły być przeznaczone na inne cele inwestycyjne w gminie.</p> <p>W wyniku realizacji projektu powierzchnie zewnętrzne obiektu zostaną odnowione poprawiając tym samym wizerunek budynków i okolicy. Dzięki realizacji inwestycji obiekty będą postrzegane jako nowoczesny.</p> <p>Projekt w zdecydowany sposób wpłynie na poprawę stanu środowiska. Prace termomodernizacyjne umożliwią zmniejszenie zapotrzebowania na energię, a tym samym ograniczą emisję szkodliwych substancji do atmosfery.</p> <p>Niniejsze zadanie wspomogą podejmowane działania rewitalizacyjne. Dotyczy bowiem inwestycji w zdegradowaną tkankę urbanistyczną, znajdującej się w zdiagnozowanym obszarze zdegradowanym, co pozwoli na zwiększenie aktywności społeczno-kulturalnej mieszkańców jak również zwiększy poziom ich poczucia tożsamości lokalnej.</p> <p>Niniejsze zadanie jest niezbędne do realizacji, celem właściwej i planowej organizacji działań rewitalizacyjnych, obejmuje teren, który jest bardzo istotny z punktu widzenia planów rewitalizacyjnych.</p>
Miejsce przeprowadzenia projektu	Gmina Trzciel, obszar rewitalizacji (Trzciel 1 - ulica Poznańska 1-10, 17 - 29, Mickiewicza, Spokojna, Zbąszyńska 1-4, 35-42, Armii Czerwonej 1-15, 58-75, Sikorskiego, Plac Zjednoczenia Narodowego, Koszykarska, Krótka, Grunwaldzka, Kościuszki 1-7, 21-28); Bezpośrednie miejsce rewitalizacji – działki ewidencyjne nr 68/1
Uzasadnienie realizacji (w odniesieniu do przewidywanego oddziaływania na poszczególne obszary)	<p>Inwestycja rozwiązuje następujące problemy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sfera środowiskowa – termomodernizacja budynku Domu Kultury i Biblioteki wpływa na zmniejszenie zużycia energii finalnej, co wpływa na redukcję emisji CO₂, przyczyniając się do poprawy jakości środowiska, w tym powietrza. - sfera przestrzenno-funkcjonalna – Inwestycja jest elementem porządkującym zaniedbany i niedocieplony budynek użyteczności publicznej, znajdujący się na obszarze zdegradowanym. Projekt wpłynie na uporządkowanie przestrzeni zdegradowanej – poprawi się estetyka i zostaną przywrócone oraz nadane nowe funkcje zmodernizowanej infrastruktury. Realizacja inwestycji w obrębie nieruchomości pozwoli na wprowadzenie ładu przestrzennego i poprawę atrakcyjności lokalizacji. - sfera społeczna – projekt wpływa pozytywnie na rozwiązywanie problemów w sferze społecznej. Dzięki rewitalizacji tkanki urbanistycznej, tj. budynku Domu Kultury i Biblioteki zainicjowany zostaje impuls do działań integracyjno-aktywizacyjnych realizowanych przez mieszkańców obszaru, w szczególności Centrum Trzciela. Atrakcyjna i estetyczna infrastruktura wpływa również na wzrost poczucia odpowiedzialności za wspólne dobro, pozwoli też na organizację w komfortowych warunkach działań szkoleniowych i aktywizacyjnych na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem. <p>W związku z powyższym projekt przyczyni się również do eliminacji problemów społecznych.</p>
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i pomiaru	<p>Wskaźniki</p> <p>Produkty:</p> <p>Ocena osiągnięcia produktów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu: po zakończeniu inwestycji, przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych źródeł informacji/weryfikacji)</p> <p>- liczba termomodernizowanych budynków użyteczności publicznej – 1 szt. (źródło informacji: końcowy protokół odbioru robót budowlanych)</p> <p>Rezultaty:</p> <p>Ocena osiągnięcia rezultatów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych źródeł informacji/weryfikacji. Najpierw na etapie realizacji zostanie wykonany pomiar ex-ante, a następnie odbędzie się pomiar ex – post po zakończeniu inwestycji, który będzie powtarzany co 12 miesięcy od czasu dokonania pierwszego pomiaru ex-post, przez cały okres trwałości projektu. Z każdego badania monitoringowego powstanie stosowny raport.</p> <p>- zmniejszenie emisji CO₂ co najmniej o 20% w stosunku do emisji sprzed inwestycji dla budynku objętego inwestycją (źródło informacji: audyt energetyczny budynku)</p>
Okres realizacji	2018-2019
Szacunkowa wartość projektu	1 200 000,00 zł
Przewidywane źródła	1 020 000,00 zł – RPO Lubuskie 2020 (EFRR)

finansowania 180 000,00 zł – Gmina Trzciel

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 49 Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej, Gimnazjum, Przedszkola i łącznika - Zespół Edukacyjny w Trzciel, działka nr 58/2 obręb I.

Karta przedsięwzięcia podstawowego nr 16	
Nazwa przedsięwzięcia	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej, Gimnazjum, Przedszkola i łącznika - Zespół Edukacyjny w Trzciel, działka nr 58/2 obręb I
Charakter/rodzaj działania	Inwestycja budowlana/ wysokonakładowa
Obszar problemowy, na który oddziałuje przedsięwzięcie	Sfera społeczna Sfera przestrzenno-funkcjonalna Sfera środowiskowa
Podmioty odpowiedzialne za realizację	Gmina Trzciel
Pozostali interesariusze działań	<p>Mieszkańcy obszaru zdegradowanego – w wyniku realizacji projektu mieszkańcy, a w szczególności dzieci i młodzież szkolna zyskają estetyczny kompleks budynków użyteczności publicznej (kompleks szkolny) o dużym komforcie termicznym, efektywny energetycznie, co wpłynie na poprawę warunków realizacji działań integracyjno-aktywizacyjnych dla mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz poprawę jakości przestrzeni publicznej w obszarze zdegradowanym, co wpłynie na poprawę ogólnych walorów estetycznych i przestrzenno-funkcjonalnych.</p> <p>Organizacje Pozarządowe – termomodernizacja przedmiotowego kompleksu szkolnego pozwoli na poprawę warunków lokalowych, budynku przeznaczonego do wykorzystania na działalność edukacji szkolnej, co poprawi kompetencje mieszkańców i ich przygotowanie do radzenia sobie w życiu. Sprzyja to zatem na poprawę generalnej sytuacji mieszkańców w tym osób zagrożonych wykluczeniem.</p> <p>NGOs są zatem zainteresowane realizacją inwestycji, pozwoli ona bowiem na zwiększenie efektywności ich pracy na rzecz społeczności lokalnej.</p> <p>Ponadto inwestycja przyczyni się do poprawy atrakcyjności lokalizacji, da zatem również impuls rozwojowo-aktywizacyjny lokalnej społeczności, wspomagając działalność organizacji społecznych w tym zakresie.</p> <p>Lokalni przedsiębiorcy – termomodernizacja kompleksu szkolnego wpłynie na wzrost atrakcyjność lokalizacji, co poprawi też ogólną estetykę, w jakiej funkcjonują sąsiadujące firmy, wpłynie również na poprawę warunków edukacji najmłodszych, co generalnie wpłynie na wzrost kompetencji zawodowych mieszkańców obszaru.</p>
Zakres realizowanego zadania	<p>Projekt będzie realizowany w kompleksie budynków edukacyjnych, tj. Szkoły Podstawowej, Gimnazjum, Przedszkola i łącznika – Zespołu Edukacyjnego w Trzciel.</p> <p>Zakres robót obejmuje inwestycje w odnawialne źródła energii, wewnętrzne prace remontowe dotyczące stolarki drzwiowej, ocieplenie ścian zewnętrznych, stropów, modernizację instalacji centralnego ogrzewania.</p> <p>Głównym celem inwestycji jest poprawa efektywności energetycznej obiektu użyteczności publicznej poprzez poprawę stanu infrastruktury w zakresie ochrony cieplnej. Do celów szczegółowych, ściśle powiązanych z celem głównym należą: Zmniejszenie kosztów ogrzewania w sezonie jesienno-zimowym, redukcja strat energii cieplnej w budynkach objętych termomodernizacją, ograniczenie zanieczyszczenia powietrza i upowszechnienie Odnawialnych Źródeł Energii.</p> <p>Realizacja inwestycji doprowadzi do utrzymania zgodnej z wymaganiami temperatury w pomieszczeniach. Odpowiednie warunki temperaturowe zostaną zapewnione m. in. dzięki wymianie okien na szczelne, o mniejszym współczynniku przepuszczalności oraz ociepleniu ścian zewnętrznych oraz poddasza i stropodachu budynków. Dzięki temu zdecydowanie zmniejszy się przenikanie zimna do pomieszczeń oraz emisja ciepła na zewnątrz, a przez to zmniejszy się ilość energii niezbędnej do ich ogrzania. To z kolei pozwoli na efektywną pracę systemu grzewczego i obniżenie kosztów ogrzewania w sezonie grzewczym.</p> <p>Realizacja projektu przyniesie Beneficjentowi oszczędności roczne. Środki te w dłuższej perspektywie czasowej będą mogły być przeznaczone na inne cele inwestycyjne w gminie.</p> <p>W wyniku realizacji projektu powierzchnie zewnętrzne obiektu zostaną odnowione</p>

	<p>poprawiając tym samym wizerunek budynków i okolicy. Dzięki realizacji inwestycji obiekty będą postrzegane jako nowoczesny.</p> <p>Projekt w zdecydowany sposób wpłynie na poprawę stanu środowiska. Prace termomodernizacyjne umożliwią zmniejszenie zapotrzebowania na energię, a tym samym ograniczą emisję szkodliwych substancji do atmosfery.</p> <p>Niniejsze zadanie wspomogą podejmowane działania rewitalizacyjne. Dotyczy bowiem inwestycji w zdegradowaną tkankę urbanistyczną, znajdującej się w zdiagnozowanym obszarze zdegradowanym, co pozwoli na zwiększenie aktywności społeczno-kulturalnej mieszkańców jak również zwiększy poziom ich poczucia tożsamości lokalnej.</p> <p>Niniejsze zadanie jest niezbędne do realizacji, celem właściwej i planowej organizacji działań rewitalizacyjnych, obejmuje teren, który jest bardzo istotny z punktu widzenia planów rewitalizacyjnych.</p>
Miejsce przeprowadzenia projektu	Gmina Trzciel, obszar rewitalizacji (Trzciel 1 - ulica Poznańska 1-10, 17 - 29, Mickiewicza, Spokojna, Zbąszyńska 1-4, 35-42, Armii Czerwonej 1-15, 58-75, Sikorskiego, Plac Zjednoczenia Narodowego, Koszykarska, Krótka, Grunwaldzka, Kościuszki 1-7, 21-28); Bezpośrednie miejsce rewitalizacji – ul. Kościuszki 21 (Zespół Edukacyjny w Trzciel)
Uzasadnienie realizacji (w odniesieniu do przewidywanego oddziaływania na poszczególne obszary)	<p>Inwestycja rozwiązuje następujące problemy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sfera środowiskowa – termomodernizacja Zespołu Edukacyjnego wpływa na zmniejszenie zużycia energii finalnej, co wpływa na redukcję emisji CO₂, przyczyniając się do poprawy jakości środowiska, w tym powietrza. - sfera przestrzenno-funkcjonalna – Inwestycja jest elementem porządkującym zaniedbany i niedocieplony kompleks budynków użyteczności publicznej, znajdujący się na obszarze zdegradowanym. Projekt wpłynie na uporządkowanie przestrzeni zdegradowanej – poprawi się estetyka oraz zostanie poprawiona funkcjonalność obiektów. Realizacja inwestycji w obrębie nieruchomości pozwoli na wprowadzenie ładu przestrzennego i poprawę atrakcyjności lokalizacji. - sfera społeczna – projekt wpływa pozytywnie na rozwiązywanie problemów w sferze społecznej. Dzięki rewitalizacji tkanki urbanistycznej, tj. przedmiotowych budynków poprawią się warunki edukacji szkolnej najmłodszych mieszkańców Gminy, co wpłynie na poprawę warunków wychowawczych, wzrost kompetencji i ogólnie wzrost jakości życia. <p>Atrakcyjna i estetyczna infrastruktura wpływa również na wzrost poczucia odpowiedzialności za wspólne dobro, pozwoli też na organizację w komfortowych warunkach działań szkoleniowych i aktywizacyjnych na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem.</p> <p>W związku z powyższym projekt przyczyni się również do eliminacji problemów społecznych.</p>
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i pomiaru	<p>Wskaźniki</p> <p>Produkty:</p> <p>Ocena osiągnięcia produktów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu: po zakończeniu inwestycji, przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych źródeł informacji/weryfikacji)</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba termomodernizowanych budynków użyteczności publicznej – 1 szt. (źródło informacji: końcowy protokół odbioru robót budowlanych) <p>Rezultaty:</p> <p>Ocena osiągnięcia rezultatów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych źródeł informacji/weryfikacji.</p> <p>Najpierw na etapie realizacji zostanie wykonany pomiar ex-ante, a następnie odbędzie się pomiar ex – post po zakończeniu inwestycji, który będzie powtarzany co 12 miesięcy od czasu dokonania pierwszego pomiaru ex-post, przez cały okres trwania projektu. Z każdego badania monitoringowego powstanie stosowny raport.</p> <ul style="list-style-type: none"> - zmniejszenie emisji CO₂ co najmniej o 60% w stosunku do emisji sprzed inwestycji dla budynku objętego inwestycją (źródło informacji: audyt energetyczny budynku)
Okres realizacji	2018-2019
Szacunkowa wartość projektu	4 400 000,00 zł
Przewidywane źródła finansowania	3 740 000,00 zł – RPO Lubuskie 2020 (EFRR) 660 000,00 zł – Gmina Trzciel

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 50 Termomodernizacja prywatnych budynków mieszkalnych w Trzciel i Chociszewie.

Karta przedsięwzięcia podstawowego nr 17

Nazwa przedsięwzięcia	Termomodernizacja prywatnych budynków mieszkalnych w Trzciel i Chociszewie
Charakter/rodzaj działania	Inwestycja budowlana/ wysokonakładowa
Obszar problemowy, na który oddziałuje przedsięwzięcie	Sfera społeczna Sfera przestrzenno-funkcjonalna Sfera środowiskowa
Podmioty odpowiedzialne za realizację	Wspólnoty, osoby prywatne.
Pozostali interesariusze działań	<p>Mieszkańcy obszaru zdegradowanego – w wyniku realizacji projektu mieszkańcy zyskają estetyczne budynki mieszkalne o dużym komforcie termicznym, efektywne energetycznie, co wpłynie na poprawę warunków mieszkania, zmniejszą się rachunki za zużycie energii, co wpłynie pozytywnie na rozwój społeczny.</p> <p>Ponadto dzięki nowym elewacjom, poprawi się jakość przestrzeni publicznej w obszarze zdegradowanym, co wpłynie na poprawę ogólnych walorów estetycznych i przestrzenno-funkcjonalnych.</p> <p>Organizacje Pozarządowe – termomodernizacja budynków mieszkalnych wpłynie na poprawę warunków życia mieszkańców obszaru rewitalizacji, co wpłynie na poprawę generalnej sytuacji mieszkańców w tym osób zagrożonych wykluczeniem.</p> <p>NGOs są zatem zainteresowane realizacją inwestycji, pozwoli ona bowiem na zwiększenie efektywności ich pracy na rzecz społeczności lokalnej.</p> <p>Ponadto inwestycja przyczyni się do poprawy atrakcyjności lokalizacji, da zatem również impuls rozwojowo-aktywizacyjny lokalnej społeczności, wspomagając działalność organizacji społecznych w tym zakresie.</p> <p>Lokalni przedsiębiorcy – termomodernizacja budynków mieszkalnych wpłynie na wzrost atrakcyjność lokalizacji, co poprawi też ogólną estetykę, w jakiej funkcjonują sąsiadujące firmy, wpłynie również na poprawę warunków edukacji najmłodszych, co generalnie wpłynie na wzrost kompetencji zawodowych mieszkańców obszaru.</p>
Zakres realizowanego zadania	<p>Projekt będzie realizowany w obszarze rewitalizacji i obejmie budynki mieszkalne w zakresie termomodernizacji, tj. poprawy efektywności energetycznej przedmiotowych budynków.</p> <p>Zakres robót obejmuje inwestycje w odnawialne źródła energii, wewnętrzne prace remontowe dotyczące stolarki drzwiowej, ocieplenie ścian zewnętrznych, stropów, modernizację instalacji centralnego ogrzewania.</p> <p>Głównym celem inwestycji jest poprawa efektywności energetycznej budynków jedno i wielorodzinnych, na obszarze rewitalizacji poprzez poprawę stanu infrastruktury w zakresie ochrony cieplnej. Do celów szczegółowych, ściśle powiązanych z celem głównym należą: Zmniejszenie kosztów ogrzewania w sezonie jesienno-zimowym, redukcja strat energii cieplnej w budynkach objętych termomodernizacją, ograniczenie zanieczyszczenia powietrza i upowszechnienie Odnawialnych Źródeł Energii.</p> <p>Realizacja inwestycji doprowadzi do utrzymania zgodnej z wymaganiami temperatury w pomieszczeniach. Odpowiednie warunki temperaturowe zostaną zapewnione m.in. dzięki wymianie okien na szczelne, o mniejszym współczynniku przepuszczalności oraz ociepleniu ścian zewnętrznych oraz poddasza i stropodachu budynków.</p> <p>Dzięki temu zdecydowanie zmniejszy się przenikanie zimna do pomieszczeń oraz emisja ciepła na zewnątrz, a przez to zmniejszy się ilość energii niezbędnej do ich ogrzania. To z kolei pozwoli na efektywną pracę systemu grzewczego i obniżenie kosztów ogrzewania w sezonie grzewczym.</p> <p>Realizacja projektu przyniesie mieszkańcom oszczędności roczne.</p> <p>W wyniku realizacji projektu powierzchnie zewnętrzne obiektu zostaną odnowione, poprawiając tym samym wizerunek budynków i okolicy. Dzięki realizacji inwestycji obiekty będą postrzegane jako nowoczesne.</p> <p>Projekt w zdecydowany sposób wpłynie na poprawę stanu środowiska. Prace termomodernizacyjne umożliwią zmniejszenie zapotrzebowania na energię, a tym samym ograniczą emisję szkodliwych substancji do atmosfery.</p> <p>Niniejsze zadanie wspomogą podejmowane działania rewitalizacyjne. Dotyczy bowiem inwestycji w zdegradowaną tkankę urbanistyczną, znajdującej się w zdiagnozowanym obszarze zdegradowanym, co zwiększy poziom poczucia tożsamości lokalnej.</p> <p>Niniejsze zadanie jest niezbędne do realizacji, celem właściwej i planowej organizacji działań</p>

	rewitalizacyjnych, obejmuje teren, który jest bardzo istotny z punktu widzenia planów rewitalizacyjnych.
Miejsce przeprowadzenia projektu	Gmina Trzciel, obszar rewitalizacji (Trzciel 1 - ulica Poznańska 1-10, 17 - 29, Mickiewicza, Spokojna, Zbąszyńska 1-4, 35-42, Armii Czerwonej 1-15, 58-75, Sikorskiego, Plac Zjednoczenia Narodowego, Koszykarska, Krótka, Grunwaldzka, Kościuszki 1-7, 21-28; Chociszewo);
Uzasadnienie realizacji (w odniesieniu do przewidywanego oddziaływania na poszczególne obszary)	<p>Inwestycja rozwiązuje następujące problemy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sfera środowiskowa – termomodernizacja budynków mieszkalnych wpływa na zmniejszenie zużycia energii finalnej, co wpływa na redukcję emisji CO₂, przyczyniając się do poprawy jakości środowiska, w tym powietrza. - sfera przestrzenno-funkcjonalna – Inwestycja jest elementem poprawiającą jakość zaniedbanej i niedocieplonej substancji mieszkaniowej, znajdującej się na obszarze zdegradowanym. Projekt wpłynie na uporządkowanie przestrzeni zdegradowanej – poprawi się estetyka oraz zostanie poprawiona funkcjonalność obiektów. Realizacja inwestycji w obrębie nieruchomości pozwoli na wprowadzenie ładu przestrzennego i poprawę atrakcyjności lokalizacji. - sfera społeczna – projekt wpływa pozytywnie na rozwiązywanie problemów w sferze społecznej. Dzięki rewitalizacji tkanki urbanistycznej, tj. przedmiotowych budynków poprawią się warunki bytowe mieszkańców termomodernizowanych obiektów, w tym zmniejszą się koszty utrzymania mieszkań, co wpłynie pozytywnie na rozwój społeczności lokalnych. Atrakcyjna i estetyczna infrastruktura wpływa również na wzrost poczucia odpowiedzialności za wspólne dobro. W związku z powyższym projekt przyczyni się również do eliminacji problemów społecznych.
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i pomiaru	<p>Wskaźniki Produkty: Ocena osiągnięcia produktów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu: po zakończeniu inwestycji, przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych źródeł informacji/weryfikacji) - liczba termomodernizowanych budynków mieszkalnych – 15 szt. (źródło informacji: końcowy protokół odbioru robót budowlanych, zgłoszenie realizacji i odbioru robót termomodernizacyjnych) Rezultaty: Ocena osiągnięcia rezultatów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych źródeł informacji/weryfikacji. Najpierw na etapie realizacji zostanie wykonany pomiar ex-ante, a następnie odbędzie się pomiar ex – post po zakończeniu inwestycji, który będzie powtarzany co 12 miesięcy od czasu dokonania pierwszego pomiaru ex-post, przez cały okres trwania projektu. Z każdego badania monitoringowego powstanie stosowny raport. - zmniejszenie emisji CO₂ co najmniej o 20% w stosunku do emisji sprzed inwestycji dla budynków objętych inwestycją (źródło informacji: audyt energetyczny budynku)</p>
Okres realizacji	2018-2023
Szacunkowa wartość projektu	750 000,00 zł
Przewidywane źródła finansowania	150 000,00 zł – środki ministerialne, tj. premia termomodernizacyjne/ Bank Gospodarstwa Krajowego 600 000,00 zł – środki prywatne (wspólnoty, prywatni właściciele budynków)

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 51 Budowa świetlicy wiejskiej w Chociszewie.

Karta przedsięwzięcia podstawowego nr 18	
Nazwa przedsięwzięcia	Budowa świetlicy wiejskiej w Chociszewie
Charakter/rodzaj działania	Inwestycja budowlana/ wysokonakładowa
Obszar problemowy, na który oddziałuje przedsięwzięcie	Sfera społeczna Sfera przestrzenno-funkcjonalna
Podmioty odpowiedzialne	Gmina Trzciel, Rada sołecka Chociszewa (w zakresie doradczym)

za realizację	
Pozostali interesariusze działań	<p>Mieszkańcy obszaru zdegradowanego (miejscowości Chociszewo) – w wyniku realizacji projektu mieszkańcy zyskają estetyczny budynek użyteczności publicznej (świetlicę wiejską) o dużym komforcie zarówno w zakresie funkcjonalności budynku, jak również w zakresie efektywności energetycznej, co wpłynie na poprawę warunków realizacji działań integracyjno-aktywizacyjnych dla mieszkańców miejscowości oraz poprawę jakości przestrzeni publicznej w obszarze zdegradowanym, co wpłynie na poprawę ogólnych walorów estetycznych i przestrzenno-funkcjonalnych.</p> <p>Organizacje Pozarządowe – remont, przebudowa i rozbudowa sali wiejskiej w miejscowości Chociszewo pozwoli na poprawę warunków lokalowych, przeznaczonych do wykorzystania na działalność społeczną realizowaną przez organizacje pozarządowe, są zatem zainteresowane realizacją inwestycji, pozwoli ona bowiem na poprawę jakości ich pracy. Ponadto inwestycja przyczyni się do poprawy atrakcyjności lokalizacji, da zatem również impuls rozwojowo-aktywizacyjny lokalnej społeczności, wspomagając działalność organizacji społecznych w tym zakresie.</p> <p>Lokalni przedsiębiorcy – inwestycja w wiejską salę wpłynie na wzrost atrakcyjność lokalizacji, co poprawi też ogólną estetykę, w jakiej funkcjonują sąsiadujące firmy, wpłynie również na wzrost liczby zdarzeń organizowanych w sali wiejskiej w miejscowości Chociszewo, co może wpłynąć na wzrost liczby potencjalnych klientów lokalnych firm.</p>
Zakres realizowanego zadania	<p>Projekt przewiduje budowę sali wiejskiej w miejscowości Chociszewo. W wyniku inwestycji istniejący obiekt będzie pełnił nowe funkcje społeczno-gospodarcze. Beneficjent nie posiada obecnie dokumentacji technicznej, kosztorysów inwestorskich ani Programu Funkcjonalno-Użytkowego. Szczegółowy zakres rzeczowy inwestycji zostanie ustalony po powzięciu przez inwestora ostatecznej decyzji o realizacji przedsięwzięcia.</p> <p>Projektuje się budowę budynku sali wiejskiej który przeznaczony będzie na spotkania mieszkańców, oraz spotkania organizacji pozarządowych jak i nieformalnych grup mieszkańców. W obiekcie głównym pomieszczeniem będzie sala wiejska, dla której przewiduje się pomieszczenia pomocnicze takie jak: wc męskie, wc damskie oraz dla niepełnosprawnych, pomieszczenie porządkowe, pomieszczenie gospodarcze. W obiekcie nad pomieszczeniami pomocniczymi przewiduje się również strych. Na elewacji bocznej zaprojektowana jest wiata do przeprowadzania spotkań na świeżym powietrzu.</p> <p>Budynek jest obiektem parterowym, niepodpiwniczonym, przykryty dachem dwuspadowym o kącie nachylenia połaci 40 stopni. Wiata zaprojektowana na elewacji bocznej obiektu sali wiejskiej jest kontynuacją bryły budynku, przykryta również dachem dwuspadowym, o kącie nachylenia takim jak na budynku głównym.</p> <p>Zakres rzeczowy zadania inwestycyjnego obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Roboty ziemne • Fundamenty i ściany fundamentowe • Izolacje przeciwwilgociowe • Ściany, stropy i schody • Dach – konstrukcja, pokrycie • Tynki wewnętrzne i okładziny • Stolarka okienna i drzwiowa • Podłóża i posadzki • Roboty malarskie • Elewacje i ocieplenia • Roboty pozostałe • Instalacja ciepłej i zimnej wody, • Instalacja kanalizacji i biały montaż, hydrantowa • Instalacja i przyłącze C.O. • Instalacja zimnej wody użytkowej – przyłącze • Kanalizacja sanitarna – przyłącze • Przyłącze • Instalacja gniazd, oświetlenia • Instalacja sieci komputerowej, SSWiN • Uziemienia i poł. wyr., pomiary i uruchomienia • Opracowanie dokumentacji • Nadzór inwestorski • Wyposażenie obiektu

	<p>Niniejszy projekt wspomogę podejmowane działania rewitalizacyjne. Dotyczy bowiem inwestycji w zdegradowaną tkankę urbanistyczną, w znajdującej się w zdiagnozowanym obszarze zdegradowanym miejscowości Chociszewo, co pozwoli na zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców jak również zwiększy poziom poczucia tożsamości lokalnej wśród mieszkańców.</p> <p>Niniejsze zadanie jest niezbędne do realizacji, celem właściwej i planowej organizacji działań rewitalizacyjnych, obejmuje teren, który jest bardzo istotny z punktu widzenia planów rewitalizacyjnych.</p>
Miejsce przeprowadzenia projektu	Gmina Trzciel, obszar rewitalizacji (Chociszewo); Bezpośrednie miejsce rewitalizacji – działki ewidencyjne nr 502/2, 210/5
Uzasadnienie realizacji (w odniesieniu do przewidywanego oddziaływania na poszczególne obszary)	<p>Inwestycja rozwiązuje następujące problemy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sferę społeczną – projekt wpływa pozytywnie na rozwiązywanie problemów w sferze społecznej. Dzięki rewitalizacji tkanki urbanistycznej, tj. dzięki budowie nowej sali wiejskiej w miejscowości Chociszewo zainicjowany zostaje impuls do działań integracyjno-aktywizacyjnych realizowanych przez mieszkańców obszaru, w szczególności przedmiotowej miejscowości. Atrakcyjna i estetyczna infrastruktura wpływa również na wzrost poczucia odpowiedzialności za wspólne dobro, pozwoli też na organizację działań szkoleniowych i aktywizacyjnych na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem. W związku z powyższym projekt przyczyni się do eliminacji problemów społecznych. - sferę przestrzenno-funkcjonalną – Inwestycja jest elementem porządkującym dotychczas zaniedbaną przestrzeń. Budowa nowej Sali wiejskiej nadaje nowe funkcje obszarowi zdegradowanemu – w szczególności funkcje społeczne, edukacyjne i kulturalne. Projekt wpłynie na rozwój społeczności lokalnej i uporządkowanie przestrzeni zdegradowanej – poprawi się estetyka i zostaną przywrócone oraz nadane nowe funkcje zmodernizowanej przestrzeni. Realizacja inwestycji w obrębie nieruchomości pozwoli na wprowadzenie ładu przestrzennego i poprawę atrakcyjności lokalizacji.
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i pomiaru	<p>Wskaźniki</p> <p>Produkty: Ocena osiągnięcia produktów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu: po zakończeniu inwestycji, przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych źródeł informacji/weryfikacji)</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba wybudowanych budynków użyteczności publicznej – 1 szt. (źródło informacji: końcowy protokół odbioru robót budowlanych) <p>Rezultaty: Ocena osiągnięcia rezultatów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych źródeł informacji/weryfikacji. Najpierw na etapie realizacji zostanie wykonany pomiar ex-ante, a następnie odbędzie się pomiar ex – post po zakończeniu inwestycji, który będzie powtarzany co 12 miesięcy od czasu dokonania pierwszego pomiaru ex-post, przez cały okres trwałości projektu. Z każdego badania monitoringowego powstanie stosowny raport.</p> <ul style="list-style-type: none"> - powstanie sali wiejskiej o szerokiej funkcjonalności w zakresie możliwych do prowadzenia w niej działań – 1 szt. (źródło informacji: końcowy protokół odbioru robót budowlanych) - realizacja w budynku działań integrujących lokalną społeczność - co najmniej 5 szt. / rocznie (źródło informacji: roczny raport z funkcjonowania sali wiejskiej; sprawozdanie z realizacji projektu Biura Rewitalizacji)
Okres realizacji	2018-2021
Szacunkowa wartość projektu	900 000,00 zł
Przewidywane źródła finansowania	572 670,00 zł – Środki UE w ramach PROW 2014-2020 (EFRROW) 327 330,00 zł – Gmina Trzciel

Źródło: Opracowanie własne

9. Charakterystyka (zbiorczy opis) pozostałych/uzupełniających rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Ponadto celem realizacji celów niniejszego Gminnego Programu Rewitalizacji, w kontekście wymogu jego kompleksowości i komplementarności w ramach inwestycji rewitalizacyjnych będą realizowane wymienione poniżej działania. Są to działania, które są oczekiwane ze względu na realizację celów programu rewitalizacji.

Poniższe działania wykorzystują lokalne potencjały, w tym potencjały instytucjonalne znajdujące się w obszarze rewitalizacji. W ich realizację będą zaangażowane Gmina Trzciel, Gminny Ośrodek Kultury i Sportu, Ośrodek Pomocy Społecznej, podmioty prywatne, osoby prywatne, jednostki oświatowe, organizacje pozarządowe.

Ponadto na poziomie operacyjnym Program rewitalizacji zakłada wykorzystanie zdolności instytucjonalnych podmiotów zewnętrznych, takich jak m.in. Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej. W realizacji działań zakłada się wykorzystanie narzędzi ekonomii społecznej, ponadto preferowany sposób podejścia do realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, zarówno podstawowych, jak i uzupełniających, wymienionych poniżej gwarantuje uzyskanie komplementarności w wymiarze przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, komplementarności międzyokresową oraz w zakresie źródeł finansowania.

Tabela 52 Działania organizacyjne Gminy, mające na celu zautomatyzowanie procesu rewitalizacji.

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego UZUPEŁNIAJĄCEGO nr 1	
Nazwa przedsięwzięcia	Działania organizacyjne Gminy, mające na celu zautomatyzowanie procesu rewitalizacji
Charakter/rodzaj działania	Działanie administracyjne/ beznakładowe
Obszar problemowy, na który oddziałuje przedsięwzięcie	Sfera infrastrukturalno-gospodarcza, Sfera przestrzenno-funkcjonalna Sfera społeczna Sfera środowiskowa
Podmioty odpowiedzialne za realizację	Gmina Trzciel
Zakres realizowanego zadania	<p>Działania organizacyjne Gminy, mające na celu zautomatyzowanie procesu rewitalizacji polegają na uruchomieniu/ uaktualnieniu następujących procedur</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Budżet obywatelski – Przygotowanie założeń wdrożenia zasad budżetu obywatelskiego do wdrożenia w ramach Budżetu Gminy. Przygotowanie Regulaminu zasad, jak również wdrożenie założeń w praktyce. W Budżecie obywatelskim przy ocenie złożonych propozycji do budżetu zostanie uwzględniona dodatkowa punktacja za działania wskazane w Gminnym Programie Rewitalizacji. W budżecie obywatelskim przykładowo będą wyodrębnione takie działania jak np. „działania sąsiedzkie” - ustalenie dodatkowego kryterium punktowego + regularne zwiększanie kwoty. ○ Program Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi – modyfikacja programu pod kątem Programu rewitalizacji, w tym uzupełnienie katalogu konkursów o działania ważne i planowane w ramach Programu rewitalizacji, w tym dołożenie m.in. do kryteriów oceny składanych w ramach otwartych konkursów ofert przez NGOs dodatkowych punktów propozycję działań wskazanych w Gminnym Programie Rewitalizacji. W przypadku postawienia w ramach programu rewitalizacji infrastruktury rekreacyjno-turystycznej (np. siłowni na świeżym powietrzu, miejsca spotkań, placu zabaw, itd.)

	będzie wskazana dodatkowa punktacja w konkursach dla organizacji za wykorzystanie tej infrastruktury w proponowanych działaniach pożytku publicznego.
Miejsce przeprowadzenia projektu	Gmina Trzciel, obszar rewitalizacji (Trzciel 1 - ulica Poznańska 1-10, 17 - 29, Mickiewicza, Spokojna, Zbąszyńska 1-4, 35-42, Armii Czerwonej 1-15, 58-75, Sikorskiego, Plac Zjednoczenia Narodowego, Koszykarska, Krótka, Grunwaldzka, Kościuszki 1-7, 21-28; Chociszewo);
Uzasadnienie realizacji (w odniesieniu do przewidywanego oddziaływania na poszczególne obszary)	Inwestycja rozwiązuje następujące problemy: - sferę przestrzenno-funkcjonalnej – działanie ułatwia wdrażanie rewitalizacji i oddziaływania na sferę przestrzenną jak również na nadawania nowych funkcji. - sfera infrastrukturalno-gospodarcza – działanie ułatwia wdrażanie rewitalizacji i oddziaływania na sferę infrastrukturalno-gospodarczą, w zakresie premiowania działań, poprawiających sytuację w tej sferze - sfera społeczna – działanie ułatwia wdrażanie rewitalizacji i oddziaływania na sferę społeczną, w zakresie premiowania działań poprawiających sytuację w tej sferze - sfera środowiskowa – działanie ułatwia wdrażanie rewitalizacji i oddziaływania na sferę środowiskową, w zakresie premiowania działań, poprawiających sytuację w tej sferze
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i pomiaru	Wskaźniki: Produkty Ocena osiągnięcia produktów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu: po zakończeniu inwestycji, przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych źródeł informacji/weryfikacji) - wdrożenie budżetu obywatelskiego – 1 szt. (źródło informacji: uchwał budżetowa). - wdrożenie Programu Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi premiującymi działania w obszarze rewitalizacji – 1 szt. (źródło informacji: Uchwała Rady Gminy przyjmująca Program Współpracy z Organizacjami pozarządowymi) Rezultaty: Ocena osiągnięcia rezultatów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych źródeł informacji/weryfikacji. Najpierw na etapie realizacji zostanie wykonany pomiar ex-ante, a następnie odbędzie się pomiar ex – post po zakończeniu inwestycji, który będzie powtarzany co 12 miesięcy od czasu dokonania pierwszego pomiaru ex-post, przez cały okres trwałości. Z każdego badania monitoringowego powstanie stosowny raport. - Złożone oferty NGO w ramach ogłoszonych konkursów ofert na działania uwzględnione w Gminnym Programie Rewitalizacji – co najmniej 1 szt./rok (źródło informacji: sprawozdanie z realizacji projektu Biura Rewitalizacji, Raport z wizji lokalnej w zakresie działalności i/lub funkcjonowania obiektów) - Propozycje do budżetu obywatelskiego, dotyczące inwestycji obywatelskich w obszarze rewitalizacji – co najmniej 1 szt./rok (źródło informacji: sprawozdanie z realizacji projektu Biura Rewitalizacji, Raport z wizji lokalnej w zakresie działalności i/lub funkcjonowania obiektów)
Okres realizacji	2017-2023
Szacunkowa wartość projektu	0,00 zł
Przewidywane źródła finansowania	JST – w ramach pracy urzędników

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 53 Działania zwiększające poziom Integracji i Poczucia lokalnej tożsamości.

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego UZUPEŁNIAJĄCEGO nr 2	
Nazwa przedsięwzięcia	Działania zwiększające poziom Integracji i Poczucia lokalnej tożsamości
Charakter/rodzaj działania	Działanie miękkie/ średnionakładowe
Obszar problemowy, na który oddziałuje	Sfera infrastrukturalno-gospodarcza, Sfera społeczna

przedsięwzięcie	Sfera środowiskowa
Podmioty odpowiedzialne za realizację	Gmina Trzciel, Ośrodek Kultury i Sportu, Instytucje oświatowe Gminy Trzciel, Organizacje Pozarządowe
Zakres realizowanego zadania	<p>Działania zwiększające poziom Integracji i Poczucia lokalnej tożsamości.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie/utworzenie wystawy starych fotografii Gminy Trzciel – pokazanie przypomnienie czasów świetności – wystawa w Domu Kultury. • Utworzenie nagrody społecznika roku – może nawet nagroda finansowa, albo mikro grant na działania. • Bank czasu – działania sąsiedzkie – wymiana umiejętności (drobne naprawy, korepetycje, pisanie pism, opieka nad dziećmi) – zadanie może być realizowane w ramach działalności centrum organizacji. • Letnie kino - może być drobno odpłatne – np. 2 zł. Do takiego działania można pozyskać partnera biznesowego – np. lokalny oddział banku. • Konkursy dla mieszkańców (np. z „galą” na zakończenie + jakaś nagroda) <ul style="list-style-type: none"> - na najbardziej ukwieconą ulicę, podwórko, skwer itp. - fotograficzny, malarski • Organizowanie plenerów dla artystów – współpraca z organizacjami.
Miejsce przeprowadzenia projektu	Gmina Trzciel, obszar rewitalizacji (Trzciel 1 - ulica Poznańska 1-10, 17 - 29, Mickiewicza, Spokojna, Zbąszyńska 1-4, 35-42, Armii Czerwonej 1-15, 58-75, Sikorskiego, Plac Zjednoczenia Narodowego, Koszykarska, Krótka, Grunwaldzka, Kościuszki 1-7, 21-28; Chociszewo);
Uzasadnienie realizacji (w odniesieniu do przewidywanego oddziaływania na poszczególne obszary)	<p>Inwestycja rozwiązuje następujące problemy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sfera infrastrukturalno-gospodarcza – działanie wpływa na poziom aktywności społecznej osób zagrożonych wykluczeniem, jak również na poziom integracji społeczności lokalnej, co przyczynia się do poprawy kondycji psychofizycznej osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo, w związku z powyższym działania zwiększa możliwość powrotu przez tych ludzi na rynek pracy i w efekcie poprawy sytuacji na rynku pracy, jak również zwiększenie gotowości osób zaangażowanych w działania do podjęcia działalności gospodarczej - sfera społeczna – działanie wpływa pozytywnie na poziom integracji i aktywizacji społecznej. Uczestnicy działań, zwiększają swoje kompetencje interpersonalne i w efekcie stają na drodze wyjścia z osobistej sytuacji kryzysowej. - sfera środowiskowa – działanie zwiększa świadomość uczestników w zakresie potrzeb dbania o środowisko, wpłynie zatem na poprawę sytuacji w tej sferze
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i pomiaru	<p>Wskaźniki:</p> <p>Produkty</p> <p>Ocena osiągnięcia produktów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu: po zakończeniu inwestycji, przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych źródeł informacji/weryfikacji)</p> <p>- Liczba działań/ inicjatyw zrealizowanych w ramach zadania – 6 szt. (źródło informacji: Raport z realizacji zadania, dokumentacja fotograficzna).</p> <p>Rezultaty:</p> <p>Ocena osiągnięcia rezultatów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych źródeł informacji/weryfikacji. Najpierw na etapie realizacji zostanie wykonany pomiar ex-ante, a następnie odbędzie się pomiar ex – post po zakończeniu inwestycji, który będzie powtarzany co 12 miesięcy od czasu dokonania pierwszego pomiaru ex-post, przez cały okres trwałości. Z każdego badania monitoringowego powstanie stosowny raport.</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba uczestników działań: co najmniej 150 os. / rok (źródło informacji: Raport z realizacji zadania, dokumentacja fotograficzna) - poprawa poziomu integracji i aktywności społecznej mieszkańców obszaru zdegradowanego – co najmniej 10 os. (źródło informacji: Raport z ankietyzacji, na podstawie przeprowadzonych ankiet z wybranymi uczestnikami działań ex ante i ex post)
Okres realizacji	2017-2023
Szacunkowa wartość	350 000,00 zł

projektu	
Przewidywane źródła finansowania	100 000,00 zł – PROW w ramach LGD 50 000,00 zł – środki prywatne 200 000,00 zł – Gmina Trzciel

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 54 Projekty edukacyjne nakierowane na podnoszenie kompetencji dzieci i młodzieży uczącej się w szkole podstawowej i gimnazjum związane z wyrównywaniem szans.

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego uzupełniającego nr 3	
Nazwa przedsięwzięcia	Projekty edukacyjne nakierowane na podnoszenie kompetencji dzieci i młodzieży uczącej się w szkole podstawowej i gimnazjum związane z wyrównywaniem szans
Charakter/rodzaj działania	Działanie administracyjne/ niskonakładowe
Obszar problemowy, na który oddziałuje przedsięwzięcie	Sfera społeczna Sfera Infrastrukturalno-gospodarcza
Podmioty odpowiedzialne za realizację	Gmina Trzciel, jednostki oświatowe Gminy, organizacje pozarządowe,
Zakres realizowanego zadania	Działanie dotyczy organizacji dodatkowych zajęć wyrównujących i doskonalących kompetencje dla dzieci i młodzieży, uczniów szkół Gminy Trzciel, w tym w obszarze rewitalizacji. Celem działania jest wzrost umiejętności i wiedzy w zakresie nauk ścisłych oraz poprawa kompetencji kluczowych.
Miejsce przeprowadzenia projektu	Gmina Trzciel, obszar rewitalizacji (Trzciel 1 - ulica Poznańska 1-10, 17 - 29, Mickiewicza, Spokojna, Zbąszyńska 1-4, 35-42, Armii Czerwonej 1-15, 58-75, Sikorskiego, Plac Zjednoczenia Narodowego, Koszykarska, Krótka, Grunwaldzka, Kościuszki 1-7, 21-28; Chociszewo);
Uzasadnienie realizacji (w odniesieniu do przewidywanego oddziaływania na poszczególne obszary)	Działania rozwiązują następujące problemy: - sfera społeczna – zadanie wpływa pozytywnie na rozwiązywanie problemów w sferze społecznej, dzięki organizacji działań integracyjnych, angażujących uczestników zajęć dodatkowych, zwiększa też ich umiejętności i kompetencje interpersonalne, poprawiające jakość komunikacji i integrację, w tym integrację pokoleń. W związku z powyższym projekt przyczyni się do również do eliminacji problemów społecznych. - sfera infrastrukturalno-gospodarcza – projekt zapewnia wykorzystanie na cele społeczne i edukacyjne istniejącej infrastruktury technicznej i edukacyjnej. Działanie zwiększa dostęp mieszkańców, w tym dzieci i młodzieży z całego obszaru zdegradowanego do usług o charakterze edukacyjnym. Działanie przyczyni się też do wzrostu kompetencji dzieci i młodzieży, co przyczyni się do lepszego przygotowania przyszłych kadr lokalnej gospodarki.
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i pomiaru	Wskaźniki: Produkty Ocena osiągnięcia produktów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu: po zakończeniu inwestycji, przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych źródeł informacji/weryfikacji) - liczba zorganizowanych kompleksowych wydarzeń o charakterze edukacyjnym – 1 szt. (źródło informacji: raport z realizacji zadania, dokumentacja fotograficzna, sprawozdanie z wizji lokalnej członków Biura Rewitalizacji). - liczba uczestników kompleksowych wydarzeń o charakterze edukacyjnym – co najmniej 100 os. (źródło informacji: raport z realizacji zadania, dokumentacja fotograficzna, listy uczestników). Rezultaty: Ocena osiągnięcia rezultatów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych źródeł informacji/weryfikacji. Najpierw na etapie realizacji zostanie wykonany pomiar ex-ante, a następnie odbędzie się pomiar ex-post po zakończeniu inwestycji, który będzie powtarzany co 12 miesięcy

	<p>od czasu dokonania pierwszego pomiaru ex-post, przez cały okres trwałości. Z każdego badania monitoringowego powstanie stosowny raport.</p> <p>- liczba dodatkowych zajęć edukacyjnych, w tym w obszarze nauk ścisłych organizowanych cyklicznie każdego roku szkolnego w wyniku realizacji przedmiotowego zadania – 2 szt./rok (źródło informacji: raport z realizacji poszczególnych wydarzeń, dokumentacja fotograficzna, sprawozdanie z wizji lokalnej członków Biura Rewitalizacji.)</p>
Okres realizacji	2017-2023
Szacunkowa wartość projektu	250 000,00 zł
Przewidywane źródła finansowania	237 500,00 zł – środki UE w ramach RPO Lubuskie 2020 (EFS) 12 500,00 zł – Gmina Trzciel

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 55 Działania zwiększające dynamikę rozwoju społeczeństwa obywatelskiego skierowane do dzieci i młodzieży celu ich aktywizacji społecznej, w tym m.in. przez zajęcia kulturalne i artystyczne.

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego uzupełniającego nr 4	
Nazwa przedsięwzięcia	Działania zwiększające dynamikę rozwoju społeczeństwa obywatelskiego skierowane do dzieci i młodzieży celu ich aktywizacji społecznej, w tym m.in. przez zajęcia kulturalne i artystyczne
Charakter/rodzaj działania	Działanie administracyjne/ niskonakładowe
Obszar problemowy, na który oddziałuje przedsięwzięcie	Sfera społeczna Sfera Infrastrukturalno-gospodarcza
Podmioty odpowiedzialne za realizację	Organizacje Pozarządowe (podmiot wyłoniony w konkursie na realizację zadania – który otrzyma dofinansowanie), OPS, Ośrodek Kultury i Sportu, Gmina Trzciel (partnerzy do realizacji projektu)
Zakres realizowanego zadania	<p>Działanie zakłada zaangażowanie w realizację organizacji pozarządowej, która zostanie wyłoniona w konkursie ofert, w ramach współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi. Zadanie zakłada uruchomienie konkursu w ramach dotacji z Gminy na działania w zakresie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, działania dla dzieci i młodzieży.</p> <p>Działanie zakłada realizację działań, zwiększających dynamikę rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, skierowane do dzieci i młodzieży, co odbywać się będzie poprzez zajęcia kulturalne i artystyczne, co obejmuje m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - warsztaty kulturalne, z zakresu znajomości kultur i zwyczajów - warsztaty taneczne - występy grup folklorystycznych i grup dziecięcych - koncerty lokalnych artystów - gra miejska - warsztaty rękodzieła <p>Cel: integracja, promocja kultury, pogłębienie wiedzy o regionie, zwiększenie uczestnictwa dzieci i młodzieży w kulturze i życiu obywatelskim</p>
Miejsce przeprowadzenia projektu	Gmina Trzciel, obszar rewitalizacji (Trzciel 1 - ulica Poznańska 1-10, 17 - 29, Mickiewicza, Spokojna, Zbąszyńska 1-4, 35-42, Armii Czerwonej 1-15, 58-75, Sikorskiego, Plac Zjednoczenia Narodowego, Koszykarska, Krótka, Grunwaldzka, Kościuszki 1-7, 21-28; Chociszewo);
Uzasadnienie realizacji (w odniesieniu do przewidywanego oddziaływania na poszczególne obszary)	<p>Działania rozwiązują następujące problemy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sfera społeczna – zadanie wpływa pozytywnie na rozwiązywanie problemów w sferze społecznej, dzięki organizacji działań integracyjnych, angażujących uczestników, w tym dzieci i młodzież, lokalna społeczność zyska silny impuls integracyjny, co wpłynie na zwiększenie poziomu aktywności społecznej w tym również osób zagrożonych wykluczeniem. W związku z powyższym zadanie przyczyni się również do eliminacji problemów społecznych. - sfera infrastrukturalno-gospodarcza – zadanie zapewnia wykorzystanie na cele społeczne istniejącej infrastruktury technicznej. Działanie zwiększa dostęp mieszkańców obszaru zdegradowanego do usług o charakterze kulturalnym i społecznym. Działanie przyczyni się zatem do rozwoju istniejącej infrastruktury w sensie produktowym, tj. zapewniając dostęp do nowych usług o charakterze kulturalnym.
Prognozowane rezultaty wraz ze	Wskaźniki:

sposobem ich oceny i pomiaru	<p>Produkty Ocena osiągnięcia produktów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu: po zakończeniu inwestycji, przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych źródeł informacji/weryfikacji)</p> <p>- liczba zorganizowanych kompleksowych wydarzeń o charakterze kulturalno-integracyjnym – 1 szt. (źródło informacji: raport z realizacji zadania, dokumentacja fotograficzna, sprawozdanie z wizji lokalnej członków Biura Rewitalizacji). - liczba uczestników kompleksowych wydarzeń o charakterze kulturalno-integracyjnym – co najmniej 20 os. (źródło informacji: raport z realizacji zadania, dokumentacja fotograficzna, listy uczestników).</p> <p>Rezultaty: Ocena osiągnięcia rezultatów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych źródeł informacji/weryfikacji. Najpierw na etapie realizacji zostanie wykonany pomiar ex-ante, a następnie odbędzie się pomiar ex – post po zakończeniu inwestycji, który będzie powtarzany co 12 miesięcy od czasu dokonania pierwszego pomiaru ex-post, przez cały okres trwałości. Z każdego badania monitoringowego powstanie stosowny raport.</p> <p>- liczba kompleksowych wydarzeń o charakterze kulturalno-integracyjnym organizowanych cyklicznie co roku w wyniku realizacji przedmiotowego zadania – 1 szt./rok (źródło informacji: raport z realizacji poszczególnych wydarzeń, dokumentacja fotograficzna, sprawozdanie z wizji lokalnej członków Biura Rewitalizacji).)</p>
Okres realizacji	2017-2023
Szacunkowa wartość projektu	200 000,00 zł
Przewidywane źródła finansowania	180 000,00 zł – Program Operacyjny Fundusz Inicjatyw Obywatelskich 10 000,00 zł Gmina Trzciel; 10 000,00 zł NGOs

Źródło: Opracowanie własne

10. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji

Komplementarność poszczególnych działań rewitalizacyjnych inwestycyjnych i miękkich względem siebie jest pokazana w tabeli poniżej:

Tabela 56 Komplementarność poszczególnych działań rewitalizacyjnych inwestycyjnych i miękkich względem siebie

		Działanie inwestycyjne															
		Działania podstawowe															
		Zagospodarowanie plaży przy Jeziorze Młyńskim w Trzciel	Budowa bulwaru przy rzece Obraw Trzciel	Zagospodarowanie terenu po dawnym cmentarzu niemieckim w Trzciel	Budowa ogródka jordanowskiego w miejscowości Trzciel	Termomodernizacja budynku dawnej szkoły przy ul. Mickiewicza w Trzciel	Przebudowa budynku przy ul. Armii Czerwonej w Trzciel na potrzeby centrum aktywności lokalnej	Termomodernizacja budynku Urzędu Miejskiego	Budowa hali sportowej przy ul. Kościuszki w Trzciel	Modernizacja stadionu przy ul. Poznańskiej w Trzciel	Termomodernizacja domu kultury i biblioteki w Trzciel	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej, Gimnazjum, Przedszkola i łącznika - Zespół Edukacyjny w Trzciel, działka nr 58/2 obręb I	Termomodernizacja prywatnych budynków mieszkalnych w Trzciel i Chociszewie	Budowa świetlicy wiejskiej w Chociszewie			
Działania Miękkie	Działania Podstawowe	Przygotowanie i wdrożenie Programu Animacji Środowiskowej	X	X	X	X		X			X	X					X
	Wdrożenia narzędzi ekonomii społecznej – spółdzielnia socjalna	X	X	X	X		X			X	X						X
	Aktywizacja społeczna mieszkańców w Gminy	X	X	X	X		X			X	X						X
	Realizacja programu aktywizacji gospodarczej	X	X	X	X		X			X	X						X
	Realizacja działań dotyczących poprawy warunków	X	X	X	X	X	X	X				X	X	X			

Działania uzupełniające	otoczenia mieszkalnego – Program Aktywności Lokalnej (PAL)													
	Działania organizacyjne Gminy, mające na celu zautomatyzowanie procesu rewitalizacji	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	Działania zwiększające poziom Integracji i Poczucia lokalnej tożsamości	X	X	X	X		X		X	X				X
	Projekty edukacyjne skierowane na podnoszenie kompetencji dzieci i młodzieży uczącej się w szkołach podstawowych i gimnazjach związane z wyrównywaniem szans	X	X	X	X		X		X	X				X
	Działania zwiększające dynamikę rozwoju społeczeństwa obywatelskiego			X	X		X		X	X	X	X		X

	go skierowane do dzieci i młodzieży celu ich aktywizacji społecznej, w tym m.in. przez zajęcia kulturalne i artystyczne														
--	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Źródło: Opracowanie własne

a. Komplementarność przestrzenna

Projekty rewitalizacyjne, szczegółowo przedstawione powyżej dopełniają się wzajemnie przestrzennie i zachodzi między nimi efekt synergii. Łącznie oddziałują na ten sam problem, co wpływa na spotęgowanie efektu. Sama przestrzeń objęta działaniami (obszar rewitalizacji) obejmuje cały obszar, zarówno w zakresie działań inwestycyjnych, jak również w zakresie planowanych działań o charakterze miękkim, które są skierowane do wszystkich mieszkańców obszaru.

W kartach zadań szczegółowo opisano na jakie problemy każdy projekt wpływa. Wszystkie projekty są planowane do realizacji w obszarze rewitalizacji i są tak zorganizowane, aby oddziaływać na cały obszar dotknięty kryzysem i nie prowadzić przy tym do niepożądanych efektów społecznych takich jak segregacja społeczna i wykluczenie. Cała społeczność lokalna będzie korzystać z efektów lokalnych, nikt nie będzie wykluczony, a działania są tak zaplanowane, aby objąć wszystkie grupy społeczne, w szczególności osoby dotknięte sytuacją kryzysową. Ponadto co ważne z planowanych działań miękkich mogą korzystać również mieszkańcy innych obszarów Gminy, tak aby osoby zagrożone wykluczeniem i potrzebujące wsparcia nie były wykluczone z działań i aby zachować równowagę między poszczególnymi obszarami Gminy i nie doprowadzić do sytuacji, w której problemy mieszkańców obecnie zdefiniowanego obszaru nie przelały się na sąsiedni obszar.

b. Komplementarność problemowa

Planowane przedsięwzięcia dopełniają się tematycznie i w efekcie końcowym będą skutkowały kompleksowym rozwiązaniem problemów. Projekty oddziałują na każdą ze sfer, w której w wyniku diagnozy stwierdzono sytuację kryzysową i na tej podstawie wyznaczono obszar zdegradowany i rewitalizacji. Są to problemy w sferach: społecznej, infrastrukturalno-gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej. Co w efekcie doprowadzi do znaczącego zmniejszenia skali występujących problemów determinujących sytuację kryzysową.

Tabela 57 Komplementarność problemowa poszczególnych działań rewitalizacyjnych

Oddziaływanie planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych na zdiagnozowane problemy w poszczególnych obszarach					
Lp.	Przedsięwzięcie	Sfera społeczna	Sfera infrastrukturalno-gospodarcza	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Sfera środowiskowa
DZIAŁANIA PODSTAWOWE					
1	Przygotowanie i wdrożenie Programu Animacji Środowiskowej	X	X		
2	Wdrożenia narzędzi ekonomii społecznej – spółdzielnia socjalna	X	X		
3	Aktywizacja społeczna mieszkańców Gminy	X	X		

4	Realizacja programu aktywizacji gospodarczej	X	X		
5	Realizacja działań dotyczących poprawy warunków otoczenia mieszkalnego – Program Aktywności Lokalnej (PAL)	X	X		
6	Zagospodarowanie plaży przy Jeziorze Młyńskim w Trzciel;u;	X	X	X	X
7	Budowa bulwaru przy rzece Obra w Trzciel;u;	X	X	X	X
8	Zagospodarowanie terenu po dawnym cmentarzu niemieckim w Trzciel;u;	X	X	X	X
9	Budowa ogródka jordanowskiego w miejscowości Trzciel;u;	X	X	X	
10	Termomodernizacja budynku dawnej szkoły przy ul. Mickiewicza w Trzciel;u;	X		X	X
11	Przebudowa budynku przy ul. Armii Czerwonej w Trzciel;u na potrzeby centrum aktywności lokalnej;	X	X		
12	Termomodernizacja budynku Urzędu Miejskiego;	X		X	X
13	Budowa hali sportowej przy ul. Kościuszki w Trzciel;u;	X	X	X	
14	Modernizacja stadionu przy ul. Poznańskiej w Trzciel;u;	X	X	X	
15	Termomodernizacja domu kultury i biblioteki w Trzciel;u;	X		X	X
16	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej, Gimnazjum, Przedszkola i łącznika - Zespół Edukacyjny w Trzciel;u, działka nr 58/2 obręb I;	X		X	X
17	Termomodernizacja prywatnych budynków mieszkalnych w Trzciel;u i Chociszewie;	X		X	X
18	Budowa świetlicy wiejskiej w Chociszewie.	X		X	
DZIAŁANIA UZUPEŁNIAJĄCE					
1	Działania organizacyjne Gminy, mające na celu zautomatyzowanie procesu rewitalizacji	X	X	X	X
2	Działania zwiększające poziom Integracji i Poczucia lokalnej tożsamości	X	X		X
3	Projekty edukacyjne nakierowane na podnoszenie kompetencji dzieci i młodzieży uczącej się w szkole podstawowej i gimnazjum związane z wyrównywaniem szans	X	X		
4	Działania zwiększające dynamikę rozwoju społeczeństwa obywatelskiego skierowane do dzieci i młodzieży celu ich aktywizacji społecznej, w tym m.in. przez zajęcia kulturalne i artystyczne	X	X		

Źródło: Opracowanie własne

c. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

W ramach niniejszego Gminnego Programu Rewitalizacji w toku działań przygotowawczych, zaprojektowano odpowiedni system wdrażania i zarządzania programem rewitalizacji, który uwzględni strukturę zarządzania działaniami

rewitalizacyjnymi w sposób kompleksowy, pozwalający na zaangażowanie i efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz zapewnia wzajemne uzupełnianie się działań poszczególnych podmiotów zaangażowanych w realizację i spójność stosowanych procedur.

Komplementarność taką zapewni powołane specjalnie w tym celu w Urzędzie Gminy Biuro Rewitalizacji, które czuwa nad wszystkimi elementami realizacji procesu opracowania, a następnie wdrożenia i monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji. Biuro Rewitalizacji jest międzywydziałowym zespołem, działającym w Urzędzie Gminy, składającym się z pracowników Urzędu i jednostek organizacyjnych oraz z osób zewnętrznych, zależnie od potrzeb. Pracami Zespołu kieruje Koordynator.

Koordynator organizuje pracę zespołu, pośredniczy pomiędzy zespołem a Komitetem Rewitalizacji, koordynuje wszystkie procesy związane z realizacją zadań, natomiast decyzje strategiczne w zakresie rewitalizacji podejmuje Burmistrz Trzciel.

Biuro Rewitalizacji konsultuje działania z Komitetem Rewitalizacyjnym. Konsultuje również działania realizowane w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji z poszczególnymi podmiotami, zaangażowanymi w realizację poszczególnych przedsięwzięć oraz współpracuje z wydziałami urzędu i jednostkami podległymi gminie, interesariuszami rewitalizacji oraz z ekspertami zewnętrznymi.

Biuro konsultuje działania zarówno na etapie wdrażania, jak i monitorowania poprzez organizację spotkań z interesariuszami lub wysyłając pisma do podmiotów z informacją o konsultacjach i wyznaczeniem terminu odpowiedzi. Zespół spotyka się z Komitetem Rewitalizacji co najmniej raz na rok celem przeprowadzenia konsultacji w zakresie podejmowanych działań.

Ponadto każdorazowo w razie potrzeby – z inicjatywy własnej lub interesariuszy organizuje spotkanie konsultacyjne.

Taki model realizacji zadań rewitalizacyjnych zapewnia komplementarność proceduralno-instytucjonalną zaplanowanych działań.

d. Komplementarność międzyokresowa

Działania rewitalizacyjne zostały tak zaplanowane, aby zapewnić zachowanie ciągłości programowej polegającej na kontynuacji działań rewitalizacyjnych, w tym wsparcia udzielonego gminie Trzciel w ramach polityki spójności w latach 2007-2013.

Obszar rewitalizacji, jaki został wyłoniony w toku diagnozy, obejmującej całą Gminę poddany zostanie działaniom rewitalizacyjnym, które są odpowiedzią na zdiagnozowane problemy o charakterze społecznym, przestrzenno-funkcjonalnym, infrastrukturalno-gospodarczym i środowiskowym.

Obszar ten pokrywa się z granicami obszaru zdegradowanego, który stanowi część Gminy, poddawanej działaniom rewitalizacyjnym już od lat. Działania te odnosiły się przede wszystkim do działań miękkich, związanych z aktywizacją mieszkańców zagrożonych

wkluczeniem, na obszarze Gminy, ale związane też były z działaniami rozwojowymi w zakresie gospodarczym, co wiązało się z poprawą infrastruktury („Przebudowa drogi gminnej - ul. Grunwaldzka w Trzciel”), jak również z działaniami poprawiającymi efektywność energetyczną i edukacyjną (poprawiano na bieżąco efektywność energetyczną budynków szkolnych) oraz rozwojem infrastruktury gospodarczej (zrealizowano kilka projektu infrastrukturalnych przez podmioty gospodarcze, dzięki czemu poprawie ulegał lokalny rynek pracy. Poprawie też ulegał aspekt środowiskowy – w części uporządkowano gospodarkę wodno-ściekową (min. realizowano projekty w zakresie rozwoju sieci kanalizacyjnej i wodociągowej).

Działania te związane były z realizacją strategii rozwoju gminy, mającej na celu ogólny rozwój Gminy, w tym również poprawę aspektów społecznych, gospodarczych i technicznych. Przez cały też czas realizowana jest praca ze społecznością lokalną, co odbywa się za pośrednictwem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz za sprawą działalności w ramach współpracy Gminy Trzciel z organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami, w ramach co roku uchwalanych następujących programów: Programu Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi oraz Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Trzciel.

Pomimo jednakże podejmowanych działań cały czas diagnozuje się obszar zdegradowany na terenie Gminy, znajdujących się w sytuacji kryzysowej. Dlatego też konieczne jest podejmowanie dalszych działań inwestycyjnych, poprawiających sytuację w zakresie przestrzenno-funkcjonalnym, infrastrukturalno-gospodarczym i środowiskowym, jak również kompleksowe inicjatywy rewitalizacyjne o charakterze miękkim, wpływającym na poprawę sytuacji kryzysowej w sferze społecznej.

W chwili obecnej rozpoczęto prace nad rewitalizacją, w ramach której działania będą zorganizowane wokół problemów i celów wskazanych w Gminnym Programie Rewitalizacji. Gmina jest i władze gminy są zdeterminowane aby ten długofalowy proces zakończyć pełnym sukcesem. Bardzo istotnym elementem w zakresie planowanych do realizacji inicjatyw rewitalizacyjnych jest podejmowanie takich działań, aby lokalna społeczność stała się częścią tego procesu, nie tylko jako przedmiot tych działań, ale przede wszystkim jako podmiot, współdecydujący o kształcie strategii wychodzenia z kryzysu. Temu też służą działania, które są podejmowane przez gminę, w tym przede wszystkim przedsięwzięcia planowane do realizacji w ramach niniejszego Gminnego Programu Rewitalizacji.

Zaplanowane są tutaj zatem działania komplementarne w stosunku do poprzednio realizowanych zadań, stanowią one kontynuację realizacji zaplanowanych celów, odnoszących się do konieczności przeciwdziałania zdiagnozowanym sytuacjom kryzysowym. W chwili obecnej zaplanowano działania komplementarne, do realizacji w perspektywie unijnej 2014-2020, w tym o charakterze społecznym, które wykorzystują efekty działań zrealizowanych w okresie poprzednim.

Aktualnie obowiązujące w gminie dokumenty o charakterze strategicznym szeroko pojęte inicjatywy rewitalizacyjne wskazują jako niezmiernie istotne dla stworzenia dla mieszkańców na tych terenach osób warunków do wyprowadzenia tych obszarów z sytuacji kryzysowych.

Działania rewitalizacyjne ujęte w niniejszym Gminnym Programie Rewitalizacji prowadzą do poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizowanego (Cel strategiczny: **„Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru zdegradowanego w gminie Trzciel oraz kompleksowe przeciwdziałanie marginalizacji zdegradowanego obszaru gminy w zakresie sfer: społecznej, infrastrukturalno-gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej”**), dlatego też należy uznać, iż Cel programu pokrywa się, jest zbieżny i realizuje cele określone w Strategii Rozwoju.

Rewitalizacja zdiagnozowanych obszarów zdegradowanych stanowi jedno z ważniejszych zadań Gminy, co widać w „Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Trzciel na lata 2015 – 2023” (SR), we fragm.:

- Cel 1.3 Rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej, gdzie mowa o konieczności rewitalizacji i modernizacji placów miejsko-wiejskich jako infrastruktury rekreacyjnej.
- Cel 2.3. Poprawa funkcjonowania obiektów kultury, dydaktycznych i sportowo-rekreacyjnych, gdzie mowa o konieczności rewitalizacji obiektów wraz z ich otoczeniem.
- Cel 4 Poprawa jakości środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego, gdzie mowa o konieczności rewitalizacji obszarów kluczowych dla rozwoju gminy, a jej skutki mają służyć poprawie warunków życia.

Na pierwszy plan wysuwają się tematy rozwoju społecznego, w szczególności cele:

- 3.1 Poprawa jakości nauczania oraz dostęp do atrakcyjnej oferty kulturalno-edukacyjnej.
- 3.2 Nowoczesne formy integracji społecznej i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.
- 3.4 Nowoczesne formy integracji społecznej i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, gdzie mowa o zwiększeniu udziału społ. w rządzeniu, stworzeniu atrakcyjnej oferty wsparcia aktywizacji i integracji, poprawy współpracy z NGO i wykorzystania narzędzi ekonomii społecznej.

Gminny Program rewitalizacji pozwoli skonsolidować działania, wpływając na koncentrację interwencji, zwiększając efekty działań strategicznych. Gminny Program Rewitalizacji w połączeniu z głównym dokumentem strategicznym (SR) umożliwi władzom gminy właściwe kreowanie postępu społ.-gosp. i wyciągnięcie obszarów zmarginalizowanych ze stanu kryzysowego.

Zatem kontynuacja działań rewitalizacyjnych to jedno z najważniejszych działań na rzecz rozwoju Gminy Trzciel. Gmina jest w trakcie tego procesu i władze gminy są zdeterminowane

aby ten długofalowy proces zakończyć pełnym sukcesem. Gminny Program Rewitalizacji zapewnia ciągłość działań, konsolidując w swoich ramach działania rewitalizacyjne o charakterze społecznym i urbanistycznym, wpływając na koncentrację interwencji i dzięki temu zwiększając efekty planowanych działań strategicznych, co zawarte jest w strategii rozwoju Gminy.

e. Komplementarność źródeł finansowania

W ramach planowanych działań uwzględniono różne źródła finansowania dla projektów rewitalizacyjnych, ujętych w niniejszym Gminnym Programie Rewitalizacji. Wsparcie przewidziano, zgodnie z charakterem planowanych zadań i podmiotów je realizujących, uzupełniając i łącząc wsparcie, m.in. ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Europejski Fundusz Rolny na Rzecz Rozwoju Obszarów wiejskich (w ramach PROW) ponadto planuje się udział środków prywatnych oraz środków ze źródeł krajowych (m.in. Programy ministerialne, program Senior Plus) oraz w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Programu Operacyjnego Fundusz Inicjatyw Obywatelskich, które to środki planuje łączyć się z wkładem własnym Gminy lub podmiotów zewnętrznych zaangażowanych w realizację, zgodnie z możliwościami prawnymi.

Jednocześnie wykluczono ryzyko podwójnego dofinansowania. Ryzyko takie będzie szczegółowo monitorowane w ramach działalności Biura Rewitalizacji, który monitoringiem obejmie poszczególne działania rewitalizacyjne.

11. Indykatywne ramy finansowe w odniesieniu do przedsięwzięć (podstawowych i uzupełniających)

Wyrowadzenie obszarów zdegradowanych w Gminie Trzciel z sytuacji kryzysowej jest procesem długotrwałym i wymagającym znacznych nakładów finansowych na realizację poszczególnych projektów. Gmina planuje wykonanie wyszczególnionych w dokumencie inwestycji w oparciu m.in. o zewnętrzne środki finansowe (stawiając nacisk na bezzwrotne dotacje), jak również o środki własne i innych podmiotów funkcjonujących w Gminie, w tym prywatnych.

Duży potencjał niesie ze sobą perspektywiczne zaangażowanie w rewitalizację innych partnerów, angażując tym samym dodatkowy kapitał i rozkładając ciężar finansowy rewitalizacji na różne podmioty, **tym samym realizując zasadę dodatkowości środków UE**. Do głównych źródeł finansowania projektów rewitalizacyjnych należą przede wszystkim:

- środki Unii Europejskiej – m. in. fundusze strukturalne i inwestycyjne: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny, Fundusz Spójności, Instrument Łącząc Europę, Europejski Fundusz na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich,
- środki budżetu państwa – przewidziane na współfinansowanie projektów, jako niezależne źródło finansowania, Program Operacyjny Fundusz Inicjatyw Obywatelskich
- środki budżetów samorządów – wojewódzkich, powiatowych – na współfinansowanie projektów lub jako niezależne źródło finansowania,

- inne środki publiczne – np. fundusze celowe, Szwajcarsko-Polski Program Współpracy, Mechanizm Norweski i Mechanizm Finansowy EOG
- środki prywatne – np. środki organizacji pozarządowych,
- kredyty, pożyczki, obligacje komunalne i inne narzędzia i instrumenty finansowe kierowane do JST

W regionie lubuskim istotnym z punktu widzenia planowanych działań źródłem realizacji zadań rewitalizacyjnych jest Regionalny Program Operacyjny Lubuskie 2020. W tym programie działania rewitalizacyjne przyporządkowane są do działania 9.2. Rozwój obszarów zmarginalizowanych, poddziałania 9.2.1 Rozwój obszarów zmarginalizowanych – projekty realizowane poza formułą ZIT.

Poniżej przedstawiono zagadnienia finansowe dotyczące planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych podstawowych i uzupełniających, bez których wizja rewitalizacji obszaru zdegradowanego nie ma szans na realizację.

Tabela 58 Indykatywne ramy finansowe realizacji zadań podstawowych Gminnego Programu Rewitalizacji.

Lp	Nazwa projektu	Podmioty zaangażowane w realizację projektu	Szacowany koszt całkowity	EFRR	EFS	PROW	budżet gminy	budżet państwa	inne środki publiczne	środki prywatne i inne	źródło finansowania
1	Zagospodarowanie plaży przy Jeziorze Młyńskim	Gmina Trzciel	800 000,00			509 040,00	290 960,00				Budżet gminy, Europejski Fundusz Rolny na Rzecz Rozwoju Obszarów wiejskich (PROW 2014-2020)
2	Budowa bulwaru przy rzece Obra	Gmina Trzciel	1 000 000,00	850 000,00			150 000,00				Budżet gminy, Regionalny Program Operacyjny Lubuskie 2020 dz.9.2.1
3	Zagospodarowanie terenu po dawnym cmentarzu niemieckim	Gmina Trzciel	1 000 000,00	850 000,00			150 000,00				Budżet gminy, Regionalny Program Operacyjny Lubuskie 2021 dz. 9.2.1
4	Budowa ogródka jordanowskiego w miejscowości Trzciel	Gmina Trzciel	500 000,00			318 150,00	181 850,00				Budżet gminy, Europejski Fundusz Rolny na Rzecz Rozwoju Obszarów wiejskich (PROW 2014-2020)
5	Termomodernizacja budynku dawnej szkoły przy ul. Mickiewicza	Gmina Trzciel	800 000,00	680 000,00			120 000,00				Budżet gminy, Regionalny Program Operacyjny Lubuskie 2021 dz. 3.2.1

6	Przebudowa budynku przy ul. Armii Czerwonej na potrzeby centrum aktywności lokalnej	Gmina Trzciel, organizacje pozarządowe NGO	1 000 000,00				150 000,00	200 000,00	650 000,00		Środki ministerialne – Senior Plus (200 000); środki prywatne NGO (50 000,00 zł); JST (150 000,- zł); Norweski Mechanizm Finansowy (600 000,00 zł)
7	Termomodernizacja budynku Urzędu Miejskiego	Gmina Trzciel	1 200 000,00	1 020 000,00			180 000,00				Budżet gminy, Regionalny Program Operacyjny Lubuskie 2021 dz. 3.2.1
8	Budowa hali sportowej przy ul. Kościuszki	Gmina Trzciel	2 500 000,00				1 250 000,00	1 250 000,00			Budżet gminy, środki ministerialne (Ministerstwo Sportu i Turystyki)
9	Modernizacja stadionu przy ul. Poznańskiej	Gmina Trzciel	1 200 000,00				600 000,00	600 000,00			Budżet gminy, środki ministerialne (Ministerstwo Sportu i Turystyki)
10	Termomodernizacja domu kultury i biblioteki w Trzciel	Gmina Trzciel	1 200 000,00	1 020 000,00			180 000,00				Budżet gminy, Regionalny Program Operacyjny Lubuskie 2021 dz. 3.2.1
11	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej, Gimnazjum, Przedszkola i łącznika - Zespół Edukacyjny w Trzciel, działka nr 58/2 obręb I	Gmina Trzciel	4 400 000,00	3 740 000,00			660 000,00				Budżet gminy, Regionalny Program Operacyjny Lubuskie 2021 dz. 3.2.2

1 2	Termomodernizacja prywatnych budynków mieszkalnych w Trzciel	Wspólnoty mieszkaniowe, spółdzielnie mieszkaniowe	750 000,00					150 000,00		600 000,00	Środki ministerialne – premia termomodernizacyjne / Bank Gospodarstwa Krajowego – 150 000,00 zł; środki prywatne (wspólnoty, spółdzielnie) – 600 000,00 zł
1 3	Budowa świetlicy wiejskiej w Chociszewie	Gmina Trzciel	900 000,00			572 670,00	327 330,00				Budżet gminy, Europejski Fundusz Rolny na Rzecz Rozwoju Obszarów wiejskich (PROW 2014-2020)
1 4	Przygotowanie i wdrożenie Programu Animacji Środowiskowej	Gmina Trzciel	50 000,00			35 000,00	15 000,00				Środki ze źródeł zewnętrznych (PROW w ramach LGD – środki UE lub PO FIO lub Mechanizm Norweski lub Mechanizm Szwajcarski), budżet Gminy
1 5	Wdrożenia narzędzi ekonomii społecznej – spółdzielnia socjalna	Gmina Trzciel	100 000,00		95 000,00		5 000,00				Środki w ramach RPO – Lubuskie 2020 (EFS); 5 000,00 zł – środki własne NGO/Gminy Trzciel (wkład rzeczowy)
1 6	Aktywizacja społeczna mieszkańców Gminy	Gmina Trzciel	140 000,00		133 000,00		7 000,00				Budżet gminy, Regionalny Program Operacyjny Lubuskie Europejski Fundusz Społeczny

17	Realizacja programu aktywizacji gospodarczej	Gmina Trzciel	250 000,00		237 500,00		12 500,00				Budżet gminy, Regionalny Program Operacyjny Lubuskie Europejski Fundusz Społeczny
18	Realizacja działań dotyczących poprawy warunków otoczenia mieszkalnego – Program Aktywności Lokalnej (PAL)	Gmina Trzciel	50 000,00			25 000,00	25 000,00				Budżet gminy, Europejski Fundusz Rolny na Rzecz Rozwoju Obszarów wiejskich (PROW 2014-2020)
		SUMA	17 840 000,00	8 160 000,00	465 500,00	1 459 860,00	4 304 640,00	2 200 000,00		600 000,00	

Lp	Nazwa projektu	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	SUMA
1	Zagospodarowanie plaży przy Jeziorze Młyńskim				500 000,00	300 000,00			800 000,00
2	Budowa bulwaru przy rzece Obra			450 000,00	550 000,00				1 000 000,00
3	Zagospodarowanie terenu po dawnym cmentarzu niemieckim			700 000,00	300 000,00				1 000 000,00
4	Budowa ogródka jordanowskiego w miejscowości Trzciel		213 000,00	213 000,00	74 000,00				500 000,00
5	Termomodernizacja budynku dawnej szkoły przy ul. Mickiewicza		625 000,00	175 000,00					800 000,00
6	Przebudowa budynku przy ul. Armii Czerwonej na potrzeby centrum				280 000,00	720 000,00			1 000 000,00

	aktywności lokalnej								
7	Termomodernizacja budynku Urzędu Miejskiego		450 000,00	750 000,00					1 200 000,00
8	Budowa hali sportowej przy ul. Kościuszki				250 000,00	500 000,00	1 000 000,00	750 000,00	2 500 000,00
9	Modernizacja stadionu przy ul. Poznańskiej				250 000,00	300 000,00	500 000,00	150 000,00	1 200 000,00
10	Termomodernizacja domu kultury i biblioteki w Trzciel		370 000,00	830 000,00					1 200 000,00
11	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej, Gimnazjum, Przedszkola i łącznika - Zespół Edukacyjny w Trzciel, działka nr 58/2 obręb I		1 800 000,00	2 600 000,00					4 400 000,00
12	Termomodernizacja prywatnych budynków mieszkalnych w Trzciel		110 000,00	110 000,00	110 000,00	120 000,00	140 000,00	160 000,00	750 000,00
13	Budowa świetlicy wiejskiej w Chociszewie		150 000,00	150 000,00	300 000,00	300 000,00			900 000,00
14	Przygotowanie i wdrożenie Programu Animacji Środowiskowej		8 000,00	8 000,00	8 000,00	8 000,00	8 000,00	10 000,00	50 000,00
15	Wdrożenia narzędzi ekonomii społecznej – spółdzielnia socjalna		18 000,00	18 000,00	18 000,00	18 000,00	18 000,00	10 000,00	100 000,00

16	Aktywizacja społeczna mieszkańców Gminy	20 000,00	20 000,00	20 000,00	20 000,00	20 000,00	20 000,00	20 000,00	140 000,00
17	Realizacja programu aktywizacji gospodarczej		40 000,00	40 000,00	40 000,00	40 000,00	40 000,00	50 000,00	250 000,00
18	Realizacja działań dotyczących poprawy warunków otoczenia mieszkalnego – Program Aktywności Lokalnej (PAL)		8 000,00	8 000,00	8 000,00	8 000,00	8 000,00	10 000,00	50 000,00
		20 000,00	3 812 000,00	6 072 000,00	2 708 000,00	2 334 000,00	1 734 000,00	1 160 000,00	17 840 000,00

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 59 Indykatywne ramy finansowe realizacji zadań uzupełniających Gminnego Programu Rewitalizacji.

Lp	Nazwa projektu	Podmioty zaangażowane w realizację projektu	Szacowany koszt całkowity	EFRR	EFS	FS	PROW	budżet gminy	budżet państwa	inne środki publiczne	środki prywatne i inne	Program
1	Działania organizacyjne Gminy, mające na celu zautomatyzowanie procesu rewitalizacji	Gmina Trzciel	0,00									Budżet Gminy
2	Działania zwiększające poziom Integracji i Poczucia lokalnej tożsamości	Gmina Trzciel, Organizacje Pozarządowe, Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej, podmioty prywatne (partnerzy do realizacji projektu)	350 000,00				100 000,00	200 000,00			50 000,00	PROW w ramach LGD – 100 000,00 zł; środki prywatne – 50 000,00 zł JST – 200 000,00 zł
3	Projekty edukacyjne nakierowane na podnoszenie kompetencji dzieci i	Gmina Trzciel	250 000,00		237 500,00			12 500,00				Budżet gminy, Regionalny Program Operacyjny

	młodzieży uczącej się w szkole podstawowej i gimnazjum związane z wyrównywaniem szans											Lubuskie Europejski Fundusz Społeczny
4	Działania zwiększające dynamikę rozwoju społeczeństwa obywatelskiego skierowane do dzieci i młodzieży celu ich aktywizacji społecznej, w tym m.in. przez zajęcia kulturalne i artystyczne	Gmina Trzciel, Organizacje Pozarządowe, Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej, podmioty prywatne (partnerzy do realizacji projektu)	200 000,00					10 000,00		190 000,00		Budżet gminy: 10 000,00 zł, Program Operacyjny Fundusz Inicjatyw Obywatelskich: 180 000,00 zł; NGOs: 10 000,00 zł
		SUMA	800 000,00	0,00	237 500,00	0,00	100 000,00	222 500,00	0,00		50 000,00	

Lp	Nazwa projektu	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	SUMA
1	Działania organizacyjne Gminy, mające na celu zautomatyzowanie procesu rewitalizacji								0,00
2	Działania zwiększające poziom Integracji i Poczucia lokalnej tożsamości	50 000,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00	350 000,00
3	Projekty edukacyjne nakierowane na podnoszenie kompetencji dzieci i młodzieży uczącej się w szkole podstawowej i gimnazjum związane z wyrównywaniem szans	30 000,00	30 000,00	30 000,00	40 000,00	40 000,00	40 000,00	40 000,00	250 000,00
4	Działania zwiększające dynamikę rozwoju społeczeństwa obywatelskiego skierowane do dzieci i młodzieży celu ich aktywizacji społecznej, w tym m.in. przez zajęcia kulturalne i artystyczne	28 000,00	28 000,00	28 000,00	28 000,00	28 000,00	30 000,00	30 000,00	200 000,00
		108 000,00	108 000,00	108 000,00	118 000,00	118 000,00	120 000,00	120 000,00	800 000,00

Źródło: opracowanie własne.

12. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji

a) Partycypacja społeczna.

Partycypacja społeczna jest nieodłącznym elementem procesu rewitalizacji w Gminie Trzciel na każdym jego etapie (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie). W proces rewitalizacji zostały włączone wszystkie grupy interesariuszy (w szczególności społeczność obszarów rewitalizacji, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, ponadto grupy osób zagrożonych wykluczeniem wspólnoty, seniorzy i młodzież). Władze lokalne w toku działań partycypacyjnych umożliwiły interesariuszom współdecydowanie w zakresie prowadzonych działań rewitalizacyjnych oraz dzięki powołaniu Komitetu Rewitalizacji, którego członkami są przedstawiciele poszczególnych interesariuszy, co zapewni kontrolę obywatelską na etapie wdrażania i ewaluacji Programu Rewitalizacji.

W toku działań partycypacyjnych mieszkańcy i poszczególne grupy interesariuszy (m.in. wspólnoty, przedsiębiorcy, NGOs, seniorzy, młodzież, zagrożeni wykluczeniem) uczestniczyli i uczestniczą i będą uczestniczyli w kolejnych etapach działań rewitalizacyjnych, tj. diagnoza i programowanie, wdrażanie oraz monitoring i ewaluację.

Poszczególne elementy zrealizowanych działań partycypacyjnych:

- Warsztaty środowiskowe
- Animacja społeczna
- Komitet Rewitalizacyjny

Warsztaty środowiskowe

Partycypacja – warsztaty

Od stycznia do marca 2017 r. zorganizowano łącznie 7 warsztatów, w których udział wzięli m.in.: seniorzy, młodzież, przedstawiciele organizacji pozarządowych, instytucji publicznych i pomocowych, władze gminy. 5 warsztatów odbyło się na terenie Trzcielu a 2 pozostałe w sołectwie Chociszewo.

Warsztaty środowiskowe w Gminie Trzciel odbyły się w:

12.01.2017r. - Urząd Miejski w Trzcielu

31.01.2017r. - Świetlica wiejska w Chociszewie gm. Trzciel

15.02.2017r. - Urząd Miejski w Trzcielu
02.03.2017r. - Świetlica dla organizacji pozarządowych w Trzcielu
07.03.2017r. - Świetlica wiejska w Chociszewie gm. Trzciel
14.03.2017r. - Gimnazjum im. św. Floriana w Trzcielu
17.03.2017r. - 18.03.2017 r. - Ochotnicza Straż Pożarna w Trzcielu

TRZCIEL

W Trzcielu odbyło się 5 warsztatów, w których uczestniczyli: mieszkańcy, seniorzy, przedstawiciele organizacji pozarządowych, młodzież gimnazjalna, przedstawiciele Ochotniczej Straży Pożarnej, Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych, lokalni liderzy społeczni, Sołtysi, pracownicy administracyjni i pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej, przedstawiciele Urzędu Miejskiego, Przewodniczący Rady Miejskiej i Burmistrz.

Uczestnicy pracowali nad wyłonieniem zasobów, potrzeb i planem zmian, analizowali problemy w odniesieniu do sfer: gospodarczej, funkcjonalno-przestrzennej, społecznej i środowiskowej.

CHOCISZEWO

W Chociszewie gm. Trzciel odbyły się 2 warsztaty, w których uczestniczyli: mieszkańcy wsi, Sołtys, przedstawiciele organizacji pozarządowych, przedstawiciele Ochotniczej Straży Pożarnej, przedstawiciel Urzędu Miejskiego, przedstawiciele Rady Sołectkiej.

Uczestnicy pracowali nad wyłonieniem zasobów, potrzeb i planem zmian, analizowali problemy w odniesieniu do sfer: gospodarczej, funkcjonalno-przestrzennej, społecznej i środowiskowej.

Podsumowanie warsztatów

Warsztaty środowiskowe przeprowadzone na terenie gminy Trzciel pozwoliły na wyłonienie kierunków zmian i podjęcia działań. W obszarze czterech sfer: gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, społecznej i środowiskowej, uczestnicy spotkań wskazali szereg potrzeb rewitalizacyjnych. Wnioski z warsztatów przedstawione poniżej to przede wszystkim najczęściej pojawiające się potrzeby mieszkańców i najczęściej pojawiające się pomysły na rozwój obszarów najbardziej zdegradowanych.

Rekomendacje mieszkańców na rewitalizację w Trzcielu:

- Promocja gminy. Ekspozowanie walorów turystycznych, zachęcanie do rozwijania agroturystyki, atrakcyjne oferty dla zewnętrznych inwestorów, foldery turystyczne i informacyjne.
- Jezioro Młyńskie i Konin. Konieczność oczyszczenia jezior i zagospodarowania terenów wokół. Inwestycje związane z infrastrukturą turystyczną, budowa ścieżek rowerowych, alejek

spacerowych, wydzielenie plaż, kąpielisk. Rewitalizacja terenów nad jeziorami umożliwiłyby wypoczynek i rekreację zarówno dla mieszkańców jak i przyjeżdżających.

- Poprawa stanu budynków mieszkalnych. Budynek po byłej szkole zagospodarowany pod mieszkania komunalne wymaga gruntownego remontu - przeciekający dach, zniszczona elewacja, konieczna termomodernizacja.
- Przygotowanie terenów pod inwestycje. Inwestowanie w doprowadzenie mediów i zagospodarowanie terenów pod inwestycje (zwłaszcza turystyczne, agroturystyczne), przygotowanie atrakcyjnej oferty i preferencyjnych warunków dla przedsiębiorców.
- Świetlica dla organizacji. Zagospodarowanie i wykorzystanie w pełni pomieszczeń znajdujących się w budynku.
- Połączenia komunikacyjne. Zwiększenie ilości połączeń autobusowych łączących Trzciel z innymi miastami powiatowymi (Międzyrzecz, Nowy Tomyśl, Świebodzin) - problem szczególnie silny w okresie wakacyjnym, kiedy nie kursują autobusy dowożące uczniów do szkół.
- Edukacja ekologiczna i gospodarowanie odpadami. Zwiększenie działań proekologicznych, edukowanie i uświadamianie w zakresie ochrony środowiska, ustawienie na terenie miasta pojemników do segregacji śmieci i większej ilości koszy.
- Internet szerokopasmowy.
- Ogródek Jordanowski. Konieczność zagospodarowania terenu na miejsce wypoczynku i rekreacji dla mieszkańców – alejki, ławeczki itp.
- Obiekty sportowe. Poprawa stanu technicznego sali gimnastycznej i stadionu miejskiego, budowa Orlika, budowa pełnowymiarowej, kompleksowej hali sportowej, tworzenie siłowni plenerowych.
- Wsparcie Seniorów. Inwestowanie w opiekę i aktywizację osób starszych. Stworzenie Klubu Seniora, domu Dziennego Pobytu lub świetlicy dla seniorów.
- Aktywizacja i integracja mieszkańców. Utworzenie klubokawiarni, miejsc spotkań, organizacja imprez weekendowych i imprez cyklicznych integrujących społeczność lokalną. Tworzenie atrakcyjnych miejsc dla młodzieży (lodowisko, skatepark itp.)
- Rzeka Obra i teren wokół rzeki. Oczyszczenie wody, uporządkowanie terenu wzdłuż rzeki i przystosowanie jej do turystyki kajakowej, budowa pomostów na rzece, budowa promenady, ścieżek rowerowych i spacerowych.

Rekomendacje mieszkańców na rewitalizację w Chociszewie:

- Infrastruktura drogowa. Dokończenie trwającej od 20 lat budowy chodnika na terenie całej wsi (chodnik budowany kawałkami). Chodnik przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców i poprawy bezpieczeństwa (intensywny ruch drogowy).
- Pałac z 1896 roku z parkiem. Konieczność renowacji zabytkowego pałacu (dach, drzwi, elewacja, wnętrze, teren wokół pałacu) – pałac jest pod nadzorem konserwatora zabytków,

właścicielem jest Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna im. 1 Maja. Mieszkańcy widzą potencjał tego miejsca i możliwość stworzenia miejsca spotkań integrujących lokalną społeczność.

- Świetlica wiejska. Niszczący, nieogrzewany budynek przy remizie, zaadaptowany pod świetlicę wymaga gruntownego remontu (dach, elewacja, termomodernizacja). Alternatywą jest budowa nowej świetlicy wraz z zagospodarowaniem terenu wokół (wiata, ławki, plac zabaw, siłownia plenerowa itp).
- Wiata ul. Mała. Konieczność budowy zadaszenia dla dzieci czekających na autobus dowożący ich do szkoły w Brójcach.

Trzciel to gmina wymagająca działań rewitalizacyjnych. Ekspozycja bogatych walorów przyrodniczych, zagospodarowanie ciekawych terenów, poprawa infrastruktury drogowej i renowacja budynków ma szansę przyczynić się do rozwoju gminy.

Warsztat 1 w Urzędzie Miejskim w Trzcielu – 12.01.2017 r..

Warsztat 2 w Świetlicy wiejskiej w Chociszewie – 31.01.2017 r..

Animacja społeczna

Działania animacyjne w gminie Trzciel trwały od grudnia do marca 2017 r. i były prowadzone przez animatora społecznego Andrzeja Draszawkę.

Działania animacyjne były prowadzone na obszarze zdegradowanym gminy Trzciel, wyłonionym na podstawie analizy społeczno-gospodarczej. Jest to obszar charakteryzujący się największą degradacją ze względu na kumulację negatywnych zjawisk i procesów w sferze społecznej, infrastrukturalno-gospodarczej, funkcjonalno-przestrzennej i środowiskowej.

Wywiady, spacerzy badawcze, badania ankietowe oraz spotkania z mieszkańcami odbywały się na obszarze rewitalizacji tj.:

1. w Trzcielu w rejonie ulic: Poznańska 1-10, 17 - 29, Mickiewicza, Spokojna, Zbąszyńska 1-4, 35-42, Armii Czerwonej 1-15, 58-75, Sikorskiego, Plac Zjednoczenia Narodowego, Koszykarska, Krótka, Grunwaldzka, Kościuszki 1-7, 21-28.
2. W Chociszewie

Uczestnicy działań animacyjnych to mieszkańcy gminy Trzciel zamieszkujący obszary zdegradowane, zagrożone kryzysem w sferach:

- *społecznym* – bezrobocie, bierność społeczna,
- *infrastrukturalno-gospodarczej* - niezagospodarowane tereny pod inwestycje, brak zewnętrznych inwestorów czy rozwój małych przedsiębiorstw, słaby dostęp do miejsc pracy.

- *Funkcjonalno-przestrzennej* – niezagospodarowane i zniszczona przestrzeń i obiekty publiczne, wymagające pilnej uwagi
- *Środowiskowej* – budynki wymagające renowacji i termomodernizacji,

Mieszkańcy, którzy wzięli udział w wywiadach, spacerach badawczych i badaniach ankietowych to osoby w różnym wieku (18-80), zarówno kobiety jak i mężczyźni.

Podstawę do konstruowania wniosków z przeprowadzonych działań animacyjnych stanowiły odpowiedzi na pytania sformułowane w kwestionariuszach oraz informacje uzyskane podczas spacerów oraz spotkań z mieszkańcami.

W ramach animacji społecznej przeprowadzono szereg działań animacyjnych, których celem było:

- ustalenie potencjału mieszkańców oraz badanego obszaru,
- zebranie potrzeb i oczekiwań rewitalizacyjnych,
- pogłębienie wiedzy o warunkach życia mieszkańców i zebranie opinii,
- zachęcenie mieszkańców do współdecydowania,
- wyznaczenie kierunku działań w oparciu o zebrane informacje.

Zastosowanie metody wywiadów pogłębionych, spacerów badawczych i spotkań z mieszkańcami gminy, pozwoliły Zarysować odpowiedzi na pytania:

- jak mieszkańcy oceniają jakość swojego życia?
- jakie widzą potrzeby rewitalizacyjne w swoim otoczeniu?
- jakich zmian oczekują?
- jak wyglądają relacje między mieszkańcami?
- jak oceniają stopień zaangażowania społeczności lokalnej?
- jaki jest ich poziom identyfikacji z miejscem zamieszkania?
- jaki potencjał widzą na terenie swojej gminy – w obszarze społecznym, gospodarczym, kulturalnym, instytucjonalnym, edukacyjnym, środowiskowym?
- jak widzą kierunek działań rewitalizacyjnych?

Wnioski z działań animacyjnych:

- Mieszkańcy mają świadomość, że ich miasto ma zasoby, które mogą przyciągać turystów, ale przeszkadza im wygląd miasta – konieczne są remonty. W rozmowach podczas spaceru badawczego duży akcent był kładziony na remont budynku po starej

szkole. Część mieszkańców uważa, że jeśli gmina oferuje mieszkańcom w trudnej sytuacji taki lokal, to powinna zadbać o jego funkcjonalność.

- Na poprawę jakości życia mieszkańców wpłynąć mogą działania rewitalizacyjne skierowane na miejsca ogólnie dostępne dla mieszkańców, na takie, z których wszyscy korzystają. Wśród najczęściej wymienianych są to: stadion miejski i jego zaplecze, ogródek jordanowski, jezioro młyńskie (łącznie z zagospodarowaniem terenu wokół i stworzeniem promenady prowadzącej do niego), odcinek drogi i chodnika na moście (ul. Poznańska).
- Istotnym elementem rewitalizacji jest przywracanie świetności miejscom, ale też dbanie o ożywianie tego z czym mieszkańcy się utożsamiają i z czego są dumni. Takim przykładem są trzecielskie tradycje sportowe. Nowoczesna hala sportowa pozwoliłaby na to, żeby zapasy miała znowu swoją bazę w Trzciel, co niewątpliwie płynęło by pozytywnie na nie tylko świadomość mieszkańców, ale także pozwoliło by na organizację imprez sportowych w tym miejscu. Trzciel dysponuje wieloma zabytkami, ale większość z nich jest w stanie, który nie jest atrakcyjny dla turystów – można by to zmienić remontując i eksponując te miejsca.

Grupowe spotkania informacyjne

Spotkania z mieszkańcami odbywały się od marca o kwietnia na terenie gminy. Celem spotkań było informowanie mieszkańców o procesie rewitalizacji, zachęcanie ich do włączania się w działania rewitalizacyjne na terenie gminy. Spotkania informacyjne dla mieszkańców, dla przedstawicieli NGO oraz dla innych interesariuszy odbywały się w Trzciel (2 razy) i w Chociszewie (2 razy).

Animacja - podsumowanie

Animacja w gminie Trzciel, składająca się z kilku etapów: wywiady, spacerów badawczych, spotkania z mieszkańcami, badania ankietowe i współtowarzyszące działania informacyjne, pozwoliła na sformułowanie wniosków i kierunków rewitalizacji.

Mieszkańcy Trzciel dali się poznać jako ludzie umiarkowanie aktywni, oraz średnio zaangażowani w życie miasta i gminy, Stosunkowo chętnie brali udział w działaniach partycypacyjnych, dzielili się swoimi opiniami, wypowiedzieli na temat zmian, które ich zdaniem są konieczne aby warunki życia oraz więzi społeczne i kulturowe były jeszcze mocniejsze.

Komitet Rewitalizacji

Ponadto jednym z działań partycypacyjnych, związanych z umożliwieniem udziału interesariuszom w kontroli zarządzaniu działaniami rewitalizacyjnym powołano Komitet Rewitalizacji, składający się z przedstawicieli interesariuszy z obszaru Gminy Trzciel. Komitet powołano na podstawie Uchwały Nr XXVI/184/2017 Rady Miejskiej w Trzciel z dnia 2 marca 2017 roku. w sprawie zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji w gminie Trzciel, zwanej dalej uchwałą. Komitet został powołany zarządzeniem Burmistrza nr 219/2017, zgodnie z zasadami określonymi w ww. uchwale Rady Miejskiej.

Według ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. Komitet stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniotwórczo-doradczą burmistrza. Powołanie Komitetu ma na celu zapewnienie współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy procesu rewitalizacji, gdyż partycypacja społeczna, czyli włączanie społeczności lokalnej w procesy decyzyjne, jest podstawową zasadą działań na każdym etapie tego procesu. Komitet Rewitalizacji współpracuje z Biurem Rewitalizacji, szczególnie w zakresie opiniowania działań partycypacyjnych i rewitalizacyjnych, zgłaszania propozycji rozwiązań, monitoring i udział w ewaluacji oraz informowania mieszkańców.

W ramach współpracy pomiędzy Biurem ds. Rewitalizacji i Komitetem Rewitalizacji skonsultowano i ustalono ostateczny zakres działań rewitalizacyjnych, jakie po przeprowadzeniu poszczególnych powyżej wskazanych narzędzi partycypacyjnych wybrano do zamieszczenia w ramach przedmiotowego Gminnego Programu Rewitalizacji.

b) Mechanizmy włączenia mieszkańców i innych interesariuszy w proces rewitalizacji – konsultacje społeczne

Gmina po zakończeniu realizacji każdego ustawowo określonego etapu pracy, z godnie z ustawą informowała społeczeństwo wynikach prac i poddawała je konsultacjom społecznym, w ramach tych działań miało miejsce co następuje:

Powołanie Komitetu Rewitalizacji

Przedmiotem konsultacji były zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji w gminie Trzciel.

Celem konsultacji było:

- poinformowanie mieszkańców o trwających pracach nad stworzeniem Komitetu Rewitalizacji w gminie Trzciel,
- poznanie opinii mieszkańców na temat zapisów projektu uchwały w sprawie zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu,

- zebranie uwag i propozycji mieszkańców do ww. projektu uchwały.

Konsultacje o zasięgu lokalnym zostały przeprowadzone w terminie od 4 stycznia 2017 roku do 3 lutego 2017 roku. Uprawnione do wzięcia udziału w konsultacjach były osoby reprezentujące poszczególne grupy interesariuszy.

Materiał informacyjny jaki udostępniono w ramach konsultacji to Zarządzenie Nr 188/2017 Burmistrza Trzciela z dnia 4 stycznia 2017 roku w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych dotyczących projektu uchwały w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji w Gminie Trzciel wraz załącznikami: projekt uchwały Rady Miejskiej w Trzcielu w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji w Gminie Trzciel, harmonogram konsultacji, formularz ankiety.

Uwagi, opinie i propozycje do przedmiotu konsultacji zbierano z wykorzystaniem formularza ankietowego. Materiał informacyjny oraz formularz ankiety były dostępne w:

- w Urzędzie Miejskim w Trzcielu,
- na stronie internetowej gminy (www.trzciel.pl),
- w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Trzcielu (www.bip.trzciel.pl).

W ramach konsultacji wykorzystano zgodnie z art. 6 ust. 3 Ustawy o rewitalizacji następujące formy:

- wyłożenie do publicznego wglądu projektu uchwały w terminie 4 stycznia 2017 roku – 3 lutego 2017 roku w siedzibie Urzędu Miejskiego w Trzcielu (pok. nr 11) w godzinach 7:30 – 15:30.
- zbieranie uwag i opinii w formie papierowej oraz elektronicznej za pomocą badania ankietowego.

Ankieta była dostępna na stronie internetowej gminy w zakładce Program Rewitalizacji, w Biuletynie Informacji Publicznej, w Punkcie Konsultacyjnym (pokój nr 11) w Urzędzie Miejskim w Trzcielu.

Wypełnione ankiety można było składać:

- drogą elektroniczną na adres promocja@trzciel.pl,
- w Sekretariacie w Urzędzie Miejskim w Trzcielu w godzinach urzędowania,
- w Punkcie Konsultacyjnym w godzinach urzędowania,
- pocztą na adres Urząd Miejski w Trzcielu, ul. Poznańska 22, 66-320 Trzciel.
- warsztaty konsultacyjne dla mieszkańców – Sala Narad Urzędu Miejskiego w Trzcielu, w dniu 12 stycznia 2017 roku, godz. 14:00.
- zbieranie uwag ustnych od mieszkańców Gminy Trzciel.

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i rewitalizacji

Przedmiotem konsultacji był projekt uchwały Rady Miejskiej w Trzciel w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji gminy Trzciel.

Celem konsultacji było:

- poznanie opinii mieszkańców na temat obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji gminy Trzciel,
- zebranie uwag i propozycji dotyczących wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji gminy Trzciel.

Konsultacje o zasięgu lokalnym zostały przeprowadzone w terminie od 11.01.2017 do 10.02.2017

Osobami uprawnionymi do wzięcia udziału w konsultacjach byli przedstawiciele poszczególnych grup interesariuszy.

W związku z przystąpieniem do konsultacji społecznych przygotowana została informacja, w której Burmistrz Trzciel zaprosił mieszkańców gminy do udziału w konsultacjach społecznych dotyczących wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji gminy Trzciel.

Razem z informacją udostępnione zostały następujące materiały:

- harmonogram konsultacji,
- diagnoza zjawisk kryzysowych w gminie Trzciel,
- ankieta konsultacyjna,
- zarządzenie w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych,
- poddany konsultacjom projekt uchwały.

Przeprowadzenie konsultacji – formy:

- Zbieranie uwag i opinii w formie papierowej oraz elektronicznej za pomocą badania ankietowego.

Ankieta dostępna na stronie internetowej gminy w zakładce Program Rewitalizacji, w Biuletynie Informacji Publicznej, w Punkcie Konsultacyjnym (pokój nr 11) w Urzędzie Miejskim w Trzciel.

Wypełnione ankiety można było składać:

- drogą elektroniczną na adres promocja@trzciel.pl,
  - w Sekretariacie w Urzędzie Miejskim w Trzciel w godzinach urzędowania,
  - w Punkcie Konsultacyjnym w godzinach urzędowania,
  - pocztą na adres Urząd Miejski w Trzciel, ul. Poznańska 22, 66-320 Trzciel.
- Warsztaty rewitalizacyjne – Sala Narad Urzędu Miejskiego w Trzciel.
  - Zbieranie uwag ustnych od mieszkańców Gminy Trzciel.

Gminny Program Rewitalizacji

Przedmiotem konsultacji była koncepcja rewitalizacji, zawarta w przygotowanym projekcie Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Trzciel do roku 2020, z perspektywą do 2030 roku.

Celem konsultacji było:

- poznanie opinii mieszkańców na temat projektu Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Trzciel do roku 2020, z perspektywą do 2030 roku,
- Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Trzciel do roku 2020, z perspektywą do 2030 roku.

Konsultacje o zasięgu lokalnym zostały przeprowadzone w terminie od ..... 2017 r. do ..... 2017 r. Uprawnione do wzięcia udziału w konsultacjach były osoby reprezentujące poszczególne grupy interesariuszy.

W związku z przystąpieniem do konsultacji społecznych przygotowana została informacja, w której Burmistrz Trzciel zaprosił mieszkańców gminy do udziału w przedmiotowych konsultacjach społecznych.

Razem z informacją udostępnione zostały następujące materiały:

- harmonogram konsultacji,
- ankieta konsultacyjna,
- zarządzenie w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych,
- poddany konsultacjom projekt uchwały.
- Projekt Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Trzciel do roku 2020, z perspektywą do 2030 roku

Ponadto na bieżąco rozpowszechniane były informacje dotyczące poszczególnych form konsultacji, m.in. w Internecie.

W

celu przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu uchwały w sprawie przyjęcia do wdrażania GPR dla Gminy Trzciel do roku 2020, z perspektywą do 2030 roku zastosowano następujące formy konsultacji:

1. Zbieranie uwag i opinii w formie papierowej oraz elektronicznej za pomocą badania ankietowego.

W ramach badania ankieta była dostępna od dnia ..... 2017 r. na stronie internetowej gminy www.trzciel.pl w zakładce Gminny Program Rewitalizacji,

w Biuletynie Informacji Publicznej, w w Urzędzie Miejskim w Trzciel. Wypełnione ankiety można było składać:

- drogą elektroniczną,
- w Urzędzie Miejskim w Trzciel,
- pocztą na adres Urzędu Miejskiego w Trzciel.

2. Spotkania indywidualne z mieszkańcami

3. Wywiady bezpośrednie z mieszkańcami.

Wywiady bezpośrednie z mieszkańcami prowadzone były na terenie miasta, dnia ..... 2017 r. w godzinach 11:00 – 17:00.

Jak wyżej wykazano konsultacje społeczne miały miejsce z zastosowaniem przejrzystych metod przeprowadzania konsultacji, zgodnie z wymogami ustawowymi, co zapewniły wymagany udział społeczności lokalnych w procesie opracowania i następnie będzie miało miejsce w procesie wdrażania GPR.

Formuła partycypacji przy wdrażaniu GPR:

- cykliczne, co najmniej raz na rok (w razie potrzeby częściej) – spotkania Biura Rewitalizacji z Komitetem Rewitalizacji,
- organizacja cyklicznych co najmniej raz w roku spotkań z mieszkańcami i Interesariuszami w sprawie podejmowanych działań rewitalizacyjnych,
- organizacje konsultacji społecznych, poprzez spotkania z mieszkańcami i interesariuszami, zawieszeniem materiału informacyjnego na stronie internetowej urzędu i udostępnienie w miejscu wraz z wyznaczeniem terminu – każdorazowo przy podejmowaniu kluczowych decyzji w sprawie podejmowanych działań rewitalizacyjnych.

Formuła partycypacji przy monitoringu i ewaluacji działań:

- cykliczne co najmniej raz w roku spotkania Zespołu Rewitalizacji z Komitetem Rewitalizacji celem przeprowadzenia monitoringu i ewaluacji z udziałem członków Komitetu,
- organizacja cyklicznych co najmniej raz w roku spotkań z mieszkańcami i Interesariuszami w sprawie przekazania informacji z podjętych działań rewitalizacyjnych,
- informowanie mieszkańców i interesariuszy o podjętych działaniach poprzez przekazanie do wiadomości raportu z monitoringu i ewaluacji poprzez stronę internetową urzędu i udostępnienie w miejscu.

13. System realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji

Zarządzanie procesem rewitalizacji ma na celu takie sterowanie działaniami, by możliwe było wyprowadzenie obszaru ze stanu degradacji, a tym samym poprawa jakości życia jego mieszkańców, przy zaangażowaniu różnych podmiotów i środków finansowych czy rzeczowych.

W związku z przystąpieniem do opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Trzciel do roku 2020, z perspektywą do 2030 roku, na podstawie zarządzenia Nr 219/2017 Burmistrza Trzciela z dnia 27 marca 2017 roku sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji w Gminie Trzciel został powołany Komitet Rewitalizacji Gminy Trzciel ds. opracowania i wdrażania „Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Trzciel do roku 2020, z perspektywą do 2030 roku.

Komitet Rewitalizacji

Według ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. Komitet stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą burmistrza. Powołanie Komitetu ma na celu zapewnienie współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy procesu rewitalizacji, gdyż partycypacja społeczna, czyli włączanie społeczności lokalnej w procesy decyzyjne, jest podstawową zasadą działań na każdym etapie tego procesu.

Rysunek 9 Zarządzenie Burmistrza Trzciela w sprawie powołania Komitetu Rewitalizacji Gminy Trzciel

w sprawie powołania Komitetu Rewitalizacji Gminy Trzciel ds. opracowania i wdrażania „Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Trzciel do roku 2020, z perspektywą do 2030 roku”

Na podstawie art. 7 ust. 4 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U.2015.1777, zm. Dz.U.2016.1020 i 1250) oraz Uchwały Nr XXVI/184/2017 Rady Miejskiej w Trzciel z dnia 2 marca 2017 roku w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji w Gminie Trzciel, zarządzam, co następuje:

§. 1. Powołuję Komitet Rewitalizacji Gminy Trzciel ds. opracowania i wdrażania „Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Trzciel do roku 2020, z perspektywą do 2030 roku” (zwany dalej Komitetem Rewitalizacji) w następującym składzie:

- 1) Jacek Marciniak – przedstawiciel Rady Miejskiej w Trzciel,
- 2) Andrzej Kłosowski – przedstawiciel Rady Miejskiej w Trzciel,
- 3) Roman Piechaczek – przedstawiciel Rady Miejskiej w Trzciel,
- 4) Robert Jasza – przedstawiciel Urzędu Miejskiego w Trzciel,
- 5) Jolanta Greczyło – przedstawiciel Urzędu Miejskiego w Trzciel,
- 6) Dominika Konieczna – przedstawiciel Ośrodka Pomocy Społecznej w Trzciel,
- 7) Tomasz Janeczek – przedstawiciel przedsiębiorców,
- 8) Paweł Pawłowski – przedstawiciel organizacji pozarządowej, Stowarzyszenie Chociszewo Wspólna Przyszłość,
- 9) Piotr Śledź – przedstawiciel organizacji pozarządowej, Ochotnicza Straż Pożarna w Chociszewie,
- 10) Wioleta Kotwas – przedstawiciel mieszkańców,
- 11) Rafał Grabowski – przedstawiciel mieszkańców,
- 12) Jarosław Kaczmarek – przedstawiciel mieszkańców.

§. 2. Zasady działania Komitetu Rewitalizacji określa Regulamin Komitetu Rewitalizacji Gminy Trzciel stanowiący Załącznik do Uchwały Nr XXVI/184/2017 Rady Miejskiej w Trzciel z dnia 2 marca 2017 roku w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji w Gminie Trzciel.

§. 3. Zobowiązuje się wszystkich kierowników i pracowników Urzędu Miejskiego w Trzciel oraz dyrektorów i kierowników podległych i nadzorowanych jednostek organizacyjnych do ścisłej współpracy i udzielania Komitetowi Rewitalizacji wszelkiej pomocy związanej z realizacją zadania, w tym udzielania niezbędnych informacji i danych.

§. 4. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

BURMISTRZ

URZĘDZĄCE MIEJSKIE
ul. Poznańska 22
66-320 TRZCIEL
tel. 95 743 34 00

Ścisłość ksero z oryginałem
zafarbowano
Trzciel dn. 27.03.2017

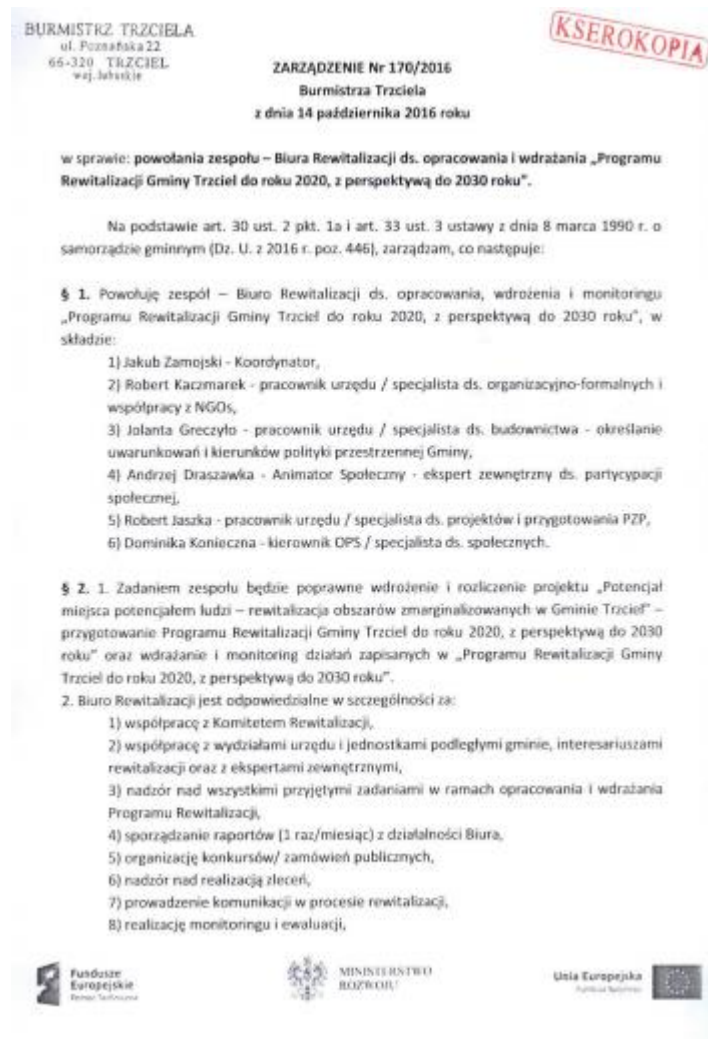
Sekretarz Gminy

Zamieszczono na tablicy ogłoszeń UM w Trzciel w dn. 27.03.2017
Łącznie z tablicy ogłoszeń UM w Trzciel w dn. 27.03.2017

Zgodnie z zapisami uchwały, kadencja Komitetu rozpoczyna się w dniu pierwszego posiedzenia, które zwołuje burmistrz.

Zespół ds. Rewitalizacji

Rysunek 10 Zarządzenie Burmistrza Trzcienia w sprawie powołania zespołu – Biura Rewitalizacji Gminy Trzcienie

10) przygotowywanie sprawozdań finansowych, które będzie weryfikował biegły rewident (dokumenty księgowo, protokoły z kontroli).

3. Członkowie zespołu zobowiązani są do udziału w jego pracach oraz do rzetelnego i terminowego wykonywania zadań.

§ 3. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Zgodność Ksero z oryginałem
stwierdzam

Trzeci dnia ..... / .....

Urząd Gminy
Biuro Rewitalizacji

Biuro Rewitalizacji jest odpowiedzialne w szczególności za:

- 1) współpracę z Komitetem Rewitalizacji,
- 2) współpracę z wydziałami urzędu i jednostkami podległymi gminie, interesariuszami rewitalizacji oraz z ekspertami zewnętrznymi,
- 3) nadzór nad wszystkimi przyjętymi zadaniami w ramach opracowania i wdrażania Programu Rewitalizacji,
- 4) sporządzanie raportów (1 raz/miesiąc) z działalności Biura,
- 5) organizację konkursów/ zamówień publicznych,
- 6) nadzór nad realizacją zleceń,
- 7) prowadzenie komunikacji w procesie rewitalizacji,
- 8) realizację monitoringu i ewaluacji,
- 9) składanie sprawozdań (raz na pół roku) Radzie Miejskiej w ramach działań monitoringowych,
- 10) przygotowywanie sprawozdań finansowych, które będzie weryfikował biegły rewident (dokumenty księgowo, protokoły z kontroli).

14. System monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu

W celu zapewnienia należytej prawidłowości w realizacji Programu Rewitalizacji konieczne jest zastosowanie systemu monitorowania postępów. Monitorowanie polegać będzie na systematycznym pozyskiwaniu i analizowaniu danych dotyczących realizacji poszczególnych projektów. Analiza danych ilościowych i jakościowych umożliwi odpowiednio wczesne wykrywanie niezgodności, a także umożliwi prewencję możliwych do przewidzenia komplikacji. Wyróżnić można dwie formy monitoringu, które znajdą zastosowanie w ocenie realizacji założeń niniejszego dokumentu. Monitoring rzeczowy polegać będzie na bieżącej inspekcji przeprowadzanych w danym czasie inwestycji, pozyskiwaniu informacji o postępach w ich realizacji, w tym osiągniętych wskaźnikach produktu i rezultatu oraz zapewnieniu zgodności z założeniami Programu Rewitalizacji.

Monitoring finansowy z kolei umożliwi kontrolę finansowych aspektów inwestycji w oparciu o plan finansowy programu. Poszczególne inwestycje będą objęte jednakowym systemem ewaluacji.

Na potrzeby Programu powołany zostanie zespół ds. programu rewitalizacji, który będzie nadzorował skuteczność i jakość realizacji dokumentu, a do jego kompetencji należeć będzie m.in.:

1. koordynacja wdrażania poszczególnych zadań w całym okresie realizacji planu,
2. gromadzenie informacji niezbędnych do monitoringu i ewaluacji celów dokumentu;
3. zapraszanie do udziału w pracach Zespołu osób spoza jego składu (eksperti, specjaliści i inni).

Monitoring natomiast będzie obejmował:

1. gromadzenie i analizowanie informacji w sposób określony w planie wg zestawu wskaźników;
2. sporządzenie rocznych raportów z realizacji planu i przedstawienie ich do zatwierdzenia Radzie Gminy na sesji;
3. opublikowanie wyników sprawozdawczości na stronie internetowej Urzędu Gminy.

Podczas prac nad dokumentem, a w ramach konsultacji społecznych mających na celu zdiagnozowanie obecnej sytuacji na terenie gminy i zbudowanie założeń programowych, przeprowadzone zostanie anonimowe badanie ankietowe. Wyniki ankiety pokażą potrzeby i oczekiwania rewitalizacyjne z perspektywy lokalnej społeczności.

Po przeprowadzonych badaniach będzie możliwość skonfrontowania wiedzy przez różne środowiska lokalne, co w konsekwencji doprowadzi do trafniejszej delimitacji obszarów problemowych i będzie stanowiło podstawę uzasadnienia podjętych działań. Ponadto zakłada się, że partycypacyjny model opracowania Programu Rewitalizacji będzie się przekształcał w partycypacyjny model wdrażania, a wokół grupy uczestniczącej w pracach nad dokumentem będą pojawiały się kolejne podmioty lokalne angażujące się w działania rewitalizacyjne.

Planowane są spotkania z mieszkańcami, na których zostaną zaprezentowane wyniki badań oraz projekt przyszłych działań. W tym miejscu swoją rolę będzie odgrywał powołany zespół ds. rewitalizacji wspomagany przez fachowców odpowiedzialnych za całość opracowania. To zespół będzie inicjatorem spotkań na których zostaną ustalone cele strategiczne formułowane przez uczestników.

Sporządzony plan podlegał będzie kolejnej weryfikacji przez komisje rady na wspólnym spotkaniu z zespołem ds. programu rewitalizacji. Końcowy dokument zostanie przedstawiony Radzie Gminy Trzciel do uchwalenia. Komisja ds. programu rewitalizacji będzie dalej działać angażując się w realizację programu.

Istotną kwestią jest, aby proces monitoringu pozwalał zidentyfikować bariery realizacji programu natury formalnej, ekonomicznej, gospodarczej, tożsamościowej, mentalnej, czy też wynikające z przekonań społeczności lokalnej.

WSKAŹNIKI MONITORINGU

W celu monitoringu wdrażania Programu Rewitalizacji Gminy Trzciel do roku 2020, z perspektywą do 2030 roku, wybrano wskaźniki monitoringowe, w których zidentyfikowane obszary zdegradowane osiągnęły najwyższe/najniższe (w zależności od danego wskaźnika) wartości referencyjne. W poprzednich rozdziałach dokładnie pokazano, iż obszarem zdegradowanym w gminie jest Obszar nr 1 – Trzciel - ulica Poznańska 1-10, 17 - 29, Mickiewicza, Spokojna, Zbąszyńska 1-4, 35-42, Armii Czerwonej 1-15, 58-75, Sikorskiego, Plac Zjednoczenia Narodowego, Koszykarska, Krótka, Grunwaldzka, Kościuszki 1-7, 21-28 oraz Obszar nr 4 – Chociszewo.

Tabela 60 Wskaźniki monitoringowe wdrażania Programu Rewitalizacji Gminy Trzciel do roku 2020, z perspektywą do 2030 roku – Obszar 1

SFERA SPOŁECZNA	Wartość dla gminy	Wartość dla OR nr 1 obecnie	Wartość docelowa dla OR nr 1 do 2020 roku
Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej – (liczba os./100 mieszkańców)	10,06	11,50	spadek o minimum 0,5 os./100os.
Liczba rodzin korzystających ze wsparcia OPS (liczba rodzin/100 mieszkańców)	2,47	3,31	spadek o minimum 1,0 rodziny/100os.
Liczba rodzin dysfunkcyjnych (ogółem/100 mieszkańców)	5,69	7,61	spadek o minimum 1,5 osób/100 os.
Liczba rodzin korzystających ze wsparcia Asystenta rodziny (ogółem/100 mieszkańców)	b/d	b/d	bez zmian
Liczba zgłoszonych przypadków przemocy w rodzinie (ogółem/100 mieszkańców)	0,18	0,40	spadek o minimum 0,2 szt./100 os.
Liczba zarejestrowanych przestępstw – sztuki/100 mieszkańców	1,82	2,10	spadek o minimum 1,0 szt./100 os.
Liczba czynów karalnych osób nieletnich – sztuki/100 mieszkańców	b/d	b/d	bez zmian
Liczba zarejestrowanych osób długotrwale bezrobotnych (pozostających bez pracy przez co najmniej 12 miesięcy w ostatnich 24 miesiącach) (liczba os./100 mieszkańców)	2,03	2,23	spadek o 0,2 os./100 os
SFERA INFRASTRUKTURALNO - GOSPODARCZA			
Udział budynków wybudowanych przed r. 1989 w budynkach ogółem	86,91	95,00	bez zmian
SFERA PRZESTRZENNO - FUNKCJONALNA			
Udział zaniedbanych podwórek w ogólnej liczbie podwórek (%)	48,00	55,00	spadek o minimum 5 %
Udział powierzchni zdegradowanych obszarów zielonych w powierzchni ogółem obszarów zielonych (%)	66,00	90,00	spadek o minimum 15 %
SFERA ŚRODOWISKOWA			

Udział budynków o niskiej termoizolacyjności w ogóle budynków (%)	b/d	b/d	bez zmian
Powierzchnia terenów zielonych (ha)	37,03	10,38	wzrost o minimum 0,5 ha

Źródło: opracowanie własne

Tabela 61 Wskaźniki monitoringowe wdrażania Programu Rewitalizacji Gminy Trzciel do roku 2020, z perspektywą do 2030 roku – Obszar 4

SFERA SPOŁECZNA	Wartość dla gminy	Wartość dla OR nr 4 obecnie	Wartość docelowa dla OR nr 1 do 2020 roku
Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej – (liczba os./100 mieszkańców)	10,06	12,50	spadek o minimum 1,5 os./100os.
Liczba rodzin korzystających ze wsparcia OPS (liczba rodzin/100 mieszkańców)	2,47	2,96	spadek o minimum 0,5 rodziny/100os.
Liczba osób dysfunkcyjnych (ogółem/100 mieszkańców)	5,69	6,81	spadek o minimum 0,5 osób/100 os.
Liczba rodzin korzystających ze wsparcia Asystenta rodziny (ogółem/100 mieszkańców)	b/d	b/d	bez zmian
Liczba zgłoszonych przypadków przemocy w rodzinie (ogółem/100 mieszkańców)	0,18	0,91	spadek o minimum 0,5 szt./100 os.
Liczba zarejestrowanych przestępstw – sztuki/100 mieszkańców	1,82	2,73	spadek o minimum 1,0 szt./100 os.
Liczba czynów karalnych osób nieletnich – sztuki/100 mieszkańców	b/d	b/d	bez zmian
Liczba zarejestrowanych osób długotrwale bezrobotnych (pozostających bez pracy przez co najmniej 12 miesięcy w ostatnich 24 miesiącach) (liczba os./100 mieszkańców)	2,03	2,80	spadek o 0,5 os./100 os
SFERA INFRASTRUKTURALNO - GOSPODARCZA			
Udział budynków wybudowanych przed r. 1989 w budynkach ogółem	86,91	90,00	bez zmian
SFERA PRZESTRZENNO - FUNKcjONALNA			
Udział zaniedbanych podwórek w ogólnej liczbie podwórek (%)	48,00	60,00	spadek o minimum 10 %
Udział powierzchni zdegradowanych obszarów zielonych w powierzchni ogółem obszarów zielonych (%)	66,00	73,00	spadek o minimum 5 %
SFERA ŚRODOWISKOWA			
Udział budynków o niskiej termoizolacyjności w ogóle budynków (%)	b/d	b/d	bez zmian
Powierzchnia terenów zielonych (ha)	37,03	3,47	wzrost o minimum 1,5 ha

Źródło: opracowanie własne

ZGODNOŚĆ Z KRYTERIUM FORMALNYM

Podsumowując zapisy rozdziału 14 System monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu, należy jednoznacznie stwierdzić, iż w programie rewitalizacji opisano metody oraz narzędzia badania i analizowania zmian zachodzących na obszarze zdegradowanym będących wynikiem procesu rewitalizacji oraz

system oceny wpływu i skuteczności działań na zdiagnozowane problemy. Określono instytucje/podmioty ich zadania w systemie monitorowania. Przewidziano możliwość wprowadzenia w planie działań modyfikacji na podstawie rekomendacji wynikających z ewaluacji programu rewitalizacji.

15. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach Rady Miasta Trzciel

15.1 określenie niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 150 oraz z 2015 r. poz. 1322)

Planowane działania rewitalizacyjne w ramach przedmiotowego Gminnego Programu Rewitalizacji nie wpływają na konieczność zmian w uchwałach odnoszących się do wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 150 oraz z 2015 r. poz. 1322).

15.2 określenie niezbędnych zmian w uchwale, o której mowa w art. 7 ust. 3 – dotyczy uchwały powołującej Komitet Rewitalizacji

W związku z tym, iż Komitet Rewitalizacji został powołany na podstawie uchwały rady Gminy, którą przyjęto jeszcze przed ostatecznym ustaleniem obszaru zdegradowanego i obszaru Rewitalizacji Gminy Trzciel, po przyjęciu Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Trzciel do roku 2020, z perspektywą do 2030r. nastąpią zmiany w przedmiotowej uchwale – w zakresie grup interesariuszy, które mogą zgłaszać swoich członków do Komitetu rewitalizacji.

W treści uchwały zostaną doprecyzowane zapisy odnośnie grup z obszaru zdegradowanego i rewitalizacji, co wpłynie również na konieczność przeprowadzenia kolejny raz procedury wyłaniania członków Komitetu.

Komitet powołano na podstawie Uchwały Nr XXVI/184/2017 Rady Miejskiej w Trzcielcu z dnia 2 marca 2017 roku. w sprawie zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji w gminie Trzciel, zwanej dalej uchwałą. Komitet został powołany zarządzeniem Burmistrza nr 219/2017, zgodnie z zasadami określonymi w ww. uchwale Rady Miejskiej.

16. Wskazanie, czy na obszarze rewitalizacji ma zostać ustanowiona Specjalna Strefa Rewitalizacji, o której mowa w art. 25, wraz ze wskazaniem okresu jej obowiązywania;

Władze Gminy Trzciel nie planują na obszarze Rewitalizacji utworzenia Specjalnej Strefy Rewitalizacji, o której mowa w art. 25 Ustawy o Rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r.

17. Wskazanie sposobu realizacji gminnego programu rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego

- Zakres niezbędnych zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,

W związku z tym, iż planowane w ramach przedmiotowego Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Trzciel do roku 2020, z perspektywą do 2030 nie wymagają zmian w aktualnym **studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy** nie będzie konieczności dokonywania takich zmian.

- Wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany,

W związku z tym, iż planowane w ramach przedmiotowego Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Trzciel do roku 2020, z perspektywą do 2030 działania nie wymagają posiadania planu miejscowego – **może go zastąpić decyzja o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.**

Nie ma zatem konieczności uchwalania albo zmiany istniejących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

- Wskazanie konieczności uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji, o którym mowa w art. 37f ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym – wskazanie granic obszarów, dla których plan ten będzie procedowany łącznie z procedurą scaleń i podziałów nieruchomości, a także wytyczne w zakresie ustaleń tego planu;

W związku z wdrożeniem działań w ramach przedmiotowego Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Trzciel do roku 2020, z perspektywą do 2030 nie będzie konieczności

uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji, o którym mowa w art. 37f ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Załącznik:

załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji sporządzony na mapie w skali co najmniej 1:5000 opracowanej z wykorzystaniem treści mapy zasadniczej, a w przypadku jej braku – z wykorzystaniem treści mapy ewidencyjnej w rozumieniu ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne.